

MINISTERUL EDUCAȚIEI AL REPUBLICII MOLDOVA

CURRICULUMUL NAȚIONAL

**CURRICULUM ȘCOLAR
CLASELE I - IV**

Chișinău, 2010

Aprobat:

- la ședința Consiliului Național pentru Curriculum, proces verbal nr. 11 din 30.04.2010;

- prin ordinul Ministerului Educației nr. 331 din 12.05.2010.

CUPRINS

Cadrul de referință al curriculumului școlar modernizat	5
Repere conceptuale de modernizare a curriculumului școlar	6
Repere strategice de modernizare a curriculumului școlar	7
Curriculumul școlar modernizat pentru învățământul primar	10
	13
Aria curriculară I: Limbă și Comunicare	
<i>Limba și literatura română</i>	15
Aria curriculară II: Matematică și Științe	
<i>Matematică</i>	58
<i>Științe</i>	78
Aria curriculară III: Educație socioumană	
<i>Istoria</i>	95
<i>Educația moral-spirituală</i>	99
Aria curriculară IV: Arte	
<i>Educație muzicală</i>	104
<i>Educație plastică</i>	122
Aria curriculară V: Sport	
<i>Educația fizică</i>	133
Aria curriculară VI: Tehnologii	
<i>Educația tehnologică</i>	146
Strategii didactice	171
Strategii de evaluare	173
Bibliografie selectivă	175

**GRUPURILE DE LUCRU PENTRU ELABORAREA ȘI MODERNIZAREA
CURRICULUMULUI ȘCOLAR, CLASELE I-IV**

Coordonator 2010:
Valentina Gaiciuc, consultant
Ministerul Educației

2003	2010
LIMBA ROMÂNĂ	
<p><i>Irina Gantea, dr. ped., coordonator</i> <i>Zinaida Galben-Panciuc, cercetător științific superior</i> <i>Tatiana Niculcea, specialist principal, Ministerul Educației</i> <i>Viorica Goras-Postică, dr. ped.</i></p>	<p><i>Mariana Marin, dr. ped., cerc. șt., coordonator</i> <i>Irina Gantea, dr. ped., conf. univ.</i> <i>Stepanida Prisăcari-Chiperi, inspector școlar, grad didactic superior</i></p>
MATEMATICA	
<p><i>Galina Apostol-Ciubară, cercetător științific superior, coordonator</i> <i>Aurelia Răileanu, dr. ped., conf. univ.</i> <i>Maria Braghiș, specialist principal, DGETS, mun., Chișinău</i> <i>Nicolae Prodan, dr. șt. fiz. -mat.</i> <i>Valeriu Pflingău, dr. ped.,</i></p>	<p><i>Ludmila Ursu, dr. ped., conf. univ., cercetător științific, coordonator</i> <i>Angela Cutasevici, învățătoare, grad didactic superior</i> <i>Tamara Cerbușcă, învățătoare, grad didactic I, metodist</i> <i>Galina Apostol-Ciubară, cercetător științific superior</i></p>
ȘTIINȚE	
<p><i>Ion Botgros, dr. șt. fiz.-mat., coordonator</i> <i>Stela Diaconu, cercetător științific superior</i> <i>Svetlana Galben, învățătoare, grad didactic I</i> <i>Zinaida Galben-Panciuc, cercetător științific superior</i> <i>Valentina Haheu, cercetător științific superior</i> <i>Aglaida Bolboceanu, dr. psih.</i></p>	<p><i>Zinaida Galben-Panciuc, lector universitar superior, coordonator</i> <i>Ion Botgros, dr. șt. fiz.-mat.</i> <i>Stela Diaconu, redactor-șef, revista „Spiridușii”</i> <i>Svetlana Galben, învățătoare, grad didactic superior</i></p>
ISTORIA	
<p><i>Valentina Haheu, cercetător științific superior, coordonator</i> <i>Nina Petrovski, dr., conf. univ.</i> <i>Galina Gavriliță, specialist principal, ME</i> <i>Gheorghe Gonța, prof. univ., dr. hab.</i> <i>Pavel Cerbușcă, dr. ped.</i> <i>Nicolae Chicuș, dr., conf. univ.</i> <i>Valeria Cozma, dr., conf. univ.</i></p>	<p><i>Nicolae Chicuș, doctor în istorie, coordonator</i> <i>Igor, Șarov doctor în istorie</i> <i>Nina Petrovski, doctor</i> <i>Tatiana Tverdohleb-Nagnibeda, grad didactic superior, șef DGETS</i> <i>Ion Eremia, doctor habilitat</i> <i>Sergiu Musteață, doctor în istorie</i> <i>Pavel Cerbușcă, doctor în pedagogie, cadru didactic, grad didactic superior</i> <i>Nina Uzicov, învățătoare, grad didactic superior</i> <i>Maia Dobzeu, învățătoare, grad didactic superior</i> <i>Daniela Buga, învățătoare, grad didactic superior</i></p>
EDUCAȚIA MUZICALĂ	
<p><i>Eugen Coroi, dr. hab., șef direcție Ministerul Educației, coordonator</i> <i>Alexandru Bors, dr. în pedagogie</i> <i>Sergiu Croitoru, dr. conferențiar</i> <i>Ion Gagim, dr. hab. în pedagogie</i></p>	<p><i>Ala Sfîngă, dr. ped., conf. univ., coordonator</i> <i>Marina Morari, dr. ped., conf. univ.</i></p>

EDUCAȚIA ARTISTICO-PLASTICĂ	
<i>Silvia Cojocaru, specialist principal, Ministerul Educației</i> <i>Zinaida Ursu, profesor, grad didactic II</i> <i>Ion Daghi, dr. conf.</i> <i>Vitalie Malcoci, doctor în studiul artelor</i>	<i>Teodora Hubenco, dr. ped., conf. univ., coordonator</i> <i>Lilia Prisacaru</i> <i>Ranga Veronica</i>
EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ	
<i>Antonina Rusu, cercetător științific superior, coordonator</i> <i>Parascovia Secrieru–Harbuzaru, lector superior</i> <i>Eugen Morei, dr.ped</i>	<i>Antonina Rusu, cercetător științific, coordonator</i> <i>Parascovia Secrieru–Harbuzaru, lector superior</i> <i>Magdalena Mocreac, învățătoare, grad didactic I</i>
EDUCAȚIA MORAL-SPIRITUALĂ	
<i>Viorica Pălărie, dr. conf. univ.</i> <i>Vlad Pâslaru, dr. hab. prof. univ.</i> <i>Angela Cara, dr. ped.</i>	<i>Angela Cara, dr. ped., conf. cerc., coordonator</i> <i>Tatiana Niculcea, specialist principal, ME</i>
EDUCAȚIA FIZICĂ	
<i>Ion Boian, doctor în pedagogie, coordonator</i> <i>Teodor Grimalschi, dr. conf</i> <i>Sava Panfil, conf.univ</i> <i>Ștefan Bicherschi, șef secție, Departamentul Tineret și Sport.</i>	<i>Teodor Grimalschi, doctor în pedagogie, profesor universitar, coordonator</i> <i>Ion Boian, doctor în pedagogie, cercetător științific coordonator</i> <i>Sava Panfil, conferențiar universitar</i> <i>Leonid Hîncu, învățător, grad didactic I, inspector școlar, DETS, Chișinău</i> <i>Aneta Gîlcă, învățătoare, grad didactic superior</i>

CADRUL DE REFERINȚĂ AL CURRICULUMULUI ȘCOLAR MODERNIZAT Învățământul primar

REPERE CONCEPTUALE DE MODERNIZARE A CURRICULUMULUI ȘCOLAR

Învățământul, ca domeniu al activității sociale, este influențat, actualmente, de factori, evenimente, procese ce pot fi atribuite atât mediului intern, cât și celui extern: cererea ca sistemul educațional să vină în întâmpinarea unei națiuni în contextul globalizării; acordarea unei autonomii mai mari școlilor în contextul unor standarde naționale; utilizarea tehnologiilor avansate de informare și comunicare în educație; plasarea accentului pe învățare independentă, rezolvare de probleme, creativitate și educație permanentă; implicarea activă a părinților și a comunității locale în viața școlii etc. Aceste influențe au impulsionat necesitatea modernizării curriculumului școlar național.

Modernizarea curriculumului școlar reprezintă o etapă firească a procesului de dezvoltare curriculară - componenta centrală a reformei învățământului național, începută în anii 90 ai sec. al XX-lea. Prima perfecționare a curricula, realizată în anul 2003, a vizat optimizarea conținuturilor și precizarea finalităților educaționale formulate pe bază de obiective pedagogice. În anul 2006 o nouă etapă de dezvoltare curriculară a marcat modificări provizorii, care au operat schimbări de descongestionare a obiectivelor și a conținuturilor, menționând suprasolicitarea factorului uman – copilul.

Noile realități și perspective sociale, economice, culturale au determinat necesitatea formulării finalităților educației nu doar în termeni concreți și pragmatici de obiective, ci, mai ales, din perspectiva nevoilor reale de formare a personalității celui educat. Este vorba de o abordare continuă în științele educației, numită *pedagogia competențelor* și de activizarea și intensificarea *didacticii funcționale*. Noile abordări vizează formarea la elevi a unui *sistem de competențe* necesare pentru continuarea studiilor, avînd menirea să asigure optimizarea integrării sociale și, în perspectivă - profesională. *Esența Curriculumului bazat pe competențe nu neagă teoria obiectivelor, ci vine să intensifice și să extindă nivelul de cunoaștere.*

Competența școlară este un ansamblu/sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobîndite de elevi prin învățare și mobilizate în contexte specifice de realizare, adaptate vârstei elevului și nivelului cognitiv al acestuia, în vederea rezolvării unor probleme cu care acesta se poate confrunta în viața reală.

Pentru ca un elev să-și formeze o competență este nevoie ca el:

- să stăpînească un ansamblu de *cunoștințe fundamentale* în dependență de problema care va trebui rezolvată în final;
- să-și dezvolte capacități și deprinderi de a utiliza cunoștințele în situații simple, realizînd astfel *funcționalitatea* cunoștințelor;
- să soluționeze diverse *situații-problemă*, *conștientizînd* astfel cunoștințele funcționale în viziune proprie;
- să rezolve *situații semnificative* în diverse contexte care prezintă anumite probleme complexe din viața cotidiană, manifestînd comportamente/atitudini conform achizițiilor finale – *competențe*.

Modernizarea curriculară este determinată, pe de o parte, de nevoia de a realiza o structură coerentă și unitară a concepției curricula școlare la nivelul treptelor de învățămînt primar, gimnazial și liceal. Pe de altă parte, acest demers are în vedere asigurarea calității educației și compatibilizarea cu standardele europene prin formarea domeniilor de competențe-cheie.

În acest sens, *Recomandarea Parlamentului European și a Consiliului Uniunii Europene privind competențele-cheie din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți* conturează, pentru absolvenții învățămîntului obligatoriu, un „profil de formare european” structurat pe opt domenii de competențe-cheie:

1. *Comunicare în limba maternă*
2. *Comunicare în limbi străine*
3. *Competențe matematice și competențe de bază în științe și tehnologii*
4. *Competența digitală*
5. *Competențe interpersonale, civice, morale*
6. *Competențe de a învăța să înveți*
7. *Inițiativă și antreprenoriat*
8. *Sensibilizare și exprimare culturală*

REPERE STRATEGICE DE MODERNIZARE A CURRICULUMULUI ȘCOLAR

Procesul de modernizare a curriculumului școlar, derulat în perioada mai 2009 – aprilie 2010, a avut următoarele premise:

- Durata funcționării curricula;
- Apariția noilor tendințe în dezvoltarea curriculară pe plan național și cel internațional;
- Apariția unor noi cerințe (sociale, culturale, educaționale, economice etc.) față de curriculumul educațional;
- Unele carențe identificate în cadrul evaluării curricula de către elevi, profesori, părinți, manageri, experți:
 - *În unele cazuri s-a stabilit un nivel sporit al complexității materiei predate în raport cu posibilitățile elevilor și timpul rezervat pentru însușire.*
 - *Practica școlară a demonstrat supradozarea informațională a unor conținuturi curriculare, în special în manuale și suporturi didactice.*
 - *S-au evidențiat unele incoerențe în prezentarea sistemului de obiective în curricula.*
 - *S-a resimțit necesitatea prezentării reperelor conceptuale ale fiecărei discipline într-o concepție structurală unitară.*

Drept răspuns la premisele înaintate, realizarea procesului propriu-zis de modernizare a curriculumului pe discipline a fost precedată de următoarele acțiuni:

- analiza riguroasă a rezultatelor evaluării curriculumului pe discipline de către profesori, elevi, manageri, părinți, experți;
- formularea și clasificarea problemelor (punctelor forte și punctelor vulnerabile) identificate în urma analizei rezultatelor evaluării curricula în raport cu următoarele criterii: structura generală a curricula; concepția disciplinei; sistemul de obiective; sistemul de conținuturi; sistemul metodologic; transdisciplinaritatea; interculturalitatea etc.;
- identificarea orientărilor/liniilor directoare ale modernizării curricula pe discipline în raport cu tipologia problemelor.

Modernizarea curriculumului din perspectiva educației centrate pe elev presupune:

- asigurarea dezvoltării și autodezvoltării elevului în raport cu particularitățile individuale ale acestuia în calitate de subiect al procesului educațional;
- oferirea fiecărui elev a posibilității de a realiza potențialul propriu în cunoaștere, comportament, socializare;
- dezvoltarea experiențelor individuale ale elevilor și includerea lor în activitatea de instruire activă.

Modernizarea curriculumului din perspectiva realizării inter- /transdisciplinarității vizează:

- Amplificarea aspectelor interdisciplinare în cadrul ariilor curriculare.
- Includerea subiectelor cross-curriculare în sistemul conținuturilor.

Modernizarea curriculumului din perspectiva valorică și comportamentală presupune:

- evidențierea componentei valorice și comportamentale/atitudinale a sistemului de competențe;
- includerea în sistemul de conținuturi a unităților cu un potențial valoric adecvat cerințelor unei societăți democratice.

Curriculumul școlar modernizat a fost supus evaluării de către experți, cadre didactice, factori de decizie educaționali și părinți în cadrul dezbaterilor publice, organizate la nivel național. În consecință, curriculumul a fost precizat și racordat la obiectivele și propunerile constructive expuse.

CURRICULUMUL ȘCOLAR MODERNIZAT

Curriculumul școlar modernizat pentru învățământul primar este parte componentă a Curriculumului Național modernizat și reprezintă un document normativ pentru organizarea procesului educațional în clasele I - IV-a în baza următoarelor concepte-cheie ale politicilor educaționale naționale.

Idealul educațional

Idealul educațional al sistemului de învățământ curricular la nivelul Legii Învățământului reprezintă un model proiectiv, o anticipare ideală ce urmează a fi realizată ca finalitate a acțiunii de lungă durată din perspectiva evoluției societății în Republica Moldova.

Idealul educativ proiectează integritatea, complexitatea și armonizarea dimensiunilor lui în sensul formării personalității în aspect intelectual, socio-moral, fizic, profesional, estetic etc.

Competențe-cheie transversale

Sistemul de competențe-cheie transversale pentru sistemul de învățământ din Republica Moldova a fost definit pe baza competențelor-cheie stabilite de Comisia europeană și a profilului absolventului:

1. competențe de învățare/de a învăța să înveți;
2. competențe de comunicare în limba maternă/limba de stat;
3. competențe de comunicare într-o limbă străină;
4. competențe acțional-strategice;
5. competențe de autocunoaștere și autorealizare;
6. competențe interpersonale, civice, morale;
7. competențe de bază în matematică, științe și tehnologie;
8. competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și comunicaționale (TIC);
9. competențe culturale, interculturale (de a recepta și a crea valori);
10. competențe antreprenoriale.

Competențele transdisciplinare pentru treapta primară de învățământ

Pentru treapta primară a sistemului de învățământ din Republica Moldova au fost stabilite competențele transdisciplinare descendente din sistemul de competențe-cheie transversale menționate.

Competențe de învățare/ de a învăța să înveți

- Competențe de a învăța din surse diverse, independent și împreună cu alții.
- Competențe de acțiune în vederea satisfacerii unor nevoi prin autoformare (stabilește scopuri și realizează planuri de învățare a unor abilități).

Competențe de comunicare în limba maternă/ limba de stat

- Competențe de a aplica abilitățile de bază integrate în situațiile de învățare și comunicare cotidiană.
- Competențe de a comunica idei și a concluziona pe baza unui text citit independent.

Competențe de comunicare într-o limbă străină

- Competențe de a comunica, aplicând un minimum lexical și gramatical în limba dată.

Competențe de bază în matematică, științe și tehnologie

- Competențe de observare, de utilizare a instrumentelor de măsurare și de descriere în vederea obținerii informației despre lumea vie și nertă.
- Competențe de utilizare a operațiilor matematice de bază și a proprietăților lor pentru a inventa soluții economice a problemelor în activitatea de învățare.
- Competențe de utilizare a diverselor forme de sistematizare și prezentare a informației.

- Competențe de a-și construi comportamentul său în raport cu natura pe baza cunoașterii relației „cauză - efect”.

Competențe acțional-strategice

- Competențe de a acționa conform unui plan în activitatea de învățare și odihnă.
- Competențe de a stabili legătură între propriile capacități, eforturi și rezultatele activității.

Competențe digitale, în domeniul tehnologiilor informaționale și de comunicare (TIC)

- Competențe de utilizare a resurselor informatice digitale destinate învățării și odihnei.

Competențe interpersonale, civice, morale

- Competențe de a interacționa constructiv cu oamenii din jur, pe bază de colaborare.
- Competențe de valorizare a familiei, clasei, școlii, a relațiilor de prietenie.
- Competențe de a identifica apartenența sa națională, a-și valoriza propriul popor, țară, a respecta normele de comportament legate de simbolurile Republicii Moldova.

Competențe de autocunoaștere și autorealizare

- Competențe de a manifesta atitudine pozitivă și încredere în forțele proprii.
- Competențe de autoreflexie, autoevaluare și autocontrol în activitatea de învățare, în relațiile cu alte persoane.
- Competențe de a-și asuma responsabilitatea față de înfățișarea și sănătatea sa, față de obiectele personale.
- Competențe de securitate personală.

Competențe culturale, interculturale (de a recepta și a crea valori)

- Competențe de utilizare a mijloacelor artistice pentru autocunoaștere și autoexprimare.
- Competențe de a respecta diversitatea dorințelor și posibilităților oamenilor, recunoaște drepturile persoanelor reprezentante ale diferitor culturi.

Competențe antreprenoriale

- Competențe de analiză a relației „costuri - beneficii” pentru a lua decizii în activitatea cotidiană și cea de învățare.
- Competențe de inițiere a jocurilor, activităților în grup și contactelor cu colegii săi.

La nivelul învățământului primar, finalitățile formulate în termeni de competențe se proiectează a fi formate conform celor două etape specifice:

- etapa achizițiilor fundamentale – clasele I, II;
- etapa dezvoltării – clasele III, IV.

Curriculumul disciplinar reprezintă instrumentul didactic și documentul reglator principal, elaborat în baza standardelor educaționale de competență și de conținut, care consemnează oferta educațională obligatorie a unei anumite discipline pe un parcurs educațional determinat.

Curriculumul disciplinar concretizează principalele opinii moderne de politică educațională și cuprinde următoarele componente:

- concepția didactică a disciplinei;
- administrarea disciplinei;
- competențele specifice disciplinei;
- repartizarea conținuturilor pe clase și unități de timp;
- subcompetențe, conținuturi și activități de învățare-evaluare.
- *Competențele specifice disciplinei* derivă din idealul educațional, competențele-cheie transversale și competențele transdisciplinare pentru treapta primară de învățământ; au un grad înalt de generalitate și se definesc ca finalități ale treptei primare de învățământ.
- *Subcompetențele* se deduc din competențele specifice și le particularizează prin racordare la *conținuturile* delimitate pentru fiecare clasă.
- *Conținuturile* – ca formă de reflectare a culturii materiale și spirituale a umanității – reprezintă unități de cunoaștere, resursă esențială a învățării, mijloace prin care se urmărește formarea competențelor preconizate. Conținuturile se selectează în concordanță cu structura logică a disciplinei, cultura națională și universală, modul de viață al societății, atitudinile sociale și credințele religioase etc.; vârsta și potențialul copilului, interesele și nevoile lui individuale și

sociale. Modernizarea curricula a mai avut în vedere și reducerea „supraîncărcării” conținuturilor curriculare, or, cantitatea de cunoștințe nu ar fi aceea care determină calitatea formării școlare sau a învăța mai mult nu înseamnă și a învăța mai bine.

• *Activitățile de învățare/evaluare* constituie exemple recomandate de situații semnificative, prin care, în procesul parcurgerii conținuturilor corespunzătoare, se pot mobiliza subcompetențele proiectate.

Curricula sînt destinate cadrelor didactice, autorilor de manuale și materiale didactice, factorilor de decizie, părinților.

Cadrelor didactice vor utiliza curricula pentru proiectarea și realizarea procesului educațional la disciplina corespunzătoare. Curricula stimulează creativitatea și libertatea cadrelor didactice. În premisa realizării competențelor specifice și a subcompetențelor proiectate, în condițiile parcurgerii integrale a conținuturilor obligatorii, învățătorul, în funcție de specificul resurselor umane și materiale, are dreptul:

- să modifice timpul efectiv pentru parcurgerea conținuturilor;
- să propună o varietate de activități de învățare/evaluare;
- să proiecteze și să realizeze strategii de predare-învățare și evaluare originale, optînd pentru tehnici și metode variate.

Autorii manualelor și a altor materiale didactice vor respecta integral cerințele și recomandările curriculumului în elaborarea conținuturilor și activităților de învățare-evaluare. Manualele vor fi integrate în concepția curriculumului fiind accesibile, funcționale, operaționale, și îndeplinind nu doar funcția informativă, dar și cea formativă - de învățare prin studiere, cercetare și descoperire independentă și dirijată, de stimulare, de autoinstruire, autoevaluare și, în final, formare de competențe. Autorii de manuale au dreptul:

- să schimbe ordinea parcurgerii elementelor de conținut, dacă nu este afectată logica științifică sau didactică;
- să grupeze în diverse moduri elementele de conținut în unități de învățare, cu respectarea logicii interne de dezvoltare a conceptelor specifice disciplinei.

Factorii de decizie vor utiliza acest document pentru monitorizarea calității procesului educațional la disciplină.

Părinții se pot orienta în baza curricula pentru a urmări și a-și ajuta copiii în procesul învățării disciplinei.

ARIA CURRICULARĂ LIMBĂ ȘI COMUNICARE

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ CONCEPȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

Disciplina cu numărul *unu* în planul-cadru – *Limba și literatura română* - constituie disciplina de bază care asigură înainte de toate succesul școlar și intergitatea socială a școlarului mic. Astfel, pornind de la potențialul de însușire a limbii și literaturii române de către copii și de la idealul de a educa o personalitate liberă și creativă a fost elaborată concepția unei discipline integrate de limba română în clasele I – IV. Prin aceasta s-a fundamentat teoretic structura disciplinei, cerințele principale față de elaborarea conținutului, principiile de eșalonare a acestuia etc. În *Tabelul nr. 1* se vizualizează sintetic administrarea disciplinei în care este demonstrată ponderea grilei orare, constituenta ariei curriculare, precum și dinamica numărului de ore destinate acestei discipline.

Tabel nr. 1. Administrarea disciplinei

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de unități de conținuturi pe clase	Nr. de ore pe an
• Disciplină obligatorie	Limba și comunicare	I	5 unități de conținut în evoluție de la an la an	264 de ore
		II		231 de ore
		III		231 de ore
		IV		231 de ore

Adaptarea unei noi variante de curriculum *Limba și literatura română* la finalitățile educației insistă în continuare asupra extinderii aspectului funcțional–aplicativ și asupra necesității de a se focaliza pe experiența trăită de copil.

Modelul comunicativ–funcțional presupune dezvoltarea integrală a capacităților ce vizează cele patru deprinderi: *înțelegerea după auz, vorbirea, lectura și scrierea*. Doar astfel, educația lingvistică și literar-artistică va asigura însușirea corectă de către elevi a celor trei funcții stabilite de știința psiholingvistică:

- Conținutul (ce mesaj trebuie comunicat);
- Structurarea și competența lingvistică (modul în care se formulează din punct de vedere gramatical acest mesaj);
- Valoarea psihologică și motivația expunerii (starea emotivă, atitudinea vorbitorului față de ascultător și invers, față de cele comunicate etc.) [cf Cazacu S.].

Demersul practic al educației lingvistice și literare în clasele primare este reglementat de principii inter– și multidisciplinare, reperate de către disciplinele *Limba română (gramatica), Citirea și dezvoltarea vorbirii coerente, Lectura particulară (tainele cărții)* precum și corelarea cu unele discipline precum *Științe, Educația moral- spirituală, Educația artistico–plastică* etc., care, în totalitatea lor, formează un complex didactic-educativ unitar și multifuncțional, în care se împletesc organic conținuturile lingvistice (lexic, fonetică, gramatică), artistic-estetic (literatura, arte plastice) și procesele psihologice ale învățării (limbajul și comunicarea).

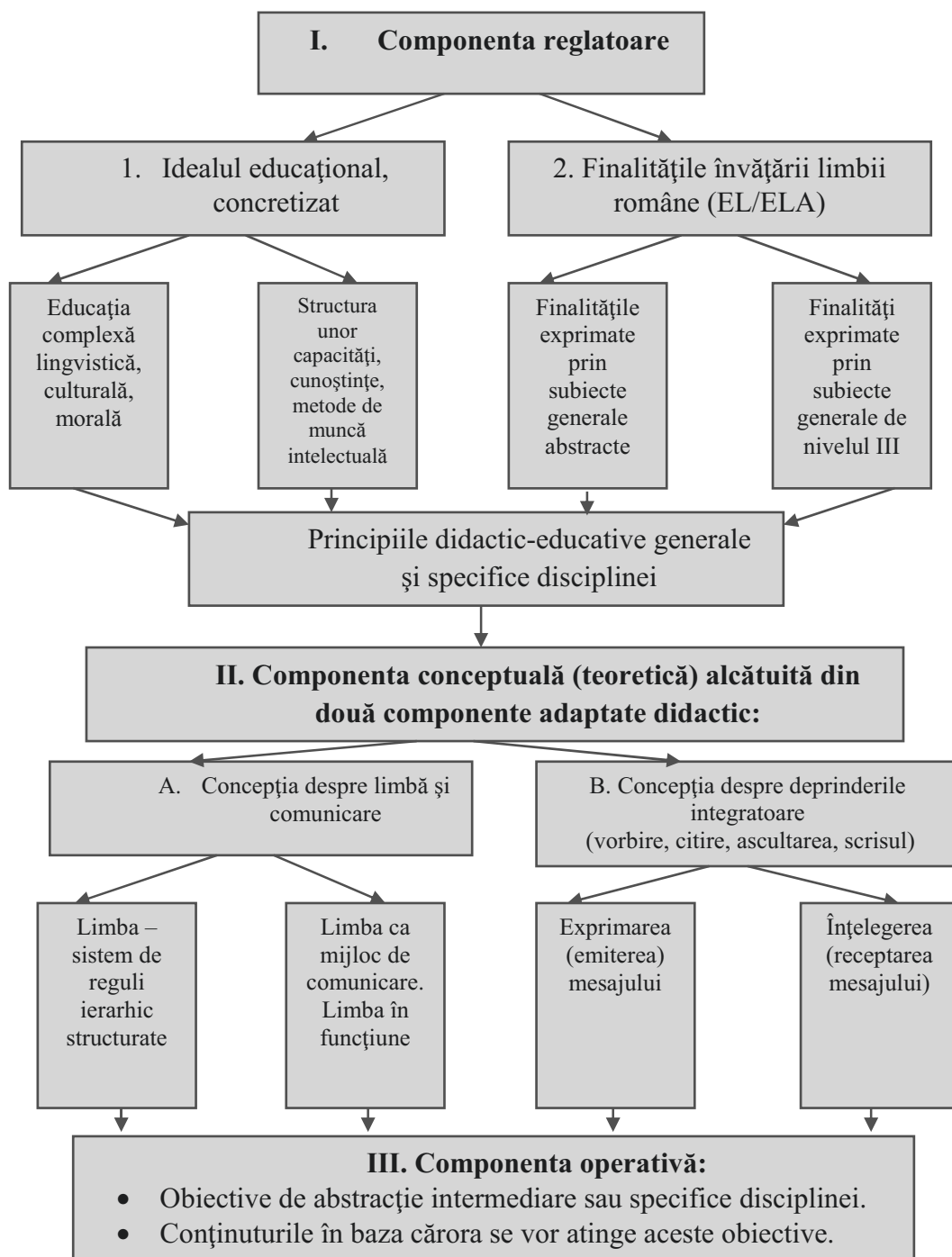
Integralizarea disciplinei școlare *Limba și literatura română* presupune interacțiunea și corelarea elementelor de construcție a comunicării (unități fonologice, lexicale și gramaticale), precum și echivalența proceselor ce definesc exprimarea orală (vorbirea) și a celor ce definesc exprimarea scrisă (redactarea), implicând funcțiile *afectivă, motivațională și atitudinală* ale comunicării. Realizarea acestora este posibilă doar pe baza textului literar/nonliterar, care profilează și dezvoltă actualitatea de învățare a limbii române pe coordonatele lingvistică, comunicativă, literar–artistică.

Din perspectiva competențelor–cheie/transversale și a competențelor transdisciplinare pentru treapta primară de învățământ au fost formulate *competențe specifice* substituind *obiectivele – cadru*, care sînt reflectate nemijlocit în *Standardele de competență*. În structura curriculară sînt prevăzute: *competențe specifice, subcompetențe, conținuturi ale învățării, activități de învățare și evaluare*.

Componenta conceptuală constă în structurarea unui sistem de finalități concentrate în subcompetențe, care la rîndul său subordonează unor idei, concepte, criterii și principii pedagogice

generale și specifice educației lingvistice și literare în clasele primare, din care se deduce *teleologia* Educației lingvistice și literar-artistice (EL/ELA),¹ se sistematizează/structurează *conținuturile* EL/ELA², se formulează *metodologiile specifice* EL/ELA, toate acestea fiind asamblate într-un model teoretic-aplicativ unitar, cu deschideri maxime de reușită școlară. Structura paradigmei² comunicativ-funcționale este reprezentată prin tabelul nr. 2. Conținutul detaliat poate fi găsit în lucrarea *Curriculum școlar: proiectare, implementare și dezvoltare* [6].

Tabelul nr. 2. Structura paradigmei comunicativ-funcționale (apud I. Gantea)

¹ Crișan AL., Cincu G. *O nouă perspectivă în elaborarea programei de limbă română* // Revista de pedagogie, 1993, nr. 1-2.

² Păslaru VI. *Concepția educației lingvistice și literare* // Limba Română, 1995, nr. 5, p. 126-129.

Atenționăm că aceste interveniri în programele I-IV de limbă română continuă **ascendent** dezvoltarea paradigmei comunicativ-funcționale a disciplinei și ca studiu integrat, inter- și multidiscplinar, și ca formare a competențelor specifice de comunicare, lectură și scriere, și ca

formare a trăsăturilor de încadrare într-un context cultural – național – universal, trăsături definitorii ale unei personalități contemporane.

Competențele specifice ale educației lingvistice și literar-artistice în clasele primare indică asupra unui sistem de competențe (cunoștințe, capacități, atitudini) de formare lingvistică și literar-artistică a elevilor la această vîrstă organizate pe trei fundamente ale disciplinei:

- limba cu **funcție denotativă și pragmatic-socială** (practica rațională și funcțională a limbii);
- limba cu **funcție conotativă** (reprezentări culturale și formarea unui univers afectiv și atitudinal);
- limba cu **funcție instrumentală** (însușirea instrumentarului necesar muncii intelectuale afective și psihomotorii).

Subcompetențele concretizează competențele specifice în comportamente (cognitive, afective și psihomotorii); sînt ierarhizate pe niveluri (clase) și exprimate în termeni de capacități de personalitate și de unități de conținut; au un caracter formativ. Acestea sunt organizate ierarhic în funcție de complexitate și potențialul de cunoaștere al elevilor (apud Clausee și Minder).

Secvențele de conținut integrează unitățile de învățare și sunt semnificative pentru domeniul competenței specifice și permit subordonarea în evoluție (ierarhie și algoritm) a subcompetențelor, ceea ce validează principiul diviziunii dificultăților.

Finalitățile educației lingvistice și literare în clasele primare determină *competențele specifice* la prim nivel de concretizare, vizînd:

- dezvoltarea competenței comunicative orale și scrise;
- structurarea competenței de înțelegere și de interpretare a universului textual în general și al celui literar - în special;
- consolidarea competențelor cognitive (mentale) și acționale în ansamblul lor.

La al doilea nivel de concretizare, competențele specifice vizează:

- formarea, structurarea și consolidarea competențelor cognitive generale, a modelelor și tehnicilor de acțiune individuală, independentă și creatoare;
- performarea rațională a limbii materne: stimularea reflecției (gîndirii) active asupra limbii ca sistem și utilizarea corectă și nuanțată a acesteia în diverse situații de comunicare orală și scrisă;
- realizarea educației literare, ca temelie a educației artistic-estetice, precum și a formării culturii generale umaniste, inclusiv a universului afectiv.

Curriculumul modernizat accentuează prin modulul **Tainele cărții** (Lectura particulară) cele trei *ipostaze didactice ale textului literar* - suport al lecturii, operă literară și obiect cultural, axîndu-se pe scopul educației literar-artistice de formare a cititorului cult, ulterior posesor valorizant al instrumentarului lectoral și urmărește dezideratele:

- transferul cunoștințelor, deprinderilor asimilate în clasă - la activitățile de lectură particulară;
- utilizarea eficientă a tehnicilor de lucru cu cartea și presa periodică pentru copii;
- cunoașterea celor mai importante opere artistice și științifico-populare, precum și numele autorilor;
- exprimarea atitudinii personale față de lectură particulară, integrînd valorile acestora în axiologia literară și cea proprie;
- cultivarea conștientă a gustului estetic și a preferințelor literare;
- dezvoltarea interesului inițial și trecerea acestuia în interes durabil pentru lectura particulară.

*Forma de lucru cu cartea pentru copii în clasele I – IV este **lecția de lectură particulară**.*

Continuitatea la nivel de trepte de școlaritate este respectată în prezentul curriculum, ținându-se cont de principiile generale ale educației lingvistice și literar-artistice, începute ca premise în treapta preșcolară și sedimentate în treapta gimnazială, din perspectiva principiului concentric/spiralat al achizițiilor de competențe specifice disciplinei, în funcție de particularitățile individuale de dezvoltare ale elevilor.

COMPETENȚELE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI

1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare.
2. Perceperea mesajului citit/audiat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare.
3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor.
4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative.
5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură.

REPARTIZAREA TEMELOR PE CLASE ȘI PE UNITĂȚI DE TIMP

Secvențele de conținut	Clasa I	Clasa a II-a	Clasa a III-a	Clasa a IV-a
	Anual - ore			
	Total: 264	Total: 231	Total: 231	Total: 231
Comunicare orală	30	30	24	30
Comunicarea scrisă:				
• Lectura	116	85	96	85
• Scrisul	102	86	81	86
Tainele cărții	16	30	30	30
Elemente de construcție a comunicării	Conținutul acestei teme se va repartiza în cadrul celor 4 secvențe de conținut			

N.B.1 Repartizarea orelor pe secvențele de conținut este convențională, deci flexibilă și ajustată la propriile motivații pedagogice. Ordinea secvențelor, în cadrul aceleiași clase, poate fi schimbată, dacă nu este afectată logica științifică sau didactică.

N.B.2 Dezvoltarea competențelor în învățământul primar va ține cont de principiul evolutiv (de la clasă la clasă) și va asigura achiziția acestora în mod treptat: ghidat de învățător, ajustat la condițiile lucrului în grupuri mici, mari, iar în cele din urmă supuse încercărilor individuale, independente.

N.B.3 Scrierea, transcrierea, dictarea, precum și unitățile de conținut ce prevăd ortografia și punctuația, sînt instrumentele ce asigură dezvoltarea competenței de scriere corectă și se folosesc în cadrul fiecărei lecții de limba și literatura română.

N.B.4 Unitățile de conținut din cadrul modului Tainele cărții vor fi realizate într-un context integrator în toate conținuturile prevăzute de curriculum, bazate pe propriile căutări ale elevilor, stimulîndu-se preferințele de lectură, avînd ca impact îmbogățirea valorilor naționale, civice, morale etc., constituind o sursă directă de asigurare transdisciplinară, **fără a fi supusă evaluărilor finale, externe.**

COMPETENȚE SPECIFICE DISCIPLINEI, SUBCOMPETENȚE, UNITĂȚI DE CONȚINUT, ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE

CLASA I

Competență specifică: 1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare.

Secvență de conținut: Cunoașterea și înțelegerea componentelor structurali ai diverselor tipuri de comunicare.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1.1. Delimitarea comunicării orale de cea scrisă.</p> <p>1.2. Sesizarea deosebirii dintre cuvânt și propoziție în contextul comunicativ.</p> <p>1.3. Demonstrarea înțelegerii sensului propozițiilor care exprimă o întrebare, o rugămintă, un sfat etc.</p> <p>1.4. Reproducerea unor fragmente din poveștile ascultate.</p> <p>1.5. Sesizarea cuvântului și a propoziției ca elemente esențiale în comunicarea între oameni.</p> <p>1.6. Pronunțarea clară a cuvintelor și a propozițiilor în comunicare.</p> <p>1.7. Sesizarea cuvântului ca grup de sunete și ca sens.</p> <p>1.8. Demonstrarea înțelegerii mesajului audiat prin formularea răspunsurilor la</p>	<p>Comunicarea orală: înțelegerea după auz și vorbirea. <i>Premise ale citit-scrisului (începute în perioada preșcolară)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Omul și comunicarea (ascultăm și înțelegem, vorbim, comunicăm expresiv). • Moduri în care comunicăm (scriere, vorbire, imagine). • Cartea în viața noastră (ascultăm, povestim și manifestăm interes pentru carte). <p>N.B. <i>Opere literare pentru audiere</i> - la alegerea autorilor de manuale și a învățătorului.</p> <p>Comunicarea orală <i>Comunicarea verbală - schimb de informații între oameni.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul și propoziția – elemente de bază ale comunicării. • Cuvântul. Componenta sonoră a cuvântului. Înțelesul/sensul. 	<ul style="list-style-type: none"> • Activități de recunoaștere a formelor de comunicare; • exerciții pentru dezvoltarea atenției auditive; exerciții de ascultare și înțelegere a subiectului textului audiat; • utilizarea teatrelor de jucării, de imagini, de păpuși. Jocuri literare, jocuri dramatice; • exerciții de ascultare a textelor literare, de memorizare, de contemplare a imaginilor din cărțile ilustrate pentru copii, de răsfoire corectă a cărților; • <i>evaluare inițială în scopul de a diagnostica nivelul de pregătire a copilului pentru școală (după 1-2 săptămâni);</i> • convorbiri ce evidențiază scopul propozițiilor, a cuvântului ca elemente principale ale comunicării; • analiza sonoră a cuvintelor; • analiza cuvintelor din propoziții, pregătindu-i pentru însușirea mai lesne a sunetelor alfabetului și pronunțarea corectă a consoanelor sprijinite de vocale; • exerciții de alcătuire a unor enunțuri, cu accent pe pronunția corectă, clară și prezentarea lor grafică; • exerciții de construire a propozițiilor în baza ilustrațiilor (din carte sau suplimentar);

<p>întrebări; prin argumentarea unor cuvinte, propoziții.</p> <p>1.9. Utilizarea semnelor convenționale (vocala - consoana) la analiza sonoră a cuvântului;</p> <p>1.10. Prezentarea grafică a cuvintelor în propoziție.</p> <p>1.11. Sesizarea la auz a propozițiilor corecte din punct de vedere gramatical.</p> <p>1.12. Formularea de întrebări unui interlocutor și formularea răspunsurilor adecvate îndeplinind rolul de emițător.</p> <p>1.13. Transpunerea unei situații reale și/sau modelate în actul de comunicare dialogată.</p> <p>1.14. Utilizarea eficientă a dialogului în viața cotidiană.</p> <p>1.15. Prezentarea consecutivă, ghidată a unei informații, a unor relatări culese independent, după preferință.</p> <p>1.16. Interpretarea relațiilor, faptelor relatate/ povestite a unor conținuturi.</p> <p>1.17. Prezentarea succintă a unor informații despre identitatea proprie sau a membrilor de familie.</p> <p>1.18. Descrierea orală a obiectelor după formă, mărime, dimensiune, culoare,</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Cuvinte care denumesc obiecte, acțiuni, însușiri. • Propoziția. • Semnificația propozițiilor: enunțiative, interrogative, exclamative, afirmative, negative (pe cale intuitivă, fără folosirea terminologiei; conținutul propoziției exprimă o idee despre ceva, o întrebare, o negație etc.). • Intonarea propozițiilor conform conținutului exprimat. <p>Diversitatea actelor de comunicare</p> <p><i>Comunicarea dialogată.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Dialogul. Componentele dialogului: <i>vorbitorul</i> – persoana care transmite informația; <i>ascultătorul</i> - persoana care ascultă (fără terminologia științifică, într-un limbaj apropiat înțelegerii copilului). • Organizarea dialogului simplu: întrebare – răspuns. • Dialogul în funcțiune: improvizări telefonice cu colegii, părinții, prietenii. • Eticheta comunicării: formule de salut, de adresare, de mulțumire (actualizare). <p><i>Comunicarea monologată.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Relatări/povestiri de fapte, întâmplări, 	<ul style="list-style-type: none"> • exerciții de construire corectă a unor enunțuri după imagini, folosind cuvinte date, legate de o situație creată; • exerciții de reglare a tonului, intensității și a vitezei vorbirii; exerciții de dicție; frământări de limbă; • exerciții de prezentare a unor obiecte, activități familiare copiilor; • dialoguri despre viața de școlar, despre familie, despre mediul înconjurător etc.; • participarea copiilor la activități de grup, inclusiv la cele de joc, în calitate de vorbitor și de ascultător; • exerciții de dialog cu persoane diferite (folosirea formulelor de adresare, salut, prezentare etc.); • dialoguri pe teme cunoscute; simulări ale unor situații de comunicare; • jocuri de rol; • exerciții de formulare de întrebări și răspunsuri pe marginea unui mesaj ascultat; povestirea unor întâmplări personale ale copiilor; recitări, dramatizări, repovestiri; • exersarea în crearea, inventarea de povești cu folosirea unor personaje fantastice, din poveștile cunoscute sau născocite de ei (culese din mass-media); • discuții libere despre jocuri, jucării, filme de desene animate, filme pentru copii, despre întâmplări și fapte din viața proprie, despre comportarea civilizată, despre mediul școlar, despre regulile de circulație rutieră, despre regulile de
---	---	---

<p>utilizare.</p> <p>1.19. Aplicarea în situații reale sau modelate a combinării elementelor nonverbale cu cele verbale.</p>	<p>evenimente, fragmente din povești, texte culese, auzite, citite etc.</p> <p><i>Comunicarea descriptivă.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Descriere de obiecte după formă, dimensiune, culoare, utilizare <p><i>Comunicarea nonverbală (gestul, mimica).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gestul, mimica, unele semnale ale serviciilor: urgența medicală, pompieri, poliție. Semnele rutiere, afișe informaționale etc. 	<p>igienă sanitară, despre ocrotirea mediului înconjurător etc.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de descriere a obiectelor-jucării cu elemente practice de manipulare (moale, aspru, tare) de observare a culorilor, mărimea (dimensiunea: mare - mic; înalt - scund etc.); • exerciții pentru demonstrarea înțelegerii mesajului audiat, prin apelare la diferite modalități de redare a acestuia (reповestire, dramatizare, mimică, desen etc.).
--	--	---

Competență specifică: 2. Perceperea mesajului citit/audiat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare.

Secvența de conținut:

- a. Lectura textelor narative și în versuri.
- b. Percepția textului literar și valorificarea vocabularului textual.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>2.1. Identificarea literelor, a grupurilor de litere, silabe, cuvinte și a enunțurilor în textul tipărit și în textul scris de mână.</p> <p>2.2. Conștientizarea procesului de formare a cititului: citirea corectă, sintetizarea treptată a literelor în silabe, a silabelor în cuvinte și a cuvintelor în propoziții.</p> <p>2.3. Citirea corectă și conștientă respectând norme de pronunție a sunetelor și a grupurilor de litere numai în silabe și cuvinte.</p> <p>2.4. Identificarea unor imagini la textul/ fragmentul citit și analiza prin comparare.</p> <p>2.5. Aprecierea / atitudinea cititorului față de cele descrise.</p> <p>2.6. Aprecierea personajelor după faptele descrise în text.</p> <p>2.7. Deosebirea ghidată a unui text în proză de unul în versuri.</p> <p>2.8. Recitarea poeziilor propuse și a celor alese la dorință.</p>	<p>Comunicarea scrisă: lectura și scrisul</p> <p><i>Lectura</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Alfabetul: sunetele și literele – corespondența dintre ele. • Literele mici și mari de tipar. • Cuvintele. Analiza sonoră. • Grupurile de litere: ce, ci, che, chi, ge, gi, ghe, ghi, oa, x [gz, cs]. • Citirea silabisită. • Citirea cuvintelor. Norme de pronunție a sunetelor numai în silabe și în cuvinte. • Citirea propozițiilor. • Textul. Citirea textului. • Textul și imaginea. • Textul–poezie: strofă, vers (fără definire, la nivel de observare și identificare). • Personajul literar și faptele sale. • Atitudinea / opinia față de comportamentul personajelor descrise în textele citite (dirijat). • Valoarea textului literar: învățătura, 	<ul style="list-style-type: none"> • Exersarea în însușirea literelor mari și mici și sintetizarea concomitentă în silabe și cuvinte; • exerciții pentru lărgirea câmpului vizual prin identificarea silabelor în structura cuvintelor și a cuvintelor în structura propoziției; • exerciții de exemplificare a cuvintelor ce conțin sunetul nou și grupurile de litere; • exerciții de exemplificare a cuvintelor monosilabice și din două silabe; • exerciții de observare a cărții, de orientare în pagină, de respectare a direcțiilor de citire (de la stînga la dreapta, de sus în jos); • exerciții de citire selectivă în comparație cu o imagine sau cu scopul indicat de învățător; • exerciții de formulare de întrebări și răspunsuri cu referință la textul și imaginile care-l însoțesc; • exerciții de lectură a imaginilor (primele reacții, situația în spațiu, situația în timp etc.); • exerciții de apreciere a faptelor unor personaje din textele citite sau povestite; • exerciții de identificare ghidată a tematicii textului literar; • exerciții de explorare a emoțiilor și a sentimentelor redade de textul literar; • discuții despre preferințe în textul literar; exerciții

<p>2.9. Identificarea în context a cuvintelor necunoscute și înțelegerea sensului acestora.</p> <p>2.10. Identificarea în diverse contexte a cuvintelor cu sens asemănător și a cuvintelor cu sens opus.</p> <p>2.11. Utilizarea vocabularului însușit în diferite situații de comunicare: alcătuirea propozițiilor / enunțurilor, convorbiri etc.</p>	<p>tematica, emoțiile trăite (acceptă/nu acceptă; susține/nu susține; de acord/ nu este de acord; preferă/nu preferă).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reproduceri ghidate a unor fragmente de text. • Poezia. Memorarea și recitarea ei expresivă. <p><i>Vocabularul textului</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvinte noi din text. • Cuvinte cu sens asemănător. • Cuvinte cu sens opus. • Cuvinte care denumesc obiecte, acțiuni și însușiri. 	<p>de reflecție asupra valorilor;</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de ilustrare grafică a fragmentelor de text, a personajelor, experimente imaginative, jocuri de rol, conferință de presă simulată; • activități de caracterizare a personajelor literare după faptele sale: diagrama Venn, graficul T, linia valorii etc.; • memorări de poezii mici, ghicitori, proverbe, numărători, dramatizări; • concursuri de recital al poeziilor; • exerciții de însușire a cuvintelor noi, înțelegere în context, sensul folosirii în contexte proprii; • exerciții de identificare în contexte concrete a cuvintelor pe aceeași temă; • exerciții de identificare a cuvintelor cu sens asemănător și cu sens opus; • exerciții de utilizare a cuvintelor noi în contexte adecvate; • exerciții de schimbare a sensului unui cuvânt prin modificarea unui sunet sau a unei silabe; • jocuri didactice de sinonimie, antonimie (fără terminologie); • exerciții de înlocuire a unor cuvinte cu altele cu înțeles asemănător; • jocuri pentru alcătuirea de propoziții conținând cuvinte noi; • exerciții de modificare a sensului unei propoziții prin eliminarea înlocuirea sau adăugarea unui cuvânt; • formularea unor propoziții alcătuite din cuvinte ce încep cu același sunet.
--	--	--

Competență specifică: 3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor.

Secvența de conținut: Scrisul. Ortografia. Punctuația.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>3.1. Utilizarea eficientă a scrisului ca tehnică motorică: scrierea corectă, lizibilă, cu păstrarea spațiului, înclinării și a aspectului îngrijit.</p> <p>3.2. Sesizarea literelor: mici și mari, de mână și de tipar; corespondența dintre vocale și consoane; formarea silabelor.</p> <p>3.3. Respectarea corectitudinii de scriere în procesul copierii/transcrierii și a dictărilor (de silabe, cuvinte, propoziții și texte mici).</p> <p>3.4. Utilizarea conștientă a semnelor de punctuație (punctul, virgula, semnul întrebării, scrierea cu majusculă).</p> <p>3.5. Scrierea corectă a cuvintelor cu grupuri de litere (în limita standardelor de conținut).</p> <p>3.6. Utilizarea conștientă a semnelor de punctuație.</p> <p>3.7. Utilizarea majusculei la începutul propoziției, la prenume și nume de persoane.</p>	<p><i>Scrisul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Regulile scrisului: spațiul, înclinația uniformă, aspectul îngrijit. • Igiena scrisului. Poziția corectă a corpului, a mâinii, a caietului. • Literele mari și mici ale alfabetului - scrise, izolat și combinate în silabe închise (am, un), deschise (ma, na). • Scrierea cuvintelor. Despărțirea cuvintelor în silabe (doar intuitiv, fără cunoașterea regulilor). • Scrierea propozițiilor enunțiative și interogative (fără referire la terminologie). <p><i>Ortografia și punctuația</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ortografia cuvintelor ce conțin grupurile de litere (ce, ci, che, chi, ge, gi, ghe, ghi) și cuvintele cu î, â, x. • Majuscula la început de propoziție și la prenumele și numele de persoane. • Semnele de punctuație la propoziții: punctul (.) și semnul întrebării (?). 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de scriere a elementelor grafice (linii, puncte, bastonate, zale, bucle, semiovale, ovale, nodulețe); exerciții de adaptare a poziției corecte și comode pentru scris; • exerciții de scriere a unor elemente grafice pregătitoare, care să faciliteze scrierea literelor și scriere încontinuu; exerciții de scriere a literelor, silabelor, cuvintelor și a propozițiilor; • exerciții de scriere a literelor și a cuvintelor, respectând forma, mărimea lor; • exerciții de încadrare corectă în pagină a textului (dată, alineat); • exerciții de apreciere corectă a spațiului dintre cuvinte; • exerciții de scriere corectă a cuvintelor și propozițiilor; exerciții de ordonare corectă a cuvintelor într-o propoziție; • exerciții-jocuri de stabilire a acordurilor gramaticale; exerciții de alcătuire de propoziții folosind cuvinte date; • exerciții de folosire a punctului, semnului întrebării și a scrierii cu majusculă; • exerciții de plasare a semnelor de punctuație într-un text; exerciții de copiere/transcriere a unor substantive proprii, a unor propoziții enunțiative și a unor propoziții interogative; dictări de cuvinte și propoziții; completarea de rebusuri;

<p>3.8. Scrierea din memorie a unor cuvinte ce arată acțiuni, însușiri și denumesc obiecte.</p> <p>3.9. Scrierea unor propoziții alcătuite pe baza ilustrațiilor și prezentarea lor grafică.</p>	<p><i>Contexte de realizare:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lucrări scrise: copieri, transcrieri, dictări de litere, silabe, cuvinte, propoziții din 2-3 cuvinte cunoscute. <p><i>Pentru dictare se vor utiliza litere, silabe, cuvinte și propoziții (enuțiative și interogative) - max. 15 cuvinte.</i></p> <p><i>Nu se vor utiliza texte în procesul scrierii.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • jocuri de identificare a poziției silabelor în cuvânt; exerciții de descoperire a unor cuvinte care să înceapă, să conțină sau să se sfârșească cu o silabă dată; • exerciții de distingere a sunetului inițial, final sau din interiorul unei silabe/cuvânt care schimbă sensul; • colaborări democratice în cadrul activităților de grup în inițierea unor activități, jocuri distractive pe baza unui plan elaborat în grup.
--	--	---

N.B. Noțiunile lingvistice nu vor fi definite, lucrându-se cu acestea în mod intuitiv (nu se vor folosi noțiuni de genul sinonime, antonime, omonime, propoziții enunțiative, exclamative, interogative, substantiv propriu etc.)

Competență specifică: 4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative.

Secvența de conținut: Lexicul. Fonetica. Părțile de vorbire. Părțile de propoziție.

N.B. Conținutul dat al disciplinei Limba și literatura română este desemnat ca „Elemente de construcție a comunicării” și este transversal conținuturilor educației lingvistice și literar-artistice în clasele primare. Fonetica și elementele de fonetică vor fi explorate la formarea cititului și a scrisului. Elementele de morfologie vor fi abordate în mod intuitiv, fără terminologie științifică doar în clasele I și a II-a. Contextualizarea practică în formă scrisă va repera posedarea conceptelor morfologice. Sintaxa va fi supusă achiziției cognitive și practice în procesele de comunicare.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>4.1. Selectarea din texte sau enunțurile propuse a cuvintelor cu sens asemănător și opus.</p> <p>4.2. Pronunțarea corectă a consoanelor sprijinite de diverse vocale.</p> <p>4.3. Identificarea corectă a consoanelor, a vocalelor și a silabelor în cuvinte.</p> <p>4.4. Combinarea consoanelor și a vocalelor în silabe și pronunțarea corectă a lor.</p> <p>4.5. Sesizarea procedurilor de despărțire a cuvintelor în silabe.</p> <p>4.6. Identificarea cuvintelor ce denumesc: acțiuni; obiecte (ființe, lucruri, fenomene ale naturii).</p> <p>4.7. Identificarea tipurilor de propoziții și aplicarea semnelor de punctuație în diferite contexte (în limita standardelor</p>	<p>Elemente de construcție a comunicării</p> <p><i>Lexicul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sensul cuvintelor: asemănător, opus (în mod intuitiv). <p><i>Fonetica</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Sunetul și litera – corespondența. Alfabetul limbii române. • Vocalele și consoanele. • Componenta sonoră a cuvântului (în afara cuvintelor ce conțin grupurile de litere numite mai sus). • Rostirea corectă a consoanelor luând ca sprijin orice vocală: ca – ac; cu – nu; lu, fu. • Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe (intuitiv). • Citirea corectă a literelor din alfabet. <p><i>Morfologia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvinte ce denumesc: acțiuni; obiecte (ființe, lucruri, fenomene ale naturii); însușiri (în procesul comunicării și în contexte concrete). <p><i>Sintaxa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Propoziția simplă și propoziția dezvoltată (din 3-4 cuvinte). 	<ul style="list-style-type: none"> • Exersări cu transformarea de sens a cuvintelor; • exerciții de înțelegere a sensului cuvintelor (importanța și utilizarea lor); • exersări cu literele,/sunetele alfabetului și însemnătatea lor pentru lectură și scriere; • jocuri pentru fixarea rostirii corecte a consoanelor luând ca sprijin orice vocală; • exerciții de imitare a sunetelor din natură și pronunție de onomatopee, în șoaptă, tare, în ritm stacato și prelungit, după indicații; • exerciții de despărțire a cuvintelor pe silabe; • exersări practice în recunoașterea și înțelegerea nuanțelor ce deosebesc rolul lexical și practic al cuvintelor morfologice; recunoașterea și gruparea lor; <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de identificare a cuvintelor ce denumesc: acțiuni; obiecte (ființe, lucruri, fenomene ale naturii); însușiri (în procesul comunicării și în contexte concrete); • exerciții de lectură a imaginilor prin identificarea obiectelor, acțiunilor, acelorași obiecte ce exprimă însușiri diferite (culori, dimensiuni, volum etc.);

<p>de conținut).</p> <p>4.8. Transformarea propozițiilor simple în dezvoltate.</p> <p>4.9. Utilizarea corectă a mijloacelor de intonare.</p>	<p>Identificarea lor în textele citite; exprimarea lor prin semne convenționale (pentru a nu se limita la numai la propoziția auzită, dar și cea vizualizată).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Propoziția după scopul comunicării (enuțiativă și interogativă). 	<ul style="list-style-type: none"> • exersări despre rolul/importanța propozițiilor în comunicare, alcătuirea lor corectă din punct de vedere gramatical și conținutul.
--	---	--

Competență specifică: 5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură.

Secvență de conținut: Tainele cărții.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>5.1. Sesizarea conținutului emotiv al textului/cărții citite în timpul audierii acestuia/acesteia.</p> <p>5.2. Folosirea unor tehnici/ strategii de lucru cu textul/ cartea.</p> <p>5.3. Exprimarea opiniilor și a atitudinilor proprii față de cele citite.</p> <p>5.4. Manifestarea preferinței de a citi texte literare/cărți de diferite specii.</p>	<p><i>Tainele cărții</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cartea. Componentele cărții: coperta (titlul și autorul cărții), filele cu text, imaginile, cuprinsul și rolul lor. • Lectura expresivă a poeziilor, a ghicitorilor, a proverbelor, a frământărilor de limbă etc. • Impresii despre carte. • Preferințe de cărți (de ex. despre animale, despre povești, despre copii etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de demonstrare a înțelegerii celor ascultate prin răspunsuri la întrebări și comentarea unor ilustrații; • exerciții de a deosebi cărțile după forma lor; • activități de prezentare a componentelor obligatorii de pe coperta inițială; • exerciții de identificare a componentelor obligatorii de pe coperta finală; • exerciții de deosebire a cărților scrise în proză, în versuri, cărți de povești și ghicitori; exerciții de orientare a preferințelor de lectură prin ceea ce i-a atras atenția sau pentru scopul urmărit; • activități de selectare din cărțile citite câte 1-2 opere (povestioare, poezii, ghicitori, jocuri distractive) pentru a le prezenta la orele de limba română; • ora cărții, ora poveștilor; • dialoguri despre cărți, personaje din texte cunoscute, despre biblioteci, librării etc.; memorări de versuri, dramatizări; exerciții de prezentare a unor cărți citite în particular; exerciții de inițiere în citirea unor cărți pentru copii, adecvate vârstei; • situații de comparare a propriei opinii cu cea a colegilor.

LECTURĂ RECOMANDATĂ

Notă: Tematica lecturii particulare este de obicei liberă, însă e bine să fie apropiată de tematica lecturii din clasă pentru a realiza legături tematiche, comparații și extensii valorice. Lista recomandată mai jos este flexibilă și constituie un reper de orientare, ținând cont de situația de facto în bibliotecile personale și locale. Atenționăm că nu vom orienta elevii spre un anumit număr de cărți citite pe an.

- Ion Creangă** „Punguța cu doi bani”
Ion Creangă „Capra cu trei iezi”
Demostene Botez „Toamna”
Spiridon Vangheli „Guguță”
Ion Druță „Trofimaș se gătește de școală”
Grigore Vieru „Frumoasă-i limba noastră”
Vladimir Beșleagă „Moldova mea”
Grigore Vieru „Plaiul meu”
Spiridon Vangheli „Buchiiile lui Ion Creangă”
Mihai Eminescu „Revedere”
Folclor „Vocea tare și șoapta”
Folclor „Culorile bobitelor de poamă”
Ștefan Tudor „Strămoșii”
Lev Tolstoi „Doi prieteni”
Grigore Vieru „Zilele săptămânii”
Leonida Lari „Pâinea”
Spiridon Vangheli „Banca lui Guguță”
Constantin Dragomir „Omul harnic”
Dumitru Matcovschi „Patrie”
Vasile Romanciuc „Moldova”
Vladimir Rusnac „Dragu mi-i să cânt”
Grigore Vieru „Cîte litere știi”
Elena Farago „Bondarul leneș”
Anatol Ciocanu „La Nistru”
Ștefan Tudor „Rădăcinile”
Victor Prohin „De ce are girafa gâtul lung”
Elvira Crețu „Povestea Mărioarei”
Nicolae Esinencu „Bună dimineața”
Anton Pann „Povestea vorbei”
Iuliu Cîrchelan „Puiul”
Mihai Eminescu „Ce te legeni. . .”
Traian Dorz „Învață tu, copile”
Grigore Vieru „Albinuța”
Radion Cucereanu „Școala ciorilor”
Vinciu Gafiță „Supărarea Mărioarei”
Elena Farago „De ziua mamei”
Valeria Boiculesi „E ziua ta”
Vasile Romanciuc „Ciocîrlia”
Folclor „Cearta nu aduce folos”
Folclor „Fata cea harnică”
Vasile Suhomlinski „Furnica stăruitoare”
Lev Tolstoi „Iepurele și ariciul”
Ion Vieru „Cuptorul”
Constantin Ușinski „Cele dintîi raze”
Gheorghe Gheorghiu „Buchetul de flori
- Constantin Dragomir** „Cartea”
Petru Cărare „Legea politeței”
Angela Chicu „Dimineața”
Liviu Deleanu „Fii ordonat”
Anatol Ciocanu „Hai, ploaie!”
Ada Zaprojanu „Mi-i dor de bunicuța”
Spiridon Vangheli „Scrînciobul lui Guguță”
Anatol Ciocanu „Tot pe drum și pe ninsoare”
Ada Zaprojanu „Gustul fulgilor de nea”
Spiridon Vangheli „Urătorii”
Octavian Goga „Crăciunul copiilor”
Arcadie Suceveanu „Bal mascat”
Constantin Dragomir „Plăcințele cu bucluc”
Dumitru Matcovschi „Creionul roșu”
Nicolae Dabija „În satul bunicilor”
Snoava „Păcală și Tîndală”
Snoava „Păcală și colțunașii”
Elena Farago „Doi frați cuminiți”
Spiridon Vangheli „Primăvara”
Folclor „Baba Dochia”
Ștefan Iosif „Cîntec de primăvară”
Grigore Vieru „Tu, iarbă, tot ai mamă?”
Ion Druță „Mama”
Grigore Vieru „Mama”
Bucur Milescu „Maimuța nepricepută”
Ana Manole „Mămica și pînica”
Ion Creangă „Mere putrede și mere bune”
Nicolae Savostin „Omul bun”
Folclor „Doi frați”
Nicolae Dabija „În satul bunicilor”
Grigore Vieru „Flori-ceasornic”
Florin Costinescu „Să-nvățăm de la furnici”
Costache Ioanid „Oameni buni”
- Poveste populară română** „Ulciorul cu galbeni”
Poveste populară rusă „Lupul și capra”
Esop „Cîinele” (fabulă)
Poveste populară română „Morarul”
Ariadna Șalari „Ploaia”
Grigore Vieru „Noapte bună!”

Cărți din literatura pentru copii:

1. Spiridon Vangheli, Carte de citire și gândire, Cartea 1. Chișinău: Editura pentru copii *Guguță*, 2006.
2. Frații Grimm, Albă-ca-Zăpada. Din colecția *Cărțile copilăriei*. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2004.
3. Frații Grimm, Frățior și surioară. Din colecția *Cărțile copilăriei*. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2004.
4. Charles Perrault, Cenușăreasa. Din colecția *Cărțile copilăriei*. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2004.
5. Charles Perrault, Piele-de-măgar. Din colecția *Cărțile copilăriei*. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2004.
6. Hans Cristian Andersen, Bobocelul cel urât. Din colecția *Cărțile copilăriei*. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2004.
7. Aventura unei gogoășe. O poveste care se vrea nu doar citită, ci și scrisă. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2009.
8. Tărîmul literelor. Prima mea carte de lectură: povestioare. / Selectare și adaptare: Ala Bujor. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2008.

CLASA A II-A

Competență specifică: 1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare. Secvență de conținut: Cunoașterea și înțelegerea componentelor structurali ai diverselor tipuri de comunicare.		
Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
1.1. Sesizarea cuvântului și a propoziției ca elemente esențiale în comunicarea între oameni. 1.2. Alcătuirea propozițiilor /enunțurilor cu diferitele sensuri ale cuvintelor ce denumesc obiecte, acțiuni, însușiri. 1.3. Sesizarea la auz a corectitudinii gramaticale a propozițiilor (acordul între cuvinte și accentuarea corectă). 1.4. Utilizarea corectă a cuvintelor și a propozițiilor în discuțiile cotidiene și în reproducerea unor informații. 1.5. Manifestarea dorinței/interesului de a alcătui propoziții despre satul/orașul, despre colegii de clasă indicând aspectul pozitiv al lor.	<p>Comunicarea orală: înțelegerea după auz și vorbirea.</p> <p><i>Comunicarea verbală – schimb de informații între oameni (Actualizare).</i></p> <p>Situații de comunicare: cuvântul și propoziția – elemente de bază ale comunicării verbale.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul - grup de sunete cu un înțeles. • Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. • Cuvinte care denumesc obiecte, acțiuni, însușiri. Semnificația lor în vorbire. Identificarea în diferite contexte orale. • Propoziția simplă, propoziția dezvoltată; afirmativă, negativă. <p><i>N.B. (fără terminologie, intuitiv)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Propozițiile după scopul comunicării: enunțiativă, interogativă, exclamativă și semnele de punctuație respective. • Intonarea corectă a propoziției. 	<ul style="list-style-type: none"> • Exersări de percepere la auz a sunetelor cuvintelor analizate și de înțelegere a sensului lor adecvat; • exerciții de clasificare a cuvintelor după înțelesul lor (denumesc obiecte, acțiuni, însușiri) și de a le utiliza în alcătuirea propozițiilor simple și dezvoltate; • exerciții de structurare a propoziției, evidențiindu-se raportul dintre ea și cuvântul separat; • exersări practice cu tipurile de propoziții (fără a folosi terminologia lor), cu scopul de a indica / a simți rolul lor în schimbarea conținutului: afirmație, negație, interogație; • aplicații pe baza imaginilor, presupuneri de conținut, descoperirea exprimării comunicative în diferite situații: propoziții, verbalizare coerentă, folosind informații din diferite domenii; • exerciții de denumire a acțiunilor, însușirilor, a lucrurilor pe baza imaginilor, în comunicarea curentă precum și în contexte lingvistice (text, propoziții, enunțuri);

<p>1.6. Adaptarea comunicării la interlocutor sau la o situație de comunicare.</p> <p>1.7. Identificarea componentelor unui dialog prin conștientizarea formei: întrebare – răspuns.</p> <p>1.8. Adresarea întrebărilor pentru interlocutori în dependență de statut și vârste diferite, aplicînd formulele de permisiune și solicitare din eticheta comunicării.</p> <p>1.9. Utilizarea eficientă a dialogului în diferite situații cotidiene.</p> <p>1.10. Interpretarea relațiilor dintre faptele relatate, ținînd cont și de succesiunea desfășurării subiectului.</p> <p>1.11. Ordonarea ideilor într-o relatare a unor conținuturi cunoscute, în mod ghidat sau pe baza reperelor propuse.</p> <p>1.12. Prezentarea succintă a unor informații culese, după preferințe, din cărțile citite independent.</p> <p>1.13. Expunerea informației despre identitatea personală (nume, prenume, vîrstă, domiciliu, pasiuni, părinți).</p> <p>1.14. Clasificarea cuvintelor ce denumesc obiecte descrise după aceeași formă sau culoare, dimensiune etc.</p>	<p><i>Diversitatea actelor de comunicare</i></p> <p><i>Comunicarea dialogată</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Componentele dialogului: emițător, receptor. • Organizarea dialogului simplu: întrebare – răspuns. • Linia de dialog. • Formule ca unități de comunicare utilizate în dialog (actualizare). • Eticheta comunicării. Formule de salut, de adresare, de mulțumire (actualizare). • Formule de permisiune și solicitare. <p><i>Comunicarea monologată</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Consecutivitatea ideilor într-o narațiune. • Relatarea unor conținuturi (evenimente, întâmplări, povestioare, informații alcătuite după un șir de ilustrații, benzi desenate inventate, culese din cărți sau presa periodică pentru copii). <p><i>Comunicarea descriptivă</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Descrieri / caracterizări de personaje, plante, animale (cu sau fără repere). <p><i>Comunicarea nonverbală</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Gestul, mimica, unele semnale ale serviciilor: 	<ul style="list-style-type: none"> • exerciții de antrenare a însușirii conștientă a componentelor unui dialog și de priceperii de a formula întrebări și răspunsuri; • activități de combinare și stabilire a relațiilor dintre formulele dialogului și eticheta comunicării, justificînd utilizarea lor ca normă a comportamentului corect / civilizat (a ști să demonstrezi cine ești tu); • exerciții de completare a unor dialoguri: se propune întrebarea și se solicită răspunsul și invers; urmărindu-se regula „adaptarea comunicării la interlocutor” (în comun și pe grupe mici); • exersări de relatare / povestire consecutivă a conținutului cu încercări de formulare corectă a începutului, încheierii, folosind schema logică de repere (cine? ce? cînd? unde? etc.); • exerciții practice cu scopul de a dezvolta interesul elevilor de a se transpune în rolul personajelor reale și imaginative pentru a reda prin voce intensitatea, timbru, gesturi, mimică și semnale caracterul lor: bunătatea, vitejia, dragostea etc.; • exerciții de a-i învăța pe elevi să culeagă din cărțile și mass-media pentru copii texte pe anumită temă, jocuri didactice pentru a le prezenta la lecțiile de limbă română, matematică, științe etc. • exersări în conștientizarea procesului de descriere a obiectelor propuse, bazîndu-se și pe cunoștințele acumulate în clasa I și adăugînd și alți parametri;
---	---	---

<p>1.15. Descrierea ghidată a obiectelor, a personajelor pe baza faptelor sesizate în context sau a reperelor propuse.</p> <p>1.16. Utilizarea corectă/civilizată a elementelor comunicării nonverbale: mimică, gest, semnale, semne etc.</p> <p>1.17. Aplicarea în situații reale sau modelate a combinării elementelor nonverbale cu cele verbale.</p>	<p>urgența medicală, pompieri, poliție; semnele rutiere, afișe informaționale etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ajustarea elementelor nonverbale la comunicarea verbală. 	<ul style="list-style-type: none"> • exersări de caracterizare a personajelor după faptele descrise (numai în colectiv sau în grupuri mici); • exerciții de însușire a conceptului de comunicare nonverbală, a felurilor acestora și a utilizării eficiente în comunicarea dintre oameni; • exersări de ajustare a elementelor de comunicare nonverbale la cea verbală; • exersări de conștientizare a mesajului exprimat numai prin elementele comunicării nonverbale și elaborarea/demonstrarea unor noi forme de conținut în fața colegilor din clasă.
--	---	---

Competență specifică: 2. Perceperea mesajului citit/audiat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare.

Secvența de conținut:

- Lectura textelor narative și în versuri.
- Receptarea textului literar și valorificarea vocabularului textual.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>2.1. Utilizarea eficientă a tehnicilor de lectură corectă, conștientă și fluidă în scopul extinderii câmpului vizual, a vitezei și a ritmului de citire.</p> <p>2.2. Delimitarea ghidată a componentelor textului literar în scopul înțelegerii conținutului ca un tot întreg.</p> <p>2.3. Perceperea celor două semnificații</p>	<p>II. Comunicarea scrisă: lectura și scrisul <i>Lectura</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lectura corectă, conștientă și fluidă. • Câmpul vizual (extindere), viteza citirii (intensificare și automatizare), ritmul citirii. • Textul. Componentele textului: titlul, autorul, conținutul propriu-zis. • Textul literar: alineatul și semnificația lui. 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de extindere treptată a câmpului vizual; • tehnici de intensificare a vitezei prin automatizarea ritmului citirii; • lectura alineatelor, a cuvintelor noi, a descrierilor etc.; • exerciții de lectură a imaginilor aferente textului literar;

<p>ale alineatului (ortografia-scrierea din rînd nou) și schimbarea ideilor.</p> <p>2.4. Corelarea imaginii cu fragmentul respectiv al textului.</p> <p>2.5. Exprimarea atitudinii față de comportamentul personajelor pozitive/negative recunoscute, după faptele descrise.</p> <p>2.6. Relatarea selectivă a textelor citite conform fragmentelor indicate sau ilustrate.</p> <p>2.7. Deosebirea prin comparare a structurii textului în proză cu structura poeziei (în mod ghidat);</p> <p>2.8. Exprimarea sensibilității estetico-literare prin lectura, recitarea expresivă a poeziilor propuse și a celor culese independent.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ideile textului (după alineate). • Textul literar (fragmentul de text) și imaginea asociată. • Personajele literare pozitive și negative. • Atitudinea (opinia) față de comportamentul personajelor descrise. • Atitudinea cititorului față de cele citite. • Valori morale, estetice și religioase în textele literare. • Aprecierea textelor literare (acceptă / nu acceptă; susține / nu susține). • Povestirea (orală, liberă în succesiune și selectivă), imitînd tonul, intonația și timbrul vocii (fără folosirea terminologiei). • Versificația: Poezia, strofa, versul. Rima. 	<ul style="list-style-type: none"> • exerciții de precizare a elementelor structurale: componentele textului literar; alineatele și rolul lor pentru cititor; exersări cu determinarea alineatelor și formularea ghidată a ideilor de bază, care indică și succesiunea faptelor descrise; exerciții de valorificare a mesajului etic al textului prin analiza opiniilor; exersări în formularea corectă a gîndurilor pe baza celor citite; • exersări în formarea procedeelelor corecte de povestire globală, în succesiune, după schema logică cu imitarea tonului, a intonației și timbrului vocii (fără folosirea terminologiei); • exersări de imitare a rolului personajelor privind vocea, timbrul, poziția corpului etc., compararea lor cu alte personaje luate din cărțile citite suplimentar; • activități de inițiere a elevilor în tehnicile cooperării în grup (a citi, a discuta împreună, a se corecta unul pe altul în exprimare sau în omiterea unor greșeli de conținut, a crea jocuri distractive etc.); • exerciții de comparare a structurii poeziei cu structura textului în proză (delimitarea versurilor, identificarea rimelor, lectura expresivă a textelor și determinarea muzicității versurilor); • activități de recitaluri a poeziilor memorate, ateliere de creație prin ilustrarea unor versuri; ateliere de prezentare a versurilor ilustrate, ateliere de scriere, de culegere a poeziilor etc.;
---	--	---

<p>2.9. Sesizarea cuvintelor cu sens apropiat/opus, cu sens propriu/figurat prin identificarea în diverse contexte.</p> <p>2.10. Utilizarea vocabularului însușit în diferite situații de comunicare: la alcătuirea propozițiilor, enunțurilor, a micilor texte, în convorbiri etc.</p> <p>2.11. Manifestarea unei atitudini pozitive față de limba română.</p> <p>2.12. Aprecierea textului literar prin valorificarea vocabularului.</p>	<p><i>Vocabularul textului</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvintele noi din text. • Sensurile cuvântului: cuvinte cu sens asemănător; cuvinte cu sens opus (identificare); cuvinte cu sens propriu și figurat; mijloace artistice: comparația și personificarea (intuitiv, fără terminologie); • Cuvinte ce denumesc obiecte, acțiuni, însușiri. Identificarea lor în textele citite. • Cuvinte care exprimă emoția postlectorală. 	<ul style="list-style-type: none"> • exersări de identificare a sensului asemănător (sinonime) al cuvintelor și a sensului opus al perechilor de cuvinte (antonime), introducerea în contexte proprii; clasificarea lor dintr-un șir de alte cuvinte sau selectarea din alte texte; • exerciții ghidate (cu sprijinul învățătorului) de analiză contextuală a cuvintelor cu sens propriu și figurat; • exerciții de valorificare a vocabularului textual pe baza următorului algoritm: <i>emoții și sentimente</i> (bucuros, vesel); <i>localizări</i> (în fântână, în cireadă); <i>timp</i> (când s-a întors acasa); <i>spațiu</i> (în dreaptă, în stînga); acțiuni (merge, ajunge, înghite); <i>producere a sunetelor</i> (interjecțiile, onomatopeele etc.); • exerciții de analiză a vocabularului <i>în funcțiune</i>.

Competență specifică: 3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor.

Secvența de conținut: Scrisul. Ortografia. Punctuația.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>3.1. Scrierea lizibilă, îngrijită, aranjată estetic într-o anumită înclinație.</p> <p>3.2. Utilizarea eficientă a scrisului în diferite lucrări scrise, respectând așezare estetică în pagină.</p> <p>3.3. Identificarea și selectarea din diverse contexte a cuvintelor ce conțin ortogramele învățate.</p> <p>3.4. Scrierea corectă din punct de vedere ortografic a cuvintelor cu grupuri de litere și a celor cu cratimă (în limita standardelor de conținut).</p> <p>3.5. Utilizarea adecvată a cuvintelor cu ortograme noi în redactarea propozițiilor, a enunțurilor proprii.</p> <p>3.6. Utilizarea corectă a semnelor de punctuație (ghidat, apoi independent).</p> <p>3.7. Redactarea textelor proprii cu și fără repere, aplicând tehnicile de redactare învățate.</p> <p>3.8. Manifestarea conduitei adecvate în cooperare de grup în scopul elaborării în scris a unor compoziții sau alcătuirii unui plan de idei etc.</p> <p>3.9. Manifestarea interesului pentru</p>	<p><i>Scrisul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Scrisul – necesitate în viața omului. • Înclinația ordonată, acuratețe, așezare estetică în pagină a scrisului. <p><i>Ortografia și punctuația</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Scrierea corectă fără omiteri de litere, silabe la copieri și transcrieri. • Ortografia cuvintelor ce conțin grupurile de litere (ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi). • Cuvintele ce conțin ortogramele î, î, x și cu grupurile de litere oa, ie. • Cuvintele ce conțin consoana m înainte de b, p. • Utilizarea ortogramelor: s-a, sa. • Punctuația: virgula la enumerare, linia de dialog, cratima în ortogramele învățate. • Semnele de punctuație ale propozițiilor: exclamării (!); interogativ (?) și punctul (. • Majuscula inițială în propoziție. • Majuscula în scrierea numelor proprii (nume, prenume; denumirea satului/orașului în care locuim; denumirea țării și a capitalei). 	<ul style="list-style-type: none"> • Copieri, transcrieri în vederea automatizării și rapidității tehnicii scrisului; • exerciții de respectare a cerințelor organizării estetice a scrisului în pagina de caiet; • exerciții de aplicare a regulilor de despărțire în silabe și de trecere la capăt de rând (în dictări și autodictări, copieri sau în scrierea unor enunțuri proprii); • exerciții de scriere corectă a cuvintelor care conțin ortogramele î, î, x și grupurile de litere oa, ie; • exerciții de utilizare corectă a cuvintelor scrise cu cratimă; • exerciții de alcătuire a dialogurilor în grupe mici, din 2-4 perechi de replici cu folosirea corectă a liniei de dialog; • exerciții de utilizare corectă a semnelor de punctuație; <p><i>N.B. Ortogramele propuse se vor încadra în demersuri aplicative: dictări, construiți de enunțuri proprii, fără penalizări pentru greșelile omise (cu excepția greșelilor omise la transcriere și copiere).</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de folosire corectă a majusculei în lucrări scrise, în limita standardelor de conținut;

<p>scrierea textului cu destinație specială - bilețelul (conform regulilor de redactare învățate).</p>	<p><i>Contexte de realizare</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Scriere funcțională (copieri, transcrieri, dictări). • Compuneri cu început dat, cu schimbarea unui sfârșit al textului citit. • Compuneri după o ilustrație sau pe baza unor benzi de desene. • Inventarea textelor scurte (3-4 enunțuri) cu elemente fantastice. • Textul nonliterar – utilitar. Bilețelul și semnificația lui în viața oamenilor. <p><i>N.B. Scrierea compunerilor se va realiza numai sub dirijarea învățătorului. Este recomandabil a propune ca temă pentru acasă doar <u>copierea</u> compunerilor redactate și analizate în clasă.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • exerciții de autoevaluare și corectare în perechi a greșelilor de scriere și a greșelilor de punctuație etc.; • antrenament de structurare corectă a diverselor tipuri de compuneri: introducere, cuprins și încheiere (fără terminologie); • exerciții de redactare a unor compuneri cu început/sfârșit dat; • exerciții de alcătuire a planului simplu de idei și redactare a unor compuneri pe baza acestuia; • exerciții de autoevaluare pe baza textului scris și exerciții post-scriptum; • activități de scriere corectă a unui bilețel, respectând tehnicile de redactare; • exerciții de utilizare a grilelor simple de evaluare a compunerilor proprii și ale colegilor.
--	--	--

Competență specifică: 4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative.

Secvența de conținut: Lexicul. Fonetica. Părțile de vorbire. Părțile de propoziție.

N.B. Conținutul dat al disciplinei Limba și literatura română este desemnat ca „Elemente de construcție a comunicării” și este transversal conținuturilor educației lingvistice și literar-artistice în clasele primare. Fonetica și elementele de fonetică vor fi explorate la formarea cititului și a scrisului. Elementele de morfologie vor fi abordate în mod intuitiv, fără terminologie științifică, doar în clasele I și a II-a.

Contextualizarea practică, în formă scrisă va repera posedarea conceptelor morfologice. Sintaxa va fi supusă achiziției cognitive și practice în procesele de comunicare.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
4.1. Utilizarea eficientă în diferite contexte (orale și scrise) a noului	<p><i>Lexicul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul și sensurile lui: asemănător - sinonime/ opus-antonyme; sens propriu/sens 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de extindere a lexicului în propriul sistem de comunicare; • exerciții de scriere și pronunțare a

<p>vocabular, sesizând diferitele sensuri.</p> <p>4.2. Pronunțarea corectă a consoanelor sprijinite de diverse vocale.</p> <p>4.3. Identificarea corectă a consoanelor, a vocalelor și a silabelor în cuvinte.</p> <p>4.4. Sesizarea semnificației vocalei în formarea silabelor.</p> <p>4.5. Sesizarea semnificației corecte a părților de vorbire în comunicare.</p> <p>4.6. Clasificarea părților de vorbire dintr-un șir de cuvinte sau dintr-un mic text.</p> <p>4.7. Aplicarea corectă a tipurilor de propoziții și respectiv a semnelor de punctuație în diferite contexte.</p> <p>4.8. Utilizarea corectă a mijloacelor de intonare îndeosebi a propozițiilor după scopul comunicării.</p> <p>4.9. Identificarea ghidată a părților principale de propoziție prin formularea întrebărilor.</p> <p>4.10. Transformarea propozițiilor simple în propoziții dezvoltate și invers.</p>	<p>figurat.</p> <p><i>Fonetica</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvîntul – grup de sunete cu înțeles (actualizare). • Alfabetul. Sunetele vocale. Sunetele consoane (citirea – corectă a consoanelor sprijinit de o vocală). • Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. <p><i>Morfologia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvinte ce denumesc: acțiuni; obiecte; însușiri. • Identificarea lor în diferite contexte (orale și scrise). <p><i>Sintaxa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tipurile de propoziții după scopul comunicării: enunțiativă, interogativă, exclamativă și respectiv semnele de punctuație (fără utilizarea terminologiei); • Mijloace de intonare a fiecărui tip de propoziție. Semnele de punctuație respective și prin imitarea intensității vocii, ritmului. • Părțile principale de propoziție (subiectul și predicatul). • Propoziția simplă, dezvoltată. <p><i>N.B. Recunoașterea părților principale de propoziție se va realiza în mod ghidat, pe baza modelelor concrete, cu ajutorul întrebărilor, fără precizări terminologice.</i></p>	<p>cuvintelor ce conțin grupuri de litere;</p> <ul style="list-style-type: none"> • exerciții de scriere și pronunțare a cuvintelor alcătuite din mai multe silabe; • exerciții de despărțire a cuvintelor în silabe și combinarea consoanelor și a vocalelor în silabe și pronunțarea corectă a lor; • exerciții de identificare în diverse contexte a părților de vorbire învățate; • exerciții de stabilire a acordului gramatical, în mod intuitiv; • exerciții de completare a propozițiilor lacunare cu structurile morfologice învățate; • exerciții de determinare a semnificației tipurilor de propoziții conform scopului de comunicare; • exerciții aplicative privind semnele de punctuație la propozițiile după scopul comunicării; • exerciții de identificare a părților de propoziție, pe baza întrebărilor <u>formulate de către învățător</u>; • exerciții de redactare a propozițiilor simple și a propozițiilor dezvoltate etc.
--	--	--

Competență specifică: 5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură.

Secvență de conținut: Tainele cărții.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>5.1. Identificarea elementelor principale ale cărților citite independent și discutate în grupuri sau în colectivul clasei.</p> <p>5.2. Deosebirea unor cărți după conținut: cărți de povești, de poezii, de povestiri; despre plante, despre animale.</p> <p>5.3. Anticiparea conținutului unei cărți pe baza celor trei componente: titlu, autor și ilustrație.</p> <p>5.4. Exteriorizarea stării afective, a emoțiilor în timpul demonstrării cărților citite în particular.</p> <p>5.5. Exprimarea opiniilor și a atitudinilor proprii față de cele citite.</p> <p>5.6. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectura suplimentară a cărților și a presei periodice pentru copii.</p>	<p><i>Tainele cărții</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cartea. Componentele cărții: coperta (titlul și autorul cărții), filele cu text, imaginile, cuprinsul și rolul lor. <p><i>N.B. Se vor alege cărți de format mare, cu font de citire accesibil pentru vîrstă.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cărți din literatura artistică națională și universală pentru copii, cu un volum de 10-12 pagini. • Agenda de lectură a cărților citite. Structurarea după noțiuni de teorie literară: titlul cărții, autorul, personajele, cuvinte neînțelese, expresii artistice. <p><i>N.B. Completarea agendei de lectură se va realiza numai sub dirijarea învățătorului, iar în cazurile lecturilor de familie - cu ajutorul părinților.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea unei expoziții de cărți tematice sau selectate pe specii literare. • Impresii despre carte și personajul preferat. • Preferințe de cărți (de ex. despre animale, despre povești, despre copii etc.). 	<ul style="list-style-type: none"> • Activități de a deosebi diferite tipuri de cărți după conținut; • exersări de a identifica autorul, ilustratorul, elementele paginii de gardă, a copertei inițiale și a celei finale; • exersări de a învăța alegerea cărții necesare după sumar, după numele scriitorului; • exerciții de a recunoaște și de a deosebi cărți scrise în proză, în versuri, cărți de povești și ghicitori; • activități în cooperare și individual de a selecta din cărțile citite câte 1-2 opere (povestioare, poezii, ghicitori, jocuri distractive pentru a le prezenta la orele de limbă și literatură română și la alte discipline).

LECTURĂ RECOMANDATĂ

1. **Spiridon Vangheli** Carte de citire și gândire, Cartea a II-a. Chișinău: Editura pentru copii *Guguță*, 2006;
2. Trei urși. Adaptare și desene de Lică Sainciuc. Chișinău: Editura *Cartier*, 2008;
3. **Ion Creangă**, Punguța cu doi bani. Chișinău: Editura *Cartier*, 1996;
4. Poienița copilăriei. / Selecție Ala Bujor. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2003;
5. **Mihai Eminescu**, Poezii. Chișinău: Editura *Cartier*, 2006;
6. Făguraș de poezie. Versuri – licurici pentru dragii pici. Ediția a II-a, completată. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2008;
7. **Alexandru Donici** Greierul și furnica. Chișinău: Editura *Cartier*, 1996;
8. **Mihai Eminescu** Frumoasa lumii. Chișinău: Editura *Cartier*, 2000.

Texte literare / cărți culese din literatura pentru copii

Frații Grimm „Scufița Roșie”	Ioan Slavici „Spaima zmeilor”
Hans Cristian Andersen „Scufița Roșie”	Ioan Slavici „Zîna Zorilor”
Carlo Collodi „Pinocchio”	Ioan Slavici „Crăiasa zăpezii”
Călin Gruia „Ciuboșele ogarului”	Hans Christian Andersen „Povestea porcului”
Tudor Arghezi „Cheile”	Ion Creangă „Dănilă Prepeleac”
Frații Grimm „Hansel și Gretel”	Alexandru Donici „Fabule”
Frații Grimm „Prințul fermecat”	Lewis Carroll „Alice în Țara Oglinzilor” – cap. I
Frații Grimm „Crăiasa albinelor”	Poveste populară „Frumoasa din pădurea adormită”
Elena Farago Poezii	Ion Druță „Iarna”
Charles Perrault „Mama Gîscă”	Vasile Alecsandri „Iarna”
George Topârceanu „Rapsodii de toamnă”	Ion Druță „Sora”
Charles Perrault „Degețel”	Alexandru Mitru „Tatăl și cei zece feciori”
Charles Perrault „Frumoasa din pădurea adormită”	Frații Grimm „Bunicul și nepotul”
Vladimir Colin „Povestea ceasului cu inimă”	Lia Diacopol Fudulu „Vara și iarna”
Al. Brătescu Voinești „Privighetoarea”	Otilia Cazimir „Baba iarna intră-n sat”
Ana Blandiana „Copilărie”	Constantin Dragomir „Vrei să-ți spun o poezie?”
Iulian Filip „Au vrut melcii să se bată”	Elena Farago „Din traista lui Moș Crăciun”
Ion Druță „Bobocel cu ale lui”	Grigore Vieru „Moșul din leagăn”
Aurel Ciocanu „Ploaie desculță”	Liviu Deleanu „Bucurii pentru copii”
Liviu Deleanu „Licurici pentru cei mici”	Constantin Dragomir „Copii și păpădii”
Vasile Romanciuc „Ursul dirijor”	Arcadie Suceveanu „A fugit melcul de-acasă”
Arcadie Suceveanu „Rața lui Arhimede”	
Dumitru Matcovschi „Bună dimineață, mamă!”	
Nicolae Rusu „Alunel”	

N.B. *Tematica lecturii particulare este de obicei liberă, însă e bine să fie apropiată de tematica lecturii din clasă pentru a realiza legături tematiche, comparații și extensii valorice. Lista recomandată este flexibilă și constituie un reper de orientare, ținând cont de situația de facto în bibliotecile personale și locale. Atenționăm că nu vom orienta elevii spre un anumit număr de cărți citite pe an.*

CLASA A III-A

Competență specifică: 1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare.

Secvență de conținut: Cunoașterea și înțelegerea componentelor structurali ai diverselor tipuri de comunicare.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1.1. Intonarea propozițiilor în funcție de scopul comunicării, de starea emotivă (admirație, repulsie, indignare, surprindere etc.) transmisă prin mesajul ei.</p> <p>1.2. Recunoașterea tipurilor de propoziții utilizate în textele citite în scopul înțelegerii semnificației lor.</p> <p>1.3. Transformarea propozițiilor simple în propoziții dezvoltate și invers.</p> <p>1.4. Conceptualizarea ideii despre propoziție ca mod de exprimare a unui gând scris sau spus.</p> <p>1.5. Transpunerea actului de comunicare dialogată în situații adecvate, în scopul adaptării la interlocutor.</p> <p>1.6. Construirea dialogurilor cu ajutorul replicilor eliptice (da/nu) și argumentarea conținutului acestora.</p> <p>1.7. Improvizarea dialogului în baza a două-trei imagini și verbalizarea propriu-zisă.</p> <p>1.8. Aplicarea tehnicilor de combinare corectă a formulelor din etica comunicării (de salut, de adresare etc.) cu formularea replicilor într-un dialog oral sau scris.</p>	<p>Comunicarea orală: înțelegerea după auz și vorbirea.</p> <p><i>Comunicarea verbală – schimb de informații între oameni.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Propoziția ca mod de exprimare a unui gând scris sau spus. • Semnificația verbală și gramaticală a tipurilor de propoziții: propoziția simplă, dezvoltată (dezvoltarea și restrângerea lor). • Tipuri de propoziții după scopul comunicării: enunțiativă, interogativă și exclamativă (cu utilizarea terminologiei). <p><i>Diversitatea comunicării verbale între oameni.</i></p> <p><i>Comunicarea dialogată.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea dialogului oral. • Ordonarea replicilor complete și eliptice (da/nu). Linia de dialog. • Adaptarea la situația de comunicare, la parteneri (prin îndeplinirea rolului de emițător și receptor). • Îmbinarea adecvată a replicilor de 	<ul style="list-style-type: none"> • Exersări de construcție a propozițiilor în scopul înțelegerii sistemului gramatical; • exerciții de identificare a propozițiilor care afirmă, demonstrează, aprobă anumite stări emotive ale vorbitorului; • exerciții de structurare a propoziției, evidențiindu-se raportul dintre ea și cuvântul separat; • exerciții de exprimare a acordului / dezacordului prin propoziții afirmative /negative; • exersări practice cu tipurile de propoziții (cu folosirea terminologiei lor); • formularea unor întrebări și a unor răspunsuri având o temă sau un obiect; • exerciții de dialog cu persoane diferite: colegi, învățători, părinți; jocuri de rol; • simularea unor situații de comunicare (convorbiri telefonice, dialoguri în cadrul cărora elevii să utilizeze formule de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare; • activități de construcție în perechi mici a dialogurilor orale și scrise (de 2-4 perechi de replici); • analiza imaginilor din manual și observarea detaliilor (formulelor – replicilor, mai ales, a celor eliptice da/nu și a semnelor de punctuație); • linia de dialog și virgula la adresare;

<p>1.9. Utilizarea eficientă a dialogului în viața de toate zilele.</p> <p>1.10. Executarea corectă și succintă a unor consemne (o rugămințe, o adresare, o satisfacție sufletească) utilizând adecvat formulele de etichetă a comunicării.</p> <p>1.11. Aprecierea legăturii dintre faptele relatate în text și consecințele lor.</p> <p>1.12. Utilizarea corectă a mijloacelor expresive (tonul, timbrul etc.) în comunicarea orală.</p> <p>1.13. Realizarea descrierii obiectelor pe baza reperelor date.</p> <p>1.14. Descrierea/caracterizarea personajelor literare și aprecierea lor conform faptelor relatate.</p> <p>1.15. Exprimarea atitudinii față de rolul comunicării nonverbale.</p> <p>1.16. Interpretarea corectă a mijloacelor comunicative nonverbale care înlesnesc, îmbogățesc, mesajele exprimate oral.</p> <p>1.17. Conștientizarea rolului mijloacelor de transpunere a informațiilor în viața omului și în viața personală.</p>	<p>dialog cu noțiunile învățate din eticheta comunicării, adaptându-le adecvat la situațiile diverse ale comunicării verbale.</p> <p><i>Comunicarea monologată</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordonarea ideilor într-un text ascultat, citit independent, cules din literatura pentru copii și în reproducerea de informații. • Mijloacele expresive ale comunicării orale: tonul și tempoul; intonația și timbrul vocii (comunicarea paraverbală). <p><i>Comunicarea descriptivă</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Descriere de obiecte după formă, culoare, dimensiune, utilizare. • Caracterizări simple de persoane/personaje literare după faptele descrise și organizate pe baza unor repere. <p><i>Comunicarea nonverbală:</i> gestică, mimica, semne convenționale, semnale.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbinarea comunicării verbale cu elemente din comunicarea nonverbală • Mijloace de transmitere a informației (televizor, radio, telefon, internet) 	<ul style="list-style-type: none"> • discuții libere pe teme date și propuse de elevi; • cooperări pentru culegerea unor informații (cu privire la starea vremii, știri din localitate, noutăți din sport, recomandări de cărți citite) și prezentarea în fața publicului din clasă într-o formă succintă și corect organizată; • povestirea succesivă a unor fapte și întâmplări din viața cotidiană, folosind adecvat mijloacele expresive ale comunicării; • exerciții de identificare a elementelor semnificative într-o descriere, care trebuie transmise prin mesaj; • exerciții de reformulare a unui mesaj; • descrierea, în cooperare, a unor obiecte (forma, mărimea, culoarea,) și a unor personaje literare, în baza faptelor descrise; • exerciții de sesizare a unor mijloace nonverbale (gesturi, mimică) prin care se pot comunica diferite stări, atitudini etc.; • exerciții de intensificare a transferului informațional cu referință la comunicarea nonverbală și utilizarea acestora în situații practice, de ex. culegerea informațiilor personale; • exerciții de deosebire a mijloacelor de transmitere a informației (televizor, radio, telefon, internet) și de a le clasifica după tipul de comunicare (orale, scrise). <p><i>N.B. Volumul informațiilor nu va depăși 4-5 enunțuri și nu se va confunda cu pregătirea referatelor, care nu sînt recomandabile în școala primară.</i></p>
---	---	---

Competență specifică: 2. Perceperea mesajului citit/audiat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare.

Secvența de conținut:

- a. Lectura textelor narative și în versuri.
- b. Aprecierea textului literar și valorificarea vocabularului textual.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>2.1. Utilizarea eficientă a tehnicilor de lectură corectă, conștientă și fluidă, în scopul ajustării lor aproape de ritmul vorbirii fiecăruia.</p> <p>2.2. Recunoașterea unor specii literare în baza celor mai simple trăsături.</p> <p>2.3. Recunoașterea părților structurale (introducerea, cuprinsul, încheierea) într-un text.</p> <p>2.4. Desprinderea ideilor din părțile structurale ale textului în scopul formării planului simplu.</p> <p>2.5. Sesizarea trăsăturilor fizice și morale ale unor personaje, conform faptelor descrise.</p> <p>2.6. Exprimarea gândurilor, emoțiilor și a sentimentelor față de mesajul textelor citite sau a unor secvențe textuale.</p> <p>2.7. Reproducerea integrală a textului în succesiunea planului, folosind adecvat mijloacele expresive.</p> <p>2.8. Recunoașterea în baza textului a elementelor de versificație: strofă, vers, rimă.</p>	<p>Comunicarea scrisă: lectura și scrierea <i>Lectura</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehnica citirii (cu voce și în gând). Extinderea câmpului vizual de citire. • Calitățile citirii: corectă, conștientă, cursivă, expresivă (dezvoltarea lor). • Textul narativ. • Semnificația componentelor textului: titlul, autorul, conținutul. • Structura conținutului: introducerea, cuprinsul, încheierea. • Modurile de expunere: narațiune, dialog, descriere. • Alineatul în text - scrierea din rând nou - cu un spațiu liber față de celelalte rânduri; marcharea schimbării ideilor. • Personajele literare pozitive și negative. • Calitățile (însușirile, trăsăturile) personajului literar. • Atitudinea / opinia față de comportamentul personajelor descrise. • Ideea principală, ideile secundare 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de utilizare a diverselor tipuri de lectură (explicativă, selectivă) pentru formarea deprinderilor de a citi corect, conștient, fluid și expresiv; • exerciții de citire selectivă (citire pe fragmente, pe roluri); de stabilire a relațiilor dintre titlul, conținut și valoarea autorului în oglindirea acestei teme; • exerciții de citire explicativă pentru desprinderea ideilor principale (în colectiv, apoi în grupuri mici și independent); • exerciții de identificare a întâmplărilor într-o succesiune logică dintr-un text citit; • exerciții de citire a textelor, respectând intonația impusă de conținut și semnele de punctuație; • exerciții de identificare și de argumentare a folosirii secvențelor de dialog și a elementelor de descriere în textele narative; • exerciții de explorare a emoțiilor și a sentimentelor redate de textul literar; • activități de precizarea ghidată a stării postlectorale, utilizând lexeme-tip: m-a îngândurat, m-a impresionat, am admirat faptul; am rămas uimit; m-a frapat, m-a încântat, am devenit trist; • exerciții de povestire orală a unor secvențe din text în scopul folosirii adecvate a mijloacelor expresive; • exerciții de identificare ghidată a tematicii textului literar; • exerciții de redactare corectă a unui anunț (respectarea cerințelor); • exerciții de reflecție asupra valorilor, încercări de

<p>2.9. Compararea a două poezii cu aceeași tematică, de diferiți autori, evidențiind trăsăturile comune și distincte.</p> <p>2.10. Redactarea celor mai simple texte nonliterare: anunțul.</p> <p>2.11. Utilizarea în exprimarea orală și scrisă a vocabularului din textul citit (cuvinte, expresii).</p> <p>2.12. Utilizarea rațională a diverselor sensuri ale cuvântului - antonime, sinonime; sens propriu și sens figurat în comunicări orale și scrise.</p> <p>2.13. Identificarea în textul citit a mijloacelor artistice: comparația și personificarea în scopul evidențierii semnificației lor.</p> <p>2.14. Aprecierea textului literar prin valorificarea vocabularului.</p> <p>2.15. Manifestarea unei atitudini pozitive față de limba română și utilizarea eficientă în comunicarea verbală.</p>	<p>(ghidat).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reproducerea orală a textelor citite (succesiunea pe baza unor repere logice sau a unui plan de idei dat). • Povestirea selectivă a fragmentului indicat sau a unei ilustrații la text. • Versificația. Poezia cu tematică diversă. Strofa. Versul. Rima. • Textul nonliterar. Anunțul. <p><i>N.B. pentru autorii de manuale: speciile literare recomandate sînt: povestea, povestirea, fabula, poezia, ghicitoarea, proverbul, numărătoarea.</i></p> <p><i>Vocabularul textului</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvintele noi din text. • Categoriile semantice ale limbajului textual: sinonime, antonime. • Mijloace de expresie artistică: comparația și personificarea. • Sensurile propriu și figurat ale cuvintelor. <p><i>N.B. Se folosește terminologia adecvată.</i></p>	<p>ilustrare grafică a fragmentelor de text, a personajelor, experimente imaginative;</p> <ul style="list-style-type: none"> • activități ludice: „Recunoaște personajul”; conferință de presă simulată; jocuri de rol; • activități de recunoaștere a speciilor literare pe baza trăsăturilor distinctive; • exerciții practice de identificare a elementelor de versificație; jocuri de rimă, încercări de a scrie poezii de 4 versuri etc. • exerciții de explicare a sensului cuvintelor noi în diverse contexte cu sau fără dicționar; • exerciții aplicative de sesizare din context a cuvintelor cu sens propriu și figurat, a mijloacelor artistice: comparația și personificarea. <p><i>Elementele de analiză și sinteză a textului:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>componentele textului,</i> • <i>structura conținutului,</i> • <i>modurile de expunere,</i> • <i>personajele pozitive/negative,</i> • <i>aprecierea/atitudinea cititorului față de faptele personajelor (valori morale, estetice și religioase în textele literare citite)</i>
--	---	--

Competență specifică: 3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor.

Secvența de conținut: Scrisul. Ortografia. Punctuația.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>3.1. Conștientizarea utilizării eficiente a scrisului lizibil cu păstrarea înclinației și aranjarea estetică pe pagina caietului.</p> <p>3.2. Redactarea textelor proprii cu și fără repere, aplicînd tehnicile de redactare învățate.</p> <p>3.3. Manifestarea interesului pentru scrierea textelor cu destinație specială: bilețelul, invitația la sărbători (conform regulilor de redactare învățate).</p> <p>3.4. Scrierea corectă după auz a dictării și aplicarea semnelor de punctuație adecvate.</p> <p>3.5. Scrierea corectă a cuvintelor ce conțin grupuri de litere, a cuvintelor cu cratimă (în limita standardelor de conținut).</p> <p>3.6. Utilizarea corectă a majusculei la începutul propoziției și a substantivelor proprii, în limita conținuturilor învățate.</p> <p>3.7. Utilizarea corectă a semnelor de punctuație la dialog și la enumerare.</p>	<p><i>Scrisul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tehnica scrisului (intensificare și automatizare). • Lizibilitate, înclinație uniformă, acuratețe, poziția corpului și a caietului, igiena scrisului. • Organizarea estetică a scrisului pe caiete, în pagină. <p><i>Ortografia și punctuația</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Scrierea corectă a cuvintelor ce conțin grupuri de litere (ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi), a cuvintelor ce se scriu cu <u>m</u> înaintea lui <u>b</u>, <u>p</u>; cu <u>î</u>, <u>î</u>, <u>x</u>. • Scrierea cuvintelor cu cratimă: sa/ s-a; sau / s-au; ea / ia / i-a • Punctuația. Virgula la enumerare, liniuța, cratima, punctul, semnul interogativ și exclamativ. • Linia de dialog. • Majuscula inițială în propoziție. • Majuscula în scrierea numelor proprii (numele, prenumele propriu, al colegilor; denumire de sate/orașe, 	<ul style="list-style-type: none"> • copieri, transcrieri în vederea automatizării tehnicii scrisului; • exerciții de respectare a cerințelor organizării estetice a scrisului în pagină: alineatul, spațiul, elementele auxiliare – sublinierea, parantezele, trecerea la capăt de rînd; • exerciții de scriere corectă a cuvintelor care conțin grupuri de litere; • exerciții de utilizare corectă a cuvintelor scrise cu cratimă; • exerciții de utilizare corectă a semnelor de punctuație; • exerciții de folosire corectă a majusculei la începutul propoziției și a substantivelor proprii; • antrenament de structurare corectă a diverselor tipuri de compuneri: introducere, cuprins și încheiere; • exerciții de redactare a unor compuneri cu început/sfîrșit dat; • exerciții de autoevaluare pe baza textului scris și exerciții post-scriptum; • exerciții de alcătuire a planului simplu de idei și redactare a unor compuneri pe baza acestuia; • activități de scriere corectă a unei invitații, respectînd tehnicile de redactare; <p><i>N.B. La evaluarea textelor creative nu se vor penaliza greșelile de ortografie și punctuație.</i></p>

<p>3.8. Elaborarea de texte pe baza unui plan de idei și prezentarea expunerii în fața colectivului.</p>	<p>țări, capitale, denumiri de râuri ale Moldovei).</p> <p><i>Contexte de realizare.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Lucrări scrise – copieri, transcrieri, dictări, autodictări. • Compunerea. Părți componente: introducerea, cuprins, încheiere. • Tipuri de compuneri: <ul style="list-style-type: none"> ✓ după o ilustrație sau un șir de ilustrații (legate de un subiect); ✓ după un tablou artistic sau didactic cu un început dat; ✓ scrieri imaginative (schimbarea finalului unui text citit; continuarea unui text creînd un alt sfîrșit sau început). <p><i>N.B.</i> Scrierea compunerilor se va realiza numai sub dirijarea învățătorului. Este recomandabil a propune ca temă pentru acasă doar <u>copierea</u> compunerilor redactate și analizate în clasă.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • exerciții de aplicare a regulilor de despărțire în silabe și de trecere la capăt de rînd (în dictări și autodictări, copieri sau în scrierea unor enunțuri proprii); • exerciții de alcătuire a dialogurilor din 2-4 perechi de replici cu folosirea corectă a liniei de dialog; • exerciții de autoevaluare și corectare în perechi a greșelilor de scriere și a greșelilor de punctuație etc.
--	---	---

Competență specifică: 4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative.

Secvența de conținut: Lexicul. Fonetica. Părțile de vorbire. Părțile de propoziție.

N.B. Conținutul dat al disciplinei *Limba și literatura română este desemnat ca „Elemente de construcție a comunicării” și este transversal conținuturilor educației lingvistice și literar-artistice în clasele primare. Fonetica și elementele de fonetică vor fi explorate la formarea cititului și a scrisului. Elementele de morfologie vor fi abordate în mod intuitiv, cu precizări de terminologie științifică. Contextualizarea practică în formă scrisă va repera posedarea conceptelor morfologice. Sintaxa va fi supusă achiziției practice în situații de comunicare.*

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>4.1. Utilizarea eficientă a lexicului învățat în diferite construcții de comunicare orală și scrisă.</p> <p>4.2. Identificarea la auz și în scris a componentelor simple: sunet-literă; silabă-cuvânt; cuvânt-propoziție, text.</p> <p>4.3. Sensibilizarea pronunțării corecte a cuvintelor limbii române prin efectuarea analizei sonore a cuvintelor și reprezentarea grafică a propozițiilor.</p> <p>4.4. Utilizarea eficientă a regulilor învățate de despărțire a cuvintelor pe silabe la capăt de rând.</p> <p>4.5. Identificarea în diferite enunțuri a părților de vorbire, observând rolul lor în construcția comunicării.</p> <p>4.6. Utilizarea rațională în vorbire a noțiunilor gramaticale învățate prin analiza categoriilor morfologice, clasificarea părților de vorbire dintr-un șir de cuvinte sau dintr-un mic text.</p>	<p>Elemente de construcție a comunicării</p> <p><i>Lexicul</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvântul. Sinonime. Antonime. Sens propriu – sens figurat. Familie de cuvinte. <p><i>Fonetica</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Aprofundare: sunetul și litera. Corespondența dintre ele. Vocalele – rolul lor în formarea silabei. Consoanele – citirea lor sprijinită de vocale. • Analiza sonoră a cuvintelor care nu conțin grupurile de sunete indicate. • Grupurile de sunete: ce, ci, ge, gi, che, chi, ghe, ghi. • Cuvinte greșite în pronunțare și scriere: cuvinte care încep cu e și cu î-i; î-u și ie-e (practic). • Silaba. Despărțirea cuvintelor în silabe. Trecerea cuvintelor la capăt de rând (1-2 reguli) 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de extindere a lexicului în propriul sistem de comunicare; • exerciții de scriere și pronunțare a cuvintelor ce conțin grupuri de litere; • exerciții de antrenare a pronunției sunetelor vocalice și a consoanelor în scopul citirii corecte a literelor alfabetului românesc; • exerciții de scriere și pronunțare a cuvintelor care încep cu e (fără terminologia dată) și a cuvintelor care conțin <i>î-i</i> (<i>intrare, introduce</i>); <i>î-u</i> (<i>umblă</i>) și <i>e-ie</i> (<i>iepure</i>); • exerciții de despărțire a cuvintelor în silabe (probleme de scriere); • exerciții de identificare în diverse contexte a părților de vorbire învățate și explicația rolului lor în construcția propoziției; • exerciții de ortografie a substantivelor proprii, a substantivelor la numărul plural, pronumelor; • exerciții practice de stabilire a acordului gramatical;

<p>4.7. Încadrarea corectă din punct de vedere gramatical și logic în enunțuri proprii a părților de vorbire.</p> <p>4.8. Înlocuirea substantivelor cu pronume personale în scopul înlăturării repetărilor iritante.</p> <p>4.9. Intensificarea actului comunicării prin transformarea propozițiilor simple în propoziții dezvoltate și invers.</p> <p>4.10. Aplicarea corectă a tipurilor de propoziții după scopul comunicării și respectiv a semnelor de punctuație în diferite contexte.</p> <p>4.11. Identificarea părților principale și secundare ale propoziției cu ajutorul întrebărilor.</p>	<p><i>Morfologia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvîntul – parte de vorbire. • <i>Verbul.</i> Timpul verbului: prezent, trecut și viitor. Persoana. • <i>Substantivul.</i> Felul substantivelor: comune și proprii. • Majuscula la substantivele proprii. • Numărul substantivelor. • <i>Adjectivul.</i> Acordul adjectivului cu substantivul (poziția față de substantiv). • <i>Pronumele.</i> Pronumele personal. Persoana. Numărul. Pronume de politețe. <p><i>Sintaxa propoziției</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Propoziția simplă și propoziția dezvoltată. • Părțile principale de propoziție: predicatul și subiectul. • Părțile secundare (fără terminologie). • Propoziția după scopul comunicării. Semnele de punctuație respective. 	<ul style="list-style-type: none"> • exerciții de completare a propozițiilor lacunare cu structurile morfologice învățate; • exersări de înlocuire a substantivelor cu pronume personale și de politețe; • exerciții de determinare corectă a părților principale și secundare cu ajutorul întrebărilor (ghidat de către învățător); • exerciții aplicative privind semnele de punctuație la propozițiile după scopul comunicării; • exerciții de redactare a propozițiilor simple și a propozițiilor dezvoltate etc.
--	---	--

Competență specifică: 5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură.

Secvență de conținut: Tainele cărții.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>5.1. Manifestarea interesului de a citi cărți, texte literare de diferite specii și presa periodică pentru copii.</p> <p>5.2. Identificarea componentelor obligatorii ale cărții în scopul înțelegerii rolului lor în viața cititorului.</p> <p>5.3. Cunoașterea tipurilor de cărți după indicii propuși: carte de povești, de poezii; despre natură, viața copiilor, a animalelor.</p> <p>5.4. Folosirea unor tehnici/ strategii de lucru cu textul/ cartea prin transferul lor în lectura particulară.</p> <p>5.5. Compararea textelor selectate din literatura pentru copii cu textele de bază.</p> <p>5.6. Manifestarea interesului de a organiza expoziții de cărți și presă periodică pentru copii, pe baza unei hărții conceptuale a proiectului de grup.</p>	<p><i>Tainele cărții</i></p> <ul style="list-style-type: none">• Cartea. Componentele cărții: coperta (titlul și autorul cărții), filele cu text, imaginile, cuprinsul și rolul lor;• Elementele cărții după care poți afla mai mult: prefață, adnotarea, postfața (informație bibliografică despre scriitori).• Cărți din literatura artistică națională și universală și cărți științifico-artistice pentru copii (cu un volum de 10-18 pagini).• Agenda de lectură a cărților citite (structurarea după noțiuni de teorie literară: titlul cărții, autorul, impresii despre carte, personaje, cuvinte, expresii artistice, proverbe, zicători, învățătura/ ideea etc.).• Selecția textelor literare pentru prezentarea în cadrul lecțiilor de limba română și la alte discipline.• Organizarea unei expoziții de cărți ale unui scriitor sau a mai mulți scriitori;	<ul style="list-style-type: none">• Exersări de selectare a materialului necesar pentru prezentare la lecția de limbă și literatura română, precum și în cadrul altor discipline;• activități de comparare a copertelor diferitor cărți, analiza stilurilor diverse de ilustrare, de deosebire a cărților scrise în proză, în versuri, cărți de povești și ghicitori; cu autor și autor anonimi;• exersări de constatare a ilustrării cărților prin diferite procedee artistice: desen, pictură, colaj, foto;• exerciții de identificare a anului publicării cărților; analiza colecțiilor de cărți și constatarea caracteristicilor acestora: de ex: Cărțile despre Guguță, de Sp. Vangheli; cărți scrise despre mama, cărți despre peripețiile copiilor, despre lumea animalelor etc.;• exersări de completare și de organizare corectă a agendei de lectură după modelul propus de către învățător, în cooperare cu părinții, colegii;• participarea activă la diverse activități literare – întâlnire cu scriitorul, cercuri literare, decade ale lecturii, ora cărții, ora poveștilor, expoziții de cărți;• exerciții de orientare a preferințelor de lectură prin ceea ce le-a atras atenția sau pentru scopul urmărit;• activități de selectare din cărțile citite a câte 1-2 opere (povestioare, poezii, ghicitori, jocuri

		<p>distractive) pentru a le prezenta și în cadrul altor discipline;</p> <ul style="list-style-type: none">• dialoguri despre cărți, personaje din texte cunoscute, despre biblioteci, librării etc.
--	--	---

LECTURĂ RECOMANDATĂ

Texte literare/cărți culese din literatura pentru copii

1. **Spiridon Vangheli**, Carte de citire și gândire, Cartea 3. Chișinău: Editura pentru copii *Guguță*, 2006;
2. **Claudia Partole**, Și la mare vine Dumnezeu. Chișinău: Editura *Univers Pedagogic*, 2005;
3. **Ion Creangă**, Povești. Chișinău: Editura *Cartier*;
4. **Hans Cristian Andersen**, Cele mai frumoase povești. Chișinău: Editura *Cartier*;
5. **Ion Creangă**, Harap Alb. Chișinău: Editura *Cartier*;
6. **Mihai Eminescu**, Crăiasa din povești. Chișinău: Editura *Cartier*;
7. **Emil Gârleanu**, Din lumea celor care nu cuvântă. Chișinău: Editura *Cartier*, 2006;

Ion Creangă „Fata babei și fata moșneagului”

Frații Grimm „Albă-ca-Zăpada”

Charles Perrault „Cenușăreasa”

Charles Perrault „Motanul Încălțat”

Ion Agârbiceanu „File din cartea naturii”

Vasile Alecsandri „Pasteluri”

Grigore Alexandrescu „Fabule”

Dumitru Almaș „Povestiri istorice”

Demostene Botez „Hoinărel prin natură”

Dimitrie Bolintineanu „Legende istorice”

Vladimir Colin „Basmе”

George Coșbuc „Cîntece de vitejie”

Ion Creangă „Povesti”, „Povestiri”

Mihai Eminescu „Ce te legeni...”, „Revedere”, „Povestea codrului”

Mircea Sîntimbreanu „Recreația mare”

L. Frank Baum „Vrăjitorul din Oz”

G. A. Burger „Aventurile baronului von Munchhausen”

Lewis Carroll „Peripețiile Alisei în țara minunilor”, „Peripețiile Alisei în țara oglinzii”

Carlo Collodi „Pinocchio”

Johanna Spyri „Heidi, fetita muntilor”

Ion Creangă „Ursul păcălit de vulpe”

Petru Cărare „Așa e toamna-ntotdeauna”

Grigore Vieru „Frumoși ca sfinții”

Vasile Romanciuc „Părinților”

Maria Dorina Pașca „Povestea anotimpurilor”

Parascheva Monahie „Darul lui Mihai Eminescu”

Nicolae Dabija „Cetatea Sorociei”

Paulo Coelho „Povestea creionului”

Alexandru Mitru „Dovleacul și vița”

Aleksandr Pușkin „Povestea pescarului și a peștișorului de aur”

Iulia Hașdeu „Prințesa fluture”

Poveste irlandeză „Bunica și spiridușul”

Poveste chineză „Vulpoiul păcălit”

Poveste indiană „Prețul statuietei”

Poveste chineză „Mînzul”

Grigore Botezatu „Valea cu frica”

Petre Ispirescu „Cele trei rodii aurite”

Basm popular „Tinerete fără bătrînețe și viață fără de moarte”

Mihai Eminescu „Făt-Frumos din lacrimă”

Ioan Slavici „Păcală și satul lui”

Tudor Arghezi „Prisaca”

Tudor Arghezi „Cartea cu jucării”

Aurelui Busuioc „Noile aventuri ale lui Nătăfleată”

Spiridon Vangheli „Băiețelul din coliba albastră”

Arcadie Suceveanu „Cheițe pentru vise”

Anton Pann „De-ale lui Păcală”

Aurel Scobioală „Ce te-nvață o povață”

Vasile Romanciuc „Dacă ai un prieten”

Vasile Romanciuc „Copilul cu aripi de carte”

CLASA A IV-A

Competență specifică: 1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare.

Secvență de conținut: Cunoașterea și înțelegerea componentelor structurali ai diverselor tipuri de comunicare.

N.B. Conținuturile recomandate clasei a IV-a prezintă mai mult un domeniu de aprofundare decât de extensie. Majoritatea conceptelor/noțiunilor esențiale din conținutul învățământului primar se sintetizează, se generalizează. Din această perspectivă elementul de noutate a conținuturilor este mai scăzut, însă gradul de aplicabilitate constituie prioritatea demersului educației lingvistice și literar-artistice și vor viza competențele standardizate

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. 1. Compararea viziunii despre modalitățile de exprimare orală (dialogată, monologată și descriptivă) în scopul de a evidenția esența vorbirii.</p> <p>1. 2. Conștientizarea rolurilor de emițător sau destinatar al mesajului în scopul racordării limbajului la situația de comunicare.</p> <p>1. 3. Receptarea corectă a unui mesaj în funcție de mijloacele suplimentare de transpunere a informației.</p> <p>1.4. Verbalizarea conținuturilor unor imagini în diverse forme: dialogată, monologată, descriptivă, îmbinând și comunicarea nonverbală.</p> <p>1.5. Interpretarea relațiilor, faptelor relatate (evenimente, întâmplări, informații), ținând cont de</p>	<p>Comunicarea orală: înțelegerea după auz și vorbirea.</p> <p><i>Situația de comunicare</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Adaptarea modalităților de exprimare orală (dialogată, monologată) la diverse situații de comunicare verbală. • Factorii constituenți ai limbajului: emițător, mesajul, destinatarul. • Racordarea limbajului la scopul comunicării. • Mijloacele suplimentare de transpunere a informației: eticheta comunicării și comunicarea nonverbală (gest, mimică, semne, semnale etc.) lectura suplimentară, presa periodică etc. <p><i>Comunicarea în acțiune</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tema: despre ce discutăm? • Care vor fi replicile folosite: complexe, eliptice? • Care va fi afirmația și negarea faptelor – motivația? 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de identificare a elementelor semnificative din informațiile, textele numite ce trebuie transmise prin mesaj; • exerciții de reformulare a unui mesaj mai ales a celor culese independent din alte surse; • exersări în legătură cu relațiile dintre mijloacele de transpunere a informației: ✓ eticheta comunicării: salut, permisiune, mulțumire etc. ✓ comunicare nonverbală: gest, mimică etc. ✓ lectura particulară: texte narative, ghicitori, proverbe etc. • exerciții de dialog cu persoane diferite ca vârstă și funcție; • exerciții de antrenare în organizarea dialogului simplu din 4-6 replici; • improvizarea unor situații de comunicare (convorbiri telefonice, dialoguri formale și informale de diverse tipuri) în cadrul cărora elevii să realizeze acte de vorbire precum: utilizarea formulelor de salut, de prezentare, de permisiune, de solicitare; • formularea unor întrebări sau a unor răspunsuri;

<p>sucesiunea desfășurării subiectului.</p> <p>1.6. Identificarea dialogului și a elementelor de descriere în textele narative și argumentarea semnificației lor.</p> <p>1.7. Construirea unui text oral pe baza planului de idei propriu sau elaborat în grup.</p> <p>1.8. Reproducerea orală a unui fragment dintr-un text narativ, a unei informații libere sau tematice, alese independent, la dorință, din diferite alte surse, în fața publicului din clasă.</p> <p>1.9. Conștientizarea rolului utilizării de către autor a dialogului și descrierii în textul narativ.</p> <p>1.10. Reproducerea integrală și succesivă, selectivă prin cuvinte proprii a conținutului unui text citit sau audiat.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Aprofundare: completarea independentă a dialogurilor propuse incomplete (se dă întrebarea și se caută răspunsul și invers). <p><i>Structura textului oral</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tema – titlul – ideea principală • Personajele pozitive/negative • Structura textului oral: introducere, cuprins, încheiere. • Planul simplu de idei. Succesiunea informației. • Dialogul și descrierea ca elemente constitutive al unui text narativ (identificare). • Reproducerea orală a unui fragment dintr-un text narativ, a unei informații libere sau tematice. 	<p>povestirea unor fapte și întâmplări; exerciții de exprimare a acordului/dezacordului prin propoziții afirmative/negative;</p> <ul style="list-style-type: none"> • organizarea independentă sau în grupuri mici a unor dialoguri (pe diverse teme) din 4-6 replici (oral și în scris); • exerciții de stabilire a ideilor în jurul cărora se organizează o temă dată; exerciții de inițiere a discuției despre conceptul <i>tema</i> (despre ce discutăm): cum putem organiza replicile eliptice, cum va fi formulată întrebarea pentru răspunsul eliptic; • organizarea unui monolog pe baza diverselor informații: starea vremii, noutăți din sport, știri din țară etc.; activități de comunicare pe baza unui plan de idei realizat anterior; jocuri de cuvinte; • activități de organizare a unor monologuri pe baza informațiilor culese din literatura și mass-media pentru copii. Prezentarea pentru publicul clasei; • exerciții de rostire corectă a cuvintelor cu probleme de accentuare, de reglare a intonației, a tonului și a vitezei proprii de a vorbi • exerciții de reproducere a unor texte mici, monologuri; • exerciții de recitare a unor poezii pentru a participa la concursuri de recital poetic; • dramatizarea unor fragmente, prezentarea prin gest, mimică a personajelor și a unor replici; • exerciții de punere în scenă a unor povestiri etc.
--	---	---

Competență specifică: 2. Perceperea mesajului citit/audiat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare.

Secvența de conținut: Lectura textelor narative și în versuri. Componenta lor structurală. Aprecierea textului literar și valorificarea vocabularului textual.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>2.1. Utilizarea eficientă a tehnicilor de lectură corectă, conștientă și fluidă, în scopul înțelegerii celor citite în gând.</p> <p>2.2. Demonstrarea înțelegerii celor citite în gând prin răspunsuri la întrebările propuse.</p> <p>2.3. Identificarea componentelor textului: determinanții spațiali și temporali ai acțiunii, tema, ideea, personajele etc.</p> <p>2.4. Caracterizarea personajelor literare prin identificarea trăsăturilor fizice și morale în baza faptelor descrise în text.</p> <p>2.5. Povestirea unui text literar după un plan simplu de idei, alcătuit după cele trei părți ale textului: introducere, cuprins, încheiere.</p> <p>2.6. Identificarea secvențelor narative, dialogate și descriptive dintr-un text.</p> <p>2.7. Delimitarea elementelor semnificative ale tablourilor de descriere a naturii și compararea cu cele reale.</p> <p>2.8. Identificarea în textul liric a mijloacelor artistice: comparația și personificarea, valorificând rolul lor în context.</p>	<p>Comunicarea scrisă: lectura și scrierea</p> <p><i>Lectura</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Automatizarea tehnicii lecturii cu voce și în gând. • Calitățile citirii: corectă, conștientă, cursivă, expresivă. • Înțelegerea și interpretarea celor citite în gând. <p><i>Textul literar.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea logico-semantică a textului. • Componentele textului: titlul, autorul, conținutul. • Tema, ideea, locul și timpul acțiunii. • Personajele literare – trăsături fizice, trăsături morale, conform faptelor descrise. Atitudinea cititorului față de comportamentul personajelor. • Formularea ideilor principale. Planul simplu de idei (colectiv, în grup, încercări individuale, în mod ghidat). • Povestirea orală (integrală, succesivă, selectivă). Mijloacele expresive ale comunicării orale. • Dialogul și descrierea⁵² ca elemente 	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de citire explicativă și selectivă pentru desprinderea informațiilor esențiale și de detaliu dintr-un text citit independent; • exersări în cadrul analizei textelor asupra corectitudinii calităților citirii și a nivelului de înțelegere a textului citit în gând; • exerciții de identificare a temei, a titlului textului literar, a determinanților spațiali și temporali ai acțiunii; • exerciții de delimitare a părților textului: introducere, cuprins, încheiere și în baza acestora - elaborarea planului de idei; • exerciții de evidențiere a ideilor ce exprimă învățături / comportamente etice etc. și formularea acestora în cuvinte, gânduri proprii; • exerciții de ordonare a întâmplărilor prezentate dezordonat; • exerciții de selectare din text a trăsăturilor fizice și morale în scopul caracterizării personajelor; • exerciții de discutare a textelor narative citite, în funcție de următorii parametri: „cine” (personajele), „ce face?” (acțiunea), „când”, „unde” (plasarea acțiunii în timp și spațiu), „cum” (modul de desfășurare a acțiunii); • exersarea recunoașterii elementelor specifice pastelului; • exerciții de identificare a elementelor descriptive și a dialogului dintr-un text explicând semnificația lor;

<p>2.9. Exprimarea propriei stări emotive în legătură cu mesajul textului literar citit.</p> <p>2.10. Utilizarea eficientă în diferite situații cotidiene a textelor nonliterare, în limita conținuturilor învățate.</p> <p>2.11. Crearea celor mai simple texte artistice și nonliterare în baza tehnicilor învățate.</p> <p>2.12. Valorificarea vocabularului (cuvinte noi, expresii) din textul citit și utilizarea lui în exprimarea orală și scrisă.</p> <p>2.13. Utilizarea rațională a diverselor sensuri ale cuvântului - antonime, sinonime, sens propriu și sens figurat - în comunicări orale și scrise.</p> <p>2.14. Clasificarea vocabularului după sens: categorii semantice; sensul propriu și figurat; mijloacele artistice.</p> <p>2.15. Identificarea mijloacelor artistice în text.</p> <p>2.16. Interiorizarea valorilor culturale naționale și universale pe baza textelor literare citite.</p>	<p>constitutive ale unor texte (analiza contextuală).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tablourile naturii descrise în text. • Versificația: poezia, pastelul. • Textul nonliterar: bilețelul, anunțul (actualizare), invitația, mesajul electronic (la telefon sau computer, după posibilități). • Specii literare: povestea, povestirea, fabula, snoava, poezia, ghicitoarea, proverbul, numărătoarea. <p><i>Vocabularul textului</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuvintele noi din text. • Categorii semantice ale limbajului textual: sinonime, antonime. • Mijloace artistice de modificare a sensului: comparația și personificarea. • Sensurile propriu și figurat ale cuvintelor. 	<ul style="list-style-type: none"> • activități de apreciere a textelor literare, în special cu caracter moral sau religios (sub dirijarea învățătorului); • activități de inițiere a elevilor în tehnicile cooperării în grup (a citi, a discuta împreună, a se corecta unul pe altul în exprimare sau în omiterea unor greșeli de conținut, a crea jocuri distractive etc.); • exersări colective de scrieri imaginare, a bilețelilor adresate personajelor literare, în care vor încuraja, vor dezaprecia sau vor recomanda anumite situații, acțiuni desprinse din textele citite; • organizarea diferitor jocuri de rol (dramatizare, ecranizare, proces judiciar simulat) cu scop de apreciere a situațiilor și a comportării personajelor din textele/cărțile citite; • activități variate de înțelegere și însușire a sensurilor cuvintelor noi; • exerciții de exprimare a stării emotive postlectorale, utilizând vocabularul textual; • exerciții de introducere a cuvintelor noi în diferite contexte; • exersări de completare a unor enunțuri lacunare cu categoriile semantice: <ul style="list-style-type: none"> ✓ sinonime..., ✓ sens propriu..., ✓ mijloace artistice etc.
--	---	---

Competență specifică: 3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor.

Secvența de conținut: Scrisul. Ortografia. Punctuația.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>3.1. Conștientizarea esteticii scrisului ca un semn al respectului față de cel care citește gândurile scrise.</p> <p>3.2. Redactarea textelor de mică întinderea, adaptându-le destinației și scopului comunicării.</p> <p>3.3. Aplicarea regulilor de ortografie și de punctuație în contextele de realizare a comunicării scrise (în limita standardelor de conținut).</p> <p>3.4. Utilizarea corectă, în textele redactate, a elementelor de ortografie, de punctuație, coerență și de construcție a noțiunilor gramaticale.</p> <p>3.5. Așezarea corectă în pagină a textelor scrise, respectând scrierea cu alineate pentru a marca trecerea de la o idee la alta.</p> <p>3.6. Manifestarea conduitei autonome în scopul elaborării în scris a unor compoziții proprii sau de grup.</p>	<p><i>Scrisul. Tehnica scrisului - perfecționare continuă.</i></p> <p><i>Textul scris</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Organizarea textului redactat. Titlul textului. Tema. Ideea principală. Desfășurarea ideilor într-un plan simplu (în grupuri mici). • Scrierea textului pe ciornă. • Corectări de conținut (succesivitatea gândurilor, părților textului, legătura dintre ele, alineate și ortografie, scrierea și aranjarea corectă în pagină). <p><i>Ortografia și punctuația</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Scrierea cuvintelor cu cratimă; ortografia la căderea unei vocale: într-o; într-un; dintr-o; dintr-un; n-au; n-ați (venit). • Lucrări scrise (copieri, transcrieri, dictări, autodictări). • <u>Tipuri de compuneri:</u> • Compunerea după un suport vizual, după un tablou artistic, cu un început dat sau cu repere date în logica analizei tabloului (cu indicarea numelui pictorului); • Compunere – descriere a unui colț din natură (ghidat). • Compunerea după plan dat sau alcătuit independent. • Compuneri cu început/sfârșit dat. 	<ul style="list-style-type: none"> • Exersări copieri, transcrieri selective, dictări de enunțuri sau de texte ce conțin ortograme în scopul perfecționării scrisului corect; • exerciții de ortografie: de recunoaștere a formei corecte de scriere, de selectare, de completare, de punere în corespondență, de compunere de enunțuri; • exerciții de utilizare a cratimei și a liniuței în scrierea ortogramelor, la despărțire în silabe și la trecerea cuvintelor la capăt de rând; • antrenament de structurare a textului scris în cele trei părți: introducere, cuprins și încheiere etc.; • exerciții de utilizare a semnelor de punctuație (punctul, linia de dialog, virgula la enumerare și în vocativ, semnul întrebării, semnul exclamării) jocuri gramaticale de corectare a greșelilor de ortografie; • exerciții de elaborare a planului inițial al compunerii; • exerciții de elaborare a unor compuneri: după un suport vizual, cu început/sfârșit dat, pe baza unor cuvinte și a unor expresii date, cu titlu dat, compunere–descriere; • exerciții de redactare a unor tipuri de texte cu destinație specială: invitația, bilețelul, anunțul.

	<ul style="list-style-type: none">• Compunerea cu titlu/tema dată.• Punctul. Două puncte.• Virgula la enumerare și în vocativ.• Linia la dialog.• Cratima în ortograme și la trecerea în capăt de rând.	
--	---	--

Competență specifică: 4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative

Secvența de conținut: Fonetica. Părțile de vorbire. Părțile de propoziție.

N.B. Conținutul dat al disciplinei *Limba și literatura română* este desemnat ca „Elemente de construcție a comunicării” și este transversal conținuturilor educației lingvistice și literar-artistice în clasele primare. Fonetica și elementele de fonetică vor fi explorate la formarea cititului și a scrisului. Elementele de morfologie vor fi abordate în mod intuitiv, cu precizări de terminologie științifică. Contextualizarea practică în formă scrisă va repera posedarea conceptelor morfologice. Sintaxa va fi supusă achiziției cognitive și practice în procesele de comunicare.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>4.1. Formarea familiilor de cuvinte în baza categoriilor gramaticale învățate.</p> <p>4.2. Crearea câmpului lexical prin tematica indicată sau desprinsă din textele citite.</p> <p>4.3. Utilizarea dicționarelor în scopul confruntării ortogramelor, sensurilor unor cuvinte, precum și al intensificării propriului vocabular.</p> <p>4.4. Utilizarea eficientă a elementelor de construcție a comunicării în procesul de învățare activă a limbii și literaturii române.</p> <p>4.5. Utilizarea corectă, în textele redactate, a elementelor de construcție a comunicării studiate.</p> <p>4.6. Clasificarea părților de vorbire dintr-un șir de cuvinte sau dintr-un mic text.</p> <p>4.7. Transformarea propozițiilor simple în propoziții dezvoltate și invers.</p> <p>4.8. Aplicarea corectă a tipurilor de propoziții și respectiv a semnelor de punctuație în diferite contexte.</p>	<p>Elemente de construcție a comunicării</p> <p><i>Lexicul.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Îmbogățirea vocabularului: sinonime, antonime cuvinte cu sens propriu și figurat. • Familii de cuvinte, câmp lexical – cu folosirea terminologiei. <p><i>Fonetica (actualizare).</i> Alfabetul și lucru cu dicționarele.</p> <p><i>Morfologia</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Verbul.</i> Timpul. Persoana. Numărul. Analiza verbului după timp, persoană, număr. • <i>Substantivul.</i> Felul (comune și proprii) numărul, genul. • <i>Pronumele.</i> Pronumele personal. Numărul. Genul. • Pronumele de politețe. • <i>Adjectivul.</i> Acordul adjectivului cu substantivul (în gen, număr). • <i>Numeralul.</i> Cazuri simple de ortografie a numeralelor. <p><i>Sintaxa propoziției</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Propoziția dezvoltată. Părți principale (predicatul, subiectul). • Părți secundare (atributul, complementul) (ghidat). • Acordul predicatului, subiectul în propoziție. • Propozițiile după scopul comunicării și semnele de punctuație respective. 	<ul style="list-style-type: none"> • Exersări de îmbogățire a vocabularului: clasificări, identificări în contexte, completări a propozițiilor lacunare, aplicări în enunțuri, texte personale; • exersări de alcătuire a familiilor de cuvinte în baza categoriilor gramaticale învățate și alcătuirea câmpurilor lexicale în baza textelor literare și a temelor de discuție; • exerciții de stabilire a acordului dintre predicat și subiect; • exerciții de stabilire a acordului dintre adjectiv și determinat etc.; • exerciții de completare corectă a propozițiilor lacunare cu structurile morfologice învățate; • exerciții de construire corectă a propozițiilor simple și a propozițiilor dezvoltate; • exerciții de transformare a propozițiilor simple în propoziții dezvoltate prin adăugarea de adjective, a unor părți secundare de propoziție; • exerciții de completare a unor propoziții cu atribute, pentru a prezenta trăsăturile personajelor, și/sau complemente, pentru a reda circumstanțele unei acțiuni.

Competență specifică: 5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură.

Secvență de conținut: Tainele cărții.

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>5.1. Manifestarea interesului de a comunica și de descoperi tainele cărții.</p> <p>5.2. Perceperea valorilor multiple ale cărții de literatură și a presei periodice pentru copii.</p> <p>5.3. Utilizarea unor tehnici/ strategii de lucru cu textul/ cartea și implementarea lor în diverse situații cotidiene.</p> <p>5.4. Manifestarea atitudinii față de lectură prin demonstrarea propriului gust etico-estetic.</p> <p>5.5. Exprimarea opiniilor și a atitudinilor proprii față de cărți și de valoarea lor artistică.</p> <p>5.6. Priceperea de a alege cartea recomandată la bibliotecă, cunoscând cel puțin doi indici (autorul și denumirea cărții).</p> <p>5.7. Demonstrarea interesului de a organiza o bibliotecă personală.</p>	<p><i>Tainele cărții</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Cartea. Componentele cărții: coperta (titlul și autorul cărții), filele cu text, imaginile, cuprinsul și rolul lor. • Cărți din literatura artistică națională și universală și cărți științifico-artistice pentru copii (cu un volum de 15-25 pagini). • Elementele cărții după care se poate afla mai mult: prefață, adnotare, postfață (informație biobibliografică despre scriitori). • Cartea și timpul. • Organizarea agendei de lectură a cărților citite (titlul cărții, autorul, editura, informații despre scriitor – în unele cazuri, impresii despre personaje, cuvinte, expresii artistice, ideile, învățătura etc.). • Impresii despre carte. • Organizarea unei expoziții de cărți ale unui scriitor sau a mai mulți scriitori. • Organizarea bibliotecii personale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Exersări de alegere a materialului necesar pentru a-l prezenta la lecția de limba română – poezii, fragmente de texte literare, ghicitori, jocuri literare etc.; • exerciții de comparare a copertelor diferitor cărți cu scopul de a analiza stilurile diverse de ilustrare; • exerciții de analiză a ilustrațiilor cărții prin diferite procedee artistice: desen, pictură, colaj, foto; • identificarea anului publicării cărților și comparația diferitor ediții ale acelorași cărți; • analiza colecțiilor de cărți și constatarea caracteristicilor acestora; • recomandări de alcătuire a unor informații despre cartea citită pentru a fi prezentată în fața publicului din clasă; despre personaje și faptele lor, luînd o anumită atitudine personală; • activități de organizare și analiză a agendei de lectură după modelul propus în clasă; • activități de participare activă la diferite experiențe literare – întâlniri cu scriitori, cercuri literare, recitaluri poetice, expoziții de cărți, organizarea bibliotecilor personale.

LECTURĂ RECOMANDATĂ
Texte literare culese din literatura pentru copii

1. **Spiridon Vangheli**, Carte de citire și gândire, Cartea 4, Chișinău: Editura pentru copii *Guguță*, 2006.
2. **Plantele de pe Terra**. Redactor: Ioan Ilaș. Prezentarea științifică a plantelor. Prof. univ. dr. Victor Cireașă și prof. univ. dr. Elena Cireașă. Iași, 2003.
3. **Vasile Alecsandri**, Serile la Mircești. Chișinău: Editura *Cartier*.
4. **Petre Ispirescu**, Legende sau basmele românilor. Chișinău: Editura *Cartier*.
5. **Ion Creangă**, Amintiri din copilărie și alte povestiri. Chișinău: Editura *Cartier*, 2006.
6. **Florile dalbe**. Colinde și urături. Chișinău: Editura *Cartier*, 2007.

Nicolae Dabija „Să trăiești, Moldovă”

Dumitru Corbea „Dor de țară”

Arcadie Suceveanu „De-ar fi să plec
vreodată prin străini”

Dimitrie Bolintineanu „Daniel Sihuștru”

Mihail Sadoveanu „Altar de jertfă și laudă”

Vasile Romanciuc „Patria”

Grigore Vieru „Pentru limba română”

Nicolae Dabija, Aureliu Silvestru „Vasile
Lupu”

„Povestea cu cei doi învățători” (basm
popular armenesc din Transilvania)

Anton Pann „Nevoia învață pe om”

Vasile Romanciuc „Codrii Orheiului”

Dumitru Matcovschi „Stejarul”

Edmondo de Amicis „Recunoștință”

Liviu Damian „Un buchet de crizanteme”

Octavian Goga „Toamna”

Claudia Partole „Copacul”

Ion Creangă „Umblarea cu plugul”

Barbu Delavrancea „Sorcova”

Ion Druță „Steaua de la Betleem”

Vasile Alecsandri „Vasile Porojan”

Alexandru Vlăduțu „Amintiri dintr-o iarnă”

Hans Christian Andersen „Fetița cu
chibrituri”

Ion Creangă „Amintiri din copilărie”

Iulia Hașdeu „Ghiocelul”

Mihail Sadoveanu „Mărțișor”

Emma Moscovscaia „Mama”

Ion Druță „Mama”

Nicolae Labiș „Întâlnire cu mama”

Vasile Romanciuc „Bunica”

Spiridon Vangheli „Mărul mușcat”

Elena Dragoș „Mama”

Aureliu Busuioc „Marele rățoi Max”

Adriana Dobre „Copil Ghiduș”

Cornelia Turlea-Chifu „Legenda cireșelor
la urechi”

Ionel Pop „Puii de arici”

Iulian Filip „Cireșar cu cireșari”

Nina Cassian „Plouă”

Dan Clark „Cățeluși de vânzare”

Alecu Russo „Stînca corbului”

Gheorghe Dimitriu „Întâlnirea”

Mihai Eminescu „Borta vîntului”

Pavel Cerny „Povestea bătrînului cîine și a
lupului”

G. I. Pitiș, repovestire de Al. Mitru „Un
ochi plînge, un ochi rîde”

Folclor „Ciobanul și morarul”

Nicolae Labiș „Dacă toate acestea fi-vor
învățate”

Mark Twain „Prinț și cerșetor”

Spiridon Vangheli „Pictorul Aurel David
cînd era de seama ta”

Ion A. Bassarabescu „Moș Stan”

Nicoletta Chisbac-Huștiuc „Vis împlinit”

Dumitru Matcovschi „Moștenire”

Hans Cristian Andersen „Povestea
privighetorii”

Vasili Suhomlinski „Piatra”

Erlend Loe „Bunicul”

Debbie Herman „Vizita”

La Fontaine „Corbul și vulpea”

Mircea Eliade „Răsărit pe mare”

Mihail Sadoveanu „Dumbrava minunată”

Alexandru Mitru „Legendele Olimpului”

Marin Sorescu „Răceala”

Cezar Petrescu „Fram, Ursul polar”

Ion Druță „Povestea furnicii”

Mihail Sadoveanu „Anii de ucenie”

Mircea Sîntimbreanu „Recreația mare”

Iulian Filip „Plăcînțele cu mărar”

Dumitru Matcovschi „Baladă cu Păcală”

Aurel Scobioală „Învațăminte din vorbă
cuminte”

Mark Twen „Aventurile lui Tom Sawyer”

ANTOLOGII:

1. Antologie de basme, legende, povestiri. / Selecție: Ala Bujor, Ed. a 2-a. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2007.
2. Povești adevărate. / Traducere și adaptare din limba franceză: Ala Bujor. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2008.
3. Spicușorul de cuvinte. Carte de lectură pentru copii / Selecție: Ala Bujor. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2008.
4. Stupul de aur. Carte pentru copii, scrisă de cei mari și ilustrată de cei mici. /Selecție: Ala Bujor. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2007.
5. Pagini alese din literatura pentru copii. Literatura română și universală. Antologie de texte / Selecție: Ala Bujor, Ed. a 2-a. Chișinău: Editura *Epigraf* S. R. L., 2008.
6. Povești auzite de la bunicuța. Adaptare: Ala Bujor. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2006.
7. Hora luminilor. Carte despre prietenie și bună înțelegere. Ediție îngrijită de Ala Bujor. Chișinău: Editura *Epigraf*, 2008.
8. Fabienne Morel, Gilles Bizouerne, Poveștile Cenușăresei istorisite în lumea întreagă. Din colecția *Înconjurul lumii cu o poveste*. Chișinău: Editura *Cartier*, 2009.
9. Fabienne Morel, Gilles Bizouerne. Poveștile Albei-ca-Zăpada istorisite în lumea întreagă. Din colecția *Înconjurul lumii cu o poveste*. Chișinău: Editura *Cartier*; 2008.
10. Fabienne Morel, Gilles Bizouerne. Poveștile lui Tom Degețel istorisite în lumea întreagă. Din colecția *Înconjurul lumii cu o poveste*. Chișinău: Editura *Cartier*; 2008.

ARIA CURRICULARĂ MATEMATICĂ ȘI ȘTIINȚE

MATEMATICĂ

CONCEPȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

Scopul major al educației matematice la treapta primară de învățământ vizează formarea competențelor matematice specifice, necesare pentru dezvoltarea armonioasă a personalității elevului, care îi vor asigura premisele integrării școlare la următoarea treaptă de învățământ și ale integrării lui sociale și profesionale de perspectivă.

Procesul educațional la matematică în clasele primare și, în ansamblu, în învățământul preuniversitar este fundamentat pe următoarele principii.

- **Principiul constructiv (al structuralității)** vizează structurarea, restructurarea și corelarea sistematică a conceptelor de bază și achizițiilor aferente ca un aspect esențial al predării-învățării-evaluării. În contextul acestui principiu, învățământul matematic modern se organizează modular-concentric în spirală, urmărind formarea, la finisarea școlarizării, a unor structuri ale gândirii specifice matematicii. Modulele preconizate pentru clasele primare sînt organizate conform concentrelor numerice: 0-10; 0-20; 0-100; 0-1 000; 0-1 000 000. Organizarea spiralaată asigură extrapolarea, aprofundarea, dezvoltarea, sistematizarea și generalizarea achizițiilor matematice, de la un centru la altul.

- **Principiul formativ** vizează formarea directă a personalității elevului în procesul educațional la matematică. În contextul acestui principiu, învățământul matematic primar se orientează spre un set de **valori și atitudini**, printre care:

- respectul față de responsabilitățile individuale și sociale, față de valorile naționale și general-umane;

- gândire deschisă, creativă, spirit de obiectivitate și imparțialitate;
- curiozitate și imaginație în rezolvarea și formularea de probleme;
- tenacitate, perseverență și capacități de a învăța;

- independență în gândire și acțiune, spirit de inițiativă și disponibilitate de a aborda sarcini variate;

- disponibilitatea pentru a învăța de la alții și a-i ajuta pe ceilalți să învețe;

- obișnuința de a recurge la concepte și metode matematice în abordarea unor situații cotidiene sau pentru rezolvarea unor probleme practice;

- motivația pentru studierea matematicii ca domeniu relevant pentru viața socială.

Curriculumul școlar de **Matematică** este un document reglator, adresat învățătorilor și tuturor responsabililor de învățământul primar. Proiectarea curriculumului a fost ordonată de următoarele principii:

- continuitatea educației matematice la nivelul claselor I-IV și ciclurilor preșcolar-primar-gimnazial;
- centrarea pe elev, asigurînd actualizarea și adaptarea la particularitățile de vîrstă ale elevilor;
- corelația inter-/transdisciplinară cu alte discipline școlare, asigurînd coerența pe verticală și orizontală;
- delimitarea pe clase a unui nivel obligatoriu de pregătire a elevilor și profilarea posibilităților în învățare și obținere de noi performanțe;
- centrarea pe atingerea finalităților, proiectate în termeni de competențe la nivel de treaptă de învățământ (competențe specifice) și particularizate la nivelul conținuturilor obligatorii pentru fiecare clasă (subcompetențe).

Pentru ca un elev să-și formeze o competență matematică este necesar ca el:

- să stăpânească un sistem de cunoștințe matematice, conturat de conținuturi (obligatorii);
- să posede deprinderi și capacități de utilizare/aplicare a cunoștințelor matematice în activități de învățare/evaluare (recomandate), realizând astfel funcționalitatea cunoștințelor;
- să dispună de capacități și calități explorative, investigaționale, rezolutive, personalizând astfel cunoștințele funcționale;
- să integreze și să mobilizeze achizițiile personale, manifestând, în diverse situații școlare și cotidiene, comportamente adecvate valorilor și atitudinilor preconizate.

Modernizarea curriculumului a avut în vedere și descongestionarea – proiectarea unităților de conținut și de timp, care ar optimiza eforturile de învățare ale elevilor, evitând „supraîncărcarea”:

- transferarea unor conținuturi la clase mai mari;
- resistemizarea conținuturilor în cadrul claselor primare, în vederea optimizării legăturilor între concepte;
- subcompetențele prevăzute la fiecare clasă sînt într-un număr redus față de prevederile variantei anterioare de curriculum.

Întru facilitarea activității pedagogilor, se prezintă în mod separat subcompetențele prevăzute pentru fiecare unitate de conținut (modul) și cele preconizate pentru fiecare clasă.

Administrarea disciplinei

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de unități de conținut (module)	Nr. de ore pe an ¹
Obligatorie	Matematică și Științe	I	5	136
		II	4	136
		III	4	136
		IV	5	136

COMPETENȚELE SPECIFICE DISCIPLINEI

- **Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații diverse.**
- **Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate.**
- **Rezolvarea și formularea de probleme, utilizînd achizițiile matematice.**
- **Explorarea/investigarea unor situații-problemă reale sau modelate, integrînd achizițiile matematice și cele din alte domenii.**

¹ Poate varia în funcție de datele calendaristice.

**REPARTIZAREA CONȚINUTURILOR PE CLASE ȘI UNITĂȚI DE TIMP
(orientativ)**

Clasa	Unități de conținut (module)	Număr de ore
I	Evocare	8
	Numerele naturale 0-10	24
	Adunarea și scăderea în concentrul 0-10	34
	Numerele naturale 0-20. Adunarea și scăderea	28
	Numerele naturale 0-100. Adunarea și scăderea	30
	<i>Ore pentru recapitulare, sinteze pe parcursul anului, la discreția învățătorului</i>	12
II	Adunarea și scăderea în concentrul 0-100	24
	Înmulțirea și împărțirea tabelară	62
	Operații aritmetice în concentrul 0-100	20
	Elemente intuitive de geometrie și măsurări	12
	<i>Ore pentru evocare, recapitulare, sinteze pe parcursul anului, la discreția învățătorului</i>	18
III	Numerele naturale 0-1000	12
	Adunarea și scăderea în concentrul 0-1 000	32
	Înmulțirea și împărțirea în concentrul 0-1 000	56
	Elemente intuitive de geometrie și măsurări	14
	<i>Ore pentru evocare, recapitulare, sinteze pe parcursul anului, la discreția învățătorului</i>	22
IV	Numerele naturale până la 1 000 000	12
	Adunarea și scăderea în concentrul 0-1 000 000	16
	Înmulțirea și împărțirea în concentrul 0-1 000 000	40
	Fracții	12
	Elemente de geometrie și măsurări	20
	<i>Ore pentru evocare, recapitulare, sinteze pe parcursul anului, la discreția învățătorului</i>	36

SUBCOMPETENȚE, CONȚINUTURI ȘI ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE

CLASA I

Subcompetențe <i>evaluările realizate la finele modulului vor demonstra posedarea subcompetențelor:</i>	Conținuturi <i>repartizate pe module</i>	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1.1. Recunoașterea pozițiilor relative ale unor obiecte în spațiu, în raport cu sine și cu repere fixe date.</p> <p>1.2. Identificarea formelor geometrice în modele date și în mediul înconjurător.</p> <p>1.3. Explorarea modalităților de formare, sortare, clasificare, comparare, egalizare cantitativă a unor grupuri de obiecte.</p>	<p>1. Evocare</p> <ul style="list-style-type: none"> • Poziții și direcții. • Înșușiri ale obiectelor (culoare, formă, mărime). Forme geometrice: cerc, triunghi, pătrat, cub. • Grupuri de obiecte și corespondențe. <p>Terminologie specifică:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sus/jos, pe/sub/între, interior/exterior, stînga/dreapta, aproape/ departe, în față/în spate, înainte/ înapoi, vertical/orizontal/oblic; - identic/diferit, scurt/lung, scund/ înalt, subțire/gros, îngust/lat, ușor/ greu, mic/mare; - tot atît/mai puțin/mai mult. 	<p>Poziționarea, localizarea în spațiu (mediul înconjurător) și pe plan (orientarea pe pagină). Numărarea unor obiecte într-o ordine spațială dată (de la stînga spre dreapta și invers, de jos în sus și invers, circular etc.).</p> <p>Observarea formelor unor obiecte concrete sau reprezentate și compararea cu formele geometrice desenate sau modelate; descrierea, în cuvinte proprii, a formelor geometrice. Decuparea, desenarea unor cercuri, triunghiuri, pătrate.</p> <p>Compararea unor obiecte, imagini după însușiri indicate sau identificate. Gruparea, sortarea, clasificarea unor obiecte, după 1-2 însușiri indicate sau identificate. Compararea și egalizarea cantitativă a unor grupuri de obiecte, prin alăturarea sau înlăturarea a 1-2 obiecte.</p> <p>Continuarea unor succesiuni de obiecte, imagini, forme geometrice, asociate după o regulă simplă. Reproducerea și continuarea unor modele grafice repetitive.</p>
<p>2.1. Identificarea, citirea și scrierea numerelor naturale 0-10.</p> <p>2.2. Compararea și ordonarea numerelor naturale 0-10.</p> <p>2.3. Perceperea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de număr natural.</p> <p>2.4. Explorarea modalităților de compunere</p>	<p>2. Numerele naturale 0-10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numărul și cifra: 1; 2; 3; 4; 5; 6; 7; 8; 9; 0. Numărul 10. • Relații de comparație a numerelor naturale. • Intuirea operațiilor aritmetice de adunare și scădere. <p>Elemente de limbaj matematic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - număr; cifră; mai mic/egal/mai 	<p>Asocierea numerelor cu grupuri de obiecte (numărul de obiecte, numărul de ordine al unui obiect). Numărarea fără sprijin, cu startul și finalul dat, în ordinea precizată, cu pasul 1 sau 2. Înregistrarea rezultatelor numărării unor obiecte/imagini/forme geometrice într-un tabel dat.</p> <p>Citirea și reprezentarea orelor fixe pe ceas. Recunoașterea monedelor și bancnotelor cu valori pînă la 10.</p> <p>Compunerea și descompunerea numerelor cu sprijin în obiecte, desene, scheme, schimb de bani.</p>

<p>și descompunere a numerelor naturale 0-10.</p> <p>2.5. Completarea unor secvențe ale șirului 0-10, în baza sesizării prin observare a ordonării crescătoare sau descrescătoare a numerelor date.</p>	<p>mare; semnele de comparație: $<$, $=$, $>$; ordonare crescătoare/ descrescătoare.</p>	<p>Localizarea unui număr în șirul numerelor naturale 0-10 (vecinii numărului), cu și fără suport concret (riglă). Explicarea relației între două numere vecine în baza adunării și scăderii cu o unitate.</p> <p>Compararea numerelor naturale, în baza: corespondenței între grupuri de obiecte; comparării pozițiilor în șirul numerelor naturale.</p> <p>Ordonarea crescătoare și descrescătoare a unor numere consecutive sau alese aleatoriu.</p>
<p>3.1. Perceperea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de adunare și scădere.</p> <p>3.2. Efectuarea adunării și scăderii numerelor naturale în centrul 0-10.</p> <p>3.3. Aplicarea operațiilor de adunare, scădere și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; aflarea unor numere necunoscute în exerciții.</p> <p>3.4. Rezolvarea problemelor simple, explicînd în cuvinte proprii mersul rezolvării.</p> <p>3.5. Formularea unor probleme simple, pornind de la: obiecte, imagine, enunț incomplet.</p>	<p>3. Adunarea și scăderea în centrul 0-10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tabla adunării și scăderii. Adunări și scăderi succesive. • Proprietăți ale adunării și scăderii: <ul style="list-style-type: none"> - întuirea proprietăților adunării: comutativitatea, asociativitatea, elementul neutru 0 (fără utilizarea terminologiei specifice); - legătura dintre adunare și scădere. • Probleme simple: de aflare a sumei, a restului, de mărire/micșorare a unui număr cu cîteva unități. <p>Elemente de limbaj matematic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>adunare, scădere</i>: +, -; termen, sumă; descăzut, scăzător, diferență/ rest; mărire/ micșorare a unui număr cu cîteva unități; - <i>problemă</i>: condiție, întrebare, rezolvare, răspuns. 	<p>Explorarea diverselor modalități de reprezentare cu obiecte și figurare prin desene a operațiilor de adunare și scădere, a relațiilor „cu... mai mare/ mic”.</p> <p>Intuirea proprietăților adunării și scăderii în bază de obiecte, desene, exerciții; exprimarea în cuvinte proprii a proprietăților observate.</p> <p>Determinarea unor numere/semne care lipsesc în exerciții, în baza încercărilor, a proprietăților adunării și scăderii.</p> <p>Redarea enunțului unei probleme în cuvinte proprii; separarea condiției și întrebării problemei; organizarea enunțului într-o schemă, evidențiind cuvintele-cheie; rezolvarea obiectuală și scrierea cu cifre și semne; formularea deplină și scrierea prescurtată a răspunsului.</p> <p>Completarea de tabele, rubricile cărora indică (prin imagini sau cuvinte) denumiri ale componentelor operației aritmetice, cuvintele-cheie ale unei probleme.</p>
<p>4.1. Identificarea, citirea și scrierea numerelor naturale 0 - 20.</p> <p>4.2. Compararea și ordonarea numerelor</p>	<p>4. Numerele naturale 0-20. Adunarea și scăderea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numerele naturale de la 11 pînă la 20. 	<p>Numărarea pînă la 20, fără sprijin, cu startul, finalul și pasul dat, în ordinea precizată. Identificarea numerelor pînă la 20 în contexte uzuale: grupuri de obiecte; mase exprimate în kilograme; capacități ale unor recipiente,</p>

<p>naturale 0-20.</p> <p>4.3. Perceperea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de număr natural.</p> <p>4.4. Efectuarea adunării și scăderii în concentrul 0-20, fără trecere peste ordin.</p> <p>4.5. Aplicarea operațiilor de adunare, scădere și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; aflarea unor numere necunoscute în exerciții.</p> <p>4.6. Exprimarea și compararea rezultatelor unor măsurători, utilizând unități standard de măsură: pentru masă; pentru capacitate.</p> <p>4.7. Rezolvarea problemelor simple, explicând în cuvinte proprii mersul rezolvării.</p> <p>4.8. Formularea problemelor simple, pornind de la: obiecte; imagine; enunț incomplet.</p>	<p>Relații de comparație a numerelor naturale.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adunarea și scăderea în concentrul 0-20, fără trecere peste ordin. • Probleme cu două adunări și/ sau scăderi succesive, care presupun aflarea sumei și/ sau a restului. • Probleme simple: de comparare prin scădere; de aflare a unui termen. • Măsurarea masei. Kilogramul. Măsurarea capacității. Litrul. <p>Elemente noi de limbaj matematic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>număr natural</i>: număr de o cifră, număr de două cifre; zeci, unități; - <i>operație aritmetică</i>: proba operației. 	<p>exprimate în litri.</p> <p>Compunerea și descompunerea numerelor în zeci și unități, cu sprijin în obiecte, desene, scheme, schimb de bani.</p> <p>Localizarea unui număr în șirul numerelor naturale 0-20 (vecinii numărului), cu și fără suport concret. Compararea numerelor, în baza descompunerii zecimale și a comparării pozițiilor în șirul numerelor naturale. Ordonarea crescătoare și descrescătoare a unor numere alese aleatoriu.</p> <p>Contrapunerea unor situații de măsurare a masei și a capacității. Compararea maselor exprimate în kilograme, a capacităților exprimate în litri. Compararea și ordonarea cantităților în baza percepției senzoriale.</p> <p>Adunarea și scăderea, fără trecere peste ordin, cu și fără suport obiectual, comentând etapele de calcul.</p> <p>Determinarea unor numere/semne care lipsesc în exerciții, în baza încercărilor, a proprietăților adunării și scăderii.</p> <p>Identificarea regulii de formare a unei succesiuni de numere și determinarea a 1-2 numere următoare.</p> <p>Rezolvarea problemelor după algoritmul: condiție; întrebare, schemă, rezolvare, răspuns.</p> <p>Completarea de tabele, rubricile cărora indică (prin imagini sau cuvinte) denumiri ale componentelor operației aritmetice, cuvintele-cheie ale unei probleme.</p>
<p>5.1. Identificarea, citirea și scrierea numerelor naturale 0-100.</p> <p>5.2. Compararea și ordonarea numerelor naturale 0-100.</p> <p>5.3. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, adunare, scădere.</p> <p>5.4. Efectuarea adunării și scăderii în concentrul 0-100, fără trecere peste</p>	<p>5. Numerele naturale 0-100. Adunarea și scăderea</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numerele naturale până la 100 formate din zeci. <p>Numerele naturale de la 21 până la 100 formate din zeci și unități.</p> <p>Relații de comparație a numerelor naturale.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adunarea și scăderea în concentrul 0-100, fără trecere peste ordin. 	<p>Numărarea până la 100, fără sprijin, cu startul și finalul dat, în ordinea precizată, cu pasul 1, 10, 2, 20, 5.</p> <p>Identificarea numerelor naturale până la 100 în contexte uzuale: grupuri de obiecte; ore pe ceas; date din calendar; lungimi exprimate în centimetri sau metri; mase exprimate în kilograme; capacități exprimate în litri; monede și bancnote etc. Identificarea numerelor pare și a celor impare.</p> <p>Compunerea și descompunerea numerelor în zeci și unități, cu sprijin în obiecte, desene, scheme, schimb de bani, prin</p>

<p>ordin.</p> <p>5.5. Aplicarea operațiilor de adunare, scădere și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; aflarea unor numere necunoscute în exerciții; schimb de bani.</p> <p>5.6. Exprimarea și compararea rezultatelor unor măsurători, utilizând unități standard de măsură: pentru lungime; pentru timp; monetare.</p> <p>5.7. Rezolvarea problemelor simple, explicând în cuvinte proprii mersul rezolvării.</p> <p>5.8. Formularea problemelor simple, pornind de la: imagine; enunț incomplet; schemă; numere; exercițiu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Probleme simple de de aflare a descăzutului, a scăzătorului. • Măsurarea lungimii. Centimetrul, metrul. Măsurarea timpului. Ceasul: ora. Calendarul: ziua, săptămîna, luna. Unități monetare: banul, leul. <p>Elemente noi de limbaj matematic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>număr natural</i>: număr par; număr impar. 	<p>adunare și scădere.</p> <p>Localizarea unui număr în șirul 0-100, cu și fără suport concret; compararea numerelor în baza descompunerii zecimale și a comparării pozițiilor în șirul numerelor naturale. Ordonarea crescătoare și descrescătoare a unor numere alese aleatoriu.</p> <p>Adunarea și scăderea zecilor prin analogie cu adunarea și scăderea unităților.</p> <p>Adunarea și scăderea mentală și în scris (în coloniță).</p> <p>Identificarea regulii de formare a unei succesiuni de obiecte, imagini, forme geometrice, numere și determinarea a 1-2 elemente următoare.</p> <p>Măsurarea lungimii unor obiecte în centimetri sau metri, folosind rigla sau metrul; compararea lungimilor.</p> <p>Citirea orelor fixe pe ceas, a datelor în calendar.</p> <p>Determinarea și compararea duratelor unor evenimente.</p> <p>Eșalonarea unor evenimente în timp.</p>
<p style="text-align: center;">Evaluările realizate la finele clasei I vor demonstra posedarea subcompetențelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identificarea, citirea, scrierea, compararea, ordonarea numerelor naturale 0-100. • Recunoașterea formelor geometrice (cerc, triunghi, pătrat, cub) și a pozițiilor relative ale unor obiecte în modele date și în mediul înconjurător. • Efectuarea adunării și scăderii în centrul 0-100, fără trecere peste ordin. • Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, adunare, scădere. • Aplicarea operațiilor de adunare, scădere și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; aflarea unor numere necunoscute în exerciții; schimb de bani. • Exprimarea și compararea rezultatelor unor măsurători, utilizând unități standard de măsură: pentru lungime (cm, m); pentru masă (kg); pentru capacitate (l); pentru timp (ora, ziua, săptămîna, luna); monetare (ban, leu). • Rezolvarea problemelor simple de adunare și scădere, explicând în cuvinte proprii mersul rezolvării. • Formularea problemelor simple de adunare și scădere, pornind de la: imagine, enunț incomplet, schemă, numere, exercițiu. 		

CLASA a II-a

Subcompetențe <i>evaluările realizate la finele modului</i>	Conținuturi <i>repartizate pe module</i>	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
--	---	--

<i>vor demonstra posedarea subcompetențelor:</i>		
<p>1.1. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, adunare, scădere.</p> <p>1.2. Efectuarea adunării și scăderii pînă în centrul 0-100, fără și cu treceri peste ordin, explicînd modul de calcul.</p> <p>1.3. Aplicarea adunării, scăderii și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; afarea unor numere necunoscute în exerciții.</p> <p>1.4. Completarea unor succesiuni de numere asociate după reguli simple, indicate sau identificate prin observare.</p> <p>1.5. Rezolvarea problemelor, justificînd în cuvinte proprii etapele rezolvării.</p> <p>1.6. Formularea de probleme pornind de la: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; tematică.</p>	<p>1. Adunarea și scăderea în centrul 0-100</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adunarea și scăderea numerelor naturale în centrul 0-20, cu trecere peste ordin. • Adunarea și scăderea numerelor naturale în centrul 0-100, cu treceri peste ordin. • Proprietăți ale adunării și scăderii: <ul style="list-style-type: none"> - comutativitatea, asociativitatea, elementul neutru 0 (fără utilizarea terminologiei specifice); - legătura dintre adunare și scădere. • Probleme simple de adunare și scădere. <p>Probleme compuse rezolvabile prin 2 operații (inclusiv cu formula de rezolvare: $a+(a\pm b)$; $(a+b)-c$; $a-(b+c)$). Scrierea rezolvării cu plan sau cu justificări.</p>	<p>Numărarea cu startul și finalul dat, cu pasul 2-10, înainte și înapoi.</p> <p>Adunarea și scăderea orală și în scris, comentînd etapele de calcul; schimb de bani; calculul oral în lanț, cu efectuarea succesivă de adunări și scăderi.</p> <p>Aflarea unor numere necunoscute în exerciții, în baza încercărilor și a probelor operației. Estimarea prin comparare, fără efectuarea calculelor: a două sume care se deosebesc printr-un termen; a două diferențe care se deosebesc prin descăzut/scăzător.</p> <p>Continuarea, completarea unor succesiuni de numere asociate după o regulă legată de adunare sau scădere.</p> <p>Formarea problemelor cu două operații prin înlănțuirea a două probleme simple. Rezolvarea problemelor cu două operații după algoritmul: condiția, întrebarea; schema; alegerea și justificarea operațiilor de rezolvare; răspunsul.</p> <p>Completarea de tabele, rubricile cărora pot indica: componentele adunării sau scăderii; cuvintele-cheie ale unei probleme.</p>
<p>2.1. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de înmulțire, împărțire.</p> <p>2.2. Efectuarea înmulțirii prin adunare repetată și utilizînd tabla înmulțirii, a împărțirii exacte prin scădere repetată și ca probă a înmulțirii.</p> <p>2.3. Aplicarea înmulțirii, împărțirii și a</p>	<p>2. Înmulțirea și împărțirea tabelară</p> <ul style="list-style-type: none"> • Operația de înmulțire ca adunare repetată. Proprietățile înmulțirii: comutativitatea, asociativitatea, elementul neutru 1 (fără utilizarea terminologiei specifice). Înmulțirea cu 0. Tabla înmulțirii. • Operația de împărțire ca scădere repetată. Legătura dintre împărțire și înmulțire. 	<p>Identificarea unor situații și acțiuni concrete corespunzătoare operațiilor de înmulțire și împărțire. Scrierea adunării repetate prin înmulțire, a scăderii repetate prin împărțire și invers; descrierea în limbaj matematic.</p> <p>Observarea comutativității înmulțirii în situații concrete și exerciții. Cercetarea cazurilor speciale de înmulțire cu 1 și cu 0, în baza comutativității înmulțirii.</p>

<p>proprietăților acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții.</p> <p>2.4. Completarea unor succesiuni de numere asociate după reguli simple, indicate sau identificate prin observare.</p> <p>2.5. Rezolvarea problemelor, justificând în cuvinte proprii etapele rezolvării.</p> <p>2.6. Formularea de probleme pornind de la: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; tematică.</p>	<p>Cazuri speciale: $a:1$; $a:a$; $0:a$; $a:0$. Tabla împărțirii dedusă din tabla înmulțirii.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Probleme simple: de aflare a produsului; de împărțire în părți egale sau prin cuprindere (fără utilizarea terminologiei specifice); de mărire/micșorare a unui număr de câteva ori; de comparare prin împărțire. Dependența dintre cantitate, preț și cost. <p>Probleme compuse cu 2 operații (cu formula de rezolvare: $a+(b \times a)$; $(b \times a)-a$; $a \pm (a:b)$). Scrierea rezolvării cu plan sau cu justificări.</p> <p>Elemente noi de limbaj matematic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>adunare repetată, înmulțire, factor, produs; scădere repetată, împărțire, deîmpărțit, împărțitor, cât; mai mic/mai mare de câteva ori, dublu, triplu, jumătate, treime, sfert.</i> 	<p>Observarea legăturii dintre înmulțire și împărțire în situații concrete și exerciții. Cercetarea cazurilor de împărțire a două numere egale și de împărțire la 1 și la 0, în baza legăturii cu înmulțirea.</p> <p>Construcția tablei înmulțirii, folosind adunarea repetată, grupări potrivite ale termenilor, comutativitatea înmulțirii. Construcția tablei împărțirii, folosind legătura cu înmulțirea. Contrapunerea măririi/ micșorării de câteva ori și a măririi/micșorării cu câteva unități.</p> <p>Calcul oral în lanț, efectuând înmulțiri și împărțiri tabelare.</p> <p>Aflarea unor numere necunoscute în exerciții, în baza încercărilor și a probelor operațiilor.</p> <p>Continuarea, completarea unor succesiuni de numere asociate după o regulă legată de înmulțirea/împărțirea tabelară.</p> <p>Rezolvarea și formularea problemelor cu 1-2 operații, care presupun o operație de înmulțire sau împărțire.</p> <p>Explorarea dependenței dintre cantitate, preț și cost prin rezolvarea și formularea unor probleme simple cu tematica legată de cumpărare-vânzare. Completarea de tabele, rubricile cărora pot indica: componentele înmulțirii sau împărțirii; cuvintele-cheie ale unei probleme; cantitate-preț-cost.</p> <p>Activități matematice instructive cu caracter ludic, utilizând tehnici antreprenoriale în contextul orientării profesionale.</p>
<p>3.1. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de număr natural, operație aritmetică.</p> <p>3.2. Efectuarea operațiilor aritmetice în exerciții cu 2 operații, cu și fără</p>	<p>3. Operații aritmetice în centrul 0-100</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ordinea efectuării operațiilor în exerciții cu 2 operații, fără și cu paranteze. • Probleme rezolvabile prin 1-2 din operațiile aritmetice învățate. Scrierea rezolvării prin exercițiu. 	<p>Efectuarea comentată, oral și în scris, a operațiilor aritmetice; calcul oral în lanț.</p> <p>Exerciții fără paranteze cu 2 operații de același ordin și de ordin diferit; exerciții cu 2 operații, cu paranteze; citirea expresiilor numerice compuse, cu 2 operații.</p> <p>Aflarea unor numere necunoscute în exerciții, în baza</p>

<p>paranteze, explicînd ordinea efectuării operațiilor.</p> <p>3.3. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; aflarea unor numere necunoscute în exerciții.</p> <p>3.4. Completarea unor succesiuni de numere asociate după reguli simple, indicate sau identificate prin observare.</p> <p>3.5. Rezolvarea problemelor cu plan sau cu justificări, prin exercițiu.</p> <p>3.6. Formularea de probleme pornind de la: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; exercițiu; tematică.</p> <p>3.7. Investigarea dependenței dintre cantitate, preț și cost în contexte problematice reale, legate de cumparare-vînzare.</p>		<p>încercărilor, a regulilor de aflare a componentelor necunoscute, a probelor, a organizării datelor în tabele. Estimarea prin comparare, fără efectuarea calculelor, a două expresii simple, care se deosebesc printr-un număr. Continuarea, completarea unor succesiuni de numere asociate după o regulă legată de operațiile învățate. Rezolvarea, formularea, modificarea problemelor cu 1-2 operații învățate. Sinteza exercițiului de rezolvare, folosind paranteze rotunde pentru evidențierea primei operații. Aplicarea metodei de reducere la unitate în probleme simple, în două probleme simple înlănțuite, în probleme cu două operații.</p> <p>Investigarea unor contexte problematice reale, legate de cumpărare-vînzare, prin rezolvarea și formularea de probleme, organizarea datelor în tabele, scheme. Activități matematice instructive cu caracter ludic, utilizînd tehnici antreprenoriale în contextul orientării profesionale.</p>
<p>4.1. Identificarea și descrierea empirică a figurilor și a corpurilor geometrice.</p> <p>4.2. Completarea unor succesiuni de forme geometrice asociate după reguli simple, indicate sau identificate prin observare.</p> <p>4.3. Exprimarea și compararea rezultatelor unor măsurători, utilizînd unități standard de măsură: pentru lungime; pentru masă; pentru capacitate; pentru</p>	<p>4. Elemente intuitive de geometrie și măsurări</p> <ul style="list-style-type: none"> • Figuri geometrice: punct, linie dreaptă, segment de dreaptă, linie frîntă, linie curbă, cerc, triunghi, pătrat. Corpuri geometrice: sferă, cub. • Unități de măsură: <ul style="list-style-type: none"> - pentru lungime: cm, m; - pentru masă: kg; - pentru capacitate: l; - pentru timp: minutul; ora; ziua; săptămîna; luna; 	<p>Asocierea unor obiecte cu modele ale formelor geometrice; descrierea, în cuvinte proprii, a formelor geometrice; decuparea, desenarea, modelarea figurilor geometrice.</p> <p>Observarea unor succesiuni de forme geometrice, asociate după o regulă simplă, legată de formă sau poziție spațială; continuarea succesiunii prin desenarea a 1-3 elemente următoare.</p> <p>Măsurarea mărimilor, folosind: instrumente potrivite; unități de măsură potrivite, nestandard și standard; estimarea și compararea rezultatelor unor măsurători, în baza percepției senzoriale; schimb de bani; transformări</p>

<p>timp; monetare.</p> <p>4.4. Investigarea unor contexte problematice reale, legate de măsurări.</p>	<p>- monetare: ban, leu.</p>	<p>ale orelor de după-amiază; compunerea și descompunerea a 1-2 ore din minute.</p> <p>Înregistrarea în tabele a rezultatelor unor observări, măsurători, interpretarea datelor prin comparare, extragerea unor informații esențiale.</p> <p>Rezolvarea, formularea, modificarea de probleme, referitoare la mărimi și măsuri. Activități matematice instructive cu caracter ludic, utilizând tehnici antreprenoriale în contextul orientării profesionale.</p>
--	------------------------------	---

Evaluările realizate la finele clasei a II-a vor demonstra posedarea subcompetențelor:

- Identificarea, citirea, scrierea, compararea, ordonarea numerelor naturale 0 - 100.
- Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de număr natural.
- Efectuarea operațiilor aritmetice în centrul 0 - 100: adunarea și scăderea fără și cu treceri peste ordin; înmulțirea și împărțirea tabelară.
- Explicarea modului de calcul și a ordinii efectuării operațiilor în exerciții cu 2 operații, fără și cu paranteze.
- Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții.
- Completarea unor succesiuni de forme geometrice, numere naturale asociate după reguli simple, indicate sau identificate prin observare.
- Identificarea figurilor și corpurilor geometrice în modele date și în mediul înconjurător (punct, linie dreaptă, segment de dreaptă, linie curbă, linie frântă, cerc, triunghi, pătrat; sferă, cub).
- Exprimarea și compararea rezultatelor unor măsurători, utilizând unitățile de măsură standard: pentru lungime (cm, m); pentru masă (kg); pentru capacitate (*l*); pentru timp (min, ora, ziua, săptămâna, luna); monetare (ban, leu).
- Rezolvarea problemelor cu 1-2 operații: cu plan sau cu justificări; prin exercițiu.
- Formularea problemelor cu 1-2 operații, pornind de la: enunț incomplet, schemă, operații aritmetice, exercițiu, tematică.
- Explorarea/investigarea unor contexte problematice reale, care reflectă dependența dintre cantitate, preț și cost.

CLASA a III-a

<p align="center">Subcompetențe</p> <p align="center"><i>evaluările realizate la finele modului vor demonstra posedarea subcompetențelor:</i></p>	<p align="center">Conținuturi</p> <p align="center"><i>repartizate pe module</i></p>	<p align="center">Activități de învățare și evaluare (recomandate)</p>
<p>1.1. Identificarea, citirea și scrierea, numerelor naturale 0-1000.</p>	<p>1. Numerele naturale 0-1000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numerele naturale de la 100 pînă la 1000. 	<p>Numărarea cu startul, finalul și pasul dat, în ordinea precizată. Identificarea numerelor naturale în contexte</p>

<p>1.2. Compararea și ordonarea numerelor naturale 0-1000.</p> <p>1.3. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de număr natural.</p> <p>1.4. Explorarea modalităților de compunere a numerelor și de descompunere zecimală a lor, folosind adunarea și scăderea.</p> <p>1.5. Completarea unor succesiuni de numere naturale asociate după reguli indicate sau identificate prin observare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Relații de comparație a numerelor naturale. <p>Elemente noi de limbaj matematic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>predecesor, succesor.</i> 	<p> uzuale.</p> <p>Compunerea numerelor și descompunerea zecimală a lor, cu sprijin în obiecte, scheme, tabele, schimb de bani. Adunarea și scăderea dedusă din descompunerea zecimală, comentând modul de calcul.</p> <p>Localizarea, compararea, ordonarea numerelor în baza: scrierii zecimale; comparării pozițiilor în șirul numerelor naturale.</p> <p>Continuarea, completarea unor succesiuni de numere asociate după o regulă simplă, legată de descompunerea zecimală a numerelor.</p> <p>Rezolvarea, formularea de probleme, pornind de la: obiecte, imagini, enunțuri incomplete, numere date, scheme, tabele, operații aritmetice, exerciții, tematici.</p>
<p>2.1. Efectuarea adunării și scăderii în centrul 0-1000, fără și cu treceri peste ordin.</p> <p>2.2. Explicarea modului de calcul și a ordinii efectuării operațiilor în exerciții cu, cel mult, trei operații.</p> <p>2.3. Aplicarea adunării, scăderii și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; aflarea unor numere necunoscute în exerciții.</p> <p>2.4. Completarea unor succesiuni de numere asociate după reguli simple, indicate sau identificate prin observare.</p> <p>2.5. Rezolvarea problemelor cu plan sau cu justificări, prin exercițiu.</p> <p>2.6. Formularea de probleme, pornind de la: enunț incomplet; schemă;</p>	<p>2. Adunarea și scăderea în centrul 0-1000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adunarea și scăderea numerelor naturale în centrul 0-1000, fără și cu treceri peste ordin. • Exerciții cu, cel mult, trei operații, fără și cu paranteze. • Proprietățile adunării: comutativitatea, asociativitatea, elementul neutru 0 (fără utilizarea terminologiei specifice). Legătura dintre adunare și scădere. • Probleme de adunare și scădere, rezolvabile prin 1-3 operații. 	<p>Adunarea și scăderea orală și scrisă, comentarea etapelor de calcul.</p> <p>Calcul oral în lanț, cu efectuarea succesivă a operațiilor aritmetice.</p> <p>Aflarea numerelor necunoscute în exerciții, în baza regulilor de aflare a componentelor necunoscute ale adunării sau scăderii și a probelor. Estimarea prin comparare, fără efectuarea calculelor: a două sume, care se deosebesc printr-un termen; a două diferențe care se deosebesc prin descăzut sau prin scăzător.</p> <p>Continuarea unor succesiuni de numere asociate după o regulă simplă; identificarea și formularea regulii de formare; propunerea de reguli pentru formarea unor succesiuni de numere.</p> <p>Rezolvarea, formularea, modificarea problemelor rezolvabile prin adunări, scăderi.</p> <p>Completarea de tabele, rubricile cărora pot indica: componentele adunării sau scăderii; cuvintele-cheie ale unei probleme. Completarea unor scheme-lanțuri de</p>

<p>operații aritmetice; exercițiu; tematică.</p> <p>2.7. Completarea unor tabele sau scheme în care se organizează probleme, exerciții.</p>		<p>calcul.</p> <p>Activități matematice instructive cu caracter ludic, utilizând tehnici antreprenoriale în contextul orientării profesionale.</p>
<p>3.1. Efectuarea operațiilor de înmulțire și împărțire în centrul 0-1000, fără și cu treceri peste ordin.</p> <p>3.2. Explicarea modului de calcul și a ordinii efectuării operațiilor în exerciții cu, cel mult, trei operații, cu și fără paranteze.</p> <p>3.3. Aplicarea înmulțirii, împărțirii și a proprietăților acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții.</p> <p>3.4. Completarea unor succesiuni de numere asociate după reguli indicate sau identificate prin observare.</p> <p>3.5. Rezolvarea problemelor cu plan sau cu justificări, prin exercițiu.</p> <p>3.6. Formularea de probleme pornind de la: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; exercițiu; tematică.</p> <p>3.7. Explorarea unor modalități elementare de organizare și clasificare a datelor în scheme, tabele.</p> <p>3.8. Investigarea unor situații-problemă din cotidian, care solicită aplicarea operațiilor și metodelor învățate.</p>	<p>3. Înmulțirea și împărțirea în centrul 0-1 000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Înmulțirea și împărțirea exactă cu: 10, 100; numere formate din zeci sau sute întregi. Înmulțirea cu un număr de o cifră, fără și cu treceri peste ordin. Împărțirea cu rest. Împărțirea unui număr de 2-3 cifre la un număr de o cifră. • Proprietăți ale operațiilor aritmetice: <ul style="list-style-type: none"> - distributivitatea înmulțirii în raport cu adunarea (fără utilizarea terminologiei specifice); - împărțirea unei sume la un număr; • Exerciții cu cel mult trei operații, fără și cu paranteze. • Probleme, rezolvabile prin 1-3 operații învățate. Metoda reducerii la unitate. 	<p>Înmulțirea orală și în scris, comentarea etapelor de calcul.</p> <p>Efectuarea împărțirii cu rest cu sprijin obiectual, în baza folosirii tablei înmulțirii; verificarea prin probe.</p> <p>Împărțirea orală și în scris; comentarea etapelor de calcul; verificarea prin probe; estimarea ordinului de mărime al cîtului (cu câte cifre va fi scris cîtul).</p> <p>Exerciții cu 2-3 operații învățate, cu și fără paranteze.</p> <p>Calcul oral în lanț, cu efectuarea succesivă a operațiilor învățate.</p> <p>Aflarea unor numere necunoscute în exerciții, în baza regulilor de aflare a componentelor necunoscute ale operațiilor și a probelor. Estimarea prin comparare, fără efectuarea calculului, a două expresii simple, care se deosebesc printr-un număr.</p> <p>Continuarea unor succesiuni de numere, asociate după o regulă simplă; identificarea și formularea regulii de formare; propunerea de reguli pentru formarea unor succesiuni de numere.</p> <p>Rezolvarea, formularea, modificarea problemelor cu 1-3 operații.</p> <p>Completarea de tabele rubricile cărora indică componentele operației, cuvintele-cheie ale unei probleme. Completarea unor scheme-lanțuri de calcul.</p> <p>Activități matematice instructive cu caracter ludic, utilizând tehnici antreprenoriale în contextul orientării profesionale.</p>

<p>4.1. Identificarea și descrierea în limbaj matematic a formelor geometrice, indicate în conținuturi.</p> <p>4.2. Exprimarea, compararea, estimarea rezultatelor unor măsurători, folosind unități potrivite de măsură și transformări ale lor.</p> <p>4.3. Explorarea unor modalități elementare de organizare a rezultatelor unor observări și măsurători: tabele, desene.</p> <p>4.4. Investigarea unor situații-problemă din cotidian, care presupun efectuarea a 1-3 operații aritmetice învățate asupra rezultatelor unor măsurători.</p>	<p>4. Elemente inuitive de geometrie și măsurări</p> <ul style="list-style-type: none"> Figuri geometrice: punct, linie dreaptă, segment de dreaptă, linie frântă deschisă/închisă, linie curbă deschisă/închisă, cerc, triunghi, pătrat, dreptunghi. Corpuri geometrice: sferă, cub, cuboid. Unități de măsură: <ul style="list-style-type: none"> pentru lungime: cm, dm, m; pentru masă: kg; pentru capacitate: l; pentru timp: minutul, ora, ziua, săptămîna; luna, anul, deceniul, secolul; monetare: ban, leu. Transformări ale unităților de măsură, în baza operațiilor aritmetice învățate. <p>Elemente noi de limbaj matematic:</p> <ul style="list-style-type: none"> <i>vîrf, latură, muchie, față.</i> 	<p>Asocierea unor obiecte cu formele geometrice; identificarea elementelor formelor geometrice; desenarea figurilor geometrice.</p> <p>Măsurarea cu unități nestandard pentru a sesiza necesitatea unităților standard. Măsurarea cu instrumente și unități de măsură standard potrivite. Estimarea și compararea rezultatelor unor măsurători în baza percepției senzoriale. Transformări ale unităților de măsură pentru lungime, masă, timp în baza operațiilor aritmetice învățate; schimb de bani.</p> <p>Înregistrarea în tabele a rezultatelor unor măsurători, interpretarea datelor. Rezolvarea, formularea, modificarea de probleme, referitoare la mărimi și măsuri.</p> <p>Investigarea unor contexte problematice reale, cu caracter practic, prin integrarea achizițiilor matematice.</p> <p>Activități matematice instructive cu caracter ludic, utilizînd tehnici antreprenoriale în contextul orientării profesionale.</p>
<p style="text-align: center;">Evaluările realizate la finele clasei a III-a vor demonstra posedarea subcompetențelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> Identificarea, citirea, scrierea, compararea, ordonarea numerelor naturale 0-1000. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de număr natural. Efectuarea operațiilor aritmetice în centrul 0-1000: adunarea și scăderea fără și cu treceri peste ordin; înmulțirea și împărțirea la un număr de o cifră; înmulțirea la 10, 100, la numere formate din zeci sau sute întregi; împărțirea exactă la 10, 100, la numere formate din zeci sau sute întregi. Explicarea modului de calcul și ordinii efectuării operațiilor în exerciții cu, cel mult, 3 operații, fără și cu paranteze. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții. Completarea unor succesiuni de numere naturale, forme geometrice asociate după reguli simple, indicate sau identificate prin observare. Identificarea figurilor și corpurilor geometrice în modele date și în mediul înconjurător (punct, linie dreaptă, segment de dreaptă, linie frântă deschisă/închisă, linie curbă deschisă/închisă, cerc, triunghi, pătrat, dreptunghi; sferă, cub, cuboid). Exprimarea și compararea rezultatelor unor măsurători, utilizînd unități de măsură potrivite și transformări ale lor: pentru lungime (cm, dm, m); pentru masă (kg); pentru capacitate (l); pentru timp (minutul, ora, ziua, săptămîna, luna, anul, deceniul, secolul); monetare (ban, leu). 		

- Rezolvarea problemelor cu 1-3 operații: cu plan sau justificări, prin exercițiu.
- Formularea problemelor, pornind de la: enunț incomplet, schemă, operații, exercițiu, tematică.
- Explorarea unor modalități elementare de organizare și clasificare a datelor: scheme, tabele, desene.
- Investigarea unor situații-problemă din cotidian, care solicită aplicarea operațiilor aritmetice, a metodelor de rezolvare învățate.

CLASA a IV-a

Subcompetențe <i>evaluările realizate la finele modulului vor demonstra posedarea subcompetențelor:</i>	Conținuturi <i>repartizate pe module</i>	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1.1. Identificarea, citirea și scrierea numerelor naturale 0 - 1 000 000.</p> <p>1.2. Citirea și scrierea numerelor naturale pînă la 30 cu cifre romane.</p> <p>1.3. Compararea și ordonarea numerelor naturale 0 - 1 000 000.</p> <p>1.4. Utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de număr natural.</p> <p>1.5. Explorarea modalităților de compunere și descompunere a numerelor, folosind operații aritmetice.</p> <p>1.6. Completarea unor succesiuni de numere naturale asociate după reguli indicate sau identificate prin observare.</p> <p>1.7. Explorarea unor modalități elementare de organizare și clasificare a datelor: scheme; tabele; desene.</p>	<p>1. Numerele naturale 0 - 1 000 000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Numerele naturale de la 1 000 pînă la 10 000. <p>Numerele naturale de la 0 pînă la 100 000. Numerele naturale de la 0 pînă la 1 000 000. Noțiunile de ordin, clasă.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Relații de comparație a numerelor naturale. • Adunarea și scăderea în concentrul 0-1 000 000, în baza descompunerii zecimale a numerelor. • Înmulțirea și împărțirea exactă la 10, 100, 1000. • Cifre romane (pentru numerele naturale pînă la 30). <p>Elemente noi de limbaj matematic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zeci de mii, sute de mii, milion; ordin; clasă; - cifre romane: I, V, X. 	<p>Numărarea cu startul, finalul și pasul dat, în ordinea precizată. Identificarea numerelor naturale în contexte uzuale. Citirea și scrierea numerelor în tabelul de numerație. Trecerea de la sistemul zecimal la sistemul roman și invers, pentru numere naturale pînă la 30.</p> <p>Identificarea poziției unei cifre în număr prin determinarea ordinului corespunzător; identificarea claselor în scrierea unui număr.</p> <p>Localizarea, compararea, ordonarea numerelor, comentînd raționamentele efectuate.</p> <p>Compunerea și descompunerea numerelor în termeni zecimali. Adunarea și scăderea dedusă din descompunerea zecimală, înmulțirea și împărțirea cu 10, 100, 1000, comentînd modul de calcul.</p> <p>Identificarea regulii de formare și continuarea unor succesiuni de numere.</p> <p>Contexte problematice legate de numere mai mari decît 1000, prin organizare și clasificare a datelor cu ajutorul schemelor, tabelelor, a reprezentărilor figurative. Activități matematice instructive cu caracter ludic, utilizînd tehnici antreprenoriale în contextul orientării profesionale.</p>

<p>2.1. Efectuarea adunării și scăderii în centrul 0 - 1 000 000, fără și cu treceri peste ordin.</p> <p>2.2. Explicarea modului de calcul și a ordinii efectuării operațiilor în exerciții cu, cel mult, 3 operații, cu și fără paranteze.</p> <p>2.3. Aplicarea adunării, scăderii și a proprietăților acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții.</p> <p>2.4. Completarea unor succesiuni de numere asociate după reguli simple, indicate sau identificate prin observare.</p> <p>2.5. Rezolvarea problemelor cu 1-3 operații: cu plan sau justificări; prin exerciții.</p> <p>2.6. Formularea de probleme pornind de la: un enunț incomplet; schemă; operații; exercițiu.</p> <p>2.7. Explorarea unor modalități elementare de organizare și clasificare a datelor: scheme, tabele.</p>	<p>2. Adunarea și scăderea în centrul 0 - 1 000 000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Adunarea și scăderea în centrul 0 - 1 000 000, fără și cu treceri peste ordin. • Proprietățile adunării (fără utilizarea terminologiei specifice). <p>Legătura dintre adunare și scădere.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții cu, cel mult, trei operații, fără și cu paranteze. • Probleme de adunare și scădere, rezolvabile prin 1-3 operații. 	<p>Adunarea, scăderea orală și în scris, comentarea etapelor de calcul. Exerciții cu, cel mult, trei operații, cu și fără paranteze. Calcul oral în lanț.</p> <p>Aflarea unor numere necunoscute în exerciții, în baza regulilor de aflare a componentelor necunoscute ale adunării sau scăderii și a probelor. Estimarea prin comparare, fără efectuarea calculelor: a două sume, care se deosebesc printr-un termen; a două diferențe care se deosebesc prin descăzut/scăzător.</p> <p>Rezolvarea, formularea, modificarea problemelor cu 1-3 operații învățate.</p> <p>Continuarea unor succesiuni de numere asociate după o regulă simplă; identificarea și formularea regulii de formare; propunerea de reguli pentru formarea unor succesiuni de numere.</p> <p>Alcătuirea și completarea de tabele rubricile cărora pot indica: componentele adunării sau scăderii; cuvintele-cheie ale unei probleme.</p> <p>Alcătuirea și completarea unor scheme-lanțuri de calcule. Activități matematice instructive cu caracter ludic, utilizând tehnici antreprenoriale în contextul orientării profesionale.</p>
<p>3.1. Efectuarea operațiilor de înmulțire și împărțire în centrul 0 - 1 000 000, fără și cu treceri peste ordin.</p> <p>3.2. Explicarea modului de calcul și a ordinii efectuării operațiilor în exerciții cu și fără paranteze.</p> <p>3.3. Aplicarea înmulțirii, împărțirii și a</p>	<p>3. Înmulțirea și împărțirea în centrul 0-1 000 000</p> <ul style="list-style-type: none"> • Înmulțirea și împărțirea exactă a numerelor ce se termină cu zerouri. Înmulțirea și împărțirea la un număr de o cifră. <p>Înmulțirea cu un număr de două cifre.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Proprietățile înmulțirii și împărțirii (fără 	<p>Înmulțirea și împărțirea orală și în scris; comentarea etapelor de calcul; justificarea modului de calcul; verificarea prin probe.</p> <p>Exerciții cu 2-4 operații învățate, cu și fără paranteze; calcul oral în lanț, efectuând succesiv operații învățate.</p> <p>Aflarea unor numere necunoscute în exerciții, în baza regulilor de aflare a componentei necunoscute a operației</p>

<p>proprietăților acestora pentru aflarea unor numere necunoscute în exerciții.</p> <p>3.4. Completarea unor succesiuni de numere asociate după reguli simple, indicate sau identificate prin observare.</p> <p>3.5. Rezolvarea problemelor cu 1 - 3 operații: cu plan sau justificări; prin exercițiu.</p> <p>3.6. Formularea de probleme pornind de la: enunț incomplet; schemă; operații aritmetice; exercițiu; tematică.</p> <p>3.7. Explorarea unor modalități elementare de organizare și clasificare a datelor: scheme, tabele, reprezentări figurative.</p> <p>3.8. Investigarea unor situații-problemă din cotidian, care solicită aplicarea operațiilor aritmetice și a metodelor de rezolvare învățate.</p>	<p>utilizarea terminologiei specifice). Legături între operațiile învățate.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Exerciții cu, cel mult, trei operații, fără și cu paranteze. • Probleme rezolvabile prin 1-3 operații învățate. Metoda reducerii la unitate. Metoda figurativă. 	<p>și a probelor. Estimarea prin comparare, fără efectuarea calculelor: a două expresii simple, care se deosebesc printr-un număr.</p> <p>Continuarea unor succesiuni de numere asociate după o regulă simplă; identificarea și formularea regulii de formare; propunerea de reguli pentru formarea unor succesiuni de numere.</p> <p>Rezolvarea, formularea, modificarea problemelor cu 1-3 operații, inclusiv prin metoda figurativă și reducere la unitate.</p> <p>Completarea de tabele rubricile cărora indică componentele operației, cuvintele-cheie ale unei probleme; completarea unor scheme-lanțuri de calcule cu numerele sau operațiile aritmetice care lipsesc.</p> <p>Activități matematice instructive cu caracter ludic, utilizând tehnici antreprenoriale în contextul orientării profesionale.</p>
<p>4.1. Identificarea în contexte uzuale, citirea și scrierea fracțiilor.</p> <p>4.2. Explorarea modalităților de a reprezenta prin desen fracții cu numitorul până la 20.</p> <p>4.3. Perceperea și utilizarea elementelor de limbaj matematic aferent conceptului de fracție.</p> <p>4.4. Efectuarea adunării și scăderii fracțiilor cu același numitor, aflarea</p>	<p>4. Frații</p> <ul style="list-style-type: none"> • Formarea, citirea și scrierea, reprezentarea fracțiilor. • Adunarea și scăderea fracțiilor cu același numitor. • Aflarea unei fracții dintr-un număr natural. • Probleme simple cu fracții. <p>Elemente noi de limbaj matematic: -fracție, numitor, numărător, linie de fracție.</p>	<p>Identificarea fracțiilor în contexte uzuale: jumătăți, treimi, sferturi. Reprezentarea fracțiilor prin decupare/ pliere/ colorare, luând drept întreg obiecte concrete, figuri geometrice. Scrierea și citirea fracțiilor în diferite moduri. Exerciții și probleme simple, care implică aflarea unui fracții dintr-un număr, adunarea și scăderea fracțiilor cu același numitor.</p> <p>Folosirea reprezentărilor figurative în rezolvarea de probleme cu fracții, cu tematică din cotidian.</p>

<p>unei fracții dintr-un număr dat.</p> <p>4.5. Rezolvarea problemelor simple cu fracții, justificând, în cuvinte proprii, etapele de rezolvare.</p>		
<p>5.1. Identificarea și descrierea în limbaj matematic a figurilor și corpurilor geometrice.</p> <p>5.2. Aplicarea formulelor pentru calcularea perimetrelor unor dreptunghiuri și pătrate.</p> <p>5.3. Exprimarea, compararea, estimarea rezultatelor unor măsurători, folosind unități potrivite de măsură și transformări ale lor.</p> <p>5.4. Explorarea unor modalități elementare de organizare a rezultatelor unor observări și măsurători: tabele, desene.</p> <p>5.5. Investigarea unor situații-problemă din cotidian, care presupun efectuarea a 1-3 operații aritmetice învățate asupra rezultatelor unor măsurători.</p>	<p>5. Elemente de geometrie și măsurări</p> <ul style="list-style-type: none"> • Figuri geometrice: cerc; poligon (triunghiul, patrulaterul). • Perimetrul poligonului; perimetrul dreptunghiului, pătratului. • Corpuri geometrice: sferă, cub, cuboid, con, cilindru. • Unități de măsură: <ul style="list-style-type: none"> - pentru lungime: cm, dm, m, km; mm; - pentru masă: kg; g; t; - pentru capacitate: l; - pentru timp: secunda; minutul, ora, ziua, săptămîna, luna; deceniul; secolul; mileniul; - monedare: ban, leu. • Transformări simple ale unităților de măsură, în baza operațiilor aritmetice învățate. 	<p>Recunoașterea, reprezentarea prin desen sau modelare a formelor geometrice, a elementelor lor; descrierea formelor geometrice în limbaj matematic.</p> <p>Identificarea regulii de formare și continuarea unor succesiuni de forme geometrice; propunerea de reguli.</p> <p>Calcularea perimetrelor unor pătrate și dreptunghiuri cu dimensiunile date, în baza formulelor corespunzătoare; aflarea laturii unui pătrat cu perimetrul dat; aflarea unei laturi a dreptunghiului, după perimetrul și o latură dată.</p> <p>Măsurarea cu unități nestandarde pentru a sesiza necesitatea unităților standard; măsurarea cu instrumente și unități de măsură standard potrivite; estimarea rezultatelor unor măsurători în baza percepției senzoriale.</p> <p>Transformări simple ale unităților de măsură pentru lungime, masă, timp în baza operațiilor învățate; schimb de bani.</p> <p>Înregistrarea în tabele a rezultatelor unor măsurători, interpretarea datelor.</p> <p>Rezolvarea, formularea, modificarea de probleme, cu tematici uzuale referitoare la mărimi și măsuri.</p> <p>Activități matematice instructive cu caracter ludic, utilizînd tehnici antreprenoriale în contextul orientării profesionale.</p>
<p><i>Evaluările la finele clasei a IV-a se vor realiza în baza standardelor de competență pentru învățămîntul primar.</i></p>		

ȘTIINȚE

CONCEPȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

Trecerea la o educație centrată pe elev ce prevede formarea calităților de personalitate considerate valori mai importante decât valorile științifice comunicate este unul dintre obiectivele majore ale noului model de proiectare curriculară centrat pe formarea de competențe. Utilizarea competenței drept element central al unui curriculum modern este, în general, asociată cu modernizarea învățământului din Europa. În acest context, prin demersul de modernizare a curriculumului pentru disciplina **Științe** se urmărește valorizarea cadrului european al celor opt competențe-cheie la următoarele niveluri: *formularea competențelor specifice, selectarea seturilor de valori și atitudini, organizarea modulară a conținuturilor și corelarea acestora cu subcompetențele și activitățile de învățare, elaborarea sugestiilor metodologice și de evaluare.* La baza elaborării acestei variante de curriculum stă idealul educațional al modernității, este întemeiat pe principiile psihodidacticii învățământului postmodern, ale didacticii active. Acesta presupune un demers de predare-învățare-evaluare al științelor din perspectiva formării și dezvoltării unui sistem de competențe care să asigure dezvoltarea personalității umane care să se implice, activ și responsabil, în viața socială. Una dintre tendințele majore constă în dezvoltarea unor atitudini și valori dezirabile:

- *Pozitivism față de educație, cunoaștere, societate, cultură, civilizație;*
- *Interes pentru cunoașterea trecutului și prezentului localității natale, Republicii Moldova, lumii contemporane în general;*
- *Curiozitate și respect pentru diversitatea naturală și umană;*
- *Motivație pentru informare și documentare științifică;*
- *Inițiativă și disponibilitate pentru aplicarea cunoștințelor în cotidian;*
- *Atitudine constructivă și comportament favorabil față de protecția, ameliorarea și conservarea mediului ambiant;*
- *Toleranță față de opiniile altor persoane.*

În această ordine de idei, curriculumul școlar a suportat modificări și la nivelul studierii științelor în treapta primară. Astfel, a apărut necesitatea de a fi elucidate mai profund unele aspecte:

- *concentrarea sistemului de obiective în competențe funcționale și semnificative;*
- *orientarea învățării spre formarea de competențe;*
- *flexibilitatea ofertei de învățare;*
- *adaptarea de facto a conținuturilor predării-învățării-evaluării la nevoile și interesele elevului, precum și la exigențele vieții sociale, prin realizarea unor parcursuri școlare în mod individualizat;*
- *selectarea riguroasă a competențelor și conținuturilor curriculare după criterii de calitate;*
- *promovarea educării și a participării tuturor copiilor la învățământul de masă (susținerea dezvoltării incluzive în școală).*

Din perspectivă pragmatică, principala provocare a noilor programe pentru disciplina **Științe** o reprezintă transpunerea, “*traducerea*” conținuturilor în experiențe de învățare. Invocarea experienței de învățare în baza competențelor marchează o nouă evoluție în procesul de studiere a acestei discipline. Sursa de elaborare a experienței de învățare o va constitui - pe lângă structurile de cunoaștere – necesitățile, interesele, aspirațiile elevilor. Prin urmare, va conta nu doar *ce se învață*, ci și *de ce se învață*.

Paradigma disciplinei **Științe** are la bază viziunea de integrare. Din punct de vedere curricular, *integrarea înseamnă organizarea, punerea în relație a disciplinelor școlare cu scopul de a evita izolarea lor tradițională* [16]. *Integrare* mai înseamnă și *stabilirea clară a unor relații convergente între cunoștințele științifice, deprinderile, atitudinile, comportamentele elevului și*

experiența sa de viață. Specific pentru disciplina școlară „Științe” devine faptul că conținutul integrat situează procesul educațional într-o viziune globală a cunoașterii științifice, care pune într-o coerență logică un ansamblu de cunoștințe științifice. În favoarea disciplinelor integrate ne vin și teoriile actuale de instruire școlară, elaborate de către oamenii de știință [2; 3; 4; 16], care ne demonstrează prioritatea însușirii informațiilor științifice cu caracter integrat și coerent relaționate în contextul unei idei științifice. Conceptul fundamental în elaborarea disciplinei integrate **Științe** este cel de „cunoaștere științifică”, care este comun pentru științele din sfera naturii, precum și pentru cele din sfera umanului: *geografie, biologie, fizică, chimie, astronomie, psihologie, sociologie* etc. Corelațiile interdisciplinare reprezintă una dintre perspectivele cele mai adecvate în abordarea fenomenelor și proceselor complexe, contribuind astfel la „formarea unei imagini unitare a realității”. Pentru aceasta se apelează la „conexiunile interdisciplinare sistematice” prin organizarea unui demers educațional în care elevul să fie implicat în situații concrete și semnificative, realizând sarcini care cer competențe achiziționate la mai multe discipline școlare. Astfel, predarea într-o manieră integrată permite o tratare orizontală a problemelor abordate și o structurare a acestora pe o serie de teme integratoare mai aproape de înțelegere la vârsta respectivă. Pornind de la competențe comune domeniilor studiate, corelate cu teme specifice ale acestor discipline, se ajunge la o abordare integrată. Subcompetențelor li se asociază conținuturi structurate modular care sînt abordate în unități de învățare. Totodată, curriculumul școlar la **Științe** prevede o continuitate prin dezvoltarea competențelor educaționale în curricula școlară - gimnaziu și liceu - la disciplinele *geografie, biologie, fizică, și chimie*.

Cunoașterea științifică la această vîrstă școlară se întemeiază pe recepționarea directă (senzorială) a însușirilor și caracteristicilor generale ale obiectelor, proceselor, fenomenelor din natură și societate. Acestea contribuie la formarea imaginației și reprezentărilor științifice despre lumea în care trăim. Procesul de cunoaștere științifică este un proces de formare a cunoștințelor fundamentale, de dezvoltare a unui ansamblu de capacități intelectuale și a unui raționament individual și independent.

Principalele reprezentări despre lumea care-l înconjoară pe elevul de vîrstă școlară mică care trebuie formate la nivel elementar sînt conceptele științifice despre:

- **natură** – ca diversitate a corpurilor terestre: *vii și nevie, naturale și artificiale și a celor cerești: Soarele, Luna, planetele, stelele;*
- **spatiu** – ca locul ocupat de fiecare corp și de totalitatea corpurilor de pe Terra și în Univers;
- **mișcare** – ca schimbare a locurilor ocupate de corpuri, ca desfășurare a proceselor, fenomenelor din natură, a evenimentelor din societate;
- **timp** – ca durată a mișcării corpurilor terestre și cerești, a desfășurării proceselor, fenomenelor din lumea vie și nevie, a evenimentelor din societate și din viața cotidiană a omului;
- **viață** – ca relaționare dintre lumea vie, nevie și societate: *natură – om – natură, om – om, om – societate – om.*
- **protecția mediului ambiant** – ca activități de protejare a mediului natural și social din localitatea sa de influența negativă a civilizației moderne.

Ca idee științifică ce asigură integrarea, formarea conceptelor științifice fundamentale au fost considerate legitățile naturii:

- **poziția și mișcarea Terrei (de revoluție și de rotație) ca corp cersc în Sistemul Solar;**
- **importanța Soarelui pentru viața de pe Terra ca sursă energetică naturală;**
- **unitatea dintre material și spiritual în dezvoltarea continuă a civilizației de pe Terra.**

Selectarea conținuturilor științifice și organizarea lor pe module este raportată la nivelul de dezvoltare intelectuală a copiilor de această vîrstă școlară. Cercetările psihopedagogice realizate demonstrează că la vîrstă școlară mică (7 – 11 ani) copilul posedă particularități cognitive deosebite: el dă dovadă de multă plasticitate și receptivitate; dispune de rezerve mari ale memoriei datorită stocului redus de informații științifice, de o pondere mare a gîndirii concrete, manifestă o imaginație vie și disponibilitate în activitățile de învățare [2; 3; 4; 13; 14]. Subiectele

textelor științifice întrunesc criteriile generale de selectare adecvată pentru vârsta respectivă: *valoare, accesibilitate, varietate, atractivitate, volum*. Unitățile de conținut nu vor constitui obiectul unor lecții teoretice. Este important ca elevii să achiziționeze competențe necesare în cotidian.

Curriculumul școlar pentru disciplina *Științe* promovează, așadar, ideea de realizare a actului educațional de *predare-învățare-evaluare* în cheia centrării pe elev. Demersurile metodologice concretizate în curriculum impun acțiuni de stabilire a stilului de învățare al elevului, a particularităților intelectuale, a nevoilor individuale etc. în scopul realizării unei învățări de calitate. Pentru a obține un final educațional comprehensiv, prin curriculumul școlar de *Științe* s-a propus o prezentare rațională a unor concepte-cheie din științele fundamentale. Acestea și-au găsit reflecția în conținuturile acestei discipline, realizată atât prin sistemul de competențe educaționale, cât și prin informații științifice relevante.

Pentru a răspunde cerințelor actuale, disciplina *Științe* oferă un cadru interactiv de predare-învățare-evaluare pentru *susținerea dezvoltării incluzive în școli*. Aceasta nu se referă doar la copiii cu dizabilități, ci promovează educația școlară a tuturor copiilor conform conceptului *școlii pentru toți*.

Finalitățile disciplinei sînt reflectate în competențele generale și în setul de valori și atitudini enunțate în programă.

Curriculumul de *Științe* își propune a fi un demers comprehensiv, relevant, care să promoveze ceea ce este oportun și, de facto, realizabil.

Lucrarea se adresează cadrelor didactice, autorilor de manuale, studenților și elevilor, părinților.

COMPETENȚE SPECIFICE DISCIPLINEI ȘTIINȚE

- 1. Receptarea informațiilor științifice**
- 2. Explorarea și investigarea lumii înconjurătoare**
- 3. Comunicarea orală și scrisă utilizând stilul științific**
- 4. Adoptarea unui comportament adecvat în cadrul mediului natural și al celui social**

Administrarea disciplinei

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Numărul unităților de conținut pe clase	Numărul de ore pe an
Obligatorie	Matematică și Științe	a II-a	16	33
		a III-a	18	33
		a IV-a	21	33

REPARTIZAREA CONȚINUTURILOR PE CLASE ȘI MODULE

Clasa	Conținuturi	Numărul de ore
II	Modulul I. <i>Natura – lumea din jurul tău</i>	3
	Modulul II. <i>Lumea vie</i>	9
	Modulul III. <i>Corpurile cerești</i>	5
	Modulul IV. <i>Mișcarea și timpul</i>	9
	<i>N.B.</i> 4 ore – evaluări; 2 ore – excursii; 1 oră – la discreție.	Total: 33 de Ore
III	Modulul I. <i>Planeta Pământ</i>	5
	Modulul II. <i>Învelișurile Pământului</i>	11
	Modulul III. <i>Lumea vegetală și animală din Republica Moldova</i>	8
	Modulul IV. <i>Protecția mediului înconjurător</i>	3
	<i>N.B.</i> 4 ore – evaluări; 2 ore – excursii.	Total: 33 de ore
IV	Modulul I. <i>Omul pe Pământ</i>	3
	Modulul II. <i>Omul - ființă biologică</i>	8
	Modulul III. <i>Omul – ființă rațională și socială</i>	11
	Modulul IV. <i>Eu și lumea</i>	6
	<i>N.B.</i> 4 ore – evaluări; 1 oră – excursie.	Total: 33 de ore

SUBCOMPETENȚE, CONȚINUTURI, ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE PE CLASE CLASA a II-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
---------------	-------------	---

<p>1.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor-cheie: <i>natură, mediu înconjurător, corp, natural/ artificial, ocrotire.</i></p> <p>1.2. Descrierea unor caracteristici observabile ale diferitor corpuri din natură.</p> <p>1.3. Compararea corpurilor din natură pe baza unor observații proprii.</p> <p>1.4. Ordonarea obiectelor pe baza unor criterii date.</p> <p>1.5. Identificarea unor efecte pozitive / negative ale activității omului asupra mediului înconjurător.</p>	<p style="text-align: center;">Modulul I <i>Natura – lumea din jurul tău</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Natura – mediul înconjurător ▪ Corpuri din natură (terestre - cerești) ▪ Corpurile terestre (vii - nevii, naturale - artificiale) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Excursii pentru cunoașterea naturii localității natale, țării; ▪ observări ghidate asupra mediului înconjurător; ▪ discuții despre varietatea și frumusețea plaiului natal; ▪ descrierea verbală, în scris, prin desene, modele, aplicații a corpurilor din mediul apropiat (forma, culoarea, dimensiunea, materialul din care este compus, utilitatea ș.a.); ▪ exerciții de identificare a corpurilor vii și nevii, pe baza însușirilor acestora (hrănirea, înmulțirea, mișcarea); ▪ exerciții de comparare și clasificare a corpurilor conform grupului de echivalență (vii/nevii, naturale/artificiale) prin alcătuirea de tabele; ➤ evaluare - descrierea unui corp pe baza unui algoritm dat; ▪ interpretări ale unor acțiuni, atitudini ale omului față de mediul înconjurător prin discuții, jocuri de rol, dramatizări etc. ▪ alcătuirea enunțurilor cu termenii: <i>natură, om de știință, corp, corp natural, corp artificial, ocrotire</i>; ➤ evaluare - expoziție de desene cu tematică despre natură.
<p>2.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor - cheie: <i>localitate, mediu familial, mediu școlar, conviețuire, mediu de viață.</i>;</p> <p>2.2. Comunicarea, sub diverse forme ale observațiilor efectuate asupra mediilor de viață ale lumii vii.</p> <p>2.3. Identificarea</p>	<p style="text-align: center;">Modulul II <i>Lumea vie</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mediile de viață ale omului (rurale, urbane; familial, școlar și social) ▪ Mediile de viață ale animalelor (terestru, subteran, acvatic, aerian) ▪ Mediile de viață ale plantelor (terestru, acvatic) ▪ Părțile unei plante (rădăcina, tulpina, frunzele, floarea, fructul cu semințe) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Observări dirijate asupra viețuitoarelor și mediilor de viață ale acestora; ▪ joc didactic „Turul orașului/satului”; ▪ joc didactic „Cutia cu idei” (generarea de idei pentru a face curtea, cartierul, satul, orașul mai îngrijite, mai curate); ▪ exersări ale unei ținute corecte în bancă; ▪ joc didactic "Familia mea"; ▪ exerciții și activități de autocunoaștere; ➤ evaluare – autoevaluarea

<p>apartenenței la familie, grup școlar, localitate.</p> <p>2.4. Aplicarea regulilor pentru menținerea sănătății acasă, la școală, în comunitate.</p> <p>2.5. Descrierea relațiilor (de hrănire, de reproducere) între sistemele mediului înconjurător.</p> <p>2.6. Descrierea părților componente ale unei plante, ale corpului unui animal, ale corpului uman.</p> <p>2.7. Interpretarea schimbărilor care se produc în lumea vie.</p> <p>2.8. Demonstrarea importanței simțurilor în cunoașterea lumii înconjurătoare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Schimbările produse în lumea vie ▪ Perceperea lumii înconjurătoare <p style="text-align: center;">Modulul III</p>	<p>propriului comportament în mediul familial, social și cel natural;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ exerciții de recunoaștere și de comparare a mediilor de viață ale diferitor corpuri vii; ▪ activități de identificare a caracteristicilor comune animalelor care trăiesc într-un anumit mediu de viață (mamifere, pești, păsări); ▪ ilustrarea prin desen a unor plante, animale cu precizarea părților corpului; ▪ dispuneri în tabel (clasificarea plantelor/animalelor după mediul lor de viață); ▪ observări directe asupra plantelor din curtea casei, școlii; ▪ excursii în natură; ▪ realizarea unui jurnal de observare (plante, animale și mediile lor de viață); <p>➤ <i>evaluare</i> – completarea unei fișe de observații / a unei grile / a unui tabel la subiect;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ atelier de discuție în baza experimentelor simple care să vizeze dezvoltarea unei plante; ▪ stabilirea regulilor pentru îngrijirea corectă a plantelor, a animalelor din colțul viu al clasei; ▪ exerciții de stabilire a corespondențelor dintre organisme vii și mediile lor de viață; ▪ joc didactic "Puzzle"; <p>restabilirea imaginilor cu plante, animale, a părților componente ale acestora);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ ordonarea în succesiune logică de enunțuri sau imagini care prezintă anumite etape din viața organismelor vii; <p>➤ <i>evaluare</i> – producerea unui text științific de mic volum despre o viețuitoare folosind cele cinci simțuri (văz, gust, miros, auz, pipăit);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ redactarea regulilor de igienă ce trebuie respectate pentru sănătatea simțurilor; ▪ elaborarea unor proiecte tematice (adaptări ale viețuitoarelor la mediul înconjurător, rolul simțurilor în cunoașterea lumii etc.).
--	---	--

<p>3.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor - cheie: <i>soare, stea, planetă, Lună, Pământ, glob pământesc.</i></p> <p>3.2. Documentarea din diverse surse de informare cu referire la corpurile din Sistemul Solar.</p> <p>3.3. Realizarea unor experimente simple în baza unui algoritm dat.</p> <p>3.4. Înregistrarea grafică (tabel, schemă, fișă de observare) a observațiilor efectuate asupra unor fenomene naturale.</p> <p>3.5. Stabilirea locului unui corp în spațiu după anumite puncte de referință.</p>	<p>Corpurile cerești</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Sistemul Solar (Soarele, planetele, Pământul, Luna) ▪ Spațiul. <p>Amplasarea corpurilor în spațiile: casă, clasă, școală, sat, oraș; terestru și cosmic</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Observări directe asupra cerului înstelat, Soarelui, Lunii; ▪ prezentări Power Point, de filme, planșe despre corpurile cerești; ▪ descrierea orală a corpurilor cerești; ▪ joc didactic „Orașul Soarelui”; ▪ redarea prin desen a Sistemului solar; <p>➤ <i>evaluare</i> – realizarea unui proiect de grup „Familia Soarelui”;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ descrierea modelului Pământului (a globului pământesc); ▪ observări asupra Lunii, redarea grafică a fazelor lunii; ▪ discuții despre zborul omului în cosmos, pe Lună; ▪ reprezentarea tabelară a locului corpurilor în spațiul casei, clasei, școlii, satului, orașului etc., utilizând relațiile spațiale: <i>mai jos, mai sus, la stînga, la dreapta, în exterior, în interior, în afară</i> etc. <p>➤ <i>evaluare</i> – demonstrarea înțelegerii textului din manual prin interogare reciprocă.</p>
<p>4.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor - cheie: <i>mișcare, anotimp; timp, trecut-prezent-viitor, calendar, ceas, planificare a timpului.</i></p> <p>4.2. Argumentarea importanței mișcării pentru viețuitoare.</p> <p>4.3. Ordonarea unor fenomene, evenimente pe baza unor criterii date.</p> <p>4.4. Utilizarea instrumentelor de</p>	<p>Modulul IV Mișcarea și timpul</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Mișcarea. <p>Tipuri de mișcare (rectilinie, circulară, în jurul axei – fără utilizarea terminologiei)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Anotimpurile (primăvara, vara, toamna, iarna) ▪ Timpul (măsurarea timpului, orientarea în timp – calendarul, ceasornicul) ▪ Planificarea timpului ▪ Un mediu sănătos 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Observări directe asupra mișcării corpurilor din natură; ▪ exerciții de exemplificare a tipurilor de mișcare: <i>pe linie dreaptă și în jurul axei de rotație</i>; ▪ activități de observare directă a schimbărilor sezoniere; ▪ experimente simple pentru evidențierea schimbărilor în natură în diverse anotimpuri; ▪ realizarea unui calendar al naturii; ▪ exerciții de comparare a schimbării vremii în diferite anotimpuri (temperatura medie, precipitații, durata zilei și a nopții etc.); ▪ completarea unor

<p>măsurare (citirea unui termometru, folosirea unui calendar, a ceasului).</p> <p>4.5. Comunicarea sub diferite aspecte a observațiilor efectuate.</p> <p>4.6. Aprecierea importanței protejării mediului înconjurător.</p>		<p>scheme, enunțuri care exprimă diverse relații între fenomene (anotimp și activitatea omului);</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ excursii sezoniere în mijlocul naturii; ▪ măsurarea diverselor intervale de timp: anul, luna, ziua, ora, minutul etc.; <p>➤ <i>evaluare</i> – clasarea informației într-un tabel cronologic;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ selectarea unor experiențe din activitatea zilnică pentru organizarea programului de lucru al elevului; ▪ exerciții de planificare corectă a timpului (regimul zilei); <p>➤ <i>evaluare</i> – elaborarea unui program de activități pentru o zi;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rezolvarea pe cale deductivă a unor situații de problemă (<i>ce s-ar întâmpla dacă: s-ar opri timpul, anotimpurile nu s-ar succede, ar fi întotdeauna noapte etc.</i>) ▪ dezbateri privind efectele intervenției omului în natură (avantajele și dezavantajele intervenției sale); <p>➤ <i>evaluare</i> – concursuri de afișe, spoturi publicitare privind necesitatea unui mediu sănătos.</p>
--	--	--

Experimente (recomandate)

- 1. Importanța apei în procesul de dezvoltare a plantei.** Într-un vas transparent se pun boabe de grâu, de fasole pe vată/ hîrtie de ziar umezite pe o porțiune. Rădăcinile care cresc se orientează către porțiunea umezită.
- 2. De cîtă apă are nevoie planta pentru a trăi.** Se măsoară, la anumite intervale de timp, nivelul apei dintr-un vas, în care a fost introdusă rădăcina unei plante (se pune în discuție și evaporarea apei).
- 3. Absorbția prin tulpină.** Se folosesc flori albe cu tulpină, introduse în apă colorată.
- 4. Mișcarea de rotație a Pămîntului în jurul axei sale.** Se folosește o andrea înfipță într-un măr.

CLASA a III-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor - cheie: <i>Pământ, ape, uscat, țară, capitală.</i></p> <p>1.2. Reproducerea prin enunțuri simple a viziunilor despre apariția Pământului.</p> <p>1.3. Descrierea unor locuri după un plan propus.</p> <p>1.4. Identificarea diverselor locuri utilizând globul pământesc, harta.</p> <p>1.5. Colectarea unor date, informații științifice din surse diferite.</p> <p>1.6. Proiectarea unor acțiuni de ocrotire a mediului înconjurător.</p>	<p align="center">Modulul I</p> <p><i>Planeta Pământ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Viziuni (științifică și religioasă) despre apariția Pământului ▪ Uscatul și apele ▪ Globul pământesc. <p>Harta</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Republica Moldova. <p>Capitala Republicii Moldova</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Prezentarea unor imagini care ilustrează planeta Pământ; ▪ discuții privind cele două viziuni despre apariția Pământului, despre călătorii întreprinse în jurul lumii; ▪ jocuri de orientare pe globul pământesc și pe o hartă; ▪ identificarea Republicii Moldova, a unor localități pe hartă cu indicarea continentului, a țărilor vecine etc.); ▪ descrierea plaiului natal după un algoritm propus; ▪ proiect tematic „Republica Moldova”; ▪ activități de documentare despre orașul Chișinău prin intermediul Internetului; ▪ elaborarea unui poster cu diiverse aspecte ale naturii Republicii Moldova; ▪ acțiuni de colectare a informațiilor cu privire la starea ecologică globală; ▪ identificarea unor acțiuni pozitive/negative ale omului asupra mediului înconjurător local; <p>➤ <i>evaluare</i> – concurs de afișe, alte materiale de sesizare a populației privind impactul negativ a unor acțiuni ale omului asupra mediului ambiant;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ redactarea unor texte științifice avînd ca reper termenii: <i>Pământ, glob, hartă, Republica Moldova.</i> <p>➤ <i>evaluare</i> – panou „Terra - casa noastră comună!”;</p>
<p>2.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor - cheie: <i>solid-lichid-gazos; înveliș, relief, sol, aer, apă, starea apei, curgător-stătător, circuit, fenomene</i></p>	<p align="center">Modulul II</p> <p><i>Învelișurile Pământului</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Învelișurile interne și externe ale pământului ▪ Stările de agregare: solidă, lichidă și gazoasă ▪ Învelișul solid al Pământului: <p>Formele de relief. Relieful Republicii Moldova</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Colectarea informațiilor, desenelor, imaginilor cu referire la înfățișarea planetei Pământ; ▪ reprezentarea grafică a învelișurilor pământului; ▪ experimente simple de observare a însușirilor corpurilor; ▪ clasificarea corpurilor în dependență de starea lor de agregare: solide, lichide, gazoase; ▪ exerciții de comparare a unor

<p><i>naturale, vreme.</i></p> <p>2.2. Distingerea caracteristicilor principale ale învelișurilor interne și externe ale Pământului.</p> <p>2.3. Compararea corpurilor pe baza unor criterii date.</p> <p>2.4. Efectuarea experiențelor simple, pe baza unei fișe de instrucțiuni date.</p> <p>2.5. Formularea întrebărilor, răspunsurilor referitoare la fenomenele din natură observate.</p> <p>2.6. Descrierea unor stări, procese, fenomene, folosind terminologia specifică.</p> <p>2.7. Măsurarea cu instrumente convenționale și neconvenționale, comparând rezultatele cu propriile estimări.</p> <p>2.8. Înregistrarea datelor, informațiilor în fișe de observații, tabele, scheme.</p> <p>3.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor-cheie:</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Solul (proprietățile solului, bogățiile subsolului, materiale prelucrate) ▪ Învelișul gazos al Pământului: Aerul (proprietățile aerului, temperatura aerului) ▪ Învelișul lichid al Pământului: Apa (proprietățile apei, formele apei în natură) ▪ Circuitul apei în natură. Starea vremii ▪ Apele curgătoare și cele stătătoare ▪ Învelișul viu al Pământului: Plantele, animalele și oamenii (grupuri de animale, legături de hrănire între viețuitoare) <p style="text-align: center;">Modulul III <i>Lumea vegetală și animală din Republica Moldova</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Flora spontană: plante de câmpie, plante acvatice, plante de pădure; plante decorative; plante de cultură – livada, via, 	<p>corpuri de același tip;</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>evaluare</i> – descrierea unui corp după un anumit algoritm (formă, mărime, culoare, stare de agregare, duritate, transparență, materialul din care este confecționat, întrebuințări etc.) ▪ experiențe pentru evidențierea caracteristicilor solului, apei, aerului; ▪ lectura unui desen, a unui tabel sau a unei scheme ce reprezintă proprietăți ale corpurilor; ▪ exerciții de completare de scheme, tabele; ▪ efectuarea măsurărilor temperaturii aerului; ▪ înregistrarea datelor obținute în urma observațiilor și ale măsurărilor în fișa de observații; ▪ <i>evaluare</i> – interpretarea unei fișe de observații despre starea vremii / despre schimbările care se produc în natură, în viața unui animal sau a unei plante etc.; ▪ activități de observare a transformărilor suferite de unele corpuri pe parcursul celor patru anotimpuri (transformări ale apei, ale unor plante, animale etc.); ▪ exerciții de recunoaștere pe hartă a oceanelor, mărilor, râurilor, lacurilor. <p>▪ Discuții după vizionarea unor filme documentare, artistice, cu desene animate despre animale, plante;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ exerciții de identificare pe planșe a diverselor plante și animale din Republica Moldova;
---	---	---

<p><i>plante sălbatice, cultivate, medicinale; ierburi-arbuști-arbori; animale sălbatice, domestice; legături de hrănire.</i></p> <p>3.2. Stabilirea relațiilor între părțile componente ale unui sistem studiat (plante spontane și cultivate; animale sălbatice și domestice; lanțuri trofice etc.).</p> <p>3.3. Explorarea efectelor factorilor de mediu asupra plantelor și animalelor.</p> <p>3.4. Argumentarea importanței protejării mediului înconjurător.</p> <p>4.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor - cheie: <i>plante-animale exotice, zonă naturală, grădina zoologică, Cartea Roșie, protecție.</i></p> <p>4.2. Descrierea relațiilor între sistemele mediului înconjurător.</p> <p>4.3. Înregistrarea unor date, informații despre plante și</p>	<p>grădina de legume, cerealele)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lumea animală din Republica Moldova (animale sălbatice și domestice) ▪ Oamenii. <p>Ocupațiile oamenilor din țara noastră</p> <p style="text-align: center;">Modulul IV <i>Protecția mediului înconjurător</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Plante și animale exotice. ▪ Zonele naturale. ▪ Grădina zoologică Grădina botanică Cartea Roșie a Moldovei ▪ Protecția mediului în care trăiesc 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ observarea și descrierea verbală a unor plante din mediul apropiat; ▪ activități în grup în scopul colectării plantelor pentru ierbare (<u>Atenție la plantele rare!</u>); ▪ întocmirea unei liste cu măsuri ce pot fi întreprinse în scopul protecției mediului din localitatea natală; ▪ colectarea de informații în urma unei excursii, drumeții, expediții; ▪ jocuri de rol, dramatizări; ▪ redactarea unor reguli de comportare în mediul înconjurător; ▪ studii de caz; ➤ <i>evaluare</i> - rezolvarea unei situații-problemă; ▪ excursii tematice; ➤ <i>evaluare</i> - organizarea de expoziții cu obiecte colectate în urma excursiilor; ▪ recunoașterea după imagini a ocupațiilor oamenilor în localitățile rurale și urbane; ▪ dezbateri pe tema surselor de poluare a mediului înconjurător; ▪ exerciții de diferențiere a condițiilor favorabile și nefavorabile pentru organismele vii. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Descrierea plantelor și animalelor exotice după un algoritm dat; ▪ exerciții de identificare a plantelor și animalelor conform descrierilor propuse; ▪ identificarea legăturilor care se stabilesc între lumea vie și mediul de viață; ▪ organizarea datelor în tabele și realizarea unor grafice referitoare la informațiile achiziționate; ▪ colectarea de informații cu referire la caracteristici și comportamente ale plantelor și animalelor în vederea adaptării la diferite medii (camuflajul, schimbarea culorii, grosimea blănii etc.); • elaborarea de referate, jurnale, proiecte referitoare la lumea vegetală și animală din diverse zone ale Pământului; ▪ crearea de jocuri didactice „Puzzle” în baza unor imagini ce reprezintă plante,
--	--	---

<p>animale în fișe de observații.</p> <p>4.4. Comunicarea rezultatelor în urma observațiilor asupra relațiilor unui sistem.</p> <p>4.5. Formularea de probleme pe baza acțiunilor omului (stabilizatoare, perturbatoare) asupra mediului înconjurător.</p> <p>4.6. Analiza consecințelor activității omului asupra mediului ambiant cu elucidarea măsurilor de remediere.</p> <p>4.7. Determinarea efectelor factorilor de mediu asupra plantelor și animalelor.</p>		<p>animale;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ vizionarea de emisiuni, documentarea unor surse științifice: enciclopedii, atlase; ➤ <i>evaluare</i> - realizarea unor cărțuții tematice despre plantele, animalele protejate de lege și despre măsurile de prevenire a dispariției unor specii; ▪ joc didactic „Grădina Zoologică”; ▪ dialoguri improvizate cu animale de la Grădina Zoologică; ▪ comunicarea verbală, prin desene, planșe, colaje a importanței plantelor și animalelor pentru viața oamenilor.
--	--	---

Experimente (recomandate)

- 1. Însușirile solului.** Culoarea, permeabilitatea, prezența aerului, a apei în sol
- 2. Temperatura mediului influențează creșterea plantelor.** Boabe de fasole puse în vase cu vată umedă, menținute la temperaturi diferite.
- 3. Transpirația plantelor.** Eliminarea apei prin transpirație este vizibilă într-o zi caldă. Se compară cantitatea de apă produsă prin transpirație în cazul unor frunze introduse în pungi mici de plastic, una dintre frunze fiind unsă cu vaselină.
- 4. Starea solidă.** Experimente care să pună în evidență forme și volume proprii.
- 5. Starea lichidă.** Experimente care să pună în evidență forme diverse și volume proprii.
- 6. Starea gazoasă.** Experimente care să pună în evidență lipsa formei și volumului propriu.

CLASA a IV-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor-cheie: <i>evoluție, rasă, populație, națiune, naționalitate.</i></p> <p>1.2. Descrierea prin enunțuri simple a viziunilor despre apariția omului pe Pământ.</p> <p>1.3. Evidențierea trăsăturilor distinctive ale corpurilor vii.</p> <p>1.4. Comunicarea diverselor observații asupra locuitorilor țării noastre.</p> <p>1.5. Documentarea din diverse surse informaționale (reviste, enciclopedii, emisiuni TV) cu referire la populația globului și a Republicii Moldova.</p>	<p style="text-align: center;">Modulul I</p> <p><i>Omul pe Pământ</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Viziuni (științifică și religioasă) despre originea omului ▪ Populația Pământului (rasele umane) ▪ Populația Republicii Moldova <p style="text-align: center;">Modulul II</p> <p><i>Omul - ființă biologică</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Corpul uman ▪ Creierul. Organele de simț - ochii, urechile, nasul, limba, pielea ▪ Scheletul și mușchii ▪ Ținuta corectă ▪ Organele interne 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Discuții despre cele două concepții ale apariției și evoluției omului pe Pământ; ▪ colectarea informațiilor, imaginilor despre viața oamenilor în trecutul îndepărtat; ➤ <i>evaluare</i> - realizarea unui colaj „Banda timpului”; ▪ activități de observare dirijată a unor distincții ale corpurilor vii; ▪ exerciții de identificare a caracteristicilor comune ființelor umane; ▪ activități de comparare a oamenilor după anumite repere (înfățișare, vîrstă, limbă, credință, port, obiceiuri, ocupații); ▪ jocul „Contraziceri” (confirmarea sau contrazicerea unei afirmații la temă); ▪ rezolvarea pe cale deductivă a unor situații-problemă (ce s-ar întâmpla dacă: s-ar întoarce timpul înapoi, toți oamenii ar fi identici etc. ➤ <i>evaluare</i> – elaborarea unui proiect de grup (obiceiurile poporului nostru, ocupațiile oamenilor de la sate/orașe etc.); ▪ discuții cu referire la drepturile și responsabilitățile copiilor; ▪ dialoguri în baza unor situații reale sau imaginare la subiect. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Activități de observare directă asupra corpului uman; ▪ descrierea verbală a organismului uman; ▪ jocuri didactice pentru conștientizarea importanței simțurilor pentru om;

<p>2.2. Explorarea pe bază de planșe, de imagini, de mulaje a componentelor organismului uman.</p> <p>2.3. Relevarea importanței vitale a organelor (de simț; interne) pentru om.</p> <p>2.4. Analiza legăturii dintre principalele organe ale corpului uman și funcțiile acestuia.</p> <p>2.5. Formularea unor concluzii în urma observațiilor efectuate.</p> <p>2.6. Valorificarea factorilor de mediu favorabili menținerii stării de sănătate.</p> <p>2.7. Adoptarea de reguli și respectarea acestora pentru menținerea și dezvoltarea unui corp armonios.</p> <p>3.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică</p>	<p>(inima, plămâni, stomacul)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Dinții și igiena dentară ▪ Nutriția organismului uman ▪ Etapele de viață ale omului <p style="text-align: center;">Modulul III <i>Omul - ființă rațională și socială</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Atenția. Procesele de cunoaștere: memoria, gândirea, imaginația ▪ Relațiile interpersonale 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ exerciții de descriere a diferitelor corpuri, folosind cele cinci simțuri; ▪ exerciții de stabilire a corespondențelor între organele de simț și funcțiile acestora; ▪ stabilirea unor lanțuri asociative pentru diferite cuvinte (ochi, urechi, nas, piele etc.); ▪ inițierea discuțiilor despre oamenii cu probleme senzoriale (surzi, nevăzători etc.); ▪ activități de identificare pe planșe, pe mulaje a organelor interne ale omului; ▪ jocuri didactice de punere în valoare a regulilor de igienă personală; ▪ exerciții de completare a tabelor, schemelor în urma observărilor, activităților efectuate; ▪ efectuarea diverselor aplicații pentru înțelegerea funcțiilor organelor interne ale omului; ▪ stabilirea corespondenței dintre organele omului și funcțiile acestora; ▪ activități de rezolvare a unor situații de problemă; ▪ exerciții de formulare a întrebărilor la tema propusă; ▪ formularea de reguli cu referire la igiena alimentației și respectarea acestora; ▪ stabilirea unor reguli pentru respectarea poziției corecte în timpul cititului, scrierii, somnului, mersului etc.; ➤ <i>evaluare</i> - elaborarea unui proiect de grup „Sănătatea corpului meu”; ▪ activități de prezentare a unor rețete culinare sănătoase. <ul style="list-style-type: none"> ▪ Exerciții de aplicare a memoriei, gândirii, imaginației în procesul de cunoaștere; ▪ exerciții de autoobservare;
---	--	--

<p>a termenilor-cheie: <i>atenție, memorie, gândire, imaginație, familie, armonie, prieten, coleg, comunicare, personalitate, emoție, sentiment, hrană spirituală.</i></p> <p>3.2. Stabilirea de legături între procesele de cunoaștere (memoria, gândirea, imaginația).</p> <p>3.3. Analiza diverselor modele de comportament în diverse relații: cu colegii, părinții, adulții, învățătorii.</p> <p>3.4. Realizarea de conexiuni între calitățile personale și faptele personale.</p> <p>3.5. Culegerea unor date despre personalitățile de cultură din Republica Moldova.</p> <p>3.6. Emiterea viziunilor proprii în legătură cu diverse situații din viața cotidiană cu referire la relațiile dintre oameni.</p>	<p>(de rudenie, de prietenie, colegiale; de colaborare)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Personalitatea. Însușirile personalității ▪ Emoțiile, sentimentele ▪ Hrana spirituală (literatura, teatrul, pictura, arhitectura, meșteșugăritul). Meserii 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ discuții despre importanța proceselor de cunoaștere pentru viața omului; ▪ activități de rezolvare a situațiilor de problemă; ▪ exerciții de dezvoltare a diverselor procese de cunoaștere; ▪ activități de identificare a unor evenimente, schimbări din viața omului; ▪ activități de observare a diverselor comportamente ale oamenilor; ▪ activități de stabilire a drepturilor și îndatoririlor unui elev; ▪ susținerea dialogurilor despre regulile de comportare în public; ▪ jocuri de rol, dramatizări; <p>➤ <i>evaluare</i> - analiza și identificarea căilor de soluționare a unei situații-problemă cu referire la relațiile interpersonale;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ activități în grup în scopul dezvoltării cooperării, stimei reciproce, curajului de a interveni în timpul discuțiilor; ▪ interpretarea unor date, informații pe baza unor scheme, tabele; studii de caz.
<p>4.1. Achiziționarea și utilizarea în comunicarea științifică a termenilor - cheie: <i>mediu ambiant, ființă superioară.</i></p> <p>4.2. Realizarea de conexiuni între conceptele lanțului ierarhic: eu – familia –</p>	<p style="text-align: center;">Modulul IV</p> <p><i>Eu și lumea</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Lumea – mediul în care trăiesc (localitatea natală) ▪ Lumea vie (plantele, animalele și omul) ▪ Lumea – planeta Pământ ▪ Lumea – Universul ▪ Lumea științei și tehnicii ▪ Trăim aceeași viață cu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Discuții despre locul ființei umane în lume; ▪ reprezentarea prin cercuri concentrice a apartenenței omului la familie, localitatea natală, țară, Terra, Univers; <p>➤ <i>evaluare</i> - ciorchinele cuvântului „lume”;</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ activități de selectare a informațiilor despre progresul tehnico-științific;

<p>societatea – Pământul – Universul.</p> <p>4.3. Identificarea relațiilor între părțile componente ale unui sistem studiat.</p> <p>4.4. Efectuarea unor generalizări în baza cunoștințelor obținute.</p> <p>4.5. Descrierea progresului tehnico-științific în baza informațiilor selectate.</p> <p>4.6. Investigarea diferitor cauze și consecințe ale impactului ecologic.</p> <p>4.7. Interpretarea unor informații, date selectate din diverse surse de informații cu referire la poluarea mediul înconjurător.</p>	<p>natura</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ jocul „Inventatorul”; ▪ completarea unor enunțuri eliptice; ▪ activități de generalizare a cunoștințelor obținute în cadrul orelor de <i>Științe</i> (victorine, concursuri, dezbateri, mese rotunde); ▪ definirea noțiunilor: <i>mediu, familie, lumea vie, planetă, Univers</i>; ▪ activități de identificare a legăturilor care se stabilesc între om și lumea înconjurătoare; ▪ vizionarea unui film despre Univers; ➤ <i>evaluare</i> - identificarea unor acțiuni malefice ale omului în natură și măsurilor de stopare ale acestora; ▪ organizarea excursiilor în scopul identificării surselor de poluare; ▪ stabilirea (prin jocuri, discuții, dramatizări) unor reguli de conduită față de mediul înconjurător; ▪ elaborarea unor proiecte, referate vizînd sursele de poluare a diferitor medii și a consecințelor acestora; ➤ <i>evaluare</i> - realizarea unui afiș : „Eu și Lumea”.
--	---------------	---

Experimente (recomandate)

- 1. Capacitate (volum) pulmonar:** Elevii suflă tot aerul din plămîni, umflînd un balon, apoi măsoară volumul balonului prin scufundare într-un vas cu apă. Se măsoară și volumul pulmonar la respirație liniștită.
- 2. Reflexul pupilei:** Se acoperă un ochi și se privește cu celălalt o sursă de lumină puternică. După acomodare, se descoperă primul ochi și se compară dimensiunile pupilelor.
- 3. Alimente fără gust:** Bucățele de pară și de măr. Un elev legat la ochi și nasul acoperit nu deosebește după gust mărul de pară. Dacă totuși elevul detectează diferența, dați-i să miroasă pară în timp ce mănîncă măr. Mirosul se dovedește important în a ajuta gustul la identificarea alimentelor. Un nas înfundat (răcit) face dificilă detectarea prin gust.
- 4. Auzul ajută la orientarea în spațiu:** Un elev legat la ochi se întoarce spre diferite surse sonore care emit succesiv din diferite locuri. Cît de precisă este detectarea direcției sunetelor? Cum depinde precizia de distanțele dintre sursă și receptor? Dar dacă se acoperă o ureche?
- 5. Vederea ajută la estimarea distanțelor:** Experiment analog, privind cu ambii ochi sau cu un singur ochi. În al doilea caz, este diminuată precizia detectării distanțelor (numărul de pași pînă la obiect).
- 6. Vederea ajută la menținerea echilibrului:** Închideți ochii și încercați să stați în echilibru pe un picior sau să vă rotiți și comparați capacitatea de păstrare a echilibrului corpului cu aceea

cînd ochii sînt deschiși.

ARIA CURRICULARĂ EDUCAȚIE SOCIOUMANĂ

ISTORIE

CONCEPȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

Prezentul document reflectă necesitatea de a forma elevilor din clasa a IV-a unele reprezentări generale despre istoria familiei, localității, neamului românesc, Europei în baza evenimentelor remarcabile, activității unor personalități și valorilor culturale create de către om pe parcursul timpului. **Actualul Curriculum a fost elaborat din perspectiva trecerii de la modelul de proiectare curriculară centrat pe obiective, la modelul axat pe competențe.** *Competența școlară este un ansamblu/sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobîndite de elevi prin învățare și mobilizate în contexte specifice de realizare, adaptate vârstei elevului și nivelului cognitiv al acestuia, în vederea rezolvării unor probleme cu care acesta se poate confrunta în viața reală.*

În alcătuirea Curriculumului actual la disciplina *Istorie* pentru clasele primare s-au luat în considerație următoarele aspecte:

- *modificările din planurile de învățămînt, experiențele curriculum-ului anterior și noile realizări în domeniul științelor educaționale;*
- *studierea trecutului istoric, pornind de la istoria locală, spre cea națională și europeană;*
- *asigurarea posibilității de utilizare a materialelor auxiliare existente (manuale, caiete ale elevului, ghiduri ale profesorului, materiale auxiliare, resurse On-line etc.);*
- *observațiile și recomandările experților, profesorilor și persoanelor interesate de modernizarea curriculum-ului școlar;*
- *rolul istoriei la formarea competențelor generale pentru învățămîntul primar.*

Modernizarea Curriculumului de *Istorie* pentru clasa a IV-a s-a efectuat din următoarele perspective:

- *axarea pe elev, în raport cu capacitățile lui individuale și particularitățile lui de vîrstă;*
- *orientarea elevului la formarea de competențe integratoare, pornind de la formarea la elevi a unor cunoștințe, capacități și atitudini generale despre istorie;*
- *realizarea legăturii interdisciplinare, orientarea elevilor la formarea competențelor generale;*
- *abordarea valorică și comportamentală, includerea în sistemul de conținuturi a unităților tematice cu un potențial valoric, adecvat cerințelor unei societăți democratice.*

Pentru clasa a IV-a se propune un curs propedeutic intitulat ***Istorie***, care include aspecte legate de introducerea în istorie (noțiuni și semnificație, izvoare, simboluri etc.), personalități istorice, obiceiuri și tradiții din istoria, în special, a băștinașilor și a popoarelor vecine și, în general, a popoarelor lumii, valori naționale și general umane.

Scopul principal al cursului de istorie pentru clasa a IV-a este de a contribui la educarea cunoștințelor istorice primare și la formarea abilităților cetățeanului democratic - activ și responsabil. Elevul fiind înzestrat cu competențe esențiale, care să-i permită să îndeplinească sarcini elementare din viața reală. Astfel, prin educația istorică în școala primară ne propunem să contribuim la formarea interesului elevilor pentru trecut, pornind de la studierea și analiza unor evenimente din istoria familiei, localității de baștină și din istoria neamului românesc în interacțiune cu popoarele vecine.

Învățămîntul istoric, de rînd cu celelalte obiecte școlare, are sarcina să asigure realizarea obiectivelor și standardelor educaționale contemporane. Dar, ținînd cont de faptul că *Historia est magistra vitae*, educația istorică trebuie să reprezinte unul din cele mai importante și actuale

subiecte școlare care conduce la cunoașterea trecutului și moștenirii culturale și contribuie la formarea cetățeanului democratic.

Misiunea istoriei ca disciplină școlară este orientată prioritar spre înțelegerea trecutului propriului popor și a diversității tradițiilor culturale și istorice ale popoarelor lumii pentru a înlătura prejudecățile și a încuraja toleranța între oameni. Așadar, predarea istoriei trebuie să aibă la bază ideea de reconciliere și toleranță între popoare.

Învățământului istoric are o legătură directă cu patrimoniul cultural, deoarece anume pe calea cercetării și educației istorice se poate însuși apartenența la o anumită identitate etnică și culturală a fiecărui cetățean. Totodată elevii trebuie să înțeleagă și aprecieze rolul și semnificația celorlalte popoare, indiferent de originea lor etnică, apartenența lor religioasă, sexuală etc. excluzând astfel ura rasială, xenofobia sau antisemitismul.

Istoria are menirea de a-i învăța pe elevi să aprecieze rolul și semnificația surselor istorice în procesul de cercetare, să însușească metodele de investigație istorică (colectarea, selectarea, sistematizarea, analiza, comparația, evaluarea etc.), să formuleze și să răspundă corect la întrebări despre trecut etc. Istoria îi ajută pe elevi să înțeleagă mai bine locul și rolul ideilor, credințelor, artei, modului de viață a poporului și țării de origine în comparație cu alte popoare ale lumii. Astfel, prin intermediul istoriei putem forma apartenența la o anumită identitate și moștenire culturală, respectul față de trecut, față de alte popoare și culturi, precum și alte particularități necesare unor cetățeni democrațiici activi și responsabili.

Elevii au responsabilitatea de a învăța experiențele care să le permită să-și demonstreze progresul în cunoștințe, în înțelegerea istoriei și în interpretarea sensului trecutului. Istoria îi permite elevului să-și mărească entuziasmul pentru utilizarea trecutului istoric prin dezvoltarea abilităților de a investiga și lucra cu sursele istorice de diverse categorii și tipuri, de a da interpretări ale trecutului, de a găsi, selecta și organiza informația istorică, de a prezenta evenimentele, fenomenele istorice și de a da explicații istorice echilibrate și bine argumentate. Nu pot fi evitate, în cadrul educației istorice, evenimentele din trecut cu caracter negativ (războaie, contradicții etc.), deoarece din ele se trag concluzii pentru viitor.

Lețiile de istorie trebuie să educe elevii și să-i ofere generației tinere noi idei și în același timp să combată apariția și dezvoltarea conflictelor. Într-o societate cu o democrație reală este necesară o polemică științifică, însă aceasta trebuie atent și echilibrat prezentată îndeosebi în cadrul procesului educațional. Disciplina istorică are menirea de a fi un instrument al educației democratice și nu al dezbinării societății pe criterii etnice, religioase, ideologice sau oricare ar fi acestea. Astfel, falsificarea ideologică și manipularea istoriei sunt incompatibile cu principiile fundamentale ale unei societăți democratice, cu cercetarea și predarea istorie.

Ținând cont de vârsta elevilor și accesibilitatea informației, Curriculumul actual la istorie include cadrul cronologic și spațial, diversitatea lumii din perspectivă culturală, interpretarea obiectivă a faptelor și evenimentelor istorice etc.

Conținutul Curriculumului atrage atenția la dimensiunile istoriei (viața politică, economică, tehnologică și științifică; socială și religioasă; culturală și estetică etc.) și evoluției omului din diferite perspective: social, cultural, religios, etnic, de exemplu apartenență de gen (bărbat-femeie), apartenență socială (sărac-bogat), apartenență etnică (majoritate națională-minoritate etnică), apartenență religioasă (creștin - păgîn, musulman, budist etc.). Însușirea terminologiei istorice, orientarea în spațiul cronologic ajută elevii să înțeleagă și să aprecieze schimbările istorice, să examineze cauzele și consecințele lor, iar analiza evenimentelor istorice dezvoltă capacitatea de interpretare a diferitor situații cu caracter istoric. Curriculumul la istorie include aceste dimensiuni și totodată urmărește evoluția societății în baza perioadelor istorice: *antică, medievală, modernă și contemporană.*

COMPETENȚELE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI

1. Înțelegerea și utilizarea adecvată a limbajului de specialitate.
2. Înțelegerea și reprezentarea timpului și a spațiului istoric.

3. Cunoașterea și interpretarea surselor istorice.
4. Descrierea situațiilor, faptelor și proceselor istorice.
5. Formarea comportamentelor și valorilor-naționale.

REPARTIZAREA TEMELOR PE CLASE ȘI UNITĂȚI DE TIMP

Structura și conținutul Curriculumului de *Istorie* pentru clasa a IV-a sînt concepute pentru un an de studii, cîte o oră pe săptămîină, în total 34 ore, după cum urmează.

Administrarea disciplinei *Istorie*

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. de unități de conținut	Nr. de ore pe an
Obligatorie	Științe socio-umanistice	IV	21	34

SUBCOMPETENȚE, CONȚINUTURI, ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE PE CLASE

Nr.	Subcompetențe	Exemple de activități de învățare și evaluare
1.	Însușirea și recunoașterea termenilor istorici de bază din istoria românilor.	<ul style="list-style-type: none"> • Exerciții de descriere a activității omului în istorie, utilizînd termenii “mai vechi”, “mai nou” (de exemplu: ocupații, unelte, locuințe, obiceiuri); • exerciții de însușire și alcătuire a unor segmente de axă cronologică pe care vor plasa evenimente din trecutul familiei, comunității, țării etc.; • exerciții de citire și utilizare a hărților istorice, pentru a demonstra atașarea omului de diferite locuri, în special, fapte și evenimente din istoria localității natale; • exerciții de alcătuirea a portretului unei personalități istorice (prin povestire, vers, comunicare, desen); • alcătuirea unui desen despre schimbările intervenite în viața proprie și a membrilor familiei, localități; • utilizarea literaturii suplimentare (dicționare și enciclopedii pentru copii) în descrierea vieții cotidiene a oamenilor din diverse epoci istorice; • realizarea unui interviu/reportaj cu oamenii care au participat la evenimentele istorice din localitate.
2.	Descrierea datelor și evenimentelor elementare din istoria românilor.	
3.	Orientarea în spațiul istoric, utilizînd hărți istorice simple.	
4.	Caracterizarea personalităților remarcabile din istoria spațiului românesc, localității.	
5.	Prezentarea rezultatelor unor modificări în modul de viață al oamenilor din localitatea natală.	
6.	Selectarea diferitelor tipuri de informații despre un eveniment istoric din două surse diferite.	
7.	Valorificarea surselor istorice orale.	

Exemple de competențe finale:

- Organizarea și implicarea persoanelor cu care comunică în **jocuri didactice** cu utilizarea axei cronologice și hărții istorice;
- prezentarea unei **comunicări succinte** în baza unui tablou, secvențe de filmul istoric sau a unei povestiri cu conținut istoric;
- participare în pregătirea unei **expoziții** „Tradiții și obiceiuri ale familiei, oamenilor din localitate”;
- realizarea unor reflecții despre o **vizită la muzeu sau excursii** pe locurile istorice din localitate;
- alcătuirea și prezentarea în colaborare cu cei apropiați a **arborelui familiei** din care face parte.

Sugestii de conținuturi

Nr.	Unități de conținuturi	Termeni și concepte de bază
I.	<u>Istoria ne învață</u>	
1.	Izvoarele istorice	- istorie, civilizație, țară, imperiu;
2.	Timpul și spațiul în istorie	- izvoare istorice (scrise și nescrise);
3.	Neamul (poporul, națiunea) nostru.	- cronologie, an, deceniu, secol, mileniu, a Chr., p.Chr.;
4.	Locul familiei în istorie	- familie, vecini, noi, alții, genealogie;
5.	Localitatea mea	- localitate, neam, comunitate, societate;
II.	<u>Fapte și personalități istorice</u>	
6.	Burebista și Decebal – cei mai viteji regi ai geto-dacilor	- strămoș, geto-daci, stat, rege, cetate (davă);
7.	Columna lui Traian – mărturie a trecutului istoric	- monument, provincie, romani;
8.	Mircea cel Bătrîn și Alexandru cel Bun – strategii și diplomați	- voievod, domni, cneaz, cnezat, voievodat, țară;
9.	iscușiți	- diplomație, independență, dinastie, Mușatini, Basarabi;
10.	Ștefan cel Mare și Sfânt – renumit domn al Moldovei	
11.	Mihai Viteazul – unificator, strateg și diplomat	- sultan, neatîrnare, sfat domnesc, scaun domnesc;
11.	Dimitrie Cantemir - domn și cărturar	- unire, trădare, otoman, autoritate;
12.	Al. Ioan Cuza - unificator și reformator al Țărilor Române	- ostatic, tratat, filosofie;
13.	Republica Moldova – stat independent și democratic	- unificare, principat, universitate;
III.	Europa – comunitate a popoarelor libere și democratice	
14.	<u>Valori și tradiții în istorie</u>	- independență, Constituție, Imn, Stemă, drapel;
15.	Cetăți – centre de apărare	
16.	Biserici și mănăstiri – locașuri sfinte	- democrație, comunitate, libertate, integrare europeană;
17.	Școala, știința, arta și literatura	- cetate, monument de cultură;
18.	Obiceiuri, datini și tradiții strămoșești	- biserică, mănăstire;
19.	Locuința, alimentația și vestimentația oamenilor în istorie	- educație, știință, artă, literatură;
20.	Viața copiilor în istorie	- obicei, tradiție, datini, sărbători;
		- casă, vestimentație și port național;

	- drepturi, responsabilită, timp liber, jocuri, educație.
	<p>Sugestii pentru activități de sinteză*</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Pagini din istoria localității</i> 2. <i>Familia mea în istorie</i> 3. <i>Vecinii noștri</i> 4. <i>Jocurile copiilor în diverse epoci istorice</i> 5. <i>Monumentele istorice povestesc...</i> 6. <i>Mi-ar plăcea să locuiesc în epoca...</i> 7. <i>Tradiții și obiceiuri în localitatea de baștină</i> 8. <i>Oamenii cu care ne mândrim în sat, raion, republică etc.</i> 9. <i>Republica Moldova – stat european</i> <p>* Lecțiile de sinteză reprezintă elemente de legătură între unitățile de conținuturi studiate, precum și cu celelalte obiecte de studiu. Nu toate subiectele pentru activitățile de sinteză sînt obligatorii. Unele din ele pot fi organizate integrat cu alte discipline de studiu sau ore de dirigenție, precum și activități în comunitate contribuind la formarea competențelor generale.</p>

EDUCAȚIE MORAL-SPIRITUALĂ

CONCEPȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

Prezentul curriculum constituie documentul normativ al disciplinei școlare *Educația moral-spirituală* (EMS) pentru clasele I-a – a IV-a.

Disciplina școlară EMS se axează pe toate valorile morale, spirituale, artistice, estetice, sociale etc. achiziționate / cunoscute la studierea celorlalte discipline școlare, constituind un ansamblu unitar, integrativ de cunoștințe, capacități și atitudini moral-spirituale, ale căror componente sînt reciproc condiționate și avînd drept obiectiv major pregătirea copilului pentru a aprecia și promova valorile general-umane și naționale.

Implementarea acestor valori va contribui la sporirea motivației și interesului pentru învățare, materializarea experienței specifice vârstei prin accentuarea dimensiunii afectiv-atitudinale, practicarea unui stil de viață de calitate.

În cadrul orelor de EMS, cadrele didactice vor orienta demersul educațional al elevilor în perspectiva conștientizării conexiunilor între: *a ști, a ști să faci, a ști să fii* în scopul sporirii motivației pentru învățare a elevilor, utilizării cunoștințelor și capacităților dobîndite în viața reală. Accent se va pune pe dimensiunea afectivă, motivațională, atitudinală și cea socială a educației.

Curriculumul este un instrument util atît pentru cadrele didactice care predau disciplina EMS, precum și pentru ceilalți profesori, în perspectiva formării unei viziuni inter- și transdisciplinare.

Scopul Educației moral-spirituale este formarea conștiinței moral-spirituale în anii de școlaritate, adică conștientizarea sensului vieții – autoperfecționarea propriei ființe (expresia morală) și **formarea unei personalități desăvîrșite** (expresia spirituală).

Conștiința moral-spirituală a elevilor va fi demonstrată de atitudini, comportamente/ competențe și cunoștințe cu privire la semnificația unor concepte și norme din sfera valorilor umane.

Conținutul acestui curriculum are: *caracter logic*, deoarece exprimă raporturile esențiale și generale între conștiința și conduita moral-spirituală, între componentele conținutului educației moral-spirituale; *caracter obiectiv* - se bazează pe valorile general-umane descoperite și verificate de practica milenară; *caracter algoritmic* - se exprimă printr-un sistem de categorii, reguli, norme, valori etice și spirituale ce se cer cunoscute și respectate pentru orientarea eficientă în viața socială; *caracter sistemic* - fiecare element al conținutului educației moral-spirituale este corelat cu celelalte, alcătuiind un ansamblu unitar, integrativ de cunoștințe, priceperi și deprinderi moral-spirituale, care se condiționează reciproc; *caracter epistemologic* - se bazează pe gnoseologie care studiază procesul cunoașterii așa cum se desfășoară în cadrul științei; *caracter teleologic* - totul se însușește cu un scop bine stabilit, asigurînd o treaptă finală; *caracter axiologic* - are drept obiectiv major studiul valorilor autentice, a căror realitate nu poate fi pusă la îndoială, deoarece totul se însușește cu un scop bine stabilit, asigurînd o treaptă finală.

➤ **Administrarea disciplinei**

Pentru clasele primare este prevăzută 1 oră / săptămîină în componenta invariabilă a planului de învățămînt.

Reușita implementării disciplinei *Educația moral-spirituală* s-ar traduce prin: a fi conștient motivat și activ pentru promovarea valorilor general-umane: *adevăr, bine, bunătate, pace, patriotism, credință, înțelepciune, toleranță, dreptate, spirit de cooperare, încredere în virtuți*.

Implementarea acestor valori va contribui la stabilirea unei coerențe necesare între conținutul educației și mediul socio-cultural; cunoașterea/promovarea patrimoniului cultural al poporului și deschiderea spre alte culturi; formarea și dezvoltarea unor comportamente adecvate, de integrare și adaptare socială; formarea și dezvoltarea unei atitudini pozitive, autonome care să armonizeze relația cu sine și ceilalți, cu mediul înconjurător.

În funcție de condițiile concrete – nivelul de pregătire al învățătorului, experiența agenților educaționali (învățător, copii, părinți), prezența sau lipsa strategiilor metodologice etc. – pedagogul poate schimba ordinea anumitor subiecte din curriculumul dat, denumirea temei, poate completa conținutul cu teme noi, de mare importanță pentru contingentul concret de elevi etc.

Prezentul curriculum permite să se elaboreze seturi didactice alternative, în perspectiva extinderii aspectul funcțional–aplicativ al conținutului educativ moral–spiritual.

COMPETENȚE SPECIFICE

- Utilizarea conceptelor specifice valorilor moral-spirituale pentru cunoașterea și respectarea tradițiilor naționale, experienței religioase, normelor de conviețuire în societate.
- Aplicarea normelor din sfera valorilor umane în stabilirea relațiilor interpersonale pozitive.
- Manifestarea unui comportament social activ și responsabil adecvat unei lumi în schimbare.
- Participarea la luarea deciziilor și la rezolvarea problemelor comunității.

SUBCOMPETENȚE, CONȚINUTURI, ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE PE CLASE

CLASA I

Competențe specifice	Conținuturi	Activități de învățare/evaluare
- Cooperarea cu ceilalți, pentru realizarea unui schimb de opinii referitor la calitățile/trăsăturile de caracter ale personajelor din povești; - recunoașterea semnificației unor norme din sfera valorilor moral-spirituale;	1. Calitățile/trăsăturile de caracter ale personajelor din povești. 2. Calitățile unui copil. 3. Reguli și norme din sfera valorilor moral-spirituale. 4. Drepturile și îndatoririle copilului. 5. Eu și familia mea.	- Jocuri de autocunoaștere în baza imaginilor; - exerciții de recunoaștere a caracteristicilor persoanei; - studii de caz; - portofolii individuale; - jocul creativ;
- recunoașterea sărbătorilor calendaristice și de familie; - argumentarea atitudinii de respect și mândrie față de sărbătorile familiale și naționale;	6. Sărbători familiale și naționale. 7. Patrimoniul spiritual al poporului: obiceiuri, tradiții. 8. Activități în beneficiul comunității.	- dialog despre sărbătorile calendaristice și de familie; - dialog despre sărbătorilor de Crăciun și Sfintele Paști; - memorarea versurilor cu conținut educativ; - acțiuni de interes comunitar;
- demonstrarea respectului față de părinți și cei apropiați.		- completarea Agendei Faptelor Bune; - exemplul; - jocul de rol; - autoevaluarea comportamentului propriu în mediul familial, social și cel natural.

CLASA a II-a

Competențe specifice	Conținuturi	Activități de
----------------------	-------------	---------------

		învățare/evaluare
- Recunoașterea unor concepte din sfera valorilor moral-spirituale în contexte diferite; - analiza situațiilor de viață reale și imaginare conform normelor din sfera valorilor moral-spirituale;	1. Trăsături moral-spirituale ale persoanei. 2. Cartea - valoare spirituală. 3. Valorile culturale ale neamului – tezaur spiritual. 4. Povețele lui Iisus Hristos. 5. Pildele biblice. 6. Crăciunul. 7. Sfintele Paști. 8. Frumusețea prieteniei. 9. Frumusețea naturii. 10. Dragostea față de părinți. 11. Dragostea față de Patrie. 12. Dragostea față de cei din jur.	- Exerciții de autoevaluare a comportamentului prin raportare la exemplele învățate; - studiu de caz la tema relațiilor: elev - elev, elev - matur, elev - părinte, elev - învățător; - studiu de caz: stabilirea calităților personajelor din texte literare sau ale unor persoane reale; - portofolii individuale; - jocul creativ;
- participarea la pregătirea și desfășurarea sărbătorilor de familie și calendaristice, naționale; - exprimarea în cuvinte proprii a poveștelor lui Iisus Hristos;		- discuții la tema momentelor principale din viața lui Iisus Hristos; - povestiri orale; - exerciții de descriere a tradițiilor sărbătorilor de Crăciun și Paști; - investigații privind bogățiile culturale ale țării: monumente istorice, arta populară; - acțiuni de interes comunitar;
- asumarea răspunderii pentru casa părintească, lăcașurile sfinte, localurile culturale.		- completarea Agendei Faptelor Bune; - investigații privind bogățiile culturale ale țării: monumente istorice, arta populară; - acțiuni de interes comunitar.

CLASA a III-a

Competențe specifice	Conținuturi	Activități de învățare/evaluare
- Identificarea situațiilor din cotidian din perspectiva valorilor moral-spirituale; - acceptarea noțiunii de valoare moral-spirituală în texte artistice, scripturale, folclorice;	1. Motive folclorice, biblice, artistice specifice vieții moral-spirituale. 2. Valori centrale ale religiei creștine: - Libertatea - Dragostea - Dreptatea - Adevărul	- Realizarea unui proiect la tema obiceiurilor strămoșești păstrate în localitate; - portofolii individuale; - joc creativ;
- explicarea moralei textelor biblice/literare în raport cu situațiile din viață; - identificarea valorilor naționale proprii neamului	3. Sărbătoarea Paștelui în familie și în comunitate. 4. Crăciunul în familie. Crăciunul în comunitate.	- identificarea în textele citite a valorilor centrale creștine: libertate, dragostea față de altul, dreptatea, adevărul; - memorarea unor versuri cu

nostru;	5. Aplicarea învățăturilor Bibliei în viața de zi cu zi: - atitudinea corectă a copilului în familie, față de prieteni, la școală; - atitudini față de plante, animale, mediu; - atitudini de compasiune față de copii cu handicap.	conținut educativ; - exerciții de elaborare a unui text scurt de caracterizare a acțiunilor într-o situație concretă; - acțiuni de interes comunitar;
- reacționarea adecvată la morala textelor biblice; - argumentarea semnificației și respectului față de normele din sfera valorilor moral-spirituale.		- completarea Agendei Faptelor Bune; - realizarea de mini proiecte; - discuții în grup în baza textelor și imaginilor despre tezaurul cultural național; - jurnalul personal: impresii notate în timpul orelor; - miniproiecte de acțiune moral-spirituală.

CLASA a IV-a

Competențe specifice	Conținuturi	Activități de învățare/evaluare
- Utilizarea, în contexte noi, a noțiunilor specifice valorilor moral-spirituale; - stabilirea corespondențelor între calitățile personale și faptele personale;	1. Esența și semnificația valorilor moral-spirituale. 2. Valori personale și valori naționale. 3. Tradiții și obiceiuri locale. 4. Sărbători naționale. 5. Religia creștină ortodoxă – religia oficială a Republicii Moldova.	- analiza personajului/persoanei după trăsături fizice și morale (portretul fizic și moral); - exercițiu de stabilire a corespondențelor dintre calitățile morale și modul de comportament;
- analizarea, prin lucru în echipă, a unor situații din sfera valorilor moral-spirituale; - argumentarea valorilor învățămintelor biblice, cotidiene, artistice;	6. Universul copilăriei: familie, școală, comunitate. 7. Dezvoltarea de activități în beneficiul comunității.	- joc creativ; - elaborarea unor rebusuri tematice; - discuții libere; - întâlniri ale elevilor cu reprezentanți ai comunității locale; - acțiuni de interes comunitar;
- asumarea propriei răspunderi față de acțiunile proprii și față de cele ale grupului de apartenență; - participarea la soluționarea problemelor ce privesc propria dezvoltare.		- completarea Agendei Faptelor Bune; - elaborarea unui text de autoanaliză cu oportunități de îmbunătățire a calităților și faptelor personale; - studiu de caz despre variante de reacționare în contexte concrete; - proiect pe tema posibilităților de soluționare a unei probleme din domeniul mediului ambiant, culturii etc.

ARIA CURRICULARĂ ARTE

EDUCAȚIE MUZICALĂ

CONCEPȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

La baza prezentei variante de Curriculum sînt puse prevederile Legii învățămîntului, principiile și orientările conținute în Concepția dezvoltării învățămîntului în Republica Moldova.

Actualul Curriculum școlar ia în considerație tendințele moderne ale dezvoltării curriculare pe plan internațional, constituie un document reglator la disciplina Educație muzicală și concretizează acea arie de acțiuni spre care tinde școala prin ansamblul demersurilor sale educative.

Putem menționa cîteva elemente de noutate integrate în Curriculum: centrarea procesului educațional pe elev, fundamentarea educației muzicale pe formarea competențelor muzicale ale elevilor (și nu pe obiective), abordarea interdisciplinară în studiul muzicii, valorificarea la nivel superior a valențelor formative ale muzicii.

Strategiile didactice la Educația muzicală se vor axa, în special, pe realizarea acestor elemente de noutate. În Planul de învățămînt, Educația muzicală are statut de disciplină obligatorie, pentru care se prevede cîte o oră pe săptămîină, total anual - 34 de ore.

Beneficiarii actualului Curriculum sînt elevii claselor I-a – a IV-a din învățămîntul primar.

Pentru profesorii de muzică, autorii de manuale, ghiduri etc. materia de studiu este structurată după principiul tematic (teme generale ale anului, trimestrului, semestrului), tematismul constituind o “busolă” de orientare în desfășurarea procesului de predare / însușire a artei muzicale, de aceea temele nu vor fi reformulate, omise sau înlocuite cu altele. Se pot opera modificări doar în ceea ce privește materialul (repertoriul) muzical pentru interpretare și audiere.

Administrarea disciplinei

Statutul disciplinei	Aria curriculară	Clasa	Nr. unităților de conținuturi pe clase	Nr. de ore pe an
Obligatorie	Arte	I	1	34
		II	4	34
		III	3	34
		IV	1	34

Metodicile europene și românești anterioare recunoșteau muzica drept o artă a sufletului și intelectului și își propuneau să o trateze sub dublul ei aspect: de artă și știință. Prevederile acestui obiectiv sînt luate în seamă și dezvoltate numai în ultima vreme, ca o consecință a racordării educației muzicale la standardele europene și la vechile tradiții naționale.

Prin specificul și conținutul său, cît și prin virtuțile sale formative, muzica solicită nu numai intelectul elevului, ci și mai ales afectivitatea, cu implicații directe în declanșarea unor stări, a unor trăiri și sentimente, pregătindu-l pentru marile probleme ale vieții. Arta muzicală acționează și asupra dimensiunii morale a personalității, contribuind la creșterea unui „suflet frumos”, armonios, cu o aleasă sensibilitate pentru valorile etice și spirituale.

Educația muzicală desfășurată la treapta primară dezvoltă gustul pentru frumos și sensibilitate a copiilor. Conținutul de idei al cîntecelor influențează pozitiv procesul de formare a caracterului copiilor. Aceștia învață să fie harnici, buni, generoși, corecți, să-și iubească familia, ținutul natal, natura înconjurătoare. Cîntecele și jocurile îi fac pe copii veseli, vioi, disciplinați,

perseverenți, prietenoși. Educația muzicală îi influențează pozitiv și sub aspect intelectual. Perceperea clară a materiei, familiarizarea cu conținutul cântecelor și apoi povestirea textelor acestora le dezvoltă copiilor spiritul de observație, le îmbogățește cunoștințele și vocabularul cu noi cuvinte. Pledînd pentru o educație muzicală bine organizată, renumitul etnomuzicolog George Breazu vede copilul astfel: “un mugur prins de o ramură, ca o mlădiță dintr-o tulpină, ca o sămîntă ce încolțește, prinde rădăcină și crește în solul sufletesc al neamului nostru” iar manifestările muzicale ale copilăriei sînt “acele exprimări sonore ale bucuriei, plăcerii, satisfacției”.

Educația muzicală are valențe reale în formarea tinerilor în baza valorilor general-umane și specifice naționale, de aceea și presupune două niveluri: **informativ-teoretic** și **formativ-aplicativ**.

Nivelul informativ-teoretic vizează instruirea, dobîndirea de cunoștințe, formarea de priceperi și deprinderi reproductiv - interpretative. Ca rezultat al contactului cu realitatea muzicală și prin exerciții se formează reprezentări, noțiuni, categorii, judecăți, capacități de reproducere și interpretare, se limpezesc criteriile de apreciere valorică, se înfiripă cultura teoretică, deprinderea de a utiliza limbajul muzical și de a descifra mesajul artistic.

Nivelul formativ-aplicativ se referă la atitudinea adecvată față de valorile estetice muzicale și se concretizează prin ideal estetic, sensibilitate, receptivitate la emoțiile estetice, cît și prin capacitatea de a audia, reproduce și a crea valori muzicale.

Realizarea educației muzicale pe aceste două niveluri oferă condiții reale de formare a competențelor muzicale specifice la elevi, cu extinderi în planul formării competențelor generale. Astfel, **competența școlară este un ansamblu/sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobîndite de elevi prin învățare și mobilizate în contexte specifice de realizare, adaptate vârstei și nivelului cognitiv al elevului în vederea rezolvării unor probleme cu care acesta se poate confrunta în viața reală.**

Pentru a defini mai cuprinzător și exact scopul educației muzicale în școală, este necesară precizarea denumirii obiectului de studiu, care a variat de-a lungul timpului: “Cîntul”, “Cîntul și muzica”, manifestîndu-se tendințele de limitare a conținutului obiectului la activitatea de cîntare și învățare de cîntece sau la însușirea unor noțiuni de teorie a muzicii și la cultivarea unor deprinderi elementare de solfegiere. Denumirea de educație muzicală, acceptată în tot mai multe țări, este mai adecvată, mai complexă, ea deplasînd accentul de la teorie și cunoștințe elementare de notație muzicală, de la deprinderi de solfegiere și cîntare, spre cunoașterea, înțelegerea, simțirea și trăirea muzicii ca fenomen artistic, emoțional-psihologic și spiritual.

Educația muzicală, ca disciplină școlară, are ca scop final **formarea culturii muzicale** în calitatea ei de parte componentă a culturii spirituale și generale. Noțiunea de educație artistică (muzicală) este interpretată ca proces individual continuu de autodesăvîrșire spirituală a personalității prin multiplele forme de contactare cu artele frumoase, acestea fiind modalități de reflectare a universului în care individul se regăsește ca element component. Educația omului și numai în particular a muzicianului - iată dezideratul disciplinei Educație muzicală în învățămîntul preuniversitar.

Educația muzicală, ca parte a educației estetice, urmărește cultivarea capacităților copiilor de a aprecia frumosul din artă, ambianță, natură, viața socială și de a contribui la crearea frumosului prin forme de manifestare specifice vârstei, contribuind astfel la formarea și desăvîrșirea personalității. Prin forme și direcții de lucru specifice, această formă specifică de educație a constituit una din preocupările centrale ale școlii din toate timpurile.

Astfel, competența generală specifică ariei curriculare „Arte” este **competența estetică**, calificată drept un ansamblu de achiziții atitudinale, comportamentale, afective, acționale care exprimă calitatea omului de a percepe și aprecia, a trăi și iubi Frumosul în concordanță cu spiritualitatea și cultura epocii în care trăiește.

Prin îmbinarea armonioasă a modalităților de realizare a educației muzicale și folosirea mijloacelor audio-vizuale se contribuie la consolidarea cunoștințelor, capacităților, atitudinilor muzicale care conduc spre formarea competențelor muzicale.

Competența muzicală reprezintă un ansamblu integrat de cunoștințe, abilități practice și atitudini dobândite prin învățare și mobilizate în contexte specifice de realizare, adaptate vârstei și nivelului cognitiv al elevului, în vederea rezolvării unor probleme dintr-un sistem de orientări valorice naționale și universale muzicale.

Criteriile de competență formată sînt:

- disponibilitate pentru muzică (interes, dorință, motivație);
- activism muzical (muncă, angajament, responsabilitate, rezultat, produs);
- cunoștințe muzicale și despre muzică.

Competențele muzicale se pot forma doar în baza unor predispoziții (înnăscute) și capacități senzoriale specifice domeniului, muzicalitatea reprezentînd un complex calitativ de capacități ce asigură performanța muzicală.

Competențele sînt structurate *pe domeniile principale* ale Educației muzicale, acestea fiind reflectate în Standardele educaționale:

- audiția / receptarea muzicii;
- interpretarea vocală / corală / instrumentală a muzicii;
- creația elementară muzicală în sinteză cu alte arte;
- analiza – caracterizarea muzicii.

Activitatea educațională din cadrul disciplinei Educație muzicală se va efectua conform următoarelor **principii**:

- principiul pasiunii;
- principiul intuiției;
- principiul asemănărilor și deosebirilor;
- principiul corelației educației muzicale cu viața;
- principiul unității educației, instruirii și dezvoltării muzicale;
- principiul „de la practică la teorie”.

Pentru cadrele didactice respectarea principiilor „de la practică la teorie”, „de la intuire la conștientizare”, va însemna punerea accentului pe trăirea vie a mesajului muzical și nu pe „teoretizarea” lui.

COMPETENȚELE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI

- 1. Cunoașterea și înțelegerea diversității fenomenului muzical–artistic din perspectiva semnificațiilor emoționale și estetice.**
- 2. Identificarea mijloacelor de expresivitate muzicală conform rolului fiecăruia din ele în redarea imaginii artistice și a mesajului ideatic al operei muzicale.**
- 3. Demonstrarea dexterităților muzicale și integrarea în activități artistice școlare, culturale, sociale.**
- 4. Utilizarea terminologiei muzicale specifice pentru reflecție și autoexprimare.**
- 5. Receptarea și promovarea valorilor muzicale naționale și universale.**

REPARTIZAREA TEMELOR PE CLASE ȘI PE UNITĂȚI DE TIMP

Clasa	Temele	Nr. de ore
I	Eu și Muzica	34
II	1. Marșul, dansul, cântecul – mari sfere ale expresivității muzicale.	8
	2. Posibilități comunicative și descriptive ale muzicii.	8
	3. Marșul, dansul, cântecul în creații muzicale de proporție.	8
	4. Trăsături specifice ale imaginilor muzicale determinate de caracterul muzicii de marș, dans, cântec.	10
III	1. Limbajul muzical.	12
	2. Melodia – mijloc important al limbajului muzical. Noțiuni de sintaxă muzicală	10
	3. Forma muzicală	12
IV	Muzica poporului meu	34

**SUBCOMPETENȚE, CONȚINUTURI, ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE
PE CLASE
CLASA I**

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p><u>Audiția/ receptarea muzicii</u></p> <ul style="list-style-type: none"> identificarea caracterului creației muzicale; raportarea caracterului muzical la emoțiile, sentimentele, gândurile omului reflectate în lucrarea muzicală; <p><u>Interpretarea vocală/corală/instrumentală</u></p> <ul style="list-style-type: none"> intonarea expresivă a melodiilor simple cu un diapazon limitat; demonstrarea elementelor principale de cultură vocală: respirație, dicție, articulație, emisie a sunetului; acompaniere ritmică cu instrumente muzicale și pseudoinstrumente; <p><u>Creație elementară muzicală în sinteză cu alte arte</u></p> <ul style="list-style-type: none"> desenarea din impresiile obținute în urma audierii sau interpretării lucrării muzicale; improvizarea ritmică pe o temă propusă; <p><u>Analiza/caracterizarea muzicii</u></p> <ul style="list-style-type: none"> manifestarea plăcerii și interesului pentru activitățile muzicale; utilizarea cuvintelor și expresiilor potrivite pentru descrierea dispoziției generale și a mesajului lucrării muzicale. 	<p>Eu și Muzica</p> <p><u>Ce sentimente redă muzica?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> stabilirea relației dintre caracterul lucrării interpretate sau audiate și gama variată de trăiri sufletești comunicate prin conținutul muzicii; bucuria și voia bună reflectate prin caracterul vesel, săltăreț, de glumă al muzicii; tristețea, nostalgia, sentimentele de dragoste, căldură redată prin caracterul duios, lin, cantabil al muzicii; mîndria, avîntul, curajul, jertfirea de sine în muzica cu caracter solemn, eroic, triumfător, maiestuos. <p><u>Ce povestește muzica?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> muzica povestește despre viața copiilor și ocupațiile lor: jocul, distracțiile, învățătura, munca, sărbătorile etc.; muzica evocă obiceiurile, tradițiile, sărbătorile populare; muzica glorifică limba poporului, evenimentele și faptele importante din istoria și cultura neamului; muzica descrie fenomenele și obiectele naturii prin prisma impresiilor umane (vîntul, furtuna, ploaia, răsăritul și apusul soarelui, caracteristicile unor animale, păsări, păsări, peisaje ale naturii etc.). <p><u>Cum povestește muzica?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> noțiuni elementare despre caracteristicile 	<ul style="list-style-type: none"> Audiții muzicale cu anunțarea scopului didactic, titlului lucrării muzicale și compozitorului; audiții a unor exemple de muzică fără program; discutarea conținutului de expresie al lucrării; convorbiri despre rolul muzicii în viața copilului; exerciții de audiere muzicală în scopul comparării caracterului muzical și al conținutului imagistic al lucrării; exerciții de respirație, dicție, emisie corectă, lejeră a sunetului; exerciții de acompaniere ritmică, cu instrumente muzicale, bătăi din palme, picior etc.; exerciții de reproducere, recunoaștere a sunetelor din natură, emise de anumite păsări, animale, mașini etc.; elaborarea unor desene (colaje, aplicații) inspirate din muzica audiată; colectarea imaginilor, obiectelor, jucăriilor, posterelor reprezentînd instrumente muzicale, peisaje, portrete ale cîntăreților, artiștilor, formațiilor de muzică; participare la sărbătorile școlii, vizionarea spectacolelor, concertelor; exerciții de dezvoltare a vocabularului și memorare a termenilor muzicali; joc muzical–didactic pentru însușirea

	<p>sunetului muzical: înălțime, durată, intensitate;</p> <ul style="list-style-type: none"> - reprezentări generale despre: mișcarea muzicală (tempouri), timbrul muzical, instrumente muzicale, genurile principale (cântecul, marșul, dansul), melodie, ritm, nuanțe dinamice, semne grafice de expresivitate a muzicii (fermata, accentele, gradații de intensitate a muzicii: de la <i>pp-ff</i>, crescendo, diminuendo, semnul repetării etc.). <p><u>De ce avem nevoie de muzică?</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dezvăluirea relației: „om-artă”, „viața-muzică”; - nevoia de muzică a copilului; - posibilitățile formative ale muzicii. 	<p>practică a noțiunilor predate;</p> <ul style="list-style-type: none"> - excursii la muzee de artă, audierea concertelor, vizionarea spectacolelor cu subiecte și tematici accesibile.
--	---	---

Repertoriu pentru interpretare vocal-corală	Repertoriu pentru audiții
<p>I. Brătianu, “Pui de lei” Grigore Vieru, “Alunelu” Ion Macovei; Grigore Vieru, “Toamna” Ion Macovei; Grigore Vieru, “Casa noastră” Grigore Vieru; Grigore Vieru, “Țărișoara mea” Din folcrolul copiilor: “Trei iezi”, “La moară”, “Gutuița”, “Limba românească”, “Steaua sus răsare”, “Plugușorul”, “Sorcova”, “Drag mi-e jocul românesc”, “Arici, pogonici!”, “Soarele”, “Primăvara” R. Buciuceanu; D. Matcovschi, “Anul Nou”, “Cântec de leagăn”, “Masă mare”, “Răsună codrul”, “Treci, ploaie”, “Luci, soare, luci” E. Doga; A. Ciocanu, “Mama” I. Macovei; Grigore Vieru, “Hora păcii” T. Popovici; Versuri populare, “Moara” T. Zgureanu; Grigore Vieru, “Cîte litere știi tu?”</p>	<p>Serghei Prokofiev, “Marș” Dmitrii Kabalevski, “Clovni” C. Petra Basacopoi, “Cântecul vîntului” M. Negrea, “Fusul” Melodie populară, “Doina”, “Ciocîrlia” M. Jora, “Trece oastea lui papuc” M. Jora, “Mutzachi trage pe mitz-mitz de coadă” J. F. Rameau, “Chemarea păsărelelor” A. Vieru, “Noapte” A. Haceaturean, “Poveste de seară” N. Rimski-Korsakov, “Marea” Piotr Ilici Ceaikovski, “Cântec napolitan”</p>

CLASA a II-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p><u>Audiția/ receptarea muzicii</u></p> <ul style="list-style-type: none"> identificarea auditivă a celor trei mari sferă ale expresivității muzicale: cîntecul, marșul, dansul; înțelegerea și remarcarea aspectelor descriptive și a posibilităților comunicative ale lucrării muzicale; <p><u>Interpretarea vocală/corală instrumentală</u></p> <ul style="list-style-type: none"> interpretarea corectă, expresivă, individual sau în grup, a unor cîntece simple în limita unei octave; utilizarea instrumentelor muzicale simple sau a jucăriilor muzicale pentru amplificarea expresivității interpretative vocale; <p><u>Creație elementară muzicală în sinteză cu alte arte</u></p> <ul style="list-style-type: none"> improvizarea unui ison la o melodie propusă; selectarea imaginilor plastice potrivite pentru ilustrarea lucrărilor muzicale cu caracter contrastant; <p><u>Analiza/caracterizarea muzicii</u></p> <ul style="list-style-type: none"> descrierea conținutului literar al unui cîntec reliefînd valențele poetice ale textului; compararea lucrărilor muzicale și caracterizarea diferențelor sau similitudinilor; exprimarea propriilor impresii și sentimente despre lucrarea muzicală. 	<p>Marșul, dansul, cîntecul – mari sferă ale expresivității muzicale</p> <ul style="list-style-type: none"> rolul pe care îl îndeplinește fiecare sferă de expresivitate muzicală în viața omului și anumite circumstanțe de funcționare ale lor; trăsăturile distinctive ale marșului, cîntecului, dansului; diversitatea largă a genurilor din cadrul fiecărei sferă de expresivitate muzicală; capacitatea de integrare a sferelor de expresivitate muzicală și formarea unor genuri muzicale distincte; elementele determinante ale expresivității muzicale: melodia și ritmul. <p>Posibilități comunicative și descriptive ale muzicii</p> <ul style="list-style-type: none"> caracterul muzicii este expresia sonoră a caracterului și trăirilor sufletești ale omului; muzica comunică despre sentimentele, gîndurilor omului, redă diverse tipuri de mișcare, trezește asociații spațiale și relații cu fenomenele sonore din realitatea înconjurătoare. <p>Marșul, dansul, cîntecul în creații muzicale de proporție</p> <ul style="list-style-type: none"> noțiuni elementare despre genuri muzicale de proporție: opera, baletul, simfonia; elementele de bază ale genurilor de 	<p>Activități de învățare și evaluare (recomandate)</p> <ul style="list-style-type: none"> Audiții muzicale ale lucrărilor reprezentative aparținînd celor trei mari sferă de expresivitate; exerciții de distingere a genului muzical; discuții despre funcția pe care o îndeplinește fiecare gen în viața omului; conversații de rezumare a mesajului lucrării muzicale; exerciții vocale pentru obținerea expresivității interpretării; exerciții cu instrumentele muzicale (ritmice, ritmico-melodice) pentru consolidarea deprinderilor de interpretare instrumentală; exerciții de scris-citit muzical: note pe portativ, valori de note, cheia sol, alte semne muzicale grafice; imitarea prin mișcări și gesturi a felului de interpretare la instrumente muzicale; desenarea chipului muzical al mamei, al învățătoarei, al prietenului, asocierea chipului cu melodii, lucrări muzicale; colectarea informațiilor despre interpreți, artiști, actori, personalități istorice reflectate în muzică; jocuri muzical–didactice vizînd dezvoltarea capacităților muzicale; dramatizarea unor lucrări folclorice și de autor; exerciții de identificare a elementelor de bază ale genurilor de proporție: baletul, opera, simfonia; jocuri muzical–didactice pentru redarea prin mișcări a caracteristicilor dinamice, timbrale, ritmice de registru ale lucrărilor muzicale; conversații, comunicări, relatări, lecturi în vederea

	<p>proporție: cântecul / interpretarea vocală în operă; dansul-în balet;</p> <ul style="list-style-type: none"> - întâlnirea sferelor de expresivitate muzicală în creațiile muzicale de proporție. <p>Trăsături specifice ale imaginilor muzicale determinate de caracterul muzicii de marș, dans, cântec</p> <ul style="list-style-type: none"> - trăsături specifice ale muzicii determinate de caracterul de marș: ritm cadențat, tempou și caracter energic, solemn, măreț; - caracterul de marș în genuri vocal-corale, vocal-instrumentale, instrumentale, sferele de aplicare și efectele emoționale produse; nuanțele artistice ale creației determinate de prezența caracterului de marș; - caracteristicile muzicii de dans: ritmuri și tempouri specifice, destinația muzicii de dans, prezența caracterului dansant în creații, genuri și forme vocale, instrumentale, mixte; coloritul general al creației determinat de prezența caracterului dansant; - cantabilitatea în contextul variat al muzicii, expresivitatea deosebită a elementului melodie; preponderența cantabilității în genurile vocale, corale, vocal-instrumentale spre deosebire de lucrările în caracter de marș sau dans al muzicii. 	<p>însușirii unor date importante privitoare la temele abordate;</p> <ul style="list-style-type: none"> - audiții muzicale pentru distingerea particularităților specifice ale genurilor de cântec, marș, dans; - completarea unor fișe, precizând particularitățile distinctive ale tipurilor de marș, dans, cântec; - lucrul cu manualul și alte surse pentru însușirea noțiunilor muzicale; - caracterizarea muzicală proprie a unor personaje, acțiuni, fapte, a unor fenomene naturale utilizând termeni, expresii specifice; - elaborarea unor fișe cu criterii proprii de apreciere valorică a lucrării muzicale; - selectarea din diferite surse (mass-media, TV, cărți, reviste) a informațiilor referitoare la evenimentele muzical-culturale din țară.
--	--	---

Repertoriu pentru interpretare vocal-corală

Eugen Mamot; Grigore Vieru, “Scump învățător”
Grigore Vieru; Grigore Vieru, “Cine cântă-așa”
Melodie popular de joc: “Alunelu”
Alexandru Ranga; Axentie Blanovschi, “Dansul florilor”
Cântec popular haiducesc: “Cucușor cu pană sură”
Dans popular; Grigore Vieru, “Coasa”
Dumitru Gheorghiuță; Filip Mironov, “Pițigoiiul”
Colindul de luptă: “La poartă, la Ștefan Vodă”
Colind: “Colindul de Crăciun”
Grigore Vieru; “Grăurașul”
Cântec popular: “Am plecat să colindăm”
Grigore Vieru; Grigore Vieru, “Trenul”
Cântec popular: “Cântec de leagăn”
Eugen Mamot; Grigore Vieru, “Toboșarul”
Dumitru Gheorghiuță; Grigore Vieru, “Hora albă”
Cântece din folclorul copiilor: “Gutuița”, “Ploaia”, “Copăcel”,
“Paparudă”
Zlata Tcaci; Grigore Vieru, “Soldații”
Balada populară “Miorița”, fragment
Nicolae Saxu; versuri populare, “Vine, vine primăvara”
George Enescu; Georgeta Moraru, “Rapsodia română nr. 1”,
fragment
Ion Macovei; Grigore Vieru, “Ghiociei-frățiori”
Andrei Tamazlîcaru; Grigore Vieru, “Zburdă iedul pe muncel”
Ion Macovei (prelucrare), “Caloianul”
Ion Macovei; Grigore Vieru, “Graiul meu”
Iulia Țibulschi, aranjament pentru voce și pian; Grigore Vieru,
“Fluturașii”
Sergiu Croitoru; Anatol Ciocanu, “Păsărel”
Timotei Popovici; Ion Onu, “Vine, vine luna mai”

Repertoriu pentru audiții

Eugen Doga, “Marș”
Serghei Prokofiev, “Marș”
Piotr Ilici Ceaikovski, “Marșul soldaților de lemn”
Frederic Chopin, “Marș funebru” din sonata si-bemol minor pentru pian
Felix Mendelssohn-Bartholdy, “Marș nupțial” din uvertura “Visul unei nopți
de vară”
Piotr Ilici Ceaikovski, Vals din baletul “Frumoasa din pădurea adormită”
Dmitri Șostakovici, “Vals-glumă”
Serghei Rahmaninov, “Polca italiană”
Orchestra de muzică populară “Lăutarii”, “Polca din bătrâni”
Piotr Ilici Ceaikovski, “Cântec fără cuvinte”
Ludwig van Beethoven, Piesa pentru pian “Vesel-Trist”
Ghenadie Ciobanu, Piesa pentru pian “Tîndală și Păcală”
Dmitri Kabalevski, “Trei prietene: Ștengărița, Plîngăreața, Răutăcioasa”.
Dmitri Kabalevski, “Trompeta și toba”
Franz Suppe, “Cavaleria ușoară”
Piotr Ilici Ceaikovski, “Marș” din baletul “Spărgătorul de nuci”
Eugeniu Coca, “Cvartetul de coarde nr. 2”, partea a II-a
Tudor Chiriac, Poemul “Miorița”, fragment
Tudor Chiriac, Cantata “Luci, soare, luci”, numărul “Limba noastră”
Ion Macovei, Oratoriul “Miorița”, fragment
George Enescu, „Rapsodia română nr. 1”, fragment
Paul Constantinescu, Suita “Trei dansuri românești”, “Brîul”
Eugeniu Coca, “Cvartetul de coarde nr. 2”, “Hora” și “Brîul”
Piotr Ilici Ceaikovski, “Dansul napolitan”
Piotr Ilici Ceaikovski, Baletul “Lacul lebedelor”, “Dansul micilor lebede”
Piotr Ilici Ceaikovski, “Dansul napolitan”
Piotr Ilici Ceaikovski, “Albumul pentru copii”, “Cântecul napolitan”
Giuseppe Verdi, “Dansul micilor negri” din opera “Aida”
Georges Bizet, “Marșul toreadorului” din opera “Carmen”
Piotr Ilici Ceaikovski, “Marșul” din Baletul “Spărgătorul de nuci”
Ludwig van Beethoven, “Marș funebru” din “Simfonia nr. 3”

	Ludwig van Beethoven, “Simfonia nr. 3, Eroica”, partea a II-a, fragment Frederic Chopin, “Sonata si-bemol minor”, marș funebru Ludwig van Beethoven, “Simfonia nr. 3”, partea a II-a, “Mars funebru” Ion Macovei, “Ecoul”
--	--

CLASA a III-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare(recomandate)
<p><u>Audiția/ receptarea muzicii</u></p> <ul style="list-style-type: none"> distingerea auditivă a trăsăturilor specifice ale muzicii determinate de caracterul ei de marș, dans, cântec; identificarea formelor muzicale, a elementelor de structură și înțelegerea semnificației lor în dezvoltarea ideii muzicale; <p><u>Interpretarea vocală/corală instrumentală</u></p> <ul style="list-style-type: none"> cântarea sincronizată cu acompaniament, individual, cu ison, în canon, cu elemente de interpretare în 2 voci; utilizarea în mod corect a tehnicilor de interpretare la instrumente muzicale (clapă, tobă, fluier etc.); <p><u>Creație elementară muzicală în sinteză cu alte arte</u></p> <ul style="list-style-type: none"> improvizarea unei melodii simple, expresive pe versuri selectate la dorința elevului; selectarea muzicii la povești, povestiri, poezii; improvizarea mișcărilor ritmice la muzica de dans; <p><u>Analiza/caracterizarea muzicii</u></p>	<p><u>Limbajul muzical</u></p> <ul style="list-style-type: none"> specificul limbajului muzical comparativ cu alte modalități artistice de exprimare; elementele limbajului muzical ca mijloace prin care muzica își realizează posibilitățile comunicative, expresive și descriptive; melodia – elementul definitoriu al graiului muzical; rolul elementelor limbajului muzical în redarea imaginii muzical – artistice a lucrării (ritmul, timbrul, registrul, modul major, minor, tempoul). <p><u>Melodia – mijloc important al limbajului muzical</u></p> <ul style="list-style-type: none"> melodia – componentul de bază al limbajului muzical; asemănări și deosebiri dintre limbajul muzical și limbajul vorbit: norme de organizare și prezentare a limbajelor; intonarea și punctuația muzicală, unitățile sintactice ale melodiei (motivul – intonație, fraza-propoziție, perioade), și semnificațiile lor în desfășurarea muzicii; conlucrarea tuturor mijloacelor artistice și a unităților structurate pentru redarea 	<ul style="list-style-type: none"> Exerciții de substituție a ritmului (cu păstrarea liniei melodice) pentru consolidarea noțiunii de gen muzical; exerciții de identificare a timbrului instrumentelor muzicale; exerciții de dezvoltare a vorbirii prin utilizarea de termeni muzicali și expresii poetice; elaborarea unei glosar de expresii poetice selectate din poezii, povestiri, povești pentru utilizarea lor în descrierea muzicii; exerciții de distingere a genului muzical; utilizarea dicționarului de termeni muzicali pentru explicarea unor noțiuni, fenomene muzicale; exerciții de intonare expresivă și frazare; exerciții de interpretare în canon și la două voci; exerciții de solmizare, solfegiere elementară, conștientă a melodiilor simple; exersarea interpretării la instrument în baza unui text simplu de note; alătura de melodii simple, exclamații muzicale, jocuri muzical-didactice distractive pe un libret /text literar; participare activă la viața artistică a școlii; exerciții de precizare a elementelor definitorii ale limbajelor diferitor arte; exerciții de identificare a formelor muzicale;

<ul style="list-style-type: none"> • redactarea unor eseuri cu privire la mesajul și imaginea muzical-artistică a lucrării; • povestirea experienței sale muzical – artistice (audiții, lecturi, vizionări de spectacole, operă, balet, concerte, filme cu muzică); • realizarea unui plan structurat de caracterizare a muzicii. 	<p>imaginii muzicale.</p> <p><u>Forma muzicală</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - forma muzicală ca modalitate de structurare și prezentare a conținutului de imagini al lucrării muzicale; - forma monopartită - modalitate de prezentare a unei singure dispoziții, a unui gând, a unei idei muzicale finite; - forma bipartită simplă (AB) a creației muzicale în care se prezintă două imagini, două idei, două dispoziții contrastante; - forma tripartită simplă (ABA) a creației muzicale. Partea a III-a – repriza (repetarea integrală a primei idei muzicale) are scop de consolidare a idei principale; - forma rondo: noțiune de refren și episod (ABACADA etc.) - tema cu variațiuni (A + A1 + A2 + A3 etc.); - forma liberă (ABCA1D etc.) 	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea unor teste în baza conținutului studiat; - redactarea unui eseu în urma audierii lucrării muzicale; - audierea atentă a discursului muzical și alcătuirea unui plan de dezvoltare „emoțională” a lucrării în corespundere cu forma ei; - discuții, explicații însoțite de exerciții în vederea însușirii noțiunii de forme muzicale, a sensurilor unităților structurale ale melodiei; - lecturi ale manualului și a altor mijloace, surse privind însușirea noțiunilor de gramatică muzicală; - executarea melodiilor simple compuse de copii; - comunicări, relatări ale unor date importante despre compozitori, creații, evenimente culturale etc.; - jocuri muzical–didactice în vederea însușirii noțiunilor predate.
--	--	---

<p align="center">Repertoriu pentru interpretare vocal-corală</p> <p>C. Romașcanu; versuri C. Salcia, „Să iubim al țării tricolor” „Sărmanul Tobultoc” – cântec popular de haiducie Gh. Dumitrescu; versuri populare, „Cântecul de luptă al moldovenilor” V. Alecsandri; melodia populară, „Barbu Lăutarul” Daria Radu; Vasile Nedelcu, „Toamna” Ana–Maria Fusu; Gr. Vieru, „Muzica” Ion D. Vicol, „Hora” Ion D. Vicol, „Hora”</p>	<p align="center">Repertoriu pentru audiții</p> <p>Serghei Prokofiev, Basmul simfonic “Petrică și Lupul” Ștefan Neaga, Lucrare simfonică “Poemul Nistrului” Gavriil Musicescu, „Acuma ora sună” Eugen Doga, „Marș” Ludvig van Beethoven, „Simfonia nr. 5, partea a III-a” Georges Bizet, „Uvertura” la opera „Carmen” („Marșul toreadorului”) Ciprian Porumbescu, „Balada pentru vioară și pian” Eugen Doga, „Trilurile primăverii” Alexei Stîrcea, „Poemul – sonată pentru violoncel și pian”</p>
--	---

<p>Eugen Mamot; Gr. Vieru, „Spicule din vîrf de pai” Gr. Vieru, „Dragă mi-i hora” Dumitru Georgescu-Kiriac; Alexandru Stavri, „A ruginit frunza din vii” Sergiu Croitoru, „Instrumente muzicale” Daria Radu; Vasile Romanciuc, „Nora copiilor” Tudor Chiriac; Gr. Vieru, „Dorul și limba” Tudor Chiriac; Gr. Vieru, „Moș Crăciun” Cîntece populare: „Foaie vede și-o sulfină”, „Hai, lilița, hai”, „Vîntuleți de primăvară”, „Morarul bun” „Păsărică, mută-ți cuibul”, „Primăvară, primăvară”, „Hora cu strigături”, „S-a dus cucul la pădure” Gr. Vieru, „Limba noastră” Dumitru Georgescu-Kiriac; versuri populare, „Fata de păstor și cucul” Solomon Lobel; Liviu Deleanu, „Ce frumoasă-i luna mai” V.A. Mozart, „Cîntec de primăvară”</p>	<p>Paul Constantinescu, „Trei dansuri simfonice: Olteneasca, Ciobănașul, Brîul” Frederic Chopin, „Preludiul nr. 7 pentru pian” Ștefan Neaga, „Ostropăt”, „Dansul miresei” Constantin Dimitrescu, „Dans țărănesc” Mihail Glinca, „Hota aragoneză” Carl Maria Weber, „Corul vînătorilor” din opera „Freinschutz” Alfred Alexandrescu, piesa simfonică „Amurg de toamnă” Ghenadie Ciobanu, „Tîndală și Păcală” George Enescu, „Rapsodia română nr. 1” Eugen Doga, selecțiuni din muzică baletului „Luceafărul” Edvard Grieg, piesa „Dimineața”, din suita simfonică „Peer Gynt” Carol Miculi, „Hora” (în prelucrare pentru pian) Alexei Mateevici; Alexandru Cristea, „Limba noastră” „Melodie de dragoste” și „Sîrba” – în interpretarea naistului Vasile Iovu Edvard Grieg, „Cîntecul lui Solveig”, din suita simfonică „Peer Gynt” Constantin Rusnac, „Sărbătoreasca” („Poem despre Moldova”) Tudor Chiriac, piesa pentru vioară și pian „Vîrtejul” Wolfgang Amadeus Mozart, „Rondo” din „Sonata pentru pian nr. 11” Luigi Boccherini, „Rondo” Piotr Ceaikovski, „Capriciul italian”</p>
--	---

CLASA a IV-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare(recomandate)
<p><u>Audiția/ receptarea muzicii</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Recunoașterea tipurilor, genurilor, speciilor de muzică populară și academică și identificarea auditivă a sferei de expresivitate emoțională și imagistică. Remarcarea pe parcursul audierii a evenimentelor muzicale (început, părți, repetiții, culminație, sfârșit), schimbul de tempouri, contrastele dinamice și 	<p>Muzica poporului meu <u>Creația muzicală populară</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Folclorul muzical – reflectare specifică a spiritualității poporului. Privire generală asupra originilor și evoluției folclorului nostru muzical. Genurile reprezentative ale folclorului muzical: <ul style="list-style-type: none"> doina, balada (specii), cîntecul popular - geneza cîntecului 	<ul style="list-style-type: none"> Audiții muzicale și discutarea conținutului de expresie al muzicii; audiții muzicale și discuții despre genul, specia de muzică populară; discuții dirijate privitor la originea și evoluția muzicii naționale; probe practice pentru determinarea genului muzical, a titlului lucrării (în muzica cu program) a compozitorului, a interpretului / formației muzicale;

<p>timbrale, alternarea caracterelor și a imaginilor muzical-artistice.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Diferențierea auditivă și descrierea aportului unor elemente ale limbajului muzical în crearea reprezentărilor spațiale (departe – aproape, mare – mic), de mișcare (înainte – înapoi, în sus – în jos). • Demonstrarea deprinderilor corecte de interpretare vocală, cântarea sincronizată în diferite aranjamente simple: la unison, solist-cor, pe grupe (alternativ, în lanț, în dialog) cu sau fără acompaniament, cu „negativ” (fonogramă). • Demonstrarea deprinderilor elementare de mînuire a instrumentului muzical sau a jucăriiilor muzicale melodice / de percuție, poziționarea corectă a mîinii la instrument și asocierea cu sunetul și durata lui (pătrimi, doimi, optimi și pauzele lor) în măsurile de 2/3; 3/4 în limita de 7 sunete. • Improvizarea jocurilor, scenetelor cu personaje din povești folosind jucării, accesorii, măști, costume, mișcarea corporală, elemente de dans adecvate subiectului. • Transpunerea impresiilor, ideilor, sentimentelor muzicale în limbajul altor arte: în versuri și compuneri, în mișcări 	<p>popular. Sincretismul muzică-vers de autori anonimi. Diversitatea cîntecului popular. Interpreți ai cîntecului popular;</p> <ul style="list-style-type: none"> • jocurile (dansurile) populare: origini și evoluție. Sincretismul dans-muzică în folclorul muzical. Diversitatea jocului popular, dansurile cu subiect și fără subiect: varietatea lor, trăsăturile caracteristice. Melodii de cîntece și jocuri populare, interpreți instrumentiști vestiți. Instrumente populare tradiționale. Orchestra contemporană de muzică populară. • costumul popular, alte atribute decorative ale cîntecului și jocului popular. <p>- Cunoașterea, valorificarea folclorului muzical – condiții ale perpetuării lui de la unele generații la altele.</p> <p><u>Muzica academică</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Privire generală asupra istoriei muzicii profesionale în spațiul cultural românesc: perioade, reprezentanți, lucrări de valoare; - Compozitori – fondatori ai muzicii naționale profesionale: A. Flechtenmacher; P. Mezzeti, E. Mandicevschi; - G. Musicescu – un clasic de mare valoare al culturii muzicale naționale; - C. Porumbescu – compozitor, muzician 	<ul style="list-style-type: none"> - solfegierea unor melodii simple din muzica populară sau academică; - exerciții de selectare a informațiilor privitoare la unele genuri, specii folclorice, interpreți de muzică populară și pregătirea materialului pentru prezentare în clasă; - exerciții de consolidare a unor mișcări, figuri de dans popular (hora, sîrba etc.); - exerciții de depistare a timbrurilor instrumentelor populare în baza unor audiții de muzică populară; - pregătirea unor informații vizînd viața și activitatea unor personalități ale culturii muzicale cu prezentarea în clasă a materialelor; - vizionarea concertelor de muzică și joc popular și discutarea, analizarea lucrărilor audiate (gen, specii, trăsături distinctive, instrumente etc.), a costumelor populare (zona, localitatea) și a diferitelor atribute specifice culturii tradiționale; - exerciții de analiză și comparare a lucrărilor compozitorilor clasici ai culturii naționale cu evidențierea particularităților deosebite ale muzicii lor; - exerciții de analiză și comparare a lucrărilor compozitorilor contemporani naționali cu evidențierea particularităților distinctive ale muzicii lor; - exerciții de cultură vocală utilizînd diferite procedee de interpretare: solist-cor, în lanț, canon, a cappella, cu acompaniament instrumental, cu fonogramă etc.; - prezentarea publică a unor concerte, serbări cu tema „Muzica pentru copii” valorificînd creația compozitorilor din Moldova;
---	--	--

<p>corporale plastice, în desene, sculpturi și colaje.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Comentarea lucrării muzicale (după un algoritm / schemă sau liber) privind conținutul de idei, stările emoționale reflectate în muzică, mijloacele de expresivitate și conform unor criterii de apreciere valorică a muzicii. • Compararea și diferențierea creațiilor folclorice de cele de muzică cultă după limbajul muzical propriu fiecărui tip, utilizând termeni, noțiuni, expresii specifice domeniului. 	<p>de excepție, un mare patriot al neamului;</p> <ul style="list-style-type: none"> - G. Enescu – luceafărul culturii muzicale românești, personalitate marcantă în cultura muzicală universală; - E. Coca – personalitate care a contribuit la procesul de evoluție a muzicii profesionale în Moldova; - Ș. Neaga – personalitate artistică polivalentă în viața muzicală a Moldovei: compozitor, pianist, dirijor, pedagog; - Gh. Mustea – continuator fidel al tradițiilor clasice în cultura muzicală din zilele noastre; - T. Chiriac, Gh. Ciobanu, E. Doga – contribuții valoroase pe tărîmul abordării unor genuri muzicale academice originale; - Muzica profesionistă pentru copii în R. Moldova. Compozitori, creații, formații artistice, dirijori, interpreți; - Școala profesionistă de muzică din R. Moldova (instituții de învățămînt muzical de specialitate). Asociații concertistice: Filormonica Națională, Teatrul Național de Operă și Balet, Asociația „Moldova – concert”, Sala cu orgă ș.a; - Cultura muzicală profesionistă a Moldovei de astăzi: imagine pe plan național și internațional. 	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de interpretare la instrument în baza textului de note și fără text, (liber); - prezentarea unor mici scenete (fragmente) din povești, povestiri ilustrate cu muzică populară, costumul popular, integrînd și dansul (jocul) popular; - confecționarea obiectelor artistice (broderii, milieuri, ulcioare, farfurii etc.) utilizînd diferite materiale potrivite scopului, înfrumusețînd și completînd anturajul artistic al unor evoluării artistice școlare; - realizarea unui scurt eseu consacrat unui eveniment sau unei personalități istorice reflectate în lucrări de muzică populară (balade, cîntece) sau academică (opere simfonii etc.); - comentarea impresiilor dobîndite în urma participării la concerte.
--	---	---

<p align="center">Repertoriu pentru interpretare vocal /corală</p> <p>Mihai Ungureanu, „Am un plai” Daria Radu; Vasile Romanciuc, „Patria”</p>	<p align="center">Repertoriu pentru audiție</p> <p>Doina și bătuta din Giurgiulești” Doina „Cîntă puiul cucului”</p>
---	---

<p>Cîntece populare: „Cucule, pană galbenă”, „Cîntec de leagăn”, „Luci, soare, luci”, „Fluturaș, fluturaș”, „Berbecul”, „Miorița”, „Ștefan, Ștefan, domn cel Mare”, „Radu mamei, Radule”, „Cîntecul cucului”, „Dragă mi-i și mult mi-i drag”, „Mierla”, „Hai la horă”, „Hai, flăcăi, săriți la joc”, „Drăgaicele”, „Ecoul”</p> <p>„Cînd aud cucul cîntînd” – cîntec din repertoriul Mariei Lătărețu „Codreanu” (baladă haiducească)</p> <p>„S-a dus cucul de pe-aici” (cîntec de înstrăinare)</p> <p>„Ciobănaș la oi am fost” (cîntec păstoresc)</p> <p>„La rîpa cu tufele” - popular de glumă, satiric</p> <p>„M-am pornit la Chișinău” (popular de glumă)</p> <p>Gr. Vieru; „Hora fetelor” (melodie populară)</p> <p>„Glasul instrumentelor” (cîntec didactic)</p> <p>„Ia-ți, mireasă, ziua bună” (din repertoriul nupțial)</p> <p>„Astă seară-i, seară mare” (colind de Crăciun)</p> <p>„Capra” (joc popular cu măști)</p> <p>Alexandru Flechtenmacher; Dimitrie Bolintineanu – „Mama lui Ștefan cel mare”</p> <p>Pietro Mezzetti; Carol Scrob, „Bardul ain Mircești”</p> <p>Isidor Vorobchevici; popular, „Doina”</p> <p>C. Porumbescu – fragment din opereta „Crai nou”</p> <p>C. Porumbescu, „Trei culori”</p> <p>G. Musicescu, „Ca o zi de primăvară”</p> <p>Dumitru Kiriac; M. Eminescu, „Revedere”</p> <p>Dumitru Gheorghiuță; V. Rusu, „Joc de sărbătoare”</p> <p>Eugen Doga; Gr. Vieru, „Scăpărici”</p> <p>C. Rusnac; Gr. Vieru, „Dragă-mi este țara mea”</p> <p>Gh. Mustea; Gr. Vieru, „Noi în grai sîntem popor”</p> <p>Tudor Chiriac; Gr. Vieru, „Limba noastră”, fragment din partea a IV-a a cantatei „Luci, soare, luci”</p> <p>Ion Aldea-Teodorovici; Gh. Urschi, „Gala măștilor”</p> <p>Mihai Dolgan; Gr. Vieru, „La noi”</p> <p>Eugen Doga; Gr. Vieru, „Trăiască soarele”</p>	<p>Balada păstorașcă „Miorița”</p> <p>Cîntecul popular de haiducie „Radu mamei, Radule”</p> <p>Cîntec popular de recrutare „Balada soldatului”</p> <p>Cîntece de înstrăinare, de dor și jale; despre viața păstorilor; cîntece de veselie; cîntece populare noi.</p> <p>„Hora lăutarului”, „Hora bucuriei”, „Șirba de la Edineț”, „Ciocîrlia” – melodie populară</p> <p>„Întrecere lăutărească”</p> <p>Din repertoriul de primăvară și de vară: „Caloianul”, „Paparuda”, „Drăgaica”, „Călușarii”</p> <p>Din repertoriul nupțial: „Jocul mare”, „Jocul zestrei”, „Cîntecul miresei”</p> <p>Din repertoriul funebru (bocet de mamă, de tată, de copil etc.)</p> <p>Colinde și cîntece de stea</p> <p>Alexandru Flechenmacher, uvertura națională „Moldova”</p> <p>Ciprian Porumbescu, corul „Crai nou” din opereta „Crai nou”</p> <p>Ciprian Porumbescu, „Balada pentru vioară și pian”</p> <p>Eduard Caudella, finalul actului întâi al operei „Petru Rareș”</p> <p>Gavriil Musicescu, „Dor, dorule”, „Stăncuța”</p> <p>George Enescu, „Rapsodia română nr. 1”</p> <p>Mihail Jora, suita simfonică „Priveliști moldovenești”</p> <p>Paul Constantinescu, selecțiuni din muzica baletului „Nunta în Carpați”</p> <p>Eugen Coca, finalul (partea a IV-a) „Cvartetului de coarde nr. 2”</p> <p>Ștefan Neaga, „Concert pentru vioară și orchestră”</p> <p>Ion Macovei, oratoriul „Miorița” (selecțiuni)</p> <p>Gheorghe Neaga, corul „Zorile”</p> <p>Eugen Doga, selecțiuni din muzica baletului „Luceafărul”</p> <p>Constantin Rusnac, „Sărbătoreasca” („Poem despre Moldova”)</p> <p>Gheorghe Mustea, „Balada lui Lăpușeanu”, din opera „Alexandru Lăpușeanu”</p> <p>Zlata Tcaci, selecțiuni din opera „Capra cu trei iezi”</p> <p>Tudor Chiriac, selecțiuni din cantata „Luci, soare, luci”</p> <p>Nicolae Bothros, piesa „În amintirea lăutarilor moldoveni”</p> <p>Ion Păcuraru, suita pentru orchestra de muzică populară „Plai moldovenesc”</p>
---	---

	Creații de muzică ușoară de compozitorii: E. Doga, M. Dolgan, Ion Aldea-Teodorovici, Liviu Știrbu ș.a. Ghenadie Ciobanu, compoziția pentru flaut solo „Spații sonore” Constantin Rusnac; Anatol Ciocanu „Copiii planetei Pământ”
--	--

EDUCAȚIA PLASTICĂ

CONCEPȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

Educația plastică, disciplină școlară obligatorie, în contextul curriculumului național, s-a constituit în baza noului concept, care reiese din conjugarea caracterului formativ al procesului educațional cu particularitățile specifice artelor plastice. Educația plastică nu are ca scop formarea artistului plastic sau a unui meșteșugar care posedă iscusit o tehnică sau alta, și nici formarea copiatorului care poate calchia perfect realitatea care îl înconjoară, ci este un instrument de culturalizare, sensibilizare, formare a unui dialog dintre copil și lumea artelor, totodată contribuind la formarea capacităților pro-active și creative. Aceasta implică deplasarea accentului de pe abilitățile de reproducere spre producere - creare de valori și receptarea/aprecierea valorilor create de alții.

Curriculumul de Educație plastică propune copilului experiența creației și a comunicării artistice în domeniul artelor plastice și asigură formarea competențelor inițiale pentru însușirea sistemică a disciplinei de studiu. Atmosfera de instruire trebuie încadrată într-un context ludic, adică învățarea prin joc.

Implementarea eficientă a curriculumului impune respectarea coerenței componentelor lui, utilizarea flexibilă a conținuturilor și acordarea priorității metodelor interactive de predare și metodelor activ-participative de învățare, valorificarea creativității elevilor și profesorilor în cadrul activităților didactice.

Formarea competențelor la Educația plastică necesită acumularea de către elevi a anumitor cunoștințe, de aceea procesul de instruire trebuie organizat astfel încât elevii să aibă oportunități de a crea, a evolua, a discuta și de a căpăta experiență artistică nu numai în clasă, ci și în afara orelor de curs: concursuri de artă plastică, excursii la muzee, vizite la expoziții etc. Astfel elevii vor fi învățați să lucreze cu diferite simboluri vizuale și spațiale, să gândească în termeni de imagini: cum pot fi create, ce reprezintă, ce emoții provoacă diverse forme plastice, să compare lucrările lor cu alte lucrări pe care le văd și le studiază, să aplice variate modalități de expresie: pictură, grafică, sculptură, artă decorativă, fotografie etc.

Utilizarea diverselor materiale de artă clasice și materiale moderne (plante, fructe, aluat, nisip, sîrmă, zăpadă, textile etc.), instrumente și tehnici mixte vor ajuta elevii să însușească arta comunicării ideilor și mesajelor vizuale, să rezolve probleme și concepte complexe pe care nu le pot reda verbal.

În activitatea didactică, profesorii vor apela la metode diverse și creative, stiluri variate de predare pentru a-i ajuta pe elevi să-și atingă scopurile puse în artă, să conștientizeze că orice problemă poate avea multiple soluții, să cunoască și să fie în stare să se orienteze în materia predată, aplicînd deprinderile formate la orele de educație plastică în procesul de studiere a altor discipline.

Ideea fundamentală a actualului concept de educație plastică constă în faptul că imaginea artistico-plastică este rezultatul actului de creație și, concomitent, metodă de instruire. Includerea actului de creație în procesul de instruire a elevilor este un mod eficient de optimizare a procesului de instruire și educație în domeniul artelor. Studiul limbajului plastic, al materialelor de artă și al tehnicilor de lucru cu ele sînt mijloace de creare a imaginilor artistico-plastice, prin urmare - și mijloace de instruire. Valoarea incontestabilă a educației plastice constă în formarea atitudinii pozitive a copilului față de lumea înconjurătoare și față de oameni, cultivarea propriei viziuni artistice.

Familiarizarea cu limbajul artelor plastice sensibilizează elevii față de cultura plastică națională și universală și oferă o posibilitate eficientă de formare/dezvoltare a sentimentelor estetice și a competențelor de percepere și exprimare a mesajului artistico-plastic. **Competența școlară** este un ansamblu/sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobîndite de elevi prin învățare și mobilizate în contexte specifice de realizare, adaptate vârstei și nivelului cognitiv al acestuia, în vederea rezolvării unor probleme cu care acesta se poate confrunta în viața reală.

Dezvoltarea creativității în cadrul activităților artistico-plastice include formarea competențelor de exprimare liberă a propriilor viziuni și preferințe în redarea temelor și subiectelor lucrărilor plastice.

Pentru realizarea cât mai eficientă a obiectivelor educației artistico-plastice la treapta primară se propune ca procesul predării –învățării să fie axat pe următoarele principii specifice educației artistico-plastice:

- **Principiul conexiunii teoriei cu practica** – asigură îmbinarea actului de însușire a cunoștințelor teoretice cu actul de formare a priceperilor și deprinderilor practice în baza cunoștințelor teoretice;
- **Principiul unității dintre senzorial și rațional** – exprimă necesitatea studierii operelor de artă plastică prin intermediul simțurilor, cunoașterea senzorială a imaginilor artistico-plastice; reper pentru facilitarea înțelegerii particularităților operei de artă plastică, a cunoașterii logice, raționale;
- **Principiul perceperii globale, unitare a formei și conținutului operei de artă** – asigură perceperea operei de artă plastică în integritatea formei și a mesajului, formarea capacității de pătrundere în mesajul operei prin intermediul formei; indică asupra necesității conexiunii aspectelor formale și de conținut în receptarea operei de artă plastică;
- **Principiul educației artistice în baza valorilor autentice** – utilizarea la activitățile de dezvoltare a perceperii artistice a operelor valoroase cu o anumită tradiție culturală națională și universală (e necesar ca elevii să vadă, prin comparație, și opere false, kitsch-uri – pentru cultivarea unei atitudini corecte față de valorile artistice);
- **Principiul unității perceperii și creației** – prevede predarea-învățarea fiecărei teme din curriculum prin conexiunea mai multor genuri de activitate: examinarea materialului didactic, audierea muzicii sau lectura corespunzătoare subiectului sau perioadei istorice studiate, verbalizarea ideii plastice, executarea lucrului practic, analiza colectivă și individuală a lucrărilor – toate grupate optim în fiecare caz aparte pentru formarea competențelor;
- **Principiul unității dintre autoexprimarea elevului și dezvoltarea creativității plastice** – exprimarea liberă a viziunilor, sentimentelor copilului, ceea ce dinamizează imaginația și stimulează activitatea de creare a noilor valori (formelor noi) și, de regulă, se desfășoară într-o atmosferă de colaborare dintre pedagog și elev.

Din punct de vedere funcțional importantă este corelarea tuturor componentelor curriculumului.

Centrarea pe competențe stabilește o viziune netradițională față de aplicarea conținuturilor. Astfel, conținuturile devin mobile, flexibile și redau viziunea autorilor în realizarea obiectivelor propuse. În consecință, profesorul decide care conținuturi urmează a fi realizate pe parcursul unui an de studii, reieșind din competențele profesionale, interesele grupului de elevi, specificul localității sau zonei geografice.

Conținuturile sînt informații care fundamentează teoretic formarea competențelor elevilor în procesul educațional. Conținuturile recomandate au fost structurate în patru compartimente identice pentru toate clasele:

- **Materiale, instrumente și tehnici de artă;**
- **Elemente de limbaj plastic;**
- **Inițiere în compoziție;**
- **Inițiere în domeniul artelor plastice.**

Prin urmare, Educația plastică în învățămîntul primar, în esență, este procesul de formare a competențelor de receptare, de creare a valorilor plastice și de comunicare artistică cu opere de artă de valoare.

COMPETENȚELE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI

1. Explorarea diverselor instrumente, materiale și tehnici de artă.
2. Valorificarea elementelor de limbaj plastic în exprimarea artistico-plastică.
3. Realizarea lucrărilor plastice în diverse tehnici și materiale de artă.
4. Cunoașterea noțiunilor elementare din domeniul artelor plastice.

Repartizarea temelor pe clase și pe unități de timp

Clasa	Temele	Nr. de ore
I	4	34
II	4	34
III	4	34
IV	4	34

SUBCOMPETENȚE, UNITĂȚI DE CONȚINUT, ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE

CLASA I-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Să mînuiască la nivel elementar instrumentele de lucru.</p> <p>1.2. Să efectueze operații plastice simple cu instrumente, materiale și suporturi variate.</p> <p>1.3. Să utilizeze în activitatea de desen diferite mijloace: creion, cretă, pastel, cărbune etc.</p> <p>1.4. Să practice modelajul cu mijloace diferite: lut, plastilină, aluat, nisip etc.</p> <p>2.1. Să identifice culorile în natură, obiecte, opere de artă etc.</p> <p>2.2. Să obțină expresivități plastice în pictură prin intermediul vopselelor de apă: acuarelă, guașă, temperă.</p> <p>2.3. Să creeze diferite tipuri de linii cu materiale și instrumente variate.</p>	<p>I. Materiale, instrumente și tehnici de artă</p> <p>Instrumente și materiale de artă (hîrtie, carton, creioane, pastel, peniță, eboșoar, vopsele, pensule, carioci, lut ș.a).</p> <p>Modalități de utilizare a instrumentelor și materialelor de artă.</p> <p>II. Elemente de limbaj plastic</p> <p>Culorile și modalitățile de expresie.</p> <p>Pata de culoare - modalități de realizare.</p> <p>Linia – modalități de realizare.</p> <p>III. Inițiere în compoziție</p>	<p>Discuții:</p> <p>Observarea și compararea materialelor și instrumentelor de artă pe planșe didactice, reproduceri, lucrări originale etc.</p> <p>Învățarea denumirii instrumentelor și materialelor de artă.</p> <p>Exerciții de folosire a instrumentelor și materialelor specifice graficii, picturii, sculpturii etc.</p> <p>Formarea/ dezvoltarea abilităților de mînuire a instrumentelor.</p> <p>Exersări de întindere, turtire, tăiere a lutului.</p> <p>Experimentări în procesul cunoașterii cu particularitățile instrumentelor de desen, pictură, sculptură.</p> <p>Învățarea denumirilor culorilor. Compararea și deosebirea lor în exemple din natură, vestimentație, mediul înconjurător, opere de artă etc.</p> <p>Jocuri de obținere a culorilor prin fuzionare, alăturarea culorilor sau suprapunerea lor.</p> <p>Realizarea petelor de culoare, a liniilor cu diverse mijloace (pensulă, hîrtie, stofă, ață, burete, palma, plante etc.) și exprimarea propriei opinii față de rezultatul obținut.</p>

<p>3.1. Să acționeze în spațiul plastic cu diverse mijloace: instrumente, materiale.</p> <p>3.2. Să se joace cu forme, culori, materiale, obiecte, imagini.</p> <p>3.3. Să motiveze preferințele sale în alegerea unui material de artă, instrument, suport pentru exprimarea plastică.</p> <p>4.1. Să se bucure de propria realizare și cea a colegilor săi.</p> <p>4.2. Să manifeste interes în comunicarea cu arta, artiști plastici.</p>	<p>Poziția foii (verticală, orizontală).</p> <p>Compunerea elementelor în spațiul plastic: sus - jos, centru, mic - mare etc.</p> <p>Crearea compozițiilor pe diverse suporturi: hârtie, asfalt, nisip, zăpadă etc.</p> <p>IV. Inițiere în domeniul artelor plastice</p> <p>Noțiuni de artă: - lucrare plastică, imagine plastică, desen, pictură, compoziție etc. Familiarizarea cu opere de artă realizate în diverse materiale. Expoziție. Muzeu.</p>	<p>Plasarea elementelor pe suprafața plastică: aproape - departe; mare – mic; centru etc.</p> <p>Realizarea lucrărilor cu subiecte propuse de profesor sau la propria alegere. Argumentarea propriei alegeri a materialelor de artă.</p> <p>Exerciții-joc de îmbinare a diverselor materiale într-o lucrare plastică.</p> <p>Explicarea noțiunilor de: lucrare plastică, imagine plastică, desen, pictură, sculptură, compoziție, operă de artă, expoziție.</p> <p>Vizitarea expozițiilor și galeriilor de artă; atelierelor artiștilor plastici și meșterilor populari. Excursii.</p> <p>Organizarea expozițiilor cu lucrări realizate pe parcursul anului.</p> <p>Utilizarea terminologiei corecte în procesul discuției și analizei lucrărilor plastice.</p>
---	---	--

CLASA a II-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomanda
<p>1.1. Să folosească în activitatea plastică diverse materiale.</p> <p>1.2. Să creeze lucrări cu același subiect în materiale de artă clasice și materiale moderne.</p> <p>2.1. Să observe particularitățile punctelor, liniilor, culorilor, formelor utilizate în natură și în diverse contexte plastice.</p> <p>2.2. Să obțină puncte, linii, pete, forme, culori utilizând diverse materiale și procedee artistice.</p> <p>2.3. Să organizeze suprafețe plastice prin îmbinarea elementelor de limbaj plastic.</p> <p>2.4. Să experimenteze în obținerea petelor spontane.</p> <p>2.5. Să redea anumite stări ale naturii folosind culorile și nonculorile.</p> <p>2.6. Să combine culori pentru obținerea expresivităților plastice.</p>	<p>I. Materiale, instrumente și tehnici de artă</p> <p>Materiale și tehnici grafice, picturale, sculpturale și decorative.</p> <p>Subiectul lucrării plastice.</p> <p>II. Elemente de limbaj plastic</p> <p>Punctul în arta plastică și natură.</p> <p>Modalități de executare și amplasare a punctului în spațiul plastic.</p> <p>Linia în arta plastică și natură.</p> <p>Linia dreaptă, frântă, ondulată, rotundă.</p> <p>Pata spontană.</p> <p>Forma realistă.</p> <p>Clasificarea culorilor: culori și nonculori.</p> <p>Amestecul culorilor.</p>	<p>Discuții: Analiza materialelor de artă, tehnicilor utilizate în operele artiștilor plastici.</p> <p>Observarea asemănărilor și deosebirilor dintre materiale și instrumente de artă.</p> <p>Exersări și experimentări în diverse materiale și tehnici.</p> <p>Selectarea materialelor în dependență de subiectele abordate.</p> <p>Exerciții-joc: eu sînt pictor, grafician, sculptor etc.</p> <p>Activități individuale și în grup în procesul experimentării cu materiale pe suporturi variate.</p> <p>Discuții: observarea caracteristicilor fizice ale elementelor de limbaj plastic în natură și opere de artă.</p> <p>Exerciții-joc de obținere a punctelor, liniilor de diferite mărimi și forme cu instrumente, materiale de artă și materiale netradiționale (creion simplu, creioane colorate, cariocă, peniță, pensule, lut, boabe, nisip, pietre, crengi, fire textile etc.).</p> <p>Exersări în obținerea petelor spontane: prin stropire, scurgere, suprapunere, alăturare etc.</p> <p>Descrierea efectelor obținute.</p> <p>Exemple de forme realiste în natură și opere de artă; Analiza formelor realiste și a modalităților de realizare.</p> <p>Observarea deosebirilor dintre culori și nonculori.</p> <p>Exersări în obținerea diferitor culori prin amestecul</p>

<p>3.1. Să considere obiectele înconjurătoare ca surse de stimulare a creației sale.</p> <p>3.2. Să exprime sentimente, atitudini în compoziții plastice.</p> <p>3.3. Să experimenteze pe diverse suporturi cu ajutorul elementelor de limbaj plastic.</p> <p>4.1. Să manifeste interes față de activitatea artiștilor plastici și meșterilor populari.</p> <p>4.2. Să demonstreze capacități de apreciere estetică a operelor din arta plastică națională și universală.</p> <p>4.3. Să exprime atitudine, opinii, emoții în procesul perceperii capodoperelor artei plastice.</p>	<p>III. Inițiere în compoziție</p> <p>Plasarea elementelor în spațiul plastic. Centrul (centrele) de interes al compoziției.</p> <p>Organizarea spațiului plastic în culoare.</p> <p>IV. Inițiere în domeniul artelor plastice</p> <p>Noțiuni de artă: sculptură / sculptor, pictură / pictor, grafică / grafician etc. Muzeu; expoziție.</p> <p>Maeștri și capodopere;</p>	<p>lor. Exerciții-joc de redare a stărilor naturii prin culori.</p> <p>Explicarea noțiunilor de element plastic, spațiu plastic și centru de interes al compoziției.</p> <p>Identificarea și analiza lor pe reproduceri de artă, opere de artă din diverse ramuri.</p> <p>Realizarea compozițiilor în diverse tehnici: desen, sculptură, pictură, colaj, tangram etc.</p> <p>Compararea și analiza operelor de pictură, grafică, sculptură și artă decorativă create în diverse perioade istorice.</p> <p>Joc de rol: Critici și artiști.</p> <p>Utilizarea terminologiei corecte în procesul discuției și analizei lucrărilor plastice.</p> <p>Vizitarea muzeelor și galeriilor de artă.</p> <p>Organizarea expozițiilor cu lucrări realizate pe parcursul anului.</p>
--	--	---

CLASA a III-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Să experimenteze materiale și tehnici netradiționale în exprimarea individual-creativă.</p> <p>1.2. Să realizeze proiecte artistice în diverse materiale și tehnici de artă.</p> <p>1.3. Să creeze diverse forme din materiale naturale și artificiale.</p> <p>2.1. Să utilizeze punctul ca element decorativ în lucrările plastice.</p> <p>2.2. Să perceapă funcțiile decorativă și constructivă a punctelor și liniilor.</p> <p>2.3. Să producă pete picturale și decorative prin amestecul culorilor.</p> <p>2.4. Să creeze forme geometrice pe suprafața plană și în volum din diferite materiale.</p> <p>2.5. Să identifice culorile primare, binare pe reproduceri, planșe didactice, mediul înconjurător.</p> <p>2.6. Să obțină expresivități plastice prin diverse procedee de modificare a culorii.</p>	<p>I. Materiale, instrumente și tehnici de artă</p> <p>Materiale netradiționale în arta plastică. Tehnici mixte. Modalități de expresie ale materialelor naturale și artificiale (boabe, plante, sîrmă, cutii, polistiroil, lut, aluat, carton, hîrtie, fructe, legume etc.).</p> <p>II. Elemente de limbaj plastic</p> <p>Punctul ca element constructiv. Punctul ca element decorativ. Funcția constructivă a liniei. Funcția decorativă a liniei. Pata picturală. Pata decorativă. Forma geometrică. Culori primare, culori binare. Procedee de modificare a culorii: amestecul culorilor, fuzionarea.</p>	<p>Discuții: Observarea particularităților materialelor netradiționale în diverse contexte plastice: materiale maleabile (aluat, pastă de hîrtie), fructe, legume, plante etc.</p> <p>Vizionarea filmelor, clipurilor, imaginilor, reproducerilor. Exersări și experimentări: modelarea și construirea formelor din diverse materiale: lut, plastelină, fructe, polistiroil, carton, hîrtie etc. Lucrări practice: colaj, origami etc.</p> <p>Analiza lucrărilor efectuate și exprimarea atitudinii față de materialele utilizate.</p> <p>Explicarea noțiunilor de punct constructiv și punct decorativ. Identificarea lor în opere de artă și mediul înconjurător. Modalități de executare.</p> <p>Explicarea noțiunilor de linie constructivă și linie decorativă. Observarea și analiza lor în opere de artă și natură etc. Exersări cu diferite feluri de linii. Lucrări practice: semn pentru carte, felicitare, ambalaj etc.</p> <p>Discuții despre rolul petelor de culoare și observarea lor în opere de artă, vestimentație, natură etc. Exemple de forme geometrice. Relații interdisciplinare.</p> <p>Crearea formelor geometrice din diferite materiale pe suprafața plană și în volum. Exersări: obținerea culorilor binare prin diverse procedee.</p>

<p>3.1. Să exprime preferințe în alegerea subiectelor pentru realizarea compoziției realiste.</p> <p>3.2. Să reprezinte structuri din natură în compoziții volumetrice utilizând diverse materiale.</p> <p>3.3. Să evidențieze centrele de interes ale compoziției folosind creativ mijloace de expresie.</p> <p>3.4. Să promoveze valorile general-umane în lucrările efectuate.</p>	<p>III. Inițiere în compoziție</p> <p>Compoziția realistă. Plasarea elementelor compoziționale în spațiul plastic. Evidențierea centrelor compoziționale (culoare, mărime etc.). Organizarea cromatică a spațiului plastic.</p>	<p>Explicarea noțiunii de compoziție realistă. Analiza compozițiilor realizate în diverse tehnici și materiale de artiști plastici din diferite țări și perioade istorice. Exerciții de amplasare a elementelor compoziționale în spațiul plastic și evidențierea centrelor compoziționale prin culoare, mărime etc.</p>
<p>4.1. Să deosebească ramurile artelor plastice.</p> <p>4.2. Să perceapă calitățile estetice ale mesajelor operelor de artă plastică.</p> <p>4.3. Să manifeste interes pentru cunoașterea artei plastice populare, naționale și universale.</p>	<p>IV. Inițiere în domeniul artelor plastice</p> <p>Ramurile artei plastice. Muzee și galerii de artă. Maeștri și capodopere.</p>	<p>Explicarea noțiunii de ramuri ale artelor plastice. Analiza, compararea și deosebirea lucrărilor de artă din diverse ramuri ale artei plastice. Exprimarea opiniilor despre ramurile artei plastice. Compararea operelor de artă plastică create în diferite perioade istorice și variate ca stil. Discuții despre conținutul operelor de artă și interpretarea verbală a mesajului artistic. Utilizarea terminologiei corecte în procesul discuției și analizei lucrărilor plastice. Explicarea noțiunilor: muzeu și galerie de artă. Deosebirea dintre ele. Exemple de muzee și galerii de artă din țară și peste hotare. Vizionarea filmelor, vizitarea muzeelor și galeriilor de artă. Organizarea expozițiilor cu lucrări realizate pe parcursul anului.</p>

CLASA a IV-a

Subcompetențe	Conținuturi recomandate	Activități de învățare și evaluare recomandate
<p>1.1. Să experimenteze materiale și tehnici de artă în exprimarea individual-creativă.</p> <p>1.2. Să folosească creativ diverse materiale de artă tradiționale și netradiționale în lucrări plastice.</p> <p>1.3. Să creeze diverse forme în materiale naturale și artificiale.</p> <p>1.4. Să motiveze alegerea tehnicilor mixte în exprimarea unei idei.</p> <p>2.1. Să reprezinte structuri și fenomene ale naturii utilizând punctul și linia ca mijloace de expresie.</p> <p>2.2. Să obțină forme plate pe suprafața plană utilizând diverse materiale și procedee tehnice.</p> <p>2.3. Sa creeze forme volumetrice din materiale naturale și artificiale.</p> <p>2.4. Să aplice culorile calde și reci în redarea anumitor stări sufletești.</p>	<p>I. Materiale, instrumente și tehnici de artă</p> <p>Tehnici grafice, picturale, sculpturale etc. Materiale de artă tradiționale și netradiționale.</p> <p>Modelarea și construirea din materiale naturale și artificiale (materiale de reciclaj, aluat, nisip, zăpadă, sîrmă, cutii, polistiroil, lut, carton etc.).</p> <p>Tehnici mixte.</p> <p>II. Elemente de limbaj plastic</p> <p>Punctul și linia mijloace de expresie în grafică, pictură, arta decorativă etc.</p> <p>Forma plată (bidimensională).</p> <p>Forma volumetrică (tridimensională).</p> <p>Culori calde.</p> <p>Culori reci.</p> <p>Nuanțe.</p> <p>Dominanta cromatică.</p> <p>Tonul închis-deschis.</p>	<p>Crearea compozițiilor în diverse tehnici.</p> <p>Discuții: Observarea particularităților materialelor de artă tradiționale și materialelor netradiționale (aluat, fructe, legume, plante etc.) în diverse contexte plastice. Analiza posibilităților de îmbinare a materialelor de artă tradiționale și materialelor netradiționale într-o lucrare plastică.</p> <p>Vizionarea filmelor, imaginilor, reproducerilor.</p> <p>Exersări și experimentări: modelarea și construirea formelor din materiale naturale și artificiale.</p> <p>Lucrări practice în tehnici mixte.</p> <p>Analiza lucrărilor efectuate și exprimarea atitudinii față de materialele utilizate.</p> <p>Analiza elementelor de limbaj plastic în lucrări de artă plastică.</p> <p>Observarea particularităților specifice în diferite contexte plastice.</p> <p>Modalități de aplicare și realizare.</p> <p>Explicarea noțiunilor de bidimensional și tridimensional. Analiza diferitor forme, lucrări prin compararea și deosebirea lor. Modalități de utilizare: funcție utilitară, funcție decorativă.</p> <p>Crearea formelor bidimensionale și tridimensionale.</p> <p>Explicarea noțiunii de culori calde și reci, nuanțe și identificarea lor în opere de artă și mediul</p>

<p>3.1. Să creeze compoziții decorative, grafice, picturale, sculpturale cu subiecte literare sau inspirate din natură.</p> <p>3.2. Să redevă perspectiva aeriană și liniară în peisaje.</p> <p>3.3. Să descrie verbal mesajul artistic al operelor de artă plastică exprimându-și propriile atitudini și emoții esteice.</p> <p>4.1. Să observe trăsăturile caracteristice ale genurilor artei plastice.</p> <p>4.2. Să manifeste interes pentru cunoașterea artei plastice naționale și universale, artei populare.</p> <p>4.3. Să deosebească opere de artă plastică de arta populară.</p> <p>4.4. Să exprime atitudini față de evenimentele culturale din instituția de învățământ, localitate, țară.</p>	<p>III. Inițiere în compoziție</p> <p>Compoziția decorativă, grafică, picturală și sculpturală.</p> <p>Subiectul compozițional.</p> <p>Inițiere în perspectiva liniară și aeriană.</p> <p>Redarea planurilor: linie, culoare, mărime, ton.</p> <p>IV. Inițiere în artele plastice</p> <p>Genurile artelor plastice (portret, natură statică, peisaj, compoziție etc.).</p> <p>Arta populară.</p> <p>Meșter popular.</p> <p>Atelier de creație.</p> <p>Muzee și galerii de artă.</p> <p>Maeștri și capodopere.</p>	<p>înconjurător.</p> <p>Exerciții-joc de obținere a nuanțelor.</p> <p>Discuții despre dominantă cromatică. Rolul culorii în redarea unor dispoziții, stări, atitudini etc. Explicarea noțiunii de ton închis-deschis în desen și pictură.</p> <p>Exersări grafice și în culori de obținere a tonurilor și modalități de aplicare.</p> <p>Deosebirea, compararea și analiza compozițiilor grafice, picturale, decorative și sculpturale.</p> <p>Discuții despre subiectul compozițional.</p> <p>Analiza procedeele artistice de evidențiere a centrelor compoziționale.</p> <p>Exersări: evidențierea centrelor compoziționale prin formă / dimensiune, culoare etc.</p> <p>Explicarea noțiunilor de perspectiva liniară și aeriană prin exemple simple din mediul înconjurător: peisaj, calea ferată, stâlpi de telegraf etc.</p> <p>Identificarea pe reproduceri de artă și în natură.</p> <p>Modalități de redare a planurilor.</p> <p>Explicarea noțiunii de genuri ale artei plastice.</p> <p>Analiza operelor de artă și identificarea trăsăturilor caracteristice fiecărui gen de artă.</p> <p>Utilizarea terminologiei corecte în procesul discuției și analizei lucrărilor plastice.</p> <p>Compararea operelor de artă plastică create în diferite perioade istorice și variate ca stil.</p> <p>Analiza noțiunilor: artă populară, meșter popular atelier de creație.</p> <p>Joc de rol: meșter popular, critic de artă etc.</p> <p>Excursii la atelierele pictorilor și meșterilor populari.</p>
--	--	---

		Vizionarea filmelor, expozițiilor de artă și exprimarea propriilor opinii. Organizarea expozițiilor cu lucrări realizate pe parcursul anului.
--	--	--

EDUCAȚIA FIZICĂ

CONCEȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

Conceptul de bază al curriculumului școlar de Educație fizică constă în inițierea și ghidarea permanentă a elevilor în scopul formării unui sistem bine corelat de cunoștințe, motivații, priceperi și deprinderi de a utiliza sistematic, conștient, în mod independent, mijloacele educației fizice (exercițiile fizice, factorii naturali/igienici), precum și de a duce un mod de viață sănătos atât în perioada școlarizării, cât și pe parcursul întregii vieți. Elevii, absolvind școala, trebuie să devină conștienți de faptul că sportul și cultura fizică sînt mijloace eficiente în dezvoltarea fizică armonioasă, profilaxia bolilor, fortificarea și menținerea sănătății, obținerea echilibrului psihofiziologic, perfecționarea condiției fizice etc. – componente/factori ce asigură longevitatea speciei umane.

La baza conceptului stă ideea de ameliorare a acestui curriculum, avînd ca „țintă” mobilizarea unui ansamblu de resurse de asigurare a calității și capacității de asimilare a materiei de conținut în procesul învățării, inclusiv, asigurarea valorilor educației pentru sănătatea corporală.

Scopul prioritar al procesului educațional la Educația fizică în învățămîntul primar este antrenarea elevului în formarea incipientă de utilizare a cunoștințelor pentru fortificarea sănătății, călirea organismului, sporirea capacității de efort fizic pentru dezvoltarea calităților motrice. Nu pe ultimul loc se află formarea interesului și necesității de predare independentă și sistematică a exercițiilor fizice, formarea deprinderilor de a duce un mod de viață sănătos prin organizarea activităților de integrare socială a elevilor din clasă.

Astfel, concepția de aplicare a curriculumului de Educație fizică stipulează statutul cotei disciplinei școlare în Planul-cadru de învățămînt. Educația fizică în sistemul de învățămînt primar este o componentă a educației generale, care utilizează exercițiul fizic drept mijloc principal în vederea dezvoltării sănătății, competențelor școlare, deprinderilor motrice și culturii sănătății.

Competența școlară este un ansamblu/sistem integrat de cunoaștere, capacități, deprinderi motrice și atitudini dobîndite de elevi prin învățare și mobilitate în contexte specifice de realizare, adaptate vârstei și nivelului cognitiv al elevului, în vederea rezolvării unor probleme cu care acesta se poate confrunta în viața reală.

Curriculumul școlar de Educație fizică pentru învățămîntul primar este inclus în Planul-cadru de învățămînt ca disciplină de studiu obligatorie și reflectă concepția care stă la baza reformei sistemului de învățămînt European și din Republica Moldova, urmărește realizarea finalităților prevăzute de Legea Învățămîntului:

a) dezvoltarea personalității copilului, a capacităților și a aptitudinilor lui spirituale și fizice la nivelul potențialului său maxim;

b) asigurarea unei pregătiri fizice multilaterale, cu caracter profesional-aplicativ, formarea sistemului necesității de practicare a culturii fizice și sportului pe parcursul întregii vieți (Monitorul Oficial al Republicii Moldova. 9 noiembrie 1995, nr. 62-63).

Valoarea formativă a Educației fizice constă în:

✓ tehnologia implementării subcompetențelor și unităților de conținut ce constituie o contribuție considerabilă la sporirea stării de sănătate, capacităților motrice ale elevilor și, corespunzător, a calității învățării;

✓ aplicarea sistemului de principii cu privire la formarea personalității competente să aplice valorile culturii fizice în viața personală, care cuprinde calitățile motrice, morale, estetice și civice.

Realizarea conținuturilor educaționale ale educației fizice și sportului solicită profesorului cunoașterea profundă a principiilor de activitate didactică în baza cărora se va desfășura procesul de învățământ.

1. Principiul dezvoltării multilaterale și armonioase a elevului – presupune dezvoltarea calităților motrice, psihice, funcționale și intelectuale ale elevului.

2. Principiul sistematizării și continuității cunoștințelor, calităților, capacităților motrice și atitudinilor – vizează instruirea de lungă durată și practicarea a exercițiilor fizice fără întrerupere toată viața activă.

3. Principiul conștientizării și responsabilității pentru propria formare/dezvoltare – vizează formarea interesului de activitate motrice, dezvoltarea încrederii în sine, încurajarea și prețuirea activității de creație.

4. Principiul funcționalității – evidențiază continuitatea educației fizice și sport pe parcursul vieții indiferent de politica statului și a influențelor conjuncturistice.

5. Principiul demonstrării și umanizării învățământului – stabilește că Educația fizică exercită o mare influență asupra dezvoltării și formării personalității umane.

6. Principiul accesibilității instruirii – vizează prezentarea conținuturilor didactice într-o formă accesibilă conform particularităților de vârstă și individuale ale elevilor.

7. Principiul creativității instruirii – necesită activități inovative, bazate pe inventivitate și pe inovație didactică, care contribuie la formarea personalității creative.

8. Principiul coerenței dintre subcompetențe/conținut educațional și finalitățile educației fizice – reprezintă corelarea permanentă a competențelor-cheie/transversale cu conținuturile și finalitățile învățării în direcția formării cunoștințelor, calităților, capacităților și atitudinilor.

9. Principiul corespondenței pedagogice dintre dezvoltarea psihică și dezvoltarea fizică a personalității umane – urmărește formarea trăsăturilor superioare de voință și caracter pentru perfecționarea priceperilor și deprinderilor psihomotore și calităților acestora.

10. Principiul interdependenței pedagogice dintre cultivarea permanentă a deprinderilor igienico-sanitară și dezvoltarea deplină a potențialului biopsihic al personalității umane.

11. Principiul deschiderii educației fizice spre activitatea sportivă de masă și de performanță – vizează orientarea procesului educațional al sportului școlar cu caracter de masă spre sportul de performanță.

12. Principiul egalității șanselor – vizează delimitarea unor secvențe de conținut pentru toate categoriile de elevi.

13. Principiul eficienței – prevede valorizarea maximă a mijloacelor școlare și surselor naturale ale comunității locale.

14. Principiul adaptării și utilizării spațiului (stadion cu piste de alergare, terenuri de fotbal, baschet, volei, handbal, oină, rugby, teren pentru sărituri și aruncări la atletism, pentru alergări de rezistență și cross, sală de gimnastică, de forță, de fitness, sport-aerobic, bazin de înot, sala de lupte etc.) la cerințele și posibilitățile pedagogice, psihologice și sociale ale educației fizice școlare.

ORIENTĂRI GENERALE DE PREDARE-ÎNVĂȚARE

La vârsta școlară mică, în comparație cu perioadele de vârstă ale învățământului gimnazial, dezvoltarea elevului este mai lentă și mai uniformă în ceea ce privește creșterea în înălțime. Scheletul devine tot mai rezistent, deși osificarea nu este încă terminată. Oasele se pot ușor deforma.

Sistemul muscular este slab dezvoltat, în special grupele mari musculare ale centurii scapulare-humorale, ale spatelui, ale abdomenului, ale trunchiului. Din cauza acestei slabe dezvoltări a musculaturii și sub influența negativă a unor poziții necorespunzătoare, coloana vertebrală este expusă diferitor deformări.

Aparatul respirator este încă slab dezvoltat, respirația fiind superficială și scurtă.

Motricitatea corpului la această vârstă începe să se dezvolte în sensul unor acțiuni precise în mișcare.

Obiectivele educației fizice la această vîrstă sînt de a crea condiții pentru dezvoltarea corectă a scheletului și, în primul rînd, a coloanei vertebrale.

Însușirea conținuturilor didactice se face conform principiilor didactice de bază. La selectarea diverselor exerciții se va lua în considerație nu numai gradul deprinderilor motrice atins de elevi, ci va fi prevăzută și sporirea cerințelor față de indicatorii calitativi și cantitativi ai mișcărilor. Aceasta e necesar pentru perfecționarea sistemică a mișcărilor și dezvoltarea funcțiilor motrice ale copiilor.

Cerințele crescînde privind însușirea exercițiilor vor contribui la menținerea interesului copiilor față de procesul-instructiv, la tendința de a-și îmbunătăți indicii capacităților motrice proprii, de a nu se opri la cele obținute.

Aplicarea subcompetențelor și conținutului didactic din curriculum urmărește proiectarea didactică în formarea incipientă a competențelor de preîntîmpinare a ținutei și funcțiilor tuturor sistemelor organismului în creștere și dezvoltare prin intermediul exercițiilor fizice. Competențele proiectate în cadrul noilor activități de educație fizică, vor completa nemijlocit valorile activităților motrice ale elevilor. În cadrul procesului instructiv-educativ se ating obiectivele de formare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor motrice, a experienței de utilizare a exercițiilor, fiind componente instrumentale-operaționale ale elevului în vederea însușirii calitative a calităților senzoriale, auditive, vizuale, kinestezice, care constituie izvorul tuturor cunoștințelor copilului despre mișcare și sînt la baza tuturor celorlalte procese psihice mai complexe, cum sînt percepțiile, reprezentările, gîndirea, memoria.

Aplicarea terminologiei pedagogice de educație fizică dezvoltă însușiri ale limbajului corect, capacității psihosociale, situații psihice ale procesului afectiv și de voință. Curriculumul se aplică de către profesorul de educație fizică în colaborare strînsă cu cadrele didactice din învățămîntului gimnazial, liceal și părinții prin dezbaterile vizînd implementarea referențialelor de competență prin intermediul conținuturilor didactice din curriculum.

Începînd cu clasa I-a cadrul didactic care predă disciplina „Educația fizică” este responsabil de introducerea și completarea fișei „Pașaportului sănătății elevului”. La finele ciclului primar fișele tuturor elevilor vor fi transmise profesorului care va continua să activeze cu elevii respectivi.

În scopul informării și documentării elevului referitor la diverse aspecte ale educației fizice, începînd cu clasa a IV-a, sub egida pedagogului, elevul va completa caietul de educație fizică.

COMPETENȚELE SPECIFICE ALE DISCIPLINEI

1. Cunoașterea noțiunilor, cerințelor și legităților elementare referitoare la educația fizică și aplicarea acestora în practica educațională:

➤ *competențe cognitive generale;*

➤ *competențe cognitive specifice.*

2. Dezvoltarea competențelor fizice de bază prin intermediul exercițiilor fizice:

➤ *competențe psihomotorice.*

3. Formarea calităților de personalitate, comportamentului civilizată a deprinderilor comunicative și de interacțiune socială:

➤ *competențe de atitudini.*

SUBCOMPETENȚE, CONȚINUTURI, ACTIVITĂȚI DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE PE CLASE CLASA I

Subcompetențe	Conținuturi didactice	Activități de învățare și evaluare
1	2	3
1. CUNOAȘTEREA NOȚIUNILOR, CERINȚELOR ȘI LEGITĂȚILOR ELEMENTARE REFERITOARE LA EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI APLICAREA ACESTORA ÎN PRACTICA EDUCAȚIONALĂ.		
I. A. FORMAREA COMPETENȚELOR COGNITIVE GENERALE		

<p>Elevul va fi competent: - să stabilească legături dintre reguli și consecințe;</p>	<p>A. Cunoștințe conceptuale Tema 1. Regulile de securitate la lecțiile de educație fizică (cerințe față de echipamentul sportiv; obligațiunile și responsabilitățile elevului în cadrul lecției de educație fizică; consecințele posibile ale nerespectării regulilor respective).</p>	
<p>- să illustreze importanța igienei personale pentru sănătatea omului;</p>	<p>Tema 2. Igiena personală (semnificația noțiunii „igiena personală”; igiena echipamentului sportiv; igiena corpului).</p>	
<p>- să rezume rolul gimnasticii matinale pentru om.</p>	<p>Tema 3. Gimnastica matinală (esența gimnasticii matinale și însemnătatea acesteia pentru om; conținutul, durata și cerințele de bază în desfășurarea gimnasticii matinale).</p>	Complex de exerciții fizice
I. B. FORMAREA COMPETENȚELOR COGNITIVE SPECIFICE		
<p>Elevul va fi competent: - să expună corect termenii sportivi; - să respecte regulile de securitate în cadrul lecțiilor de educație fizică.</p>	<p>B. Cunoștințe speciale • Termeni, noțiuni, definiții; • Tehnica executării exercițiilor de front și formație; • Pozițiile de bază ale diverselor segmente corporale în timpul executării exercițiilor fizice; • Regulile de securitate la lecțiile de educație fizică.</p>	Test de cunoștințe
2. DEZVOLTAREA CALITĂȚILOR MOTRICE DE BAZĂ PRIN INTERMEDIUL EXERCITIILOR FIZICE		
II. COMPETENȚE PSIHOMOTRICE		
<p>- Să creeze omogenitate în executarea acțiunilor în comun și individual;</p> <p>- să-și dezvolte capacități de coordonare a echilibrului și a diferitor părți ale corpului.</p>	<p>1. Exerciții de front și formații: <i>1. Aranjări:</i> - în linie pe un rând; - în coloană în diverse figuri geometrice. <i>2. Comenzile:</i> „Aliniere!” „Dreți!” „Pe loc repaus” <i>3. Întoarceri pe loc:</i> „La stînga!”, „La dreapta!”, semiîntoarcere. <i>4. Deplasare pe loc și în mișcare, comanda:</i> „Înainte - Marș!” „Clasă, stai!”</p>	Întoarceri la stînga și la dreapta.
<p>- să-și formeze capacități de a parcurge un spațiu accidentat, denivelat, educîndu-și voința, dorința de a învinge greutățile, curajul, perseverența în muncă fizică;</p> <p>- să execute exerciții aplicative complexe care contribuie la îmbunătățirea calităților psihomotrice.</p>	<p>2. Exerciții cu caracter aplicativ. <i>1. Mers:</i> procedee de mers, mers peste obstacole mici, cu ocolirea obstacolelor, mers pe obstacole; pe sprijin îngust. <i>2. Alergări:</i> obișnuite, ocolind obstacole, în diverse figuri geometrice. <i>3. Sărituri:</i> pe ambele pe loc și în mișcare, ocolind obstacolele, cu coarda de gimnastică în cerc, peste obstacole mici. <i>4. Aruncări:</i> aruncarea mingii din diferite poziții inițiale; aruncarea mingii mici în perete cu efort și prinderea ei; a mingii medicinale cu ambele mâini (1 kg). <i>5. Cățărări:</i> pe banca de gimnastică înclinată; pe perete de gimnastică, pe diferite obstacole mici. <i>6. Tracțiuni:</i> cu ambele mâini din culcat pe banca de gimnastică; a partenerului; în echipe; la bara joasă, din culcat dorsal.</p>	Sărituri cu coarda 1 min. Din culcat dorsal, bara la depărtarea brațelor, tracțiuni.
	<p>3. Exerciții de dezvoltare fizică generală (EDFG). 1. EDFG fără obiecte (procedee).</p>	Corectitudinea

	2. EDFG cu obiecte portative (cercuri, stegulețe, mingi, bastoane de gimnastică). 3. Exerciții stretching, respiratorii.	efectuării EDFG. Cunoașterea termenilor de bază.
- să manifeste rezistență în regim aerob în activitatea motrice de alergare.	4. Elemente din atletism. 1. Alergare de suveică: 3x10 m. 2. Alergare 20, 30, 40 m din startul de sus. 3. Alergare în tempou mediu timp de 3-6 min. 4. Alergare în tempou mediu 300 m. 5. Sărituri în lungime de pe loc. 6. Aruncarea mingii mici la distanță și în perete cu ricoșare.	Alergare la viteză 30 m din startul de sus. Alergare la 300 m (min. s.).
- să realizeze acțiuni motrice de dezvoltare a coordonării mișcărilor și supleței în articulații;	5. Exerciții din gimnastica de bază. 1. Din așezat și din culcat pe spate – rulări. 2. Din sprijin ghemuit, rostogolire înainte în așezat, așezat depărtat, în așezat ghemuit. 3. Din culcat dorsal, podul. 4. Semisfoara.	Din așezat picioarele cu depărtarea unei tălpi aplecare înainte (cm ±).
- să aplice activități motrice pentru dezvoltarea capacităților de coordonare, orientare în spațiu, echilibru în diverse situații de joc.	6. Elemente din jocuri. 1. Aruncarea mingii de volei din diferite poziții inițiale și prinderea ei. 2. Jocuri dinamice cu alergări, sărituri, escaladări de obstacole, aruncări etc. Exemplu: „Vrăbiuțe săltărețe”, „Migrarea păsărilor”. „De-a puia-gaia”, „Broaștele și bîtlanul”, „Încet-încet, departe ajungi”, „Nu uda picioarele”, „Două babe de omăt”, „Petișoară” și alte jocuri. 3. Ștafete sportive.	Aruncarea mingii în perete de la distanța de 4 m cu ricoșarea ei la distanță (m. cm.).
- să manifeste ritm, expresivitate în mișcări, capacitatea de a îmbina muzica cu mișcarea; deprinderi coregrafice elementare.	7. Compoziții de dans. 8. Dans moldovenesc „Alunelul”. 9. Complex de gimnastică aerobică. 1. Complexul „Jucăriile”; 2. Complexul „Prietenii”.	Dansul „Alunelul”.
- să-și dezvolte forța statică și dinamică, rezistența specifică.	Exerciții pentru dezvoltarea unor calități motrice. 1. Flotări din poziția sprijin culcat, mâinile pe banca de gimnastică. 2. Din culcat dorsal, ridicarea trunchiului pînă la verticală. 3. Atîrnat în echer la peretele de gimnastică (menținere, ridicarea picioarelor). 4. Menținere în poziția atîrnat.	Poziția de atîrnat (s)
3. FORMAREA CALITĂȚILOR DE PERSONALITATE, COMPORTAMENTUL CIVILIZAT, A DEPRINDERILOR COMUNICATIVE ȘI DE INTERACȚIUNE SOCIALĂ		
III. ATITUDINI		
- Să manifeste responsabilitate, atitudine grijulie față de sănătatea fizică și cea psihică;	➤ Respectarea unui regim de viață sănătos; ➤ respectarea cerințelor sanitaro-igienice;	<i>Evaluare:</i> ✓ Observațiile pedagogului, privind comportamentul elevului;
- să manifeste spirit de disciplină și tact în relații interpersonale;	➤ relații interpersonale pozitive în cadrul desfășurării jocurilor dinamice și ștafetelor sportive; ➤ respectarea dispozițiilor învățătorului în cadrul lecțiilor de educație fizice;	
- să cunoască regulile de profilaxie a traumatismului la	➤ respectarea regulilor de securitate în timpul jocului, a competițiilor.	<i>Evaluare:</i> ✓ Analiza

lecțiile de educație fizică.		comportamentului elevului manifestat pe parcursul activității motrice.
------------------------------	--	--

CLASA a II-a

Subcompetențe	Conținuturi didactice	Activități de învățare și evaluare
1	2	3
1. CUNOAȘTEREA NOȚIUNILOR CERINȚELOR ȘI LEGITĂȚILE ELEMENTARE REFERITOARE LA EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI APLICAREA ACESTORA ÎN PRACTICA EDUCAȚIONALĂ		
I. A. FORMAREA COMPETENȚELOR COGNITIVE GENERALE		
Elevul va fi competent: - să exemplifice relația dintre exercițiul fizic și dezvoltarea fizică a omului;	A. Cunoștințe conceptuale Tema 1. Noțiuni generale despre dezvoltarea fizică a omului (esența noțiunii „dezvoltare fizică” și importanța acesteia pentru el; rolul exercițiilor fizice în dezvoltarea sistemului cardiovascular și respirator).	Test de cunoștințe
- să reproducă componentele de bază ale igienei exercițiilor fizice.	Tema 2. Igiena exercițiilor fizice (condițiile sanitaro-igienice ale locului de practicare a exercițiilor fizice; rolul respirației în timpul exersării; dozarea efortului fizic conform particularităților de vîrstă, stării de sănătate, gradului de dezvoltare și pregătire fizică).	Test de cunoștințe
I. B. FORMAREA COMPETENȚELOR COGNITIVE SPECIALE		
Elevul va fi competent: - să expună corect termenii sportivi; - să respecte regulile de securitate în cadrul lecțiilor de educație fizică.	B. Cunoștințe speciale • Termeni, noțiuni, definiții. • Tehnica executării exercițiilor de front și formație. • Pozițiile de bază ale diverselor segmente corporale în timpul executării exercițiilor fizice. • Regulile de securitate la lecțiile de educație fizică.	Test de cunoștințe
2. DEZVOLTAREA CALITĂȚILOR MOTRICE DE BAZĂ PRIN INTERMEDIUL EXERCITIILOR FIZICE		
II. COMPETENȚE PSIHOMOTRICE		
- Să-și formeze capacități de colaborare, de a lucra frontal sau în echipe omogene; - să-și dezvolte obișnuința de menținere a ținutei corecte și să-și formeze școala mișcării;	Gimnastica de bază. 1. Exerciții de front și formații. 1. Aranjare în formație în linie pe două rînduri, în semicerc, în cerc, în careu, în pătrat. 2. Aranjare în formație desfășurată. 3. Raportul, enumerarea după ordine, cîte 3,4. 4. Întoarcere pe loc. 5. <i>Deplasări:</i> la pas, în figuri – prin ocolire, pe diagonală, pe cerc.	Raportul și salutul.
- să-și formeze deprinderi motrice de bază cu caracter aplicativ, asigurînd o dezvoltare armonioasă a organismului;	2. Exerciții cu caracter aplicativ. 1. <i>Mers:</i> cu pas obișnuit, cu pas accentuat, cu ridicarea genunchilor cu pas balansat, cu pas încrucișat. 2. <i>Alergări:</i> obișnuit; cu ridicarea genunchilor la 45°, pe vîrfuri, cu întoarceri la viteză, cu jocuri, cu ștafete.	Tehnica mersului și alergării. Sărituri peste coardă

<p>- să-și dezvolte competențe în asigurarea armoniei mișcărilor și să-și controleze influența exercițiilor aplicative asupra formării deprinderilor motrice de bază;</p> <p>- de a-și controla tempoul execuției, coordonării și preciziei mișcării la creșterea și îmbunătățirea motricității generale.</p>	<p>3. <i>Sărituri</i>: naturale, câte doi, în grup, peste obstacole, de pe obstacole, cu coardă mare, medie, mică individual și în echipe.</p> <p>4. <i>Aruncări și prindere</i>: individual cu două mâini, cu o mână, aruncare la distanță de pe loc din stînd, stînd pe genunchi, la țintă (mică, mare, fixă, mobilă).</p> <p>5. <i>Cățărări</i>: la scara fixă-varietăți (în spirală, din lateral, din față, șerpuită, de pe banca de gimnastică).</p> <p>6. <i>Tracțiuni</i>: între doi executați din fanat, din spate în spate, din așezat față în față, pe banca de gimnastică.</p> <p>7. <i>Echilibru</i>: cu variante de mers, cu variante de alergare, cu transportarea unor obiecte pe cap.</p>	<p>1 min.</p> <p>Varietăți de cățărări.</p>
	<p>3. Exerciții de dezvoltare fizică generală. (EDFG)</p> <p>1. EDFG fără obiecte în formație strînsă și desfășurată.</p> <p>2. EDFG cu obiecte (mingi, cercuri, bastoane de gimnastică, coarde).</p> <p>3. Exerciții speciale de forță-viteză, mobilitate, coordonare.</p>	<p>Termeni de bază.</p> <p>Pozițiile mâinilor, a brațelor și a picioarelor.</p>
<p>- să execute acțiuni motrice pentru dezvoltarea capacităților de viteză și rezistență în regim aerob;</p>	<p>4. Elemente din atletism.</p> <p>1. Alergare de suveică 3x10 m.</p> <p>2. Alergare de viteză: 30m, 40m.</p> <p>3. Alergare de tempou moderat 5-6 min.</p> <p>4. Alergare 300m; sau cros 300-500m.</p> <p>5. Ștafete sportive și jocuri dinamice cu alergări de viteză.</p> <p>6. Aruncarea mingii în țintă, la distanță de pe loc.</p>	<p>Alergare de viteză la 30 m din startul de sus</p> <p>Alergare 300 m sau cros 300 m (min. s.)</p>
<p>- să-și dezvolte capacitățile de coordonare, simțul spațiului și al echilibrului dinamic;</p>	<p>5. Exerciții din gimnastica de bază.</p> <p>1. Rostogolire înainte cu varietăți de sărituri după rostogolire.</p> <p>2. Stînd pe omoplați.</p> <p>3. Podul din culcat pe spate.</p> <p>4. Echilibru pe un picior.</p>	<p>Rostogolire înainte.</p> <p>Exercițiu stînd pe omoplați.</p>
<p>- să demonstreze competențe de interacționare constructivă cu semenii în diverse activități motrice și organizatorice;</p>	<p>6. Elemente din jocuri.</p> <p>1. Aruncarea și prinderea mingii de volei, baschet.</p> <p>2. Conducerea mingii de fotbal, ocolind suporturi.</p> <p>3. Aruncarea mingii în țintă și peste fileu.</p> <p>4. <i>Jocuri dinamice</i>: „Locul liber”, „Conurile, ghindele și nucile”, „Vrăbiuțe săltărețe”, „De-a puia-gaia”, „Curelușa”, „Nu uda picioarele”, „Cine e chemat, acela prinde mingea”.</p>	<p>Aruncarea mingii în țintă de la distanța de 4 m.</p>
<p>- să-și formeze ținuta corectă a corpului și unele capacități artistice;</p>	<p>7. Gimnastica ritmică și dansul.</p> <p>1. Mers și alergare în ritmul acompaniamentului muzical.</p> <p>2. Pas de horă, pas alternativ, pas de polcă.</p> <p>3. Compoziții de dans: „Hora”, „Polca moldovenească”.</p> <p>4. Complexe de gimnastică aerobică.</p>	<p>Dansul „<i>Polca moldovenească</i>”.</p> <p>Complex de gimnastică aerobică.</p>
<p>- să cunoască terminologia și noțiunile operaționale specifice jocului de șah;</p>	<p>8. Șah.</p> <p>- Alfabetul șahului – tabla de șah:</p> <p>tipuri de linii ale tablei de șah, descifrarea „cîmpului de luptă”, amplasamentul pieselor pe liniile orizontală și verticală;</p>	<p>- Liniile verticale și cele orizontale ale tablei de șah, notația mutărilor;</p> <p>- succesiunea pătrățelelor albe și negre</p>

<p>- să formeze raționamentul și memoria vizuală;</p> <p>- să-și dezvolte capacități de concentrare, de atenție, de analiză și sinteză.</p>	<p>- piesele de șah: garnitura completă de piese albe și negre – reprezentarea grafică, denumirea piesei, notarea abreviată, amplasamentul inițial al pieselor de șah pe tablă;</p> <p>- flancul damei, flancul regelui, centrul mare și centrul mic;</p> <p>- pionul, amplasamentul inițial, începerea partidei, turnul, calul, nebunul, dama, regele;</p> <p>- notația în șah, mutarea, capturarea de piesă, notația completă și succintă a partidelor;</p> <p>- șahul și matul, contra șahului – apărarea sau retragerea, șahul veșnic (etern), patul.</p> <p>- raportul de forțe pe table de șah, regulile elementare ale jocului de șah.</p>	<p>pe verticale de ordin par și impar;</p> <p>- notația pătrățelelor diagonalelor mari;</p> <p>- caracterizarea pe scurt notația în șah;</p> <p>- mutări pe tabla de șah.</p>
<p>- să acționeze cu mijloace specifice pentru dezvoltarea forței dinamice.</p>	<p>9. Exerciții pentru dezvoltarea unor calități motrice.</p> <p>1. Flotări din poziția sprijin culcat pe banca de gimnastică.</p> <p>2. Din culcat dorsal, ridicarea trunchiului pînă la verticală.</p> <p>3. Sărituri cu coarda – 1 min.</p> <p>4. Tracțiuni la bară, din atârnat culcat orizontal.</p>	<p>Flotări la banca de gimnastică sau tracțiuni la bară.</p>
3. FORMAREA CALITĂȚILOR DE PERSONALITATE, COMPORTAMENTULUI CIVILIZAT, A DEPRINDERILOR COMUNICATIVE ȘI DE INTERACȚIUNE SOCIALĂ		
III. ATITUDINI		
<p>- Să demonstreze o atitudine pozitivă, interes privind activitatea motrice efectuată sistematic;</p>	<p>➤ Cunoștințe despre influența exercițiilor fizice asupra organismului din punct de vedere anatomic, fiziologic, psihologic;</p>	<p><i>Evaluare:</i></p> <p>✓ Test de cunoștințe elementare despre influența exercițiilor fizice asupra organismului uman.</p>
<p>- să-și formeze atitudinile grijulie pentru sănătatea proprie;</p>	<p>➤ respectarea regimului motrice zilnic;</p> <p>➤ proceduri de călire a organismului cu razele solare, aer și apă;</p> <p>➤ respectarea regimului igienic al organismului;</p>	<p><i>Evaluare:</i></p> <p>✓ Gradul de respectare a regimului motrice și igienic.</p>
<p>- să dea dovadă de curiozitate intelectuală;</p>	<p>➤ efectele pozitive ale executării exercițiilor fizice asupra organismului uman;</p> <p>➤ instruire (autoinstruire) cu ajutorul materialelor instructive (la lecție, la domiciliu);</p>	<p><i>Test de cunoștințe</i></p>
<p>- să-și formeze deprinderea de a practica sistematic și independent exercițiile fizice.</p>	<p>➤ instruire (autoinstruire) cu ajutorul materialelor instructive (la lecție, la domiciliu);</p> <p>➤ evidența dinamicii rezultatelor activității motrice efectuate la lecție și independent la domiciliu.</p>	<p><i>Evaluare:</i></p> <p>✓ Rezultatele dezvoltării și pregătirii fizice.</p>

CLASA a III-a

Subcompetențe	Conținuturi didactice	Activități de învățare și evaluare
1	2	3
1. CUNOAȘTEREA NOȚIUNILOR, CERINȚELOR ȘI LEGITĂȚILOR ELEMENTARE REFERITOR LA EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI APLICAREA ACESTORA ÎN PRACTICA EDUCAȚIONALĂ		
I. A. FORMAREA COMPETENȚELOR COGNITIVE GENERALE		
<p><i>Elevul va fi competent:</i></p> <p>- să explice importanța ținutei corecte;</p> <p>- să evalueze ținuta</p>	<p><i>A. Cunoștințe conceptuale</i></p> <p><i>Tema 1. Ținuta corpului</i> (definiția noțiunii „ținuta corpului”, importanța ei în dezvoltarea normală a coloanei vertebrale și a organelor</p>	<p>Eseu nestructurat</p>

corpului; - să propună exerciții fizice în scopul exersării ținutei corecte a corpului.	interne; consecințele ținutei incorecte; diagnosticarea ținutei corecte a corpului; rolul exercițiilor fizice în formarea/dezvoltarea ținutei corecte a corpului).	Test de cunoștințe
- să formeze concluzii referitor la importanța călirii organismului.	Tema 2. Călirea organismului (definiția noțiunii „călirea organismului” și rolul acesteia pentru sănătatea omului; mijloacele și formele de călire a organismului).	
- să stabilească legături dintre activitatea motrice independentă și sănătatea omului.	Tema 3. Activitate motrice independentă (obiective, conținuturi și finalitățile activității motrice independente; sarcini pentru acasă la educația fizică – component important al activității motrice independente; rolul exersării independente sistematice în scopul dezvoltării calităților motrice, întremării sănătății etc.).	
I. B. FORMAREA COMPETENȚELOR COGNITIVE SPECIAL		
Elevul va fi competent: - să expună corect termenii sportivi; - să respecte regulile de securitate în cadrul lecțiilor de educație fizică.	B. Cunoștințe speciale • Termeni, noțiuni, definiții • Tehnica executării exercițiilor de front și formație • Pozițiile de bază a diverselor segmente corporale în timpul executării exercițiilor fizice • Regulile de securitate la lecțiile de educație fizică.	Test de cunoștințe
2. DEZVOLTAREA CALITĂȚILOR MOTRICE DE BAZĂ PRIN INTERMEDIUL EXERCITIILOR FIZICE		
II. COMPETENȚE PSIHOMOTRICE		
- Să cunoască regulile de acțiune individuală și în comun.	1. Exerciții de front și formații. 1. 1. „Pasul mai mare”; „Pasul mai mic!” Enumerarea la unu-doi; câte 3; câte 4. 1. 2. Regrupare dintr-o linie pe un rând – în cerc; în două linii. 1. 3. Mers în figuri: contramers (în sens opus); șerpuire; pe cerc.	Identificarea modelului de mișcări specifice pentru fiecare segment al corpului.
- Să formeze competențe de a comunica, aplicând terminologia exercițiilor învățate; - să execute corect acțiunile motrice orientate spre dezvoltarea capacităților de coordonare, viteză și forță - explozivă. - să manifeste îndemânare în realizarea acțiunilor învățate.	2. Exerciții cu caracter aplicativ. 1. <i>Mers:</i> cu pas de manevră; în ritm lent; în ritm rapid; cu pas fanat; cu pași alăturați; în ritm de joc popular. 2. <i>Alergări:</i> cu întoarcere; din diferite poziții; cu pași mari; cronometrată; cu pași încrucișați; la viteză. 3. <i>Sărituri:</i> naturale fără întoarceri și cu întoarceri; cu ajungerea obiectelor după săritură; câte 3,4 și mai mulți executanți; pe obstacole cu bătaie; peste obstacole; sărituri cu coarda mare în echipe. 4. <i>Aruncări și prinderi:</i> cu ambele mâini; cu o mână; după săritură; după ricoșare; aruncare la distanță, la țintă. 5. <i>Împingeri:</i> între doi executanți; pe echipe-din stînd față în față, spate la spate, umăr la umăr. 6. <i>Echilibru:</i> cu variante de mers, cu variante de alergare; cu transportarea greutăților; după sărituri de 90°, 180°, 360°, pe ambele picioare și pe un picior.	Cunoașterea terminologiei exercițiilor cu caracter aplicativ. Sărituri peste coardă timp de 1 min. (nr. de repetări). Precizia aruncării în țintă. Menținerea echilibrului pe ambele picioare după săritură cu întoarcere la 360° într-un cerc cu diametrul de 1m.
	3. Exerciții de dezvoltare fizică generală	

	(EDFG): 1. EDFG fără obiecte: varietăți. 2. EDFG cu obiecte pe loc și în mișcare (în stînd, așezat, culcat). 3. Exerciții speciale de forță, mobilitate, viteză, coordonare.	Corectitudinea executării exercițiilor de EDFG.
- Să demonstreze rezistență în regim aerobic, calități de viteză și precizie a mișcării.	4. Elemente de atletism: 1. Alergare de viteză 30m, 50m din startul de sus. 2. Alergare de suveică, 3x10m. 3. Alergare în tempou mediu (durata 5-10 min.). 4. Alergare – cros 500-600m. 5. Aruncarea mingii în țintă la distanță de 5, 7, 10m. 6. Săritură în lungime (de pe loc și cu elan).	Alergare de viteză 30m. Alergare–cros 500m. Aruncarea mingii în țintă. Săritură în lungime de pe loc.
- să observe greșelile altora în vederea obținerii informației despre corectitudinea executării exercițiilor.	5. Exerciții din gimnastica de bază: 1. Atîrnări și sprijine mixte. 2. Stînd pe omoplați după rulare înapoi din așezat, din așezat ghemuit, din sprijin ghemuit. 3. Semisfoara. Podul. 4. Rostogoliri în îmbinare cu elementele însușite.	Atîrnări și sprijine. Semisfoara. Îmbinare acrobatică din elementele însușite anterior.
- să acționeze în activitatea de învățare a elementelor tehnico-tactice din jocuri sportive.	6. Elemente de jocuri sportive. 1. Pasarea și prinderea mingii cu două mâini de pe loc și din deplasare. 2. Pasarea cu o mînă și prinderea cu două mâini de pe loc și din deplasare. 3. Pasarea și preluarea mingii cu piciorul din deplasare. 4. Dribling multiplu din deplasare. 5. Aruncarea la poartă cu o mînă de pe loc. 6. Aruncarea la coș de pe loc.	Pasarea și prinderea mingii cu două mâini de pe loc și din deplasare. Dribling multiplu din deplasare.
- Să stabilească legătura între propriile capacități, eforturi și rezultatele activității.	7. Jocuri dinamice. Ștafete. „Vînătorii și rațele”, „Păzește-te de mine” etc. Ștafete sportive și jocuri cuprinzînd elemente din atletism, jocuri sportive din gimnastică.	
- Să realizeze activități practice independente.	- Executarea sistematică a sarcinilor la domiciliu; - asigurarea și ajutorului reciproc în procesul activității motrice; - activități de testare și autotestare a nivelului de pregătire fizică generală; - informații privind influența benefică a exercițiilor fizice asupra organismului.	Corectitudinea completării portofoliului și progresele obținute timp de un an. Teste motrice de diagnosticare a nivelului de pregătire fizică generală – mai.
3. FORMAREA CALITĂȚILOR DE PERSONALITATE, COMPORTAMENTULUI CIVILIZAT, A DREPTURILOR COMUNICATIVE ȘI DE INTERACȚIUNE SOCIALĂ		
III. ATITUDINI		
- Să demonstreze atitudine conștientă și disciplină în cadrul lecției de educație fizică;	➤ Calitatea realizării sarcinilor la domiciliu; ➤ participare la efectuarea exercițiilor fizice de concurs; ➤ prezența utilajului sportiv personal (minge, coardă etc.); ➤ cunoștințe privind dezvoltarea fizică optimă a organismului;	<i>Evaluare:</i> ✓ Regimul motric zilnic al elevului în afară de clasă. ✓ Progresul dezvoltării calităților motrice, funcționale și a

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sporirea capacității de muncă fizică și intelectuală; 	indicilor antropometrici pe o perioadă de timp.
- să manifeste atitudine grijulie față de sănătatea proprie.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ respectarea cerințelor sanitaro-igienice a corpului și echipamentului sportiv; ➤ proceduri de călire a organismului; ➤ executarea sistemică a exercițiilor fizice de dezvoltare generală și formarea ținutei corecte a organismului. 	

CLASA a IV-a

Subcompetențe	Conținuturi didactice	Activități de învățare-evaluare
1	2	3
1. CUNOAȘTEREA NOȚIUNILOR, CERINȚELOR ȘI LEGITĂȚILOR ELEMENTARE REFERITOR LA EDUCAȚIA FIZICĂ ȘI APLICAREA ACESTORA ÎN PRACTICA EDUCAȚIONALĂ		
<i>I. A. FORMAREA COMPETENȚELOR COGNITIVE GENERALE</i>		
<i>Elevul va fi competent:</i> - să exploateze legitățile călirii organismului;	<i>Tema 1.</i> Principiile călirii organismului (caracteristica principiilor: călirii sistematice; dozării treptate a procedurilor de călire; utilizării complexe a mijloacelor și formelor de călire; individualizării călirii organismului).	Test de cunoștințe
- să deducă importanța exersării fizice în scopul fortificării sănătății omului;	<i>Tema 2.</i> Rolul exercițiilor fizice în fortificarea sănătății omului (influența activității motrice în dezvoltarea organelor și sistemelor (cardiovascular, respirator); rolul practicării sistematice a exercițiilor fizice în fortificarea sănătății omului).	Eseu nestructurat
- să completeze sistematic caietul.	<i>Tema 3.</i> Caietul de educație fizică (structura și conținutul caietului și rolul acestuia în autoinstruirea și autocunoașterea elevului).	Caietul elevului
<i>I. B. FORMAREA COMPETENȚELOR COGNITIVE SPECIALE</i>		
- Să cunoască terminologia sportivă a exercițiilor fizice practicate;	<ul style="list-style-type: none"> ➤ termeni, noțiuni, definiții; ➤ aspecte ale tehnicii executării acțiunilor motrice din atletism, gimnastică, jocuri etc.; ➤ reguli (elementare) competiționale; ➤ cunoștințe elementare despre metodica executării unor exerciții fizice, desfășurării jocului dinamic, unor elemente din jocul sportiv; 	<i>Evaluare:</i> ✓ Teste de cunoștințe.
- să perceapă elementar esența calităților motrice de bază.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ cunoștințe elementare despre dozarea efortului fizic și pauzele de odihnă în activitatea motrice, ➤ cunoștințe elementare privind dezvoltarea vitezei, forței, îndemnării, rezistenței. 	
2. DEZVOLTAREA CALITĂȚILOR MOTRICE DE BAZĂ PRIN INTERMEDIUL EXERCITIILOR FIZICE		
<i>II. COMPETENȚE PSIHOMOTRICE</i>		
- Să demonstreze calități motrice de bază;	1. Teste de diagnosticare a nivelului de dezvoltare, pregătire fizică și funcțională.	<i>Evaluare:</i> Evaluarea nivelului de dezvoltare, pregătire fizică și funcțională.
- să demonstreze capacități motrice de bază; - să formeze competențe de testare motrice și să le	Teste motrice: * Alergarea de suveică: 3×10 m (s); * ridicarea trunchiului din culcat dorsal (nr. de repetări); * flotări (fete) din sprijin culcat, mâinile pe banca de gimnastică (nr. de repetări);	Teste motrice, antropometrice și funcționale (septembrie, mai).

<p>implică la testarea colegilor; - să observe capacitățile stării funcționale ale organismului;</p>	<p>* tracțiuni în brațe din culcat orizontal (băieți, nr. de repetări). * sărituri în lungime de pe loc (cm); * din stînd pe banca de gimnastică, aplecare înainte (cm). Teste antropometrice: * masa corporală (kg); * talia (înălțimea corpului) (cm.); * perimetrul toracic (cm.); Teste funcționale: * frecvența pulsului în stare de repaus (timp de 1 min.); * frecvența respirației în stare de repaus (timp de 1 min.).</p>	
<p>- să întrețină și să îmbunătățească starea de sănătate executînd exerciții cu caracter aplicativ;</p>	<p>2. Exerciții cu caracter aplicativ. 1. Varietăți de mers aplicativ, alergări, sărituri. 2. Escaladări. Sărituri în adîncime; 3. Aruncări și prinderi a obiectelor portative (mingi, cercuri, coarda, bastonul de gimnastică); 4. Săritură în sprijin ghemuit pe capra de gimnastică și coborîre extensă; 5. Cățărare pe odgon-procedul în trei timpi (2-3 m).</p>	<p>Săritură în sprijin ghemuit pe capra de gimnastică și coborîre extinsă; Trei timpi (2-3 m) + evaluare.</p>
<p>- să influențeze evoluția corectă și armonioasă a organismului în dezvoltarea calităților motrice de bază;</p>	<p>3. Exerciții de dezvoltare fizică generală (EDFG). 1. EDFG fără obiecte; 2. EDFG cu obiecte portative.</p>	
<p>- să demonstreze capacități de viteză și rezistență aerobă</p>	<p>4. Elemente de atletism 1. Alergare de viteză: 30-60 m din startul de jos; 2. Alergare de rezistență: 500 m (f) – 800 m (b) din startul de sus sau alergare –cros 500m (f), 1000m (b) (min. s.). 3. Săritura în lungime cu elan, procedul „îndoind picioarele”; 4. Săritura în înălțime, procedul „prin pășire”; 5. Aruncarea mingii (150 g) la distanță cu elan; 6. Aruncarea mingii în țintă orizontală și verticală de la distanța de 8-10m.</p>	<p>Alergare de viteză 30m(s). Alergare de rezistență: 500 m (f) – 800 m (b) (min. s.). Aruncarea mingii (150 g) la distanță cu elan.</p>
<p>- să cunoască postura corectă a corpului în acțiuni motrice în comun și principalele deficiențe fizice ale ținutei;</p>	<p>Gimnastica de bază 4. Exerciții de front și formații: 1. Regrupare dintr-o coloană în coloană câte 2,3 în deplasare cu întoarcere; 2. Mers pe cerc mare și mediu; 3. Desfășurare la dispoziția profesorului (brațele depărtate prin pași alăturați, sărituri).</p>	<p>Ținuta corporală la efectuarea exercițiilor.</p>
<p>- să acționeze cu indici superiori de îndemînare în cadrul acțiunilor motrice specifice;</p>	<p>5. Exerciții acrobatice: 1. Rostogolire înainte în diverse poziții finale; 2. Echilibru pe un picior; 3. Podul din stînd (cu asigurare); 4. Stînd pe omoplați, brațele pe podea. Sfoara; 5. Îmbinare de elemente acrobatice din exercițiile 1, 2, 3 și 4.</p>	<p>Îmbinare de elemente acrobatice.</p>
<p>- să depună eforturi uniforme și variabile cu durate prelungite</p>	<p>6. Atîrnări și sprijine mixte. 1. La bara joasă; 2. La perete de gimnastică; 3. La paralele;</p>	<p>Îmbinare din elemente de atîrnări mixte.</p>

progresiv;	4. Îmbinări din atârări mixte; 5. Mers și poziții de sprijin pe bîrnă.	
- să dezvolte spiritul de echipă și a colaborării, în funcție de un sistem de reguli acceptate;	Jocuri sportive. Minibaschet: 1. Deplasări specifice; 2. Pasa cu o mînă și cu două mîini de pe loc și din deplasare; 3. Aruncarea la coș de pe loc cu două mîini (cu o mînă); 4. Dribling multiplu din deplasare; 5. Oprirea și pivotarea; 6. Marcajul și demarcajul; 7. Joc bilateral.	Aruncarea la coș cu o mînă.
- să însușească acțiunile tehnico-tactice și să execute rapid mișcările solicitate de activitatea în caz.	8. Minihandbal: 1. Deplăsările specifice; 2. Pasa cu o mînă, prinderea cu două mîini de pe loc și din deplasare; 3. Dribling multiplu din deplasare; 4. Aruncarea la poartă de pe loc; 5. Aruncarea la poartă din deplasare, așezarea în apărare pe semicerc; 6. Așezarea în atac în semicerc; 7. Joc bilateral.	Aruncarea la poartă din deplasare.
- să cunoască principalele mișcări de conducere a mingii și să acționeze regulamentar;	9. Minifotbal: 1. Pasa-preluarea, de pe loc și deplasare; 2. Tras la poartă de pe loc și din deplasare. 3. Conducerea mingii. 4. Marcajul și demarcajul. 5. Joc bilateral.	Tras la poartă de pe loc și din deplasare.
- să efectueze mișcări cu amplitudine mare expresivitate și ritm modern.	10. Gimnastica ritmică și aerobică. 1. Mișcări coordinative la 4 și 8 timpi. 2. Acțiuni ritmico-coordinative cu bătăi din palme și picioare în perechi și cerc. 3. Complex de exerciții din gimnastica aerobică. 4. Dansul „Hora”. 5. <i>Jocul dinamic</i> , ștafete: „Chemarea numerelor”, „Exercițiul interzis”, „Apărarea cetății”, „Cloșca cu uliul”, „Labirintul”, „Bastonul căzător”.	Complex de exerciții din gimnastica aerobică.
3. FORMAREA CALITĂȚILOR DE PERSONALITATE, COMPORTAMENTULUI CIVILIZAT, A DREPTURILOR COMUNICATIVE ȘI DE INTERACȚIUNE SOCIALĂ		
III. ATITUDINI		
- Să manifeste spirit de ordine, disciplină și onestitate în comportament; - să realizeze activități practice independente;	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Jocuri dinamice și ștafete sportive; ➤ completarea portofoliului (caietul de educație fizică); ➤ executarea sarcinilor la domiciliu; ➤ respectarea dispozițiilor învățătorului în cadrul desfășurării lecției; ➤ respectarea regulilor jocurilor dinamice și a acțiunilor de concurs; ➤ ajutorarea și asigurarea colegilor în cadrul instruirii; ➤ acțiuni motrice efectuate în sprijin și atârări la diferite înălțimi; 	<i>Evidența:</i> Nivelul de disciplinaritate și activism motrice a elevului. Priceperi de asigurare și ajutor acordat în procesul executării unor exerciții fizice.

- să manifeste responsabilitate și toleranță în procesul de educație fizică;	<ul style="list-style-type: none"> ➤ participare la amenajarea terenului sportiv și pregătirea utilajului necesar pentru realizarea obiectivelor lecției; ➤ alergare de durată, exerciții fizice executate timp îndelungat. 	Dinamica formării competențelor cognitive și psihomotrice ale elevului.
- să-și formeze capacități creative în baza cunoștințelor și calităților motrice personale.	➤ să elaboreze un complex de EDFG pentru gimnastica matinală.	Nivelul interesului (motivației) elevului pentru activitatea motrice sistematică.

ARIA CURRICULARĂ TEHNOLOGII

EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ

CONCEPȚIA DIDACTICĂ A DISCIPLINEI

Educația tehnologică este o disciplină obligatorie și arie curriculară prevăzută de Curriculumul Național care orientează elevii la integrarea lor în spațiul social-economic și istorico-cultural, folosind în scopul acesta strategii de formare cu caracter preponderent practic și care stimulează gândirea creativă, formează competențe necesare pentru viață.

Educația tehnologică reflectă unitatea lumii materiale și spirituale în procesul formării deprinderilor de a produce obiecte simple și utile în viața de zi cu zi, pune în valoare imaginația și gândirea critică, sugerează elevilor multiple posibilități de integrare în diverse medii socio-culturale, formează personalități – promotori ai tradiției și culturii naționale.

Culturalizarea și pragmatizarea conținuturilor acestei discipline școlare contribuie la formarea abilităților și cunoștințelor funcționale privind necesitatea muncii pentru viață și conștientizarea ulterioară a alegerii viitoarei profesiei. Caracterul activităților educaționale specifice disciplinei, contribuie la formarea unei personalități capabile de a se adapta la condiții de viață mereu în schimbare. O pondere deosebită capătă Educația tehnologică datorită raportării conținuturilor tematice la cerințele societății, exprimate prin nevoia personalității de a cunoaște diverse medii naturale, economice și culturale.

Educația tehnologică, avînd un caracter interdisciplinar, asigură potențialul productiv și creativ al elevilor prin valorificarea capacităților fiecăruia legate în mod firesc de mediu, de comunitate în contextul întregului areal cultural.

Educația tehnologică reprezintă activitatea de formare – dezvoltare a personalității umane, proiectată și realizată prin metodele științei aplicate în toate domeniile vieții sociale.

„Principiile educației tehnologice afirmate la nivel de UNESCO, vizează reconcilierea cunoașterii cu știința de acțiune” (UNESCO, 1983, p. 13-29):

- a) principiul complementarității, prin „alternanță și continuitate”, între formarea intelectuală și formarea practică a personalității umane;
- b) principiul integrării personalității umane în mediul social (economic, politic, cultural) prin acțiune;
- c) principiul echilibrului între acumularea cunoașterii teoretice și dezvoltarea experienței practice;
- d) principiul proiectării resurselor aplicative ale cunoașterii științifice la toate vîrstele, nivelurile și formele de educație.

Procesul instructiv-educativ la Educația tehnologică este organizat în baza principiilor specifice disciplinei și a abordărilor modulare. Prin ea se realizează:

- Orientarea școlară, profesională și socială.

- Păstrarea, conservarea și valorificarea tradiției naționale prin cercetarea și însușirea meșteșugurilor popular-artistice de către elevi, viitori promotori ai culturii naționale.
- Formarea atitudinii pozitive față de activitățile umane fundamentale – învățarea, munca și creația concepute în interdependența funcțiilor sociale: didactică productivă, inovatoare.
- Includerea elevilor într-un ciclu cu finalitate: analizare – proiectare – realizare – evaluare.
- Interacțiunea procesului educațional cu factorii externi din mediul social, economic și cultural.

Termenul *competență* nu este înțeles univoc de către cei implicați în educație, adesea fiind confundat cu capacitățile.

Competențele se formează în timp și sînt achiziții și abilități rezultate din procesul de învățare. Ele încorporează cunoștințe, capacități, atitudini, care pot fi probate în practică.

Competențele se formează prin experiențe complexe, cu caracter interdisciplinar. Valorificarea lor în viață presupune o abordare în viziune integralistă, care să permită dobîndirea capacităților de aplicare în viață a cunoștințelor (dovadă că știe să facă) și formarea competențelor sociale (dovadă că știe să fie)

Competența de bază a disciplinei Educație tehnologică „A utiliza un demers tehnologic” trebuie concretizată pentru fiecare domeniu (în cadrul modulului studiat și pentru fiecare treaptă) și nivel de dezvoltare.

Din competența de bază rees patru *competențe-sinteză* ale disciplinei, care, la rîndul lor, vor fi precizate în cadrul modulului studiat și în funcție de treapta de școlaritate, prin performanța elevului.

Competența școlară este un ansamblu/sistem integrat de cunoștințe, capacități, deprinderi și atitudini dobîndite de elevi prin învățare și mobilizate în contexte specifice de realizare, adaptate vârstei și nivelului cognitiv al elevului, în vederea realizării unor probleme cu care acesta se poate confrunta în viața reală.

Structura modulară asigură flexibilitate, dinamică, abordare diferențiată în timp a modulelor și totodată permite a lua în considerație interesele elevilor și specificul localității unde se află școala, ceea ce oferă un grad înalt de responsabilitate și autonomie instituțiilor de învățămînt în selectarea conținuturilor de instruire.

Curriculum prevede următoarele module:

Treapta primară

1. Arta culinară și sănătatea. cl. I-V
2. Arta acului (Cusutul și brodatul tradițional). cl. I-V
3. Croșetarea. cl. I-V
4. Sărbători calendaristice. cl. I-V
5. Modelarea artistică din lut. cl. III-IV
6. Tricotarea. cl. II-IV
7. Activități agricole. cl. II-IV

COMPETENȚE DE BAZĂ ALE DISCIPLINEI

1. Elaborarea unui proiect de confecționare a unui obiect, care să răspundă unei trebuințe; prezentarea acestui proiect;
2. Conceperea și organizarea mijloacelor de confecționare a unui obiect conform proiectului elaborat;
3. Realizarea obiectului conform proiectului elaborat, respectînd regulamentul tehnologic;
4. Evaluarea lucrării realizate, memorizarea etapelor procesului tehnologic;

REPARTIZAREA TEMELOR PE CLASE ȘI PE UNITĂȚI DE TIMP

Treapta primară

<i>Clasa</i>	<i>Temele (Module)</i>	<i>Nr. de ore</i>
Clasa I (32 ore)	1. Arta culinară și sănătatea	10 – 12
Alegerea a două	2. Sărbători calendaristice	4 – 6

module din cele propuse	3. Arta acului 4. Croșetarea	16 16
Clasa II (32 ore) Alegerea a două module din cele propuse	1. Arta culinară și sănătatea 2. Sărbători calendaristice 3. Arta acului 4. Croșetarea 5. Tricotarea 6. Activități agricole	10 6 16 – 20 16 10 – 14 16
Clasa III (32 ore) Alegerea a două module din cele propuse	1. Arta culinară și sănătatea 2. Sărbători calendaristice 3. Arta acului 4. Croșetarea 5. Modelarea artistică din lut 6. Tricotarea 7. Activități agricole	10 – 12 10 – 16 16 16 16 16 16
Clasa IV (32 ore) Alegerea a două module din cele propuse	1. Arta culinară și sănătatea 2. Sărbători calendaristice 3. Arta acului (Cusutul și brodatul tradițional) 4. Croșetarea 5. Modelarea artistică din lut 6. Tricotarea 7. Activități agricole	10 – 12 10 – 16 16 16 16 16 10 – 14 16

SUBCOMPETENȚE, CONȚINUTURI, ACTIVITĂȚILE DE ÎNVĂȚARE ȘI EVALUARE (RECOMANDATE)

Modulul „Arta culinară și sănătatea”

CLASA I-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Explicarea unor informații privind rolul alimentației în sănătatea copilului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea mâncărilor necesare unei alimentații sănătoase și mâncărurile care pot dăuna sănătății. <p>2. Respectarea normelor de igienă și protecție în timpul consumului alimentar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - utilizarea adecvată a veselei, tacîmurilor etc. în timpul consumului alimentar. <p>3* Executarea anumitor activități practice la aranjarea corectă a mesei pentru alimentația de zi cu zi:</p> <ul style="list-style-type: none"> *- aranjarea corectă a veselei, tacîmurilor, șervețelelor etc. <p>4. Evaluarea (autoevaluarea) activităților de aranjare a mesei, vesele, tacîmurile etc.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - explicarea unor reguli de comportare la masă conform cerințelor de conduită în timpul mesei. 	<p>1. Noțiuni despre alimentație:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mâncăruri necesare unei alimentații echilibrate; - bucate ce pot dăuna sănătății. <p>2. Normele de igienă și protecție în timpul consumului alimentar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - igiena personală; - servirea corectă; - utilizarea corectă a veselei și tacîmurilor. <p>3. Comportarea la masă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ținuta, respectul față de comesei; - aspectul estetic al mesei aranjate. <p>*4. Noțiuni privind arta culinară și sănătatea:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alimentația de zi cu zi și regimul alimentar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții–joc privind respectarea unui regim alimentar și rolul alimentației echilibrate în sănătatea și activitatea copiilor; - exerciții–joc privind varietatea produselor alimentare și clasificarea lor în dietetice și nedietetice, care pot provoca unele afecțiuni; - activități practice privind respectarea normelor de igienă și protecție în timpul consumului alimentar; - activități practice privind utilizarea corectă a veselei, tacîmurilor etc. (farfurii, cești, linguri, furculițe, tacîmuri, șervețele); - exerciții–joc de aranjare corectă a veselei, tacîmurilor, șervețelelor etc. pe masă; *- exerciții–joc privind regulile de comportare corectă în timpul mesei; - exerciții de evaluare și autoevaluare privind normele de igienă și protecție în timpul consumului alimentar; *- activități de evaluare a lucrărilor de aranjare a mesei de către copii.

*- la decizia învățătorului

Modulul „Arta culinară și sănătatea”

CLASA a II-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Identificarea unor mâncăruri pentru dejun, prânz, cină, considerate importante în alimentarea copiilor:</p>	<p>1. Noțiuni despre o alimentație echilibrată:</p> <ul style="list-style-type: none"> - conținut variat în consumul de alimente din toate grupele de alimente; 	<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții–joc privind clasificarea alimentelor în cinci grupe de alimente: cereale și produse cerealiere; legume și fructe; lapte și produse lactate; carne, pește și produse din acestea; fasolea, mazăre

<p>- explicarea unor informații despre alimentația echilibrată;</p> <p>2. Clasificarea alimentelor după proveniența lor:</p> <p>- respectarea normelor de igienă și protecție în timpul consumului alimentar;</p> <p>3* Depozitarea în condiții adecvate a produselor alimentare ușor alterabile:</p> <p>*- stabilirea duratei de păstrare în stare proaspătă / bună a unor produse alimentare;</p> <p>- identificarea unor caracteristici, după care poate fi stabilită calitatea, prospețimea unor produse alimentare după miros, pipăit, aspect etc.;</p> <p>- executarea activităților necesare la aranjarea mesei cu veselă, tacâmuri, șervețele etc.;</p> <p>4. Autoevaluarea respectării normelor de igienă și protecție în timpul consumului alimentar:</p> <p>- comentarea regulilor de comportare la masă.</p>	<p>- importanța unui regim alimentar în sănătatea omului.</p> <p>2. Normele de igienă și protecție:</p> <p>- igiena personală;</p> <p>- îngrijirea și spălarea vasele, a tacîmurilor și ustensilelor de bucătărie;</p> <p>- comportarea la masă.</p> <p>3. Păstrarea în condiții adecvate a produselor alimentare:</p> <p>- păstrarea produselor perisabile;</p> <p>- păstrarea produselor neperisabile.</p> <p>4. Noțiuni privind arta culinară și sănătatea:</p> <p>*- prelucrarea primară a produselor alimentare (spălarea, curățarea, tăierea);</p> <p>- menținerea ordinii și curățeniei în bucătărie.</p>	<p>și altele;</p> <p>- discuții dirijate privind importanța respectării unui regim alimentar în sănătatea și activitatea copiilor;</p> <p>- activități practice de însușire și respectare a normelor de igienă și protecție a muncii în timpul preparării și consumării produselor culinare;</p> <p>- exerciții practice privind utilizarea corectă a vasele, tacîmurilor etc.; aranjarea corectă a mesei;</p> <p>- exerciții-joc privind regulile de comportare la masă;</p> <p>- activități practice și explicații privind condițiile necesare de păstrare a produselor alimentare în bună stare;</p> <p>- activități practice în grup în scopul preparării unor tartine simple.</p> <p>*- înfrumusețarea cu diverse produse (legume, verdețuri, felii de ou fiert etc.);</p> <p>*- activități practice la amenajare a platourilor cu tartine și servirea lor;</p> <p>*- activități practice de efectuare a ordinii;</p> <p>- exerciții de evaluare, autoevaluare a activităților elevilor; calitatea bucatelor, aspectul estetic.</p>
--	---	--

*- la decizia învățătorului

Modulul „Arta culinară și sănătatea”

CLASA a III-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Explicarea unor informații despre componența nutritivă a alimentelor și rolul acestora în organism:</p> <p>- elaborarea unui meniu pentru alimentația unui copil de 10 ani (corespunzător unei alimentații echilibrate);</p> <p>2. Evaluarea calității unor produse alimentare</p>	<p>1. Noțiuni despre o bună bucătărie și o alimentație echilibrată:</p> <p>- componența nutritivă a produselor alimentare;</p> <p>- verificarea calității produselor alimentare;</p> <p>- condiții adecvate de păstrare a</p>	<p>- Exerciții-joc privind stabilirea conținutului de substanțe nutritive în diverse alimente;</p> <p>- discuții dirijate privind alimentația corectă: respectarea regimului alimentar; alimentația variată: fructe, legume, carne slabă, folosirea moderată a grăsimilor și glucidelor;</p> <p>- exerciții de alcătuire a unui meniu pentru</p>

<p>după aspect, culoare, miros, gust, pipăit etc.: - explicarea unor informații despre calitatea nutritivă a produselor alimentare în funcție de prospețimea și starea acestora; - respectarea normelor de igienă și protecție a muncii în timpul preparării și consumării produselor culinare; *3. Amenajarea locului de lucru cu ustensile, vase etc. necesare praparării unor bucate: *- evaluarea calității unor alimente după proveniență, stare, aspect etc.; *- servirea corectă, adecvată la masă a unor mâncăruri și băuturi; 4. Evaluarea activităților în grup, sub aspect estetic, aranjarea mesei.</p>	<p>produselor alimentare. 2. Normele de igienă și protecție a muncii: - igiena personală; - îngrijirea și utilizarea corectă a ustensilelor, vaselor etc.; - prevenirea contaminării alimentelor în timpul prelucrării culinare. 3* Prelucrarea culinară a produselor alimentare: *- prelucrarea primară (sortarea, curățarea etc.); - înfrumusețarea bucatelor servite la masă (salată din legume fierte și alte produse etc.). 4. Comportarea corectă în timpul mesei. 5. Întreținerea ordenii și curățeniei în încăpere, la masa de lucru etc.</p>	<p>alimentația de zi cu zi pentru un copil de 10 ani; - activități practice privind respectarea normelor de igienă și protecție a muncii; - exerciții privind condiții adecvate de păstrare a produselor alimentare necesare alimentației zilnice a copiilor; - activități practice și experimente de evaluare, verificare a calității produselor alimentare în funcție de stare, aspect, miros, a informațiilor de pe ambalaj etc.; *- exerciții de amenajare a locului de lucru în vederea preparării în grup a unor bucate (salată din legume proaspete sau fierte); băuturi (ceai, lapte etc.); *- activități practice în grup la înfrumusețarea salatei și servirea mesei; - activități practice de efectuare a ordinii și curățeniei la masa de lucru, în bucătărie etc.; - evaluarea calității bucatelor servite: sub aspect estetic; nutritiv, tehnologic.</p>
---	--	---

*- la decizia învățătorului

Modulul „Arta culinară și sănătatea”

CLASA a IV-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Elaborarea unui proiect de preparare a unor mâncăruri simple, corespunzător alimentației copiilor: - argumentarea importanței respectării unei alimentații echilibrate; - stabilirea componentei nutritive a alimentelor utilizate la prepararea bucatelor preconizate. 2. Conceperea și organizarea mijloacelor</p>	<p>1. Noțiuni despre o bună bucătărie și o alimentație echilibrată: - componenta nutritivă a alimentelor; - verificarea calității produselor alimentare; - condiții adecvate de păstrare a produselor alimentare; - regimul alimentar. 2. Normele de igienă și protecție a</p>	<p>- Discuții dirijate privind rolul unei alimentații echilibrate în viața și activitatea omului (a copiilor); - exerciții privind alcătuirea unui meniu; - exerciții de stabilire a conținutului nutritiv al unor produse alimentare; - activități experimentale în grup privind evaluarea calității produselor alimentare în funcție de aspect, stare, miros, gust, culoare, greutate, pipăit etc.; - discuții dirijate privind diverse tehnologii și metode</p>

<p>necesare de prepararea a bucatelor preconizate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - evaluarea calității produselor alimentare utilizate la prepararea bucatelor preconizate; - comentarea calității produselor alimentare selectate după aspect, stare, miros, culoare etc.; - amenajarea locului de lucru cu vase, alimentele necesare, ustensile etc.; - utilizarea corectă a materialelor, ustensilelor etc. respectând normele de igienă și protecție a muncii. <p>3. Executarea operațiilor stabilite conform regulamentului tehnologic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - amenajarea bucatelor pe platouri și să aranjeze masa cu vesela și tacîmurile necesare. <p>4. Evaluarea bucatelor: valoarea nutritivă, aspectul estetic, gustul, mirosul etc.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - descrierea etapelor tehnologice urmate la prepararea bucatelor servite la masă. 	<p>muncii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - igiena personală; - prevenirea contaminării cu microbi; - utilizarea corectă a ustensilelor, aparatelor de încălzit etc. <p>3. Tehnologii și metode de păstrare a produselor alimentare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - uscare, conservare etc. (informații). <p>*4. Prelucrarea culinară a produselor alimentare.</p> <p>5. Aranjarea mesei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comportarea la masă; - aranjarea veselei, tacîmurilor etc. <p>*6. Întreținerea ordinii și curățeniei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - masa de lucru, vesela, tacîmurile, ustensilele; - încăperea. 	<p>de păstrare a produselor alimentare pe o anumită perioadă de timp;</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități practice în grup de organizare a mesei de lucru și a condițiilor adecvate pentru prepararea tartinelor calde, a compotului din fructe (proaspete sau uscate); *- activități practice în grup de preparare a tartinelor calde și a compotului; - activități practice în grup de înfrumusețare și servire a mesei; - observarea elevilor în timpul activităților; - discuții dirijate privind respectarea regulilor de comportare în timpul mesei; - activități practice de menținere a ordinii și curățeniei; - comentarea aspectului, gustului, mirosului și a calității nutritive; - comentarea etapelor de preparare a mâncărurilor.
---	---	--

*- la decizia învățătorului

Modulul „Arta acului” (Cusutul și brodatul tradițional)

CLASA I-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Identificarea articolelor de port popular după aspect, denumire, funcție:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea unor informații despre sat, oraș și unele aspecte privind meșteșugurile populare; <p>2. Selectarea materialelor, ustensilelor (pînză cu textura rară, ace, foarfece) în vederea utilizării lor în activități practice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - păstrarea în condiții adecvate a materialelor și ustensilelor necesare activităților practice; - respectarea regulilor de igienă și protecție a 	<p>1. Obiecte de port popular (cămăși femeiești și bărbătești; catrințe, batiste în 3 colțuri, cingători etc.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - funcțiile, aspectul obiectelor de port popular. <p>2. Obiecte de uz casnic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ștergare de ritual; - năfrămițe, milieuri etc. <p>3. Materiale și ustensile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pînză cu textură rară de bumbac, cînepă, in; 	<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții–joc de prezentare a costumului popular femeiesc și bărbătesc; - discuții dirijate privind aspectul tradițional al articolelor de port popular; - exerciții de prezentare și comentare a pieselor de port popular, în aspect funcțional, calitatea materialului utilizat și a culorilor tradiționale; - observarea și evaluarea elevilor în cadrul activităților practice de cercetare și clasificare a pieselor de port popular după funcții, sex, anotimp etc.;

<p>muncii;</p> <p>*3. Executarea punctelor de cusut pe fundalul pânzei cu textura regulată, firile ușor vizibile; (punctul înaintea acului; punctul tighel, punctul cruciuliță, găurele simple):</p> <p>*- coaserea unei batiste mici, decorate cu linii drepte, linii punctate;</p> <p>4. Evaluarea (autoaprecieze) calității lucrului îndeplinit.</p>	<p>- fire colorate muline;</p> <p>- ace cu vârful rotunjit, foarfece, gherghef.</p> <p>4. Normele de igienă și protecție a muncii:</p> <p>- igiena personală;</p> <p>- condițiile adecvate de păstrare și utilizare a materialelor și ustensilelor.</p> <p>*5. Tehnici de cusut:</p> <p>- punctul înaintea acului;</p> <p>- punctul tighel;</p> <p>*- punctul cruciuliță;</p> <p>6. Elemente decorative tradiționale:</p> <p>- linii drepte întrerupte;</p> <p>- vrîste etc.</p>	<p>- activități practice de analizare a materialelor (pînză groasă cu textura ușor vizibilă, din bumbac, cânepă, in) utilizată la confecționarea diverselor piese de port popular, de uz casnic etc.;</p> <p>- activități practice de selectare, păstrare și utilizare a ustensilelor necesare (ace mijlocii cu vârful rotunjit, foarfece, gherghef, riglă etc.);</p> <p>- exerciții de respectare a normelor igienice și de protecție a muncii;</p> <p>*- exerciții practice privind: introducerea firului de ață în ac; fixarea firului de ață în cusătură; executarea punctelor de cusut (punctul înaintea acului, punctul tighel);</p> <p>- * exerciții de executare a punctului cruciuliță;</p> <p>-* exerciții practice de executare a liniilor drepte, punctate pe fundalul unei batiste din pînză.</p>
---	---	--

*- la decizia învățătorului

Modulul „Arta acului” (Cusutul și brodatul tradițional)

CLASA a II-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Prezentări scurte, descrieri referitoare la aspectul tradițional al costumului popular femeiesc și bărbătesc:</p> <p>- identificarea elementelor decorative tradiționale (linii drepte, întrerupte, vâlurite, zigzaguri, vrîste) utilizate în decorarea articolelor populare;</p> <p>2. Stabilirea calității și proprietăților materialelor și ustensilelor (pînză, fire colorate, ace etc.), utilizate în confecționare, după proveniență, grosime, textură, durabilitate etc.:</p> <p>- selectarea și păstrarea, utilizarea în condiții adecvate a materialelor și ustensilelor necesare</p>	<p>1. Obiecte de port, de uz casnic și ritual:</p> <p>- aspectul tradițional, funcțiile, dimensiunile, forma.</p> <p>2. Materiale și ustensile:</p> <p>- proprietățile materialelor;</p> <p>- funcțiile ustensilelor;</p> <p>- cerințe calitative în funcție de necesitatea lor;</p> <p>- norme de igienă și protecție a muncii la păstrarea și utilizarea lor.</p> <p>3. Elemente decorative, culori tradiționale privind aspectul obiectelor</p>	<p>- Exerciții–joc de prezentare a costumelor populare (cum se poartă);</p> <p>- activități practice privind evaluarea calității și proprietăților materialelor și ustensilelor utilizate în confecționarea obiectelor;</p> <p>- discuții dirijate privind elementele decorative și cromatica tradițională utilizată la confecționarea obiectelor tradiționale;</p> <p>- activități practice de selectare, păstrare și utilizare în condiții adecvate a materialelor și ustensilelor utilizate la confecționarea unei batiste mici;</p> <p>- autoevaluarea privind respectarea normelor de igienă și protecție a muncii;</p>

<p>conform normelor de igienă și protecție a muncii; *3. Executarea punctelor de cusut: însăilătura, înaintea acului, tighel, cruciulițe, găurele: *- confecționarea unei batiste cu decor simplu (linii drepte, zigzag) cu ajutorul punctelor de cusut menționate; 4. Evaluarea calității lucrului îndeplinit: în aspect tehnologic, în aspect estetic.</p>	<p>populare. 4. Tehnici de cusut și bordat: - punctul înaintea acului; - punctul tighel; *- punctul cruciuliță; *- găurele simple.</p>	<p>- exerciții practice de executare a punctelor de cusut pe fire numărate: punctul înaintea acului; găurele; punctul tighel, punctul cruciuliță; - activități practice individuale ce angajează elevii la confecționarea unei batiste mici: croirea drept pe fir, tivirea marginilor cu ajutorul găurelelor; - * activități practice privind executarea decorului simplu pe fundalul batistei; *- activități practice de finalizare a lucrului început: depistarea lacunelor și corectarea lor; - exerciții de evaluare și autoevaluare a lucrului îndeplinit în aspect tehnologic și în aspect estetic.</p>
---	---	---

*- la decizia învățătorului

Modulul „Arta acului” (Cusutul și brodatul tradițional)

CLASA a III-a

Abilități	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Elaborarea unui proiect de confecționare a unui ștergărel decorat cu cusături și elemente decorative simple: - prezentarea schiței grafice a ștergărelului ce dorește să-l confecționeze; - stabilirea etapelor tehnologice la confecționarea ștergărelului. 2. Stabilirea și organizarea mijloacelor de confecționare a unui ștergărel cu decor simplu cusut: - selectarea și păstrarea în condiții adecvate a materialelor și ustensilelor necesare pentru confecționarea ștergărelului; - evaluarea calității materialelor și ustensilelor utilizate pentru confecționare; - respectarea normelor de igienă și protecție a</p>	<p>1. Ștergare tradiționale cu decor realizat la țesut sau la cusut, năfrămițe, șervețele etc. 2. Materiale și ustensile: - pânză de bumbac, in, cânepă etc. cu textura ușor vizibilă; - fire colorate muline; - ață albă subțire, nr. 50, 60; - ace, foarfece mici, gherghef etc. 3. Norme de igienă și protecție a muncii. 4. Tehnici de cusut și brodat: - însăilătura; - punctul înaintea acului; - punctul cruciuliță; - găurele simple. 5. Etape tehnologice de confecționare a</p>	<p>- Cercetarea câtorva ștergare tradiționale și câteva șervețele, milieuri etc. - discuții dirijate privind stabilirea etapelor tehnologice de confecționare a unui ștergărel mic din pânză cu elemente decorative cusute; - activități practice de reprezentare grafică a formei și dimensiunii unui ștergărel mic; - exerciții de desenare pe hîrtia cu liniatura în pătrățele a elementelor decorative: zigzag, linii vălurite etc.; - activități practice de clasificare și selectare a pânzei de in, bumbac, cânepă etc. cu textura regulată, ușor vizibilă; - exerciții de armonizare a firelor colorate muline etc.; - exerciții de păstrare în condiții adecvate a materialelor și ustensilelor necesare;</p>

<p>muncii.</p> <p>*3. Confeccionarea unui ștergărel cu decor brodat conform proiectului.</p> <p>*- executare practică: croirea unui ștergărel de dimensiuni mici; tivirea marginilor.</p> <p>4. Evaluarea ștergărelului confeccionat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - memorarea etapelor tehnologice; - evaluarea lucrărilor în aspect estetic și calitativ. 	<p>unui ștergărel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selectarea și croirea pânzei; - tivirea marginilor; <p>*- executarea broderiilor simple pe fundalul pânzei.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - exerciții de respectare a normelor de igienă și securitate a muncii; <p>*- activități practice de croire drept pe fir a unui ștergărel mic (30x15) cm.; tivirea marginilor cu găurele simple;</p> <ul style="list-style-type: none"> - exerciții de amplasare a decorului și executarea broderiilor (elemente decorative simple); - observarea elevilor în timpul activităților practice și acordarea ajutorului necesar; - descrierea etapelor tehnologice de confeccionare a unui ștergărel.
---	--	---

*- la decizia învățătorului

Modulul „Arta acului” (Cusutul și brodatul tradițional)

CLASA a IV-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Elaborarea unui proiect de confeccionare a unui milieului cu decor brodat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea schiței grafice a milieului imaginat, pe care dorește să-l confeccioneze; - stabilirea etapelor tehnologice și a punctelor de cusut utilizate la confeccionarea milieului preconizat; - prezentarea proiectului elaborat. <p>2. Conceperea și organizarea mijloacelor de confeccionare a unui milieului cu decor brodat:</p> <ul style="list-style-type: none"> - respectarea normelor de igienă și protecție a muncii; - păstrarea în condiții adecvate a materialelor și ustensilelor necesare. <p>3. Confeccionarea milieului cu decor brodat conform proiectului elaborat:</p> <p>*- executarea etapelor: croirea milieului de formă</p>	<p>1. Textile tradiționale decorate cu broderii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - milieuri, șervețele, ștergare, alte mostre; - caracteristici esențiale; - aspectul, forma, dimensiunea, funcțiile utilitare. <p>2. Ornamentica și cromatică tradițională:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elemente decorative; - motive populare; - culori tradiționale (roșu, negru, alb), culori complementare; <p>3. Materiale și ustensile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pânză de bumbac, in, cânepă etc.; - ace, foarfece mici și mari; - gherghef, riglă, panglică centimetrică; - caiet cu liniatura în pătrățele. 	<ul style="list-style-type: none"> - Exerciții de studiere, analizare și comentare a aspectului estetic: forma, dimensiunea, funcțiile utilitare ale obiectelor textile decorate cu broderii; - activități practice individuale de reprezentare grafică a unui milieului de dimensiuni mici (30x30) cm și indicarea modului de amplasare a decorului; - exerciții de reprezentare a unui fragment al compoziției decorative (un motiv popular „vîrtelnița” și elemente decorative „zigzag”, „călița ocolită”); - evaluarea, modul de păstrare a materialelor și a ustensilelor în condiții adecvate (truse speciale); - discuții dirijate privind proprietățile materialelor și a ustensilelor utilizate în confeccionarea milieurilor; - exerciții de selectare și evaluare a pânzei, firelor colorate, a ustensilelor; <p>*- activități practice de croire drept pe fir a milieurilor de formă pătrată (30x30) cm;</p>

<p>pătrată; tivirea marginilor cu ajutorul găurelor; *- executarea decorului simplu la laturile milieului; - executarea unui motiv popular „vîrtelnița” pe centru milieului; 4. Evaluarea procesului de confecționare a milieului cu decor brodat: - comentarea etapelor procesului de confecționare a milieului proiectat; - memorizarea etapelor cronologice de confecționare a milieului; - aprecierea aspectului estetic, a valorii și calității lucrării (lucrărilor).</p>	<p>4. Normele de igienă și protecție a muncii: - igiena personală; - reguli de păstrare, îngrijire și utilizare a materialelor și ustensilelor; - locul de lucru, ordinea și curățenia. 5. Tehnici de cusut și brodat: - punctul cruciuliță; - punctul tighel; *- punctul lăntișor; - găurele simple; *duble.</p>	<p>- activități practice de tivire a marginilor milieului; - exerciții de stabilire a spațiilor de amplasare a decorului pe suprafața milieului; *- activități practice de executare a motivului popular „vîrtelnița” pe fundalul milieului; - exerciții de formare a decorului la colțurile milieului; - activități practice de executare a decorului la laturile milieului; - exerciții de evaluare a lucrărilor elevilor conform cerințelor de calitate și valoare estetică.</p>
---	---	---

*- la decizia învățătorului

Modulul „Modelarea artistică din lut”

CLASA a III-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Reprezentarea desenului unui vas sau a unei jucării în vederea confecționării din lut: - descrierea unor diverse tipuri de vase de ceramică utilitare; - descrierea modalității de modelare a vaselor utilizând metoda de spirală sau bile. 2. Pregătirea materialelor necesare modelării unui vas, jucărie, figurine din lut: - confecționarea vergelelor uniforme din lut, în vederea suprapunerii lor în spirală; - pregătirea unui vas cu apă, sîrmă, pînză sau hîrtie, șlicher (soluție de lut pentru înclieiere); - respectarea normelor de igienă și protecție a muncii. 3. Modelarea unui vas, figurină din lut cu ajutorul</p>	<p>1. Obiecte de ceramică tradițională: - vase pentru preparat bucate (oale de diverse tipuri); - vase pentru apă (ulcioare, căni etc.); - farfurii, străchini etc.; - figurine-jucării, țuruiece etc. 2. Materiale și ustensile: - lut preparat, vas cu apă; - șlicher, angobă, pînză, sîrmuliță etc. 3. Tehnici de modelare: - tehnica modelării prin suprapunerea spiralică a vergelelor;</p>	<p>- Discuții dirijate privind importanța ceramicii în viața oamenilor începînd din cele mai îndepărtate timpuri și pînă în prezent; - analizarea diverselor vase de ceramică și jucării, țuruiece, figurine; - discuții dirijate privind metode vechi de modelare a lutului: suprapunerea spiralică a verigelor, suprapunerea bilelor mici pentru formarea pereților; - exerciții de reprezentare grafică a obiectului, fiecare elev va decide ce figură va modela la propria imaginație; - discuții dirijate privind metodele de preparare și pregătire a materiei prime: lut prelucrat, șlicher etc.; - activități practice de obținere a masei de lut de plasticitate optimă, activități practice în grup pentru a nu permite zvîntarea materialului pregătit; - exerciții de modelare a fundului pentru vasul preconizat, de</p>

<p>suprapunerii spiralice a vergelelor sau suprapunerea bilelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - confecționarea vergelei sau a bilei de aceeași mărime; *- suprapunerea circulară a vergele sau a bilei pentru a obține forma dorită a vasului; *- „încleierea” vergelelor suprapuse cu șlicher și netezirea suprafeței; - finisarea (decorarea, uscarea, arderea) lucrării. <p>4. Evaluarea lucrării confecționate de colegi în comparație cu cele autentice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comentarea etapelor tehnologice de confecționare utilizând terminologia specifică. 	<ul style="list-style-type: none"> - tehnica prin suprapunerea bilelor mici, - modelarea liberă. <p>4. Elemente decorative, motive populare; cromatica ceramicii tradiționale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elemente decorative simple. 	<p>care se va fixa (încleia) cu ajutorul șlicherului primul rând de spirală;</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități practice de modelare și suprapunere a vergelelor (vergelele să fie de aceeași grosime); - activitățile practice de modelare se vor desfășura în grup, elevii se vor ajuta reciproc pentru a nu permite uscarea lutului; - exerciții de netezire a suprafețelor deja modelate care trebuie umezite prin umezirea degetelor. <p>Notă: O atenție deosebită se va acorda respectării formei și proporțiilor indicate în schița grafică; ca pereții vasului să fie omogeni, trebuie utilizat șlicher la suprapunerea vergelelor, bilelor;</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități practice de a pune în loc adecvat lucrările deja modelate pentru a se usca în voie; - exerciții de evaluare a lucrărilor elevilor comparându-le cu desenul formei, dimensiunii și proporțiilor părților componente.
--	---	---

*- la decizia învățătorului

Modulul „Modelarea artistică din lut”

CLASA a IV-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Elaborarea unui proiect de confecționare a unui vas de formă întinsă după șablon sau figurine, jucării etc.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea schiței grafice a unui vas de formă întinsă (farfurie) sau a altui obiect; - descrierea tehnică a modelării după șablon a unui vas de formă întinsă. <p>2. Pregătirea materialelor necesare modelării unui vas sau a altui obiect:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pregătirea ustensililor și a locului de lucru pentru modelarea din lut; - respectarea normelor de igienă și protecție a muncii. 	<p>1. Obiecte de ceramică tradițională:</p> <ul style="list-style-type: none"> - asemănarea antropologică a vaselor de ceramică tradițională (gură, buză, gît, umeri, burtă, toartă, mănăușă, fund); - vase pentru păstrat / pregătit produse, bucate (oale mari, gavanoase etc.); - vase pentru apă și vin etc. (ulcioare, ulcele, căni etc.); - farfurii, străchini; - ghivece, sfeșnice etc.; 	<ul style="list-style-type: none"> - Discuții dirijate privind analizarea diferitor vase de ceramică și jucării; - exerciții de reprezentare grafică a obiectului imaginat pentru modelare; - discuții dirijate privind metoda modelării după șablon; - metode de preparare a materialelor necesare: lutul de plasticitate potrivită, șlicher, angobă, coloranți, ustensile etc.; - activități practice în grup la pregătirea materialelor și ustensilelor necesare; - evaluarea activității elevilor: prezentarea schițelor

<p>3. Modelarea unui vas de formă întinsă sau a altui obiect (jucărie, figurină) prin tehnica modelării după șablon:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obținerea plasticității necesare la prelucrarea lutului; - confecționarea unei bile mari de lut; *- întinderea bilei pentru a obține o placă suficient de groasă și presarea ei pe șablon; - finisarea lucrării prin tăierea resturilor de pe margine, scoaterea de pe șablon. <p>4. Evaluarea lucrărilor confecționate în aspect estetic, calitativ, funcțional:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comentarea etapelor tehnologice, utilizând terminologia specifică. 	<ul style="list-style-type: none"> - jucării, țuruiece, figurine etc. <p>2. Materiale și ustensile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lut preparat în condiții de casă; - șlicher, angobă, coloranți, vas cu apă; - pânză, pensulă, sîrmuliță etc. <p>3. Tehnici de modelare:</p> <ul style="list-style-type: none"> *- tehnica modelării prin presarea pe suprafața șablonului; - tehnica suprapunerii spiralice; *- modelarea liberă prin suprapunerea bilelor mici; - înclierea vergelelor cu șlicher. <p>4. Elemente decorative, motive populare, compoziții decorative.</p> <ul style="list-style-type: none"> - culori tradiționale: cărămiziu, brun, negru, alb, verde etc. 	<p>grafice, pregătirea ustensilelor, respectarea normelor de igienă și securitate a muncii;</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități practice individuale și în grup la pregătirea materialelor și modelarea obiectelor preconizate utilizând tehnici libere: modelarea prin suprapunerea bilelor, vergelelor sau după șablon; - exerciții de netezire a suprafețelor deja modelate prin umezirea degetelor; - activități practice de finisare și executare a decorării obiectelor, punerea la uscat în locuri ferite de soare și curenți de aer; - exerciții de evaluare a lucrărilor confecționate de elevi: aspectul estetic (forma, proprietățile părților componente); - activități practice de așezare a obiectelor în cuptor special pentru ardere; - discuții dirijate privind descrierea etapelor tehnologice de confecționare.
--	---	---

*- la decizia învățătorului

Modulul „Croșetarea,,

CLASA I-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Croșetarea unui lănișor din ochiuri libere, imaginându-și modalitatea aplicării acestuia:</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea și compararea mostrelor prezentate; - identificarea și clasificarea unor materiale și ustensile utilizate la realizarea dantelei croșetate. <p>2. Selectarea firelor textile după grosime și culoare, după proveniență.</p> <p>3. Executarea unor elemente de bază ale croșetării:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ținerea corectă a firului de ață; - luarea primului ochi; 	<p>1. <i>Aspectul estetic al locuinței tradiționale, obiecte garnisite cu dantelă croșetată (fețe de masă, ștergere, șervețele etc.).</i></p> <p>2. Materiale și ustensile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fire textile variate după culoare, grosime etc.; - seturi de croșete; - fire textile depănate în bobine, scule etc. <p>3. Elementele de bază ale croșetării:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Activități de observare, comparare a obiectelor garnisite cu dantelă (lucrată din fire textile, lut, tablă, lemn etc.); - exerciții de selectare a firelor textile după culoare, grosime; - exerciții practice de selectare a croșetei în raport cu grosimea firului de ață; - vizitarea organizată a unui interior tipic țărănesc (la muzeul de etnografie, muzeul satului etc.); - exerciții-joc privind organizarea locului de muncă, cunoașterea și respectarea normelor sanitar-igienice

<ul style="list-style-type: none"> - croșetarea unui lăntișor de ochiuri libere; - modelarea (la propria imaginație) a elementelor decorative simple (o figură geometrică simplă – cerc, pătrat etc., un animăluț, un motiv popular simplu etc.) utilizând lăntișorul de ochiuri libere croșetat. <p>4. Evaluarea lucrărilor realizate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - evaluarea aspectului estetic, a calității lucrărilor executate. 	<ul style="list-style-type: none"> - ținerea croșetei; - ținerea firului de ață; - luarea primului ochi; - executarea lăntișorului de ochiuri libere. <p>4. <i>Modelarea unei figurine, unui animăluț, ori a unui motiv popular simplu, utilizând lăntișorul de ochiuri libere lucrat de elev.</i></p>	<p>și de protecție a muncii;</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități practice/ antrenări ce angajează elevul să țină corect croșeta, firul de ață, să formeze primul ochi, să croșeteze un lăntișor din ochiuri libere; - activități de apreciere a calității lucrărilor realizate de către elevi; - exerciții de comentare a aspectului unor lucrări textile garnisite cu dantelă.
---	--	--

Modulul „Croșetarea”

CLASA a II-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Executarea unui fragment de plașă din pătrățele goale, utilizând elemente de bază ale croșetării (piciorușe cu un jeteu și ochiuri libere):</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea, compararea mostrelor de dantelă croșetată; - identificarea varietății motivelor ornamentale și formarea acestora din pătrățele goale și pătrățele pline. <p>2. Croșetarea unui lăntișor de pătrățele goale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - desenarea în caiet a schemei grafice; - croșetarea unui rând de pătrățele goale, utilizând piciorușe cu 1 jeteu și ochiuri libere și conducându-se de schemă. <p>3. Confecționarea unui mărtișor, aplicând tehnicile de croșetare învățate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selectarea firelor textile conform cerințelor de calitate: fire roșii și albe, de mlineu, mătase etc.; - confecționarea unui mărtișor; - finalizarea mărtișorului, legându-l fundiță. 	<p>1. <i>Aspectul estetic al obiectelor croșetate: mostre, fețe de masă, șervețele garnisite cu dantelă:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - mostre de dantele, de mărtișoare. <p>2. <i>Proprietățile materialelor și a ustensilelor:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - fire textile variate după grosime, culoare; - seturi de croșete; - fire roșii și albe de mlineu, mătase etc. <p>3. <i>Elementele de bază ale croșetării:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - piciorușe cu 1 jeteu, ochiuri libere, lăntișoare de ochiuri libere; cerculețe formate din ochiuri libere. <p>4. <i>Elemente decorative și motive populare.</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - Activități de observare, comparare a varietății dantelelor croșetate, a materialelor utilizate; - antrenări practice ce includ operații de selectare a firelor textile, de clasificare a acestora după proveniență, culoare, grosime etc.; - exersări de selectare a croșetei în raport cu grosimea firului de ață; - activități practice și explicații privind tehnica executării piciorușului cu un jeteu; - exerciții de executare a piciorușului cu 1 jeteu și ochiuri libere, formând un lăntișor de pătrățele goale; - activități de realizare a 1-2 rânduri de pătrățele goale; - activități practice de realizare a unui mărtișor croșetat, format din două floricele cu un rând de petale; - activități de răsucire a firelor albe și roșii; - explicații/ comentarii privind semnificația mărtișorului, tradiția de a purta mărtișoare în luna martie;

<p>4. Evaluarea calității lucrărilor realizate, evidențiind aspectul estetic, calitatea și acuratețea acestora:</p> <ul style="list-style-type: none"> - evaluarea aspectului estetic al lucrărilor; - comentarea utilizării terminologiei specifice. 		<ul style="list-style-type: none"> - activități de apreciere a calității lucrărilor executate, a aspectului estetic al acestora; - se apreciază și capacitatea elevilor de a utiliza în comentarii terminologia specifică.
---	--	--

**Modulul „Croșetarea „
CLASA a III-a**

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Elaborarea unui proiect de confecționare a unui covoraș croșetat circular, utilizând fire textile de o singură culoare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea schemei grafice a covorașului; - identificarea unor proprietăți ale firelor textile. <p>2. Conceperea și organizarea mijloacelor de realizare a covorașului conform procesului tehnologic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selectarea firelor textile conform cerințelor de calitate; - colectarea ustensilelor necesare procesului tehnologic stabilit (croșete, fire textile, foarfece, culoarea firelor textile). <p>3. Croșetarea covorașului conform regulamentului tehnologic:</p> <ul style="list-style-type: none"> - croșetarea, urmărind schema de formare a colțului; - croșetarea unui rând de lăntișoare de ochiuri libere; - finisarea covorașului fixându-i franjuri de lăntișoare de ochiuri libere. <p>4. Evaluarea lucrării realizate conform proprietăților funcționale și estetice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comentarea aspectului estetic și calitatea lucrului realizat. 	<p>1. Aspectul estetic al obiectelor croșetate, al suvenirelor croșetate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mostre de covorașe; - suvenire croșetate. <p>2. Proprietățile materialelor și a ustensilelor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fire textile; - variate după grosime, culoare; - seturi de croșete. <p>3. Elementele de bază ale croșetării:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tehnica croșetării circulare; - tehnica de formare a colțului. <p>4. Elemente decorative simple utilizate la croșetarea covorașului-suvenir: lăntișoare de ochiuri libere, franjuri.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Activități de observare a varietății firelor textile utilizate la confecționarea jucăriilor, suvenirelor etc.; - activități de observare, comparare a mostrelor de covorașe-suvenire, de stabilire a tehnicii de formare a colțurilor; - activități practice de executare a schemei grafice la formarea colțului covorașului; - exerciții de identificare a elementelor de bază utilizate la finisarea covorașului-suvenir; - exerciții de comentare a aspectului estetic, a calității lucrărilor executate; - activități de apreciere (autoapreciere) privind corectitudinea formării colțurilor, executării ultimului rând al covorașului, de respectare a normelor de securitate în timpul croșetării. - comentarii privind aspectul estetic, calitatea lucrului îndeplinit.

Modulul „Croșetarea”

CLASA a IV-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Elaborarea unui proiect de confecționare a unei frize (încheieturi) pentru o față de masă în miniatură sau de executare a dantelei înguste (la alegere) la marginile unei batistuțe:</p> <ul style="list-style-type: none">- prezentarea schemei grafice a fragmentului de frize sau a modelului de dantelă îngustă;- prezentarea proiectului. <p>2. Conceperea și organizarea mijloacelor de realizare conform proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none">- selectarea firelor textile, pânzei conform cerințelor de calitate;- selectarea ustensilelor necesare procesului tehnologic stabilit (croșete, fire textile, foarfece, motivul ornamental etc.). <p>3. Realizarea frizei croșetate conform regulamentului tehnologic:</p> <ul style="list-style-type: none">- croșetarea urmărind schema grafică;*- croirea laților feței de masă pe fir;- tivirea laților cu ajutorul croșetei (punctul feston);- asamblarea detaliilor;- finisarea lucrării. <p>4. Evaluarea lucrării realizate conform proprietăților funcționale și estetice:</p> <ul style="list-style-type: none">- comentarea aspectului estetic și a calității lucrului îndeplinit;- utilizarea adecvată a terminologiei specifice.	<p>1. Aspectul estetic al locuinței tradiționale:</p> <ul style="list-style-type: none">- obiecte textile împodobite cu dantelă (fețe de masă, șervețele, ștergare, fețe de pernă) etc.; mostre de față de masă, șervețele garnisite cu dantelă îngustă. <p>2. Proprietățile materialelor și a ustensilelor:</p> <ul style="list-style-type: none">- fire textile variate după proveniență, grosime; seturi de croșete; pânză pentru față de masă în miniatură; normele de igienă și securitate a muncii. <p>3. Elementele de bază ale croșetării:</p> <ul style="list-style-type: none">- ochiuri libere, picioruș cu un jeteu, pătrățele goale, pătrățele pline etc.;- tehnica croșetării circulare la executarea marginilor dantelate ale feței de masă sau ale șervețelului; tehnica formării colțului dantelat. <p>4. Elemente decorative simple:</p> <ul style="list-style-type: none">- motive populare utilizate la croșetarea dantelelor pentru față de masă.	<ul style="list-style-type: none">- Activități de observare-comparare privind varietatea firelor textile de bumbac utilizate la croșetarea dantelelor pentru garnisirea fețelor de masă, a șervețelurilor; de comparare a aspectului general al acestora;- exersări de prezentare a proiectului elaborat;- exerciții de croșetare a unui model simplu de dantele pentru încheietura unei fețe de masă în miniatură, utilizând lănișoare de ochiuri libere, piciorușe cu 1 jeteu, pătrățele goale, pătrățele pline;- activități practice privind prelucrarea marginilor feței de masă sau ale șervețelului;- exerciții practice de unire a detaliilor feței de masă, utilizând una din modalitățile prezentate (cu acul sau cu croșeta);- autoevaluarea lucrului îndeplinit, evidențiind calitatea, aspectul estetic.- comentarea aspectului estetic și calității lucrului îndeplinit, utilizând terminologia specifică;- exerciții de elaborare a fișei tehnologice de executare a lucrării practice;- activități de evaluare a lucrării realizate privind proprietățile funcționale și estetice.

*- la decizia învățătorului

Modulul „Sărbători calendaristice”

CLASA I-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Imaginarea unor modele de măștișoare utilizate în cadrul desfășurării sărbătorii primăverii:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea din diverse surse a semnificației culorilor alb și roșu; - receptarea personajelor din legenda Măștișorului (1 Martie și Baba Dochia). <p>2. Pregătirea și organizarea materialelor și ustensilelor necesare pentru confecționarea măștișorului (fire textile, ace, croșetă, hîrtie etc.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - respectarea normelor igienice și de protecție a muncii în cadrul confecționării obiectului proiectat; - păstrarea în condiții adecvate a materialelor și ustensilelor. <p>3. Confecționarea unui măștișor tradițional, respectînd etapele tehnologice.</p>	<p>1. Obiceiuri și tradiții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sărbătorile de primăvară: măștișorul, sf. Gheorghe. <p>2. Obiecte și accesorii tradiționale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - măștișoare, zgărdiță; - cunună. <p>3. Materiale și ustensile: fire mlineu albe, roșii, bucățele de carton, clei, detalii de ornare (frunze, flori, pene etc.), foarfece, riglă, creion.</p> <p>4. Modalități de desfășurare a sărbătorilor primăverii: 1 martie.</p> <p>5. Tehnologia confecționării accesoriilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selectarea modelului; - pregătirea materialelor; - executarea decorului; - finisarea obiectului. 	<ul style="list-style-type: none"> - Activități de identificare din lecturi a simbolului primăverii; - activități de determinare a tipurilor de măștișoare (confecționate manual, la diferite dispozitive); - exerciții de selectare a materialelor și ustensilelor (fire de mlineu, ace, carton etc.); - exerciții de depănare a firelor pe carton, fixarea capetelor; - activități de pregătire a șnurului din fire colorate (alb și roșu): - întinderea, răsucirea, prelucrarea cu clei, scrobeală etc.; - activități practice de montare a ciucurilor; - activități individuale și în echipă de ornare a măștișorului (aplicarea frunzelor, floricelelor, penelor, elementelor din paie etc.); - activități de evaluare a obiectului confecționat; - activități de ieșire în natură de sf. Gheorghe; - discuții privind obiceiuri și datini de sf. Gheorghe.

Modulul „Sărbători calendaristice”

CLASA a II-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Identificarea din natură și imaginarea unor obiecte și accesorii utilizate în desfășurarea obiceiurilor și datinilor etnoculturale - Crăciunul, Anul Nou:</p> <ul style="list-style-type: none"> - desenarea schiței unui obiect sau accesoriu: jucărie, clopoțel ce vor fi utilizate la împodobirea locuinței, bradului de Crăciun etc.; - stabilirea materialelor și ustensilelor utilizate în conformitate cu obiectul (jucăria) preconizat. 	<p>1. Obiceiuri etnoculturale din cadrul sărbătorilor calendaristice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - împodobirea bradului de Crăciun și Anul Nou. Tradiții și obiceiuri. <p>2. Obiecte, accesorii ce constituie simbolurile etnoculturale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - jucărie pentru decorarea locuinței; - jucărie pentru brad (în volum). 	<ul style="list-style-type: none"> - Discuții dirijate despre modul de organizare și condițiile de desfășurare a sărbătorilor de iarnă; - exerciții-joc de identificare a unor obiecte de ritual ce se utilizează la desfășurarea sărbătorilor, obiceiurilor de Crăciun și Anul Nou; - discuții dirijate după excursii la muzeu, vizitarea meșterilor populari etc.; - exerciții de selectare a materialelor necesare pentru confecționarea jucăriei;

<p>2. Pregătirea materialelor și a ustensilelor necesare la confecționarea articolului proiectat (fire, materiale din natură, hârtie, paie, foi de porumb etc.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - aprecierea calității și proprietăților materialelor și ustensilelor (ruperea, pliarea, întinderea, boțirea, uscarea) etc.; - explicarea unor informații despre utilizarea obiectelor de ritual și a accesoriilor în desfășurarea sărbătorilor de Crăciun și Anul Nou; - respectarea normelor sanitare și de securitate a muncii în procesul selectării și organizării materialelor și ustensilelor. <p>3. Confecționarea obiectului proiectat respectând tehnologia operațiilor și etapelor de confecționare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comunicarea și cooperarea în grup în scopul confecționării obiectului de ritual proiectat; - decorarea obiectului de ritual proiectat ținând cont de forma, culoarea, aspectul estetic. <p>4. Evaluarea obiectelor de ritual confecționate în aspect estetic, calitativ și utilitar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea unor obiceiuri în care se utilizează obiecte și accesorii de ritual. 	<p>3. Materiale și ustensile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - hârtie colorată, folii, staniol; - ață rezistentă, baloane, clei lichid, foarfece, riglă, creion. <p>4. Tehnologia confecționării jucăriilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alegerea formei / desenului schiței; - modelarea formei; - tăierea detaliilor lor; - asamblarea prin lipire; - aplicarea decorului; - finisarea. 	<ul style="list-style-type: none"> - discuții dirijate despre activitățile de împodobire a bradului; - activități individuale și în grup de pregătire și modelare a jucăriilor; - exerciții aplicative de realizare a decorului; - activități de comunicare a etapelor tehnologice la confecționarea jucăriei; - activități de evaluare a jucăriilor ținând cont de utilitatea, aspectul estetic acestora; - activități de culegere a informațiilor noi despre desfășurarea diverselor sărbători tradiționale.
---	--	--

Modulul „Sărbători calendaristice”

CLASA a III-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Elaborarea unui proiect de confecționare a unei măști după modelul din natură sau șablon, corespunzând unui anumit ritual:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea din imagini a tipurilor de măști și rolul lor în desfășurarea obiceiurilor și tradițiilor de iarnă. <p>2. Conceperea și organizarea mijloacelor și materialelor</p>	<p>1. Obiceiuri și tradiții de iarnă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Crăciun, Anul Nou (sf. Vasile), Boboteaza; - Cete de colindători și urători, capra, malanca. <p>2. Obiecte și accesorii, simboluri etnoculturale:</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Discuții dirijate despre obiceiurile și condițiile de desfășurare a sărbătorilor de iarnă; - exerciții-joc de identificare a unor obiecte de ritual (din imagini, fotografii, realitate, găsite pe teren); - activități de caracterizare a unor personaje ce țin de desfășurarea obiceiurilor și tradițiilor de iarnă (capra, cucoșul, calul, ursul etc.);

<p>necesare pentru realizarea obiectului proiectat (plastilină sau lut, hârtie, clei, vopsea acrilică, cuțit de modelare etc.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - aprecierea calității materialelor pregătite și proprietăților acestora (ruperea, uscarea, lipirea, netezimea suprafeței etc.); - pregătirea materialelor și ustensilelor necesare pentru confecționarea articolului proiectat; - păstrarea în condiții adecvate a materialele și ustensilelor selectate. <p>3. Confecționarea obiectului proiectat respectând tehnologia operațiilor și etapele de confecționare a modelului de mască:</p> <ul style="list-style-type: none"> - decorarea obiectului de ritual proiectat (mască), ținând cont de caracteristicile personajului selectat; - prezentarea etapele de confecționare a obiectului (mască) realizat în scopul însușirii etapelor tehnologice. <p>4. Evaluarea calității confecționării obiectului de ritual proiectat după aspectul estetic, calitate și utilitate.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - măști, clopoței etc. <p>3. Materiale și ustensile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - lut sau plastilină; - carton, bucăți de ziar, hârtie albă, clei PVA, hârtie abrazivă, guaș, riglă, foarfece. <p>4. Tehnologia confecționării măștilor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - modelarea formei; - aplicarea straturilor de hârtie; - șlefuirea suprafeței de hârtie; - vopsirea modelului; - aplicarea decorului în caracter; - finisarea măștii. 	<ul style="list-style-type: none"> - activități de colectare a materialelor și ustensilelor necesare pentru confecționarea unei măști; - activități practice de organizare și pregătire a materialelor pentru activitățile practice; - exerciții de modelare a formei, utilizând modelul din natură sau șablonul pregătit; - exerciții de lipire a straturilor de hârtie, de uniformizare a suprafeței, vopsirea și uscarea ei; - exerciții de realizare a decorului conform personajului selectat; - activități de evaluare a calității obiectului confecționat în aspect calitativ, estetic; - activități practice decorectare a lacunelor (fisuri, suprafețe neuniforme, redarea volumului etc.) depistate; - activități de culegere și completare a informațiilor despre obiceiurile și tradițiile de iarnă.
---	---	--

Modulul „Sărbători calendaristice”

CLASA a IV-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Elaborarea unui proiect de confecționare a unui obiect de ritual (stea, sorcovă etc.), care să corespundă cerințelor utilitare și funcționale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea din diferite surse a unor obiecte de ritual, specifice sărbătorilor de iarnă; - desenarea schiței obiectului proiectat (stea, sorcovă) conform formei tradiționale; - identificarea materialelor și ustensilelor necesare 	<p>1. Obiceiuri și tradiții:</p> <ul style="list-style-type: none"> - sărbători calendaristice: sf. Nicolae, Crăciunul, Anul Nou. <p>2. Obiecte și accesorii tradiționale:</p> <ul style="list-style-type: none"> - steaua cu 8, 10... colțuri. <p>3. Modalități de desfășurare a sărbătorii.</p> <p>4. Materiale și ustensilele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - icoană „Nașterea lui Isus Hristos”; 	<ul style="list-style-type: none"> - Discuții dirijate despre sărbătorile tradiționale: sf. Nicolae, obiceiurile de Crăciun; - discuții dirijate privind desfășurarea obiceiurilor de ritual și semnificația acestora; - activități practice de selectare a materialelor și ustensilelor; - exerciții de construire și modelare a detaliilor de stea; - exerciții de decupare a detaliilor după contur;

<p>pentru confecționarea obiectului proiectat.</p> <p>2. Selectarea materialelor și a ustensilelor necesare conform formei obiectului proiectat (hârtie, șnur, clei, vopsea etc.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - apreciere calității materialelor și ustensilelor prin evaluarea proprietăților acestora; - păstrarea în condiții adecvate a materialelor și ustensilelor. <p>3. Confecționarea obiectului proiectat respectând etapele tehnologice:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comunicarea și cooperarea în grup în scopul însușirii corecte a etapelor de asamblare; - decorarea obiectului conform proiectului elaborat, ținând cont de formă, culoare, funcționalitate; - confecționarea obiectului respectând desfășurarea sărbătorii așteptate (Crăciunul). <p>4. Evaluarea obiectului confecționat, ținând cont de aspectul estetic, calitate și utilitate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - comentarea unor informații ce țin de desfășurarea sărbătorilor tradiționale. 	<ul style="list-style-type: none"> - carton, folii aurii, hârtie colorată, ață rezistentă, sîrmă, vergele de lemn, clei, goaș, foarfece, riglă, creion, foaie milimetrică etc. <p>5. Tehnologia confecționării obiectului /steaua/:</p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborarea schiței modelului de stea; - tăierea detaliilor; - pregătirea suportului; - asamblarea detaliilor; - aplicarea decorului; - finisarea obiectului. 	<ul style="list-style-type: none"> - activități practice de întindere a șnurului și asamblarea detaliilor de bază; - aplicații practice de tratare a suprafeței cu decor, pictură; - activități practice de ornare a obiectului de ritual cu fire aurii, ghirlande etc.; - activități de autoevaluare; - activități de comentare a modului de realizare a obiectului proiectat și a condițiilor de desfășurare a sărbătorilor de iarnă; - exerciții de descriere a desfășurării obiceiurilor, sărbătorilor calendaristice.
---	---	--

Modulul „Tricotarea”

CLASA a II-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Imaginarea unui fragment de tricot, utilizând ochiuri pe față, ochiuri pe dos, ochiul de margine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - observarea elementelor de bază ale tricotării: montarea ochiurilor pe andrele, ochi pe față, ochi pe dos, ochi de margine etc.; - identificarea diferitor mostre de tricot, comparând diverse articole vestimentare. <p>2. Pregătirea mijloacelor de realizare a unui fragment</p>	<p>1. Varietatea articolelor vestimentare tricotate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fulare, mănuși, papucei de cameră etc. aspectul estetic al articolelor tricotate. <p>2. Materiale și ustensile (fire textile de lână, semilână, de bumbac etc.):</p> <ul style="list-style-type: none"> - foarfece, ace, croșete. <p>Normele de igienă și securitate a</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Activități de observare, comparare a varietății de articole vestimentare, a materialelor utilizate; - exerciții de recunoaștere, selectare a articolelor tricotate în scopul identificării acestora și clasificării după anotimpuri, sexe; - exerciții de stabilire a unor proprietăți ale firelor textile utilizate în tricotare, de clasificare a acestora după proveniență, culoare, grosime; - exerciții de recunoaștere a materialelor utilizate în

<p>de tricot:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selectarea firelor textile după culoare, proveniență; - selecteze ustensilelor necesare (andrele, fire textile, foarfece). <p>3. Tricotarea unui fragment de tricot utilizând elementele de bază: montarea ochiurilor pe andrele, ochiuri pe față, ochiuri pe dos, ochiuri de margine:</p> <ul style="list-style-type: none"> - montare pe andrele a unui număr anumit de ochiuri; - tricotarea a câtorva rînduri, utilizînd ochiuri pe față și pe dos, grupîndu-le cîte 2 sau 3. <p>4. Evaluarea lucrărilor realizate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - evaluarea aspectului estetic al fragmentului de tricot realizat, calitatea firelor textile utilizate, calitatea executării ochiurilor etc. 	<p>muncii privind păstrarea și utilizarea ustensilelor.</p> <p>3. Elementele de bază ale tricotării:</p> <ul style="list-style-type: none"> - montarea ochiurilor pe andrele; - ochiuri pe față, ochiuri pe dos; - ochiuri de margine, ochiuri de încheiere. 	<p>tricotare;</p> <ul style="list-style-type: none"> - activități practice de realizare a unor elemente de bază ale tricotării: să monteze ochiuri pe andrele; să țină corect andrelele și firul de ață în timpul lucrului; să tricoteze ochiuri pe față, ochiuri pe dos; activități de finalizare a tricotului prin ochiuri de încheiere; - exerciții de apreciere a calității lucrului îndeplinit (aspectul general al tricotului, consecutivitatea tricotării tipurilor de ochiuri etc.).
---	--	--

Modulul „Tricotarea”

CLASA a III-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Elaborarea unui proiect de tricotare a unui fular în miniatură, utilizînd fire textile de o singură culoare:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea proiectului elaborat. <p>2. Conceperea și organizarea mijloacelor de realizare a lucrării conform proiectului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - selectarea firelor textile conform cerințelor de calitate; - selectarea ustensilelor necesare conform procesului tehnologic stabilit (andrele, fire textile de o singură culoare sau de 2-3 culori – la alegere), foarfece etc. <p>3. Tricotarea fularului conform regulamentului tehnologic, respectînd normele de igienă și securitate în timpul lucrului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - tricotarea urmărind modelul selectat și fișa 	<p>1. Varietatea articolelor tricotate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - căciulițe, fulare, mănuși, veste, ciorapi etc.; mostre de articole. <p>2. Materiale și ustensile:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fire textile de lînă, semilînă etc.; - andrele, foarfece, ace, croșete; - normele de igienă și securitate a muncii; - condiții de păstrare și utilizarea ustensilelor. <p>3. Elementele de bază ale tricotării:</p> <ul style="list-style-type: none"> - montarea ochiurilor pe andrele; - ochiuri pe față, ochiuri pe dos, ochi de margine, ochi de încheiere a tricotului; 	<ul style="list-style-type: none"> - Activități de observare a varietății firelor textile utilizate la confecționarea fularului, mănușilor etc.; - activități de comparare a mostrelor de fulare, de stabilire a tehnicilor de garnisire a acestora cu fire textile de o altă culoare, de confecționare și montare a franjurilor; - activități practice de identificare a elementelor de bază utilizate la garnisirea fularului cu vrîste colorate, cu franjuri; - exerciții practice-antrenări de prezentare a proiectului elaborat; - exersări de prezentare/comentare a aspectului estetic și a calității lucrării realizate; - activități de evaluare, autoevaluare privind respectarea etapelor de lucru, a normelor de igienă și

tehnologică respectivă; - finisarea fularului, fixându-i franjuri. 4. Evaluarea lucrului îndeplinit conform proprietăților funcționale și estetice: - comentarea aspectului estetic și a calității fularului tricotat; - utilizarea adecvată a terminologiei specifice.	- tehnici de confecționare și montare a franjurilor.	securitate a muncii; - exerciții de evaluare a calității și aspectului estetic al fulărașelor tricotate de elevi (comentarii).
---	--	---

Modulul „Tricotarea”

CLASA a IV-a

Abilități	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
1. Elaborarea unui proiect de tricotare a variantei preferate de papucei de casă: - prezentarea proiectului. 2. Conceperea și organizarea mijloacelor de realizare conform proiectului: - selectarea firelor textile conform cerințelor de calitate; - selectarea ustensilelor necesare procesului tehnologic stabilit (andrele, fire textile, foarfece etc.). 3. Confecționarea papuceilor conform regulamentului tehnologic, respectând normele de igienă și securitate a muncii: - tricotarea, urmărind modelul selectat; - asamblarea papucelului confecționat; - finisarea lucrării, utilizând fire textile colorate. 4. Evaluarea lucrului îndeplinit conform proprietăților funcționale și estetice: - comentarea aspectului estetic și a calității lucrului îndeplinit; - utilizarea adecvată a terminologiei respective.	1. Varietatea articolelor vestimentare tricotate: - căciulițe, fulare, mănuși, ciorapi, papucei de cameră etc. 2. Materiale și ustensile: - varietatea firelor textile utilizate în tricotare. - fire de lână produsă în condiții de casă și în condiții industriale; - fire sintetice etc.; - andrele, foarfece, ace, croșete; - normele de igienă și securitate a muncii în timpul tricotării, păstrării și utilizării ustensilelor. 3. Elementele de bază ale tricotării: - montarea ochiurilor pe andrele; - ochiuri pe față; - ochiuri pe dos; - ochi de margine; - ochi de încheiere a tricotului. 4. Elemente decorative simple utilizate la tricotarea papuceilor de	- Activități de observare, comparare privind varietatea articolelor vestimentare tricotate, varietatea firelor textile utilizate, aspectul estetic al acestora; - activități de prezentare a proiectului elaborat; - activități de evaluare a fișei tehnologice de executare a lucrării; - activități de selectare a firelor textile potrivite pentru papuceii de cameră; - activități de selectare a mijloacelor de realizare a papuceilor de cameră conform proiectului; - activități de tricotare a papuceilor de cameră conform regulamentului tehnologic stabilit, respectând normele de igienă și securitate a muncii; - activități de unire a detaliilor, de finisare a papuceilor, utilizând mijloacele respective (cu acul, croșeta). - activități de evaluare și autoevaluare a lucrului îndeplinit, evidențiind proprietățile funcționale, calitatea, aspectul estetic al papuceilor.

	<p>casă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - garnisirea papuceilor cu o floriciță croșetată pe partea din față a acestora, cu un rând de piciorușe scurte, evidențiind astfel gura papuceilor (la alegere). 	
--	--	--

Modulul „Activități agricole”

CLASA a II-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Colectarea și păstrarea în condiții adecvate a semințelor de păstăioase, folosind în acest scop diverse cutiute, saci de pînză etc.</p> <p>2. Conceperea și organizarea procesului de înmulțire a plantelor de cameră prin butași și tulpină, rădăcină și frunze; metodele de îngrijire a plantelor de cameră:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pregătirea semințelor pentru depozitare; - respectarea normelor de protecție a muncii în timpul lucrului pe teren (acasă). <p>3. Colectarea roadei de păstăioase pe teren (acasă):</p> <ul style="list-style-type: none"> - clasificarea recoltei, punerea ei la păstrare. <p>4. Evaluarea lucrărilor realizate, a calității recoltei obținute:</p> <ul style="list-style-type: none"> - participarea la expozițiile (clasei, școlii) de produse agricole cultivate pe lotul școlii (acasă); - comentarea aspectului estetic și a calității roadei obținute, utilizînd terminologia specifică. 	<p>Lucrări de toamnă:</p> <ul style="list-style-type: none"> - recoltarea și depozitarea semințelor unor plante de păstăioase; - pregătirea semințelor pentru semănat; - tehnici de înmulțire a plantelor de cameră prin butași și tulpină, prin rădăcină și frunze; - plantarea plantelor de cameră și îngrijirea lor. <p>Lucrări de primăvară-vară:</p> <ul style="list-style-type: none"> - semănatul semințelor uscate și preventiv muiate și încolțite; - cultivarea plantelor decorative. 	<ul style="list-style-type: none"> - Activități practice de colectare și depozitare în condiții adecvate a semințelor de păstăioase; - activități practice de butășire a plantelor de cameră, de îngrijire a acestora; - activități practice de cercetare și observare a modului de creștere a plantelor; - observarea procesului de creștere a plantelor răsădite; - activități de îngrijire și recoltare a plantelor de pe lot și a celor de cameră; - activități practice de colectare a semințelor de păstăioase pe teren (acasă), evidențiind calitatea și bogăția roadei adunate; - activități de evaluare a cantității și calității roadei adunate, utilizînd terminologia specifică.

Modulul „Activități agricole”

CLASA a III-a – a IV-a

Subcompetențe	Conținuturi	Activități de învățare și evaluare (recomandate)
<p>1. Elaborarea unui proiect de semănare și îngrijire a plantelor de ridiche, sfeclă roșie, morcovi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezentarea proiectului; - pregătirea solului și a semințelor pentru semănat; - respectarea normelor de protecție a muncii în timpul lucrului pe teren (acasă). <p>2. Conceperea și organizarea modului de îngrijire a plantelor răsărite, a celor plantate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plantarea în sol a plantelor sănătoase, viguroase; - sădirea acasă a plantelor decorative de cameră; - îngrijirea lor; udarea, plivirea la timp. <p>3. Recoltarea legumelor cultivate pe teren (acasă):</p> <ul style="list-style-type: none"> - evidențierea factorilor ce au influențat obținerea unei roade bogate; - comentarea rolului și a importanței legumelor pentru sănătatea omului; - clasificarea recoltei, punerea în lădițe (coșuri) speciale. <p>4. Evaluarea lucrărilor realizate, a calității recoltei adunate:</p> <ul style="list-style-type: none"> - participarea la activitățile de organizare și desfășurare a expozițiilor (clasei, școlii) de produse agricole cultivate pe lotul școlii (acasă); - comentarea aspectului estetic și a calității roadei obținute. 	<p>1. Creșterea legumelor cu bulbi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - morcov, sfeclă roșie; - ceapă, usturoi etc. <p>2. Lucrări de toamnă: recoltarea, sortarea, păstrarea roadei (semințelor); pregătirea terenului pentru sădirea plantelor cu bulbi (ceapa, usturoiul).</p> <p>3. Îngrijirea plantelor decorative de cameră.</p> <p>4. Lucrări de primăvară-vară:</p> <ul style="list-style-type: none"> - prelucrarea solului; - pregătirea semințelor și semănatul; - îngrijirea plantelor răsărite pe lot. 	<ul style="list-style-type: none"> - Activități de observare-cercetare a plantelor cultivate pe teren / a plantelor de cameră; - activități practice de pregătire a solului și semințelor pentru semănat; - activități de selectare a plantelor; - activități de îngrijire a plantelor răsărite, a celor de cameră, a celor plantate în sol (rărirea, udarea, plivirea la timpul potrivit) etc.; - activități practice de recoltare, de selectare a legumelor mai mășcate, sănătoase pentru extragerea, uscarea, păstrarea semințelor, ce vor fi utilizate (semănite) în următorul an agricol; - activități de evaluare a calității și cantității recoltei obținute (legume, flori decorative).

STRATEGII DIDACTICE orientări generale (metodologice)

Specificul componentei metodologice constă în caracterul preponderent interactiv al strategiilor didactice. Metodologia curriculumului pentru învățământul primar se caracterizează prin următoarele axiome:

- **educația este centrată pe copil și nu pe materie**, aceasta urmînd să îndeplinească sursa de atingerea competențelor specificate;
- **școala să asigure șanse egale fiecărui** copil normal dezvoltat; să promoveze un învățământ diferențiat și de instruire în ritm propriu prin folosirea diferențială a timpului;
- **alternanța** adecvată celor trei forme de organizare a activităților de instruire și educație în clasă (globală, pe grupe, individuală) să permită ca instruirea să se producă prin activitatea propriu-zisă a celui care învață. Deoarece, numai în acest caz, elevul devine subiectul propriei dezvoltări, a propriei formări ca personalitate;
- **utilizarea metodelor active** și a celor adecvate disciplinei: metoda învățării prin descoperirea dirijată (acceptînd mai mult întrebările deschise), metoda de situații problematizate și, parțial, metoda experiențelor.

În principiu, sistemul procesului de predare – învățare are la bază „pedagogia învățării depline” (Bloom) și modulare (R. Titone)

Proiectarea demersurilor se recomandă a fi realizată din perspectiva selecției modelului de structurare a activităților.

1. Modelul învățării secvențiale a cunoștințelor în lecție (ISC) (R. M. Gagné (1968)) este fundamentat pe următoarele evenimente ale instruirii: *captarea atenției; informarea elevilor despre obiectivul urmărit; stimularea reactualizării cunoștințelor învățate anterior; prezentarea materialului-stimul; asigurarea „dirijării învățării”; obținerea performanței; asigurarea feedback-ului pentru corectitudinea performanței; evaluarea performanței; intensificarea proceselor de retenție și de transfer.*

Evenimente instrucționale nu se produc invariabil, în această ordine strict, selecția fiind în deplină concordanță cu tipul lecției, obiectivele prevăzute precum și finalitățile urmărite.

2. Modelul „Evocare – Realizarea sensului – Reflecție” (ERR) (J.L. Meredith, K.S. Steele, 1995) configurat ca un cadru de gândire și de învățare propice dezvoltării gândirii critice și integrării creative a informațiilor și conceptelor.

Această structură integrată de predare-învățare oferă o concepție despre instruire și un mecanism de organizare a activității în orice situație de învățare sau într-o lecție și se fundamentează pe următoarele întrebări:

1. Evocarea	2. Realizarea sensului	3. Reflecția
Care este subiectul? Ce știu deja despre el? Ce aștept, vreau și/sau ar trebui să aflu despre el? De ce trebuie să aflu aceste lucruri?	Ce înțeleg din aceste informații noi?	Ce am aflat? Ce mi se pare mai important? Ce semnificație au pentru mine noile cunoștințe? De ce cred asta? Cum integrez noile cunoștințe în sistemul vechilor cunoștințe?

3. Modelul de structurare a lecției „Știu – Vreau să știu – Am învățat” (*Know – Want to know – Learned* sau K-W-L), (Donna Ogle, 1986, p. 564-570) Semnificația inițialelor K-W-L este explicată prin întrebările: *Ce știu? – Ce vreau să știu? – Ce am învățat?* Acest model este structurat în cinci etape în care se evidențiază clar situația de plecare (ceea ce știau elevii), aspectele pe care doresc să le cunoască în timpul activității (consemnate în rubrica *Vreau să știu*) și ceea ce au dobîndit prin procesul de învățare (idei consemnate în rubrica *Am învățat*).

1. Ce știu despre subiect?	2. Ce vreau să știu?	3. Învățarea noilor conținuturi	4. Ce am învățat?	5. Ce altceva aș dori să aflu despre subiect?
-----------------------------------	-----------------------------	--	--------------------------	--

Pentru a oferi demersului instrucțional interactivitate și eficiență este recomandabilă utilizarea strategiilor de lectură și scriere pentru dezvoltarea gândirii critice. Astfel, aplicarea unei tehnologii didactice este condiționată de calitatea ei, de caracterul deschis, dinamic care-i permite să răspundă la schimbările intervenite în sistemul educațional, să se raporteze cât mai adecvat la înnoirile sistemului de învățământ, de exemplu, trecerea de la sistemul de obiective la cel de competențe.

Domeniul de activitate	Evocare	Realizare a sensului	Reflecție
Lectură	Citate Jurnalul dublu Jurnalul triplu Mîna oarbă Reacția cititorului	Interogarea multiprocesuală Interviul în trei trepte Lectura ghidată Lectura intensivă Lectura împotriva Lectură în perechi. / Rezumate în perechi Mozaic Predarea complementară SINELG	În căutarea autorului Jurnalul triplu Revizuirea circulară
Scriere	6 De ce? Argument în patru pași Argumente pe cartele Asocieri forțate Asocieri libere Bliț Brainwriting Citate Graffiti Graficul T Lanțuri asociative Pagina de jurnal Scriere liberă	Cercetarea împărtășită Consultații în grup Cubul Eu cercetez Lasă-mi mie ultimul cuvînt! Maratonul de scriere Presupunerea prin termeni	Cinquain Eseu Jurnalul reflexiv Manuscrisul pierdut Masa rotundă
Discuție	Brainstorming Clustering Diagrama Venn Generalizarea categorială Graficul conceptual Linia valorii Secvențe contradictorii Tabelul trăsăturilor semantice	Colțuri Consultații în grup Controversa academică Controversa constructivă Discuția ghidată Pălării gînditoare Pixuri în pahar Pînza discuției	Dezbateri Diagrama Venn Intra-act-ul Roata / Cercul Turul galeriei

N.B. ! Majoritatea tehnicilor sînt interșanjabile, depind de proiectul demersului didactic.

Noile tehnologii ale informației și comunicării (TIC) schimbă perspectiva asupra practicii educaționale. Implementarea acestor tehnologii este considerată una dintre cele mai importante probleme la acest moment. Tehnologiile digitale largesc astfel potențialul

personalului didactic prin utilizarea (dar și elaborarea, eventual) a unor noi modalități de utilizare a TIC: softuri educaționale, lecții interactive, teste computerizate etc. .

Fiecărui învățător îi este recomandabil să obțină o formare de baza în domeniul TIC. Aceasta implica o serie de avantaje cum ar fi: însușirea principiilor comune care guvernează aplicarea informației, cunoașterea naturii, proprietăților și a structurii informației; dezvoltarea priceperii de a aplica noile tehnologii în activități ca: stocarea și căutarea informației, prelucrarea ei pentru comunicare, supravegherea și controlul ei; cunoașterea mijloacelor curente de comunicare cu echipamente informatice; extragerea informației de ultima oră de pe rețele informaționale mondiale.

Procesul de predare-învățare-evaluare poate deveni mai atractiv și, principalul, mai eficient prin realizarea de diverse activități orientate spre dezvoltarea competențelor strict necesare elevului modern:

- **Colectarea de informații/informarea, culegerea și procesarea datelor:**
 - utilizarea adecvată a resurselor Internet (site-uri informaționale și de cultură generală, biblioteci electronice, oferte de *e-learning* (învățare la distanță) etc.
 - utilizarea resurselor disponibile pe CD-uri (cărți, înregistrări audio și video etc.)
 - realizarea de diverse proiecte și portofolii conform unor sarcini concrete.
- **Redactarea și prezentarea de diverse lucrări:**
 - prezentări în Power Point, cu utilizarea de proiectoare multimedia;
 - redactarea de diverse texte: eseuri, referate, compuneri etc.;
 - redactarea de texte utilitare, formulare: scrisori, cereri, CV etc.

STRATEGII DE EVALUARE

Evaluarea reprezintă o componentă esențială a procesului de predare-învățare. Curriculumul modernizat impune abordarea unor idei noi ale evaluării în procesul de educație. Fiind o secvență obligatorie pentru măsurarea și aprecierea subcompetențelor propuse de curriculum, evaluarea propune deplasarea accentului de la evaluarea rezultatelor finale ale învățării, la procesul de învățare. Principiul de bază al evaluării autentice îl constituie conceptul de educație **centrată pe subiect (elev) și autenticitatea demersului.**

Dacă modelul clasic impune evaluarea performanțelor finale ale elevilor (“produsul” învățării / formării), atunci modelul evaluării ne orientează spre evaluarea contextualizată, bazată pe legătura dintre experiențele concrete de viață și ceea ce se învață la lecție. Cu siguranță că vom proiecta să accentuăm rezolvarea de probleme, însă vom insista ca acestea să angajeze elevii în situații concrete, bazate pe propriile experiențe pozitive sau negative.

Norma de grup va deveni secundară în raport cu intenția de a măsura la moment competența elevului, atunci când depune efortul de a realize o activitate practică, fie și pe baza elementelor ce constituie o subcapacitate sau o capacitate minimă.

Testul, proba finală nu va fi prioritară în motivațiile pedagogice. Se va insista asupra datelor calitative de moment, atunci când elevul real greșește sau execută la cel mai înalt nivel. Convingerea ierarhizării elevilor este inadmisibilă atunci când se dorește o dinamică calitativă a competenței fiecărui elev. Așadar clasamentul celor mai buni elevi poate fi substituit de o serie de activități ce vor încuraja autoaprecierea, autosugestia.

Învățătorul trebuie să-și construiască miza pe transmiterea ideii de înțelegere de către elevi a evaluării. Percepția că evaluarea este nu doar un element de ierarhie, ci un mod de dezvoltare, o creștere intelectuală va condiționa demersul didactic spre eficiență și productivitate așteptată.

În procesul evaluării vor fi încurajate demersurile formative, astfel extensia conceptului de evaluare de la *clasic* spre *constructiv* va oscila între următoarele extremități – tipuri de evaluare:

- **Evaluarea dirijată de învățător**, formulată motivat ca anumite sarcini în fața elevilor, cu descriptori clari, criterii de care vor ține cont elevii și care nu vor permite interpretări libere, opace.
- **Autoevaluarea** – un instrument veridic de centrare pe elev, pe posibilitatea participării la propriile performanțe. Pentru obținerea rezultatelor formative este necesară prezentarea grilei de evaluare. Școlarul mic este la vârsta disponibilităților psihologice prin care se poate autoregla, apreciindu-se uneori chiar foarte critic. Demersul stimulativ al evaluării va fi subordonat unor acțiuni didactice motivate, evitându-se ironia și intensificând spiritul de apreciere obiectivă. Compararea rezultatelor de evaluare proprie cu cele realizate de către învățător vor crea climatul activităților eficiente de recuperare a erorilor și dezvoltare a capacităților.
- **Evaluarea reciprocă** este o condiție optimă a dezvoltării, asigurându-se socializarea grupului de elevi, coparticiparea în formarea semenilor, precum și intensificarea convingerilor proprii.

În cadrul proiectelor de grup, aprecierea rezultatelor colegilor va institui miza unei activități ulterioare eficiente, or, demersul formativ este pe deplin asigurat.

În dependență de funcțiile evaluării, cadrele didactice vor utiliza în practica școlară *evaluarea inițială* cu funcție diagnostică și funcție prognostică; *evaluarea formativă*: “funcție de constatare a rezultatelor și de sprijinire continuă a elevilor”; funcție de feed-back; funcție de corectare a greșelilor și ameliorare și reglare a procesului; funcție motivațională; *evaluarea sumativă*: funcție de constatare și verificare a rezultatelor; funcție de clasificare; funcție de comunicare a rezultatelor; funcție de certificare a nivelului de cunoștințe și abilități; funcție de selecție; funcție de orientare școlară și profesională.

Evaluarea va fi proiectată de către învățător din perspectiva alegerii din curriculum a **subcompetenței** care se intenționează a fi evaluată, fiind coordonată cu **standardele etapei de școlarizare și unitățile de conținut**, formulând descriptori de performanță. Probele de evaluare utilizate la clasă vor conține itemi și sarcini prin intermediul cărora se vor evalua, prioritar, nu cunoștințe și capacități separate, ci formarea de competențe.

Evaluările finale la sfârșitul anului de învățământ vor demonstra dacă sînt formate subcompetențele preconizate pentru clasa respectivă. Prin evaluarea finală, de absolvire a treptei primare de învățământ, se va aprecia dacă au fost formate **competențele specifice disciplinelor** preconizate pentru treapta primară de învățământ și dacă au fost atinse *standardele de competență* la disciplinele date.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

Documente oficiale:

1. Legea Învățământului. (Codul Învățământului).
2. Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova. Standarde educaționale la disciplinele școlare din învățământul primar, gimnazial și liceal. Coord. Achiri I., Velișco N. Chișinău: Univers Pedagogic, 2008.
3. Ministerul Educației și Tineretului al Republicii Moldova. Curriculum școlar. Clasele I-IV. Chișinău: Editura Lumina, 2003.
4. Achiri I., Bolboceanu A., Hadîrcă M. Evaluarea standardelor educaționale. Ghid metodologic. Chișinău, 2009.
5. Curriculum școlar. Clasele I-IV. Chișinău: Editura Prut Internațional, 1998.
6. Curriculum școlar: proiectare, implementare și dezvoltare. Coordonator Botgros I., redactor științific Pâslaru Vl. Chișinău: IȘE, 2007.
7. Concepția învățământului primar. În: Valențele învățământului. Partea I și II. Ministerul învățământului: Institutul de Științe Pedagogice și Psihologice. Chișinău, 1992, p. 96.
8. Guțu V., Achiri I. Evaluarea curriculumului școlar. Ghid metodologic. Chișinău, 2009.
9. Programme de l'école maternelle. Petite section, moyenne section, grande section. Buletinul Ministerului Educației din Franța. Le B. O., HORS-SERIE, N°3, 19 Juin, 2008
10. Programme de formation de l'école quebecoise - Progression des apprentissages. Français, langue d'enseignement. Quebec, august, 2009.
11. Федеральный государственный образовательный стандарт общего образования. Начальное общее образование. Министерство образования и науки Российской Федерации. Москва, 2009.

Publicații de referință:

1. Bocoș M., Jucan D. Teoria și metodologia instruirii. Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor. Pitești: Editura Paralela 45, 2007.
2. Ciolan L. Învățarea integrată. Fundamente pentru un curriculum transdisciplinar. Iași: Editura Polirom, 2008.
3. Crețu C. Teoria curriculumului și conținuturile educației (curs). Iași: Editura Universității „Al. I. Cuza”, 2000.
4. Crișan Al., Guțu V. Proiectarea curriculumului de bază. Ghid metodologic. Chișinău: 1996.
5. Cucuș C. Pedagogie. Iași: Polirom, 2002.
6. Gantea I., Marin M., Marin E. și alții. Perspective de modernizare a standardelor și a curriculumului școlar în învățământul primar // Modernizarea standardelor și curricula educaționale – deschidere spre o personalitate integrală. Comunicări la Simpozionul Științific Internațional (22-23 octombrie, 2009, Chișinău). Chișinău: IȘE, 2009, p. 67-71.
7. Mînder M. Didactica funcțională. Chișinău: Editura Cartier, 2009.
8. Sarivan L., Leahu I., Singer M. Predarea interactivă centrată pe elev. București: Editura Educația 2000+, 2005.
9. Cartaleanu T. și alții. Formare de competențe prin strategii didactice interactive. Chișinău: Pro Didactica, 2008.